

การวิจัยชาติพันธุ์วรรณานอภิมานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์

ตุลาคม 2556

การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิมานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์

ตุลาคม 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิมานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์

ตุลาคม 2556

สมชาย สว่างจิต. (2556). การวิจัยชาติพันธุ์วรรณานาฏกรรมงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน. ปริญญาโท กศ.ม. (การวิจัยและพัฒนาศักยภาพชุมชน).

กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม:

อาจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ สุทนต์พรกุล, อาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา.

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) วิเคราะห์คุณลักษณะของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน และ 2) สังเคราะห์กระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน โดยรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น จำนวน 9 เล่ม และดำเนินการวิจัย ด้วยวิธีการวิจัยชาติพันธุ์ วรรณานาฏกรรม 7 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้นระบุความสนใจ ขั้นที่ 2 ขั้นตอนการตัดสินใจเลือกงานวิจัยที่สอดคล้องกับประเด็นความสนใจ ขั้นที่ 3 ขั้นอ่านงานวิจัย ขั้นที่ 4 ขั้นกำหนดความสัมพันธ์/สอดคล้องของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ ขั้นที่ 5 ขั้นแปลความงานวิจัยแต่ละเรื่องเปรียบเทียบกับงานวิจัยอื่นๆ ด้วยวิธีการแปลความ 3 ประเภท คือ การแปลความหมายเทียบกลับไปกลับมา การแปลความหมายเชิงหักล้าง และการแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง ขั้นที่ 6 ขั้นสังเคราะห์การแปลความ และขั้นที่ 7 ขั้นรายงานการสังเคราะห์งานวิจัย ผลการวิจัยพบว่า

1) ด้านคุณลักษณะของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน ประกอบด้วย

1.1) ด้านกระบวนการป้อนเข้า พบว่ามี 8 ประเด็น ได้แก่ (1) ด้านบุคคล (2) ด้านขอบเขตพื้นที่วิจัย (3) ด้านช่วงเวลาในการดำเนินการวิจัย (4) ด้านระดับการจัดการศึกษา (5) คำถามการวิจัย (6) ที่มา ความสำคัญและปัญหา (7) วัตถุประสงค์และ (8) การทบทวนเอกสาร **1.2) ด้านกระบวนการวิจัย** พบว่ามี 17 ขั้นตอน และ **1.3) ด้านผลผลิต** ที่เกิดขึ้นหลังจากการดำเนิน

โครงการสิ้นสุดมีจำนวน 4 ประเด็น 2) ผลจากการสังเคราะห์กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้วยวิธี

ชาติพันธุ์วรรณานาฏกรรม พบว่า **2.1) ด้านกระบวนการป้อนเข้า** ประกอบด้วย (1) ที่มาความสำคัญ

และปัญหา (2) ครุฑนักวิจัยร่วมกับชุมชนเกิดข้อสงสัยเพื่อหาแนวทางการจัดการศึกษา และเปลี่ยนแปลง

งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นผู้สนับสนุนการ วิจัย และ (3) วัตถุประสงค์ในการศึกษาเกี่ยวกับการ ศึกษา

บริบท องค์ความรู้ในชุมชน กระบวนการมีส่วนร่วมและการบูรณาการการศึกษา **2.2) ด้าน**

กระบวนการวิจัย ประกอบด้วย 9 ขั้นตอน คือ (1) การสร้างความเข้าใจในการทำวิจัยในที่วิจัย

และชุมชน (2) การศึกษาสภาพบริบททั่วไปของการจัดการศึกษา (3) การพัฒนาทักษะที่มิวิจัย ด้าน

กระบวนการวิจัย (4) การออกแบบเครื่องมือและ การเก็บข้อมูลที่จำเป็น (5) การศึกษาดูงานในพื้นที่

ต้นแบบ และในประเด็นที่สนใจ (6) การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล (7) การทดลองปฏิบัติการ

(8) การเก็บข้อมูล สรุป ประเมินและผลการ วิจัย และ (9) การนำเสนอผลการวิจัยต่อสาธารณะ **2.3)**

ด้านผลผลิต ประกอบด้วย (1) ได้แนวทาง/กระบวนการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การมีส่วนร่วมของ

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (2) ได้องค์ความรู้ภูมิปัญญาชุมชนท้องถิ่น (3) เกิดโครงสร้างการบริหารจัดการ

สถานศึกษาด้วยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่

A META-ETHNOGRAPHY OF COMMUNITY BASED RESEARCH ON
EDUCATION AND COMMUNITY

AN ABSTRACT
BY
SOMCHAI SAWANGJIT

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education degree in Research and Development on Human Potentials
at Srinakharinwirot University

October 2013

Somchai Sawangjit. (2013). *A Meta-Ethnography of Community Based Research on Education and Community*. Master thesis, M.Ed. (Research and Development Human Potentials). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.
Advisor Committees: Dr. Ittipaat Suwathanpornkul, Dr.Wilailak Langka.

The purposes of this research were to 1) analyze the characteristics of Community Based Research on Education and Community 2) synthesize the research process with Meta-ethnographic. The research reports that were used for this synthesis were 9 qualitative research reports from Community Based Research division of Thailand Research Fund. The 7 steps of Meta-ethnographic research process were; 1) getting started, 2) deciding what is relevant to the Initial Interest, 3) reading the studies, 4) determining how to the studies are related, 5) translating the studies of 3 translates are (1) reciprocal translation analysis (2) refutation translation and (3) line of argument, 6) synthesizing translation and 7) expressing the synthesis. The results of research were:

1) The characteristics of Community Based Research on Education and Community were; 1.1) The inputs were 8 issues; (1) the individual of researcher, (2) the scope of research area, (3) the times of research, (4) the levels of education, (5) the research questions, (6) the background and research problems, (7) The purposes, and, (8) the literature review. 1.2) There were 17 steps of research process. 1.3) The research outputs were 4 issues. 2) The research synthesis results of the research process of the Community Based Research on Education and Community with Meta-ethnographic research were; 2.1) The inputs consisted (1) research problems, (2) the teachers and communities (as the role researcher) need to find the solutions for education as management with research coordinators from Thailand Research Fund, (3) the objectives of the study were about context, knowledge in the communities, participation and educational integration, 2.2) there were 9 steps of research process; (1) an understanding of the research team and the community, (2) a study of the general context in education management, (3) a researcher development on research skills, (4) a research instrument design and data collection technique, (5) a learning with the best practice on interesting issues, (6) a verification of research data, (7) an action research, (8) a data collection, a conclusion and an evaluation research results, and (9) a presentation of research results for public. 2.3) The research outputs; (1) the approach of learning model using participation of stakeholders, (2) the body of knowledge and wisdom of local

communities, (3) a school management structure using participation process of stakeholders in local context.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิมานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน

ของ

สมชาย สว่างจิตร

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ เดือน กันยายน พ.ศ. 2556

ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ที่ปรึกษาหลัก

..... ประธาน

(อาจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ สุตันทพรกุล)

(รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์)

.....ที่ปรึกษาร่วม

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา)

(อาจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ สุตันทพรกุล)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.อรอุมา เจริญสุข)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้เนื่องจากความอนุเคราะห์ จากหลายส่วน อันได้แก่ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) โดยเฉพาะฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ที่ได้สนับสนุนงานวิจัย จนเกิดข้อมูลในการใช้สังเคราะห์งานวิจัย บุคลากรของ สกว. ฝ่ายชุมชนและสังคม (ฝ่าย 4) งานวิจัย เพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่ที่สนับสนุนและให้กำลังใจในการผลักดัน กระตุ้นให้เรียนและทำวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. อธิสิทธิ์ สุวทันพรกุล อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และอาจารย์ ดร. วิไลลักษณ์ ลังกา อาจารย์ที่ปรึกษาชั้นปีและอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ร่วมที่ ให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา ตลอดจนติดตามความก้าวหน้าของปริญญานิพนธ์อย่างต่อเนื่อง กราบ ขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. อารมณ์ โอภาสพัฒนกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ดร. สีลาภรณ์ บัวสาย รองผู้อำนวยการ สกว. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บัญชร แก้วส่อง ผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยเพื่อ ท้องถิ่น อาจารย์ ดร. อรุมา เจริญสุข และอาจารย์ ดร. รณิดา เขยชุม ในการให้ความเห็นในแบบ ประเมินคุณภาพรายงาน รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ ประธานกรรมการสอบปากเปล่าในการ ให้ข้อเสนอแนะ รวมทั้งคณาจารย์จากภาควิชาวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่าน รวมถึงเพื่อนๆ พี่ๆ ร่วมรุ่น ซึ่งเป็นรุ่นแรกของสาขาวิชาวิจัย และพัฒนาศักยภาพมนุษย์ แขนงวิชาวิจัยและสถิติทางการศึกษาทุกคน พี่ๆ น้องๆ ร่วมรุ่น ในภาควิชาวัดผลและวิจัยการศึกษาทุกคน ทั้งระดับปริญญาเอกและโท ในการเป็นกำลังใจทั้งการ เรียนและการทำปริญญานิพนธ์นี้

ท้ายที่สุด กำลังใจจากครอบครัว ถือเป็นกำลังใจที่สำคัญในการทำปริญญานิพนธ์ในครั้งนี้ คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ หากพึงมีขออน้อมเคารพบูชาในพระคุณของพ่อแม่ และครูอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนและประสิทธิ์ประสาทวิทยาการต่างๆ ให้กับผู้วิจัย

สมชาย สว่างจิตร์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	3
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย.....	3
นิยามศัพท์.....	3
2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
กระบวนการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย	7
ฐานคิดและจุดเริ่มต้นงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น.....	7
หลักการและความหมายของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น.....	8
กระบวนการและลักษณะของโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่น.....	9
รูปแบบและกรอบการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น.....	11
ผลที่คาดหวังของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น.....	14
ระบบสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น.....	14
วิธีวิทยางานวิจัยเพื่อท้องถิ่น.....	17
คุณลักษณะงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น.....	17
วิธีวิทยางานวิจัยเพื่อท้องถิ่น.....	18
งานวิจัยทางวิชาการและงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น.....	22
การสังเคราะห์งานวิจัย.....	25
แนวคิดการสังเคราะห์งานวิจัย.....	25
ความสำคัญและความจำเป็นของการสังเคราะห์งานวิจัย.....	26
รูปแบบและแนวทางการสังเคราะห์งานวิจัย.....	28
การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิมาน.....	29
แนวคิดการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิมาน.....	29
ความหมายของวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิมาน.....	30
ขั้นตอนการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิมาน.....	31
การตีความและการแปลความหมาย.....	32

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
การเปรียบเทียบวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพแบบพรรณนากับวิจัย ชาติพันธุ์วรรณาภิमान.....	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	34
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	39
3 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยชาติพันธุ์วรรณาภิमान	40
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	41
เกณฑ์การคัดเลือกงานวิจัย.....	42
ขั้นตอนการสืบค้นงานวิจัย.....	42
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	42
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
การนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	44
4 ผลการศึกษา.....	47
ตอนที่ 1 ผลการดำเนินการวิจัยชาติพันธุ์วรรณาภิमान 7 ขั้นตอน.....	47
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน.....	100
ตอนที่ 3 ผลการสังเคราะห์กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน.....	106
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	120
บรรณานุกรม.....	141
ภาคผนวก.....	145
ภาคผนวก ก.....	146
ภาคผนวก ข.....	152
ภาคผนวก ค.....	154

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก (ต่อ)	
ภาคผนวก ง.....	160
ภาคผนวก จ.....	163
ภาคผนวก ฉ.....	165
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	180

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 กรอบการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ของ สกว.....	13
2 ตารางเปรียบเทียบงานวิจัยทางวิชาการและงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น.....	23
3 ตารางเปรียบเทียบงานวิจัยเชิงคุณภาพแบบพรรณนา (ดั้งเดิม) และแบบการวิจัย ชาติพันธุ์วรรณาภิमान.....	33
4 สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	44
5 ความสอดคล้องของอุปลักษณะด้านองค์ประกอบทีมวิจัย.....	68
6 ความสอดคล้องของอุปลักษณะด้านกลุ่มเป้าหมาย.....	69
7 ความสอดคล้องของอุปลักษณะด้านคำถามวิจัย.....	70
8 ความสอดคล้องของอุปลักษณะด้านที่มา ความสำคัญและปัญหาวิจัย.....	71
9 ความสอดคล้องของอุปลักษณะด้านวัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	72
10 ความสอดคล้องของอุปลักษณะด้านการทบทวนเอกสาร.....	73
11 ความสอดคล้องของอุปลักษณะด้านกระบวนการวิจัย.....	75
12 ความสอดคล้องของอุปลักษณะด้านด้านผลผลิต.....	77
13 ความสอดคล้องของอุปลักษณะด้านผลลัพธ์.....	78
14 การแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง ด้านข้อมูลป้อนเข้า (Input).....	84
15 การแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง ด้านกระบวนการ (Process).....	90
16 การแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง ด้านผลผลิต (Output).....	93
17 สถานะหัวหน้าโครงการวิจัย.....	101
18 ขอบเขตพื้นที่การวิจัย.....	102
19 พื้นที่วิจัย รายจังหวัด.....	102
20 ช่วงเวลาในการดำเนินการวิจัย.....	103
21 ระยะเวลาในการวิจัย.....	103
22 ระดับการจัดการศึกษาในการดำเนินการวิจัย.....	104
23 ผลการสังเคราะห์ด้านกระบวนการป้อนเข้า (Input).....	109
24 ผลการสังเคราะห์ด้านกระบวนการวิจัย (Process).....	116
25 ผลการสังเคราะห์ด้านผลผลิต (Output).....	118
26 สรุปการสังเคราะห์กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชนกระบวนการ ป้อนเข้า (Input) กระบวนการวิจัย (Process) และผลผลิต (Output).....	128

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 การสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น.....	15
2 ที่ตั้งของศูนย์ประสานงาน/พี่เลี้ยงงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น.....	16
3 วิธีวิทยางานวิจัยเพื่อท้องถิ่น.....	20
4 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	39
5 ผังกระบวนการและผลการดำเนินงานวิจัยโครงการที่ 1.....	50
6 ผังกระบวนการและผลการดำเนินงานวิจัยโครงการที่ 2.....	52
7 ผังกระบวนการและผลการดำเนินงานวิจัยโครงการที่ 3.....	54
8 ผังกระบวนการและผลการดำเนินงานวิจัยโครงการที่ 4.....	56
9 ผังกระบวนการและผลการดำเนินงานวิจัยโครงการที่ 5.....	58
10 ผังกระบวนการและผลการดำเนินงานวิจัยโครงการที่ 6.....	60
11 ผังกระบวนการและผลการดำเนินงานวิจัยโครงการที่ 7.....	62
12 ผังกระบวนการและผลการดำเนินงานวิจัยโครงการที่ 8.....	64
13 ผังกระบวนการและผลการดำเนินงานวิจัยโครงการที่ 9.....	66
14 การแปลความหมายเทียบกลับไปกลับมาของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นการศึกษา กับชุมชน.....	95
15 การแปลเชิงหักล้างของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นการศึกษากับชุมชน.....	95
16 การแปลความเพื่อเสนอประเด็นโต้แย้งของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นการศึกษากับชุมชน.....	96
17 กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน.....	125
18 ความสัมพันธ์ของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นกับทักษะการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ.....	136

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เป็นองค์กรขนาดเล็กของรัฐ ภายใต้กำกับของสำนักนายกรัฐมนตรีที่มีได้ใช้ระบบราชการเป็นกลไกควบคุมองค์กร ถือกำเนิดอย่างเป็นทางการเมื่อรัฐสภาได้ให้ความเห็นชอบตราพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการวิจัย พ.ศ.2535 เพื่อทำหน้าที่สนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ โดยใช้การวิจัยเป็นกลไกสร้างฐานความรู้สำหรับการแก้ปัญหาให้แก่สังคม และ สกว.ได้ทบทวนการดำเนินงานสนับสนุน งานวิจัยเพื่อตอบสนองความต้องการและเงื่อนไขของชาวบ้านได้ จึงริเริ่ม งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น (สินธุ์ สโรบล. 2552: 3) โดยมีองค์ประกอบสำคัญ คือ 1) ปัญหาและโจทย์วิจัยต้องมาจากชาวบ้าน 2) มีปฏิบัติการเพื่อแก้ปัญหา และ 3) การมีส่วนร่วมของชุมชนหรือชุมชนร่วมกระบวนการวิจัยหรือชาวบ้านร่วมทีมวิจัย (โกมล สนั่นก้อง. 2547: 58) หลังจากที่ได้ดำเนินการสนับสนุนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 เกิดประเด็นที่ สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นสนับสนุนให้ทุนชาวบ้านทำวิจัยประกอบด้วย 9 ด้าน (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย:สกว. 2553: 15) ได้แก่ เกษตรกรรมยั่งยืน หนี้สิน ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม ชุมชนกับการจัดการทรัพยากร การท่องเที่ยวโดยชุมชน การบริหารจัดการชุมชน ท้องถิ่น การศึกษากับชุมชน สมุนไพรและหมอเมือง และเด็ก เยาวชนและครอบครัว ดังนั้นเพื่อให้เกิดประโยชน์จากผลงานวิจัยในแต่ละประเด็นจึงมีการสังเคราะห์งานวิจัยขึ้น เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ และชุดความรู้ใหม่ ซึ่งบางประเด็นได้มีการสังเคราะห์ไปแล้ว เช่น ประเด็น เกษตรกรรมยั่งยืน และการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในการวิจัยในครั้งนี้จึงเป็นการสังเคราะห์งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในประเด็นการศึกษากับชุมชน เพื่อยกระดับของชุดความรู้และขยายผลงานวิจัยต่อไป

สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ได้สนับสนุนทุนวิจัยด้านการศึกษากับชุมชนจำนวน 158 โครงการ (ข้อมูลจากฐานข้อมูลโครงการวิจัยของ สกฉ. วันที่ 30 พฤศจิกายน 2555) เกิดองค์ความรู้ที่หลากหลายจากการดำเนินงานวิจัย กระจัดกระจายทั่วประเทศตามพื้นที่วิจัยที่ สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นสนับสนุน (ทั้งนี้ยังไม่รวมโครงการวิจัยทางการศึกษาที่จัดอยู่ในประเด็นอื่นด้วย) จึงจำเป็นต้องประมวลชุดความรู้จากงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ด้านการศึกษากับชุมชน เพื่อให้การใช้ประโยชน์จากงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นได้รับการขยายผลต่อยอดงานวิจัย

นางลักษณ์ วิรัชชัย(2542) กล่าวถึงการสังเคราะห์งานวิจัยว่าสามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Synthesis) เป็นการใช้กระบวนการทางสถิติเข้ามาช่วยสังเคราะห์โดยการคำนวณค่าหรือดัชนีมาตรฐานของผลการวิจัย เพื่อประโยชน์ในการเปรียบเทียบ สรุปผลและการอ้างอิง ใช้เทคนิค การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) หรือการวิเคราะห์อภิมาน (Meta analysis) และ 2) การสังเคราะห์เชิงคุณลักษณะ หรือการสังเคราะห์เชิงคุณภาพ หรือการสังเคราะห์เชิงบอกลักษณะ (Qualitative Synthesis) เป็นการรวบรวมเรื่องต่างๆ ที่

ต้องการสังเคราะห์เข้าด้วยกัน และสรุปออกมาโดยผู้สังเคราะห์จะต้องสรุปประเด็นหลักของผลการวิจัยแต่ละเรื่อง และบรรยายให้เห็นความสัมพันธ์และความขัดแย้งระหว่างผลการวิจัยเหล่านั้น นิยมใช้เป็นแนวทางในการใช้รายงานเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สำหรับการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ นอบลิต และแฮร์ (Noblit; & Hare. 1988) ให้เห็นถึงข้อบกพร่องในการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพแบบดั้งเดิมว่า เป็นวิธีการที่ไม่มีระบบ จะทำการสังเคราะห์ซ้ำๆ ได้ผลเหมือนเดิมเป็นเรื่องยาก และงานการสังเคราะห์มักจะไม่ครอบคลุมงานวิจัยทั้งหมดที่นำมาสังเคราะห์ ผู้สังเคราะห์มักจะเลือกเฉพาะตอนหรือส่วนที่สนใจ เพื่อปรับปรุงข้อบกพร่องดังกล่าวจึงได้เสนอวิธีการวิจัยที่เรียกว่า การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิमान (Meta-Ethnography) สำหรับการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542) ถึงแม้ว่างานวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธี การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิमान (Meta-Ethnography) จะเป็นวิธีวิทยาการสังเคราะห์งานวิจัยที่สร้างองค์ความรู้ด้วยการแปลความอย่างเป็นระบบ จากการศึกษางานวิจัยพบว่าการสังเคราะห์งานในวงการศึกษาไม่เพียงการศึกษาของ บุปผา เมฆศรีทองคำ (2547) ที่ศึกษาโดยใช้เทคนิควิธีการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิमान ที่ศึกษาปัจจัยในการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา นอกจากนี้ ชนันภรณ์ อารีกุล (2550) ได้ศึกษาเส้นทางวิชาชีพของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ โดยวิธีการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิमानและวิเคราะห์เนื้อหา

งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน ที่มีผลงานวิจัยที่หลากหลายทั้งปริมาณงาน ผลงาน และพื้นที่วิจัย รวมทั้งมีรูปแบบการวิจัยที่หลากหลาย จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการสังเคราะห์งานวิจัยโดยเฉพาะงานวิจัยเชิงคุณภาพ จึงควรที่จะสังเคราะห์งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ด้านการศึกษากับชุมชนนี้ด้วยวิธีการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิमान (Meta-Ethnography) ซึ่งนำมาสู่การวิจัยว่าด้วยกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน เพื่อสังเคราะห์ให้ได้ข้อสรุปที่สำคัญรวม 3 ด้าน คือ 1) ข้อสรุปความรู้ที่เป็นข้อค้นพบในภาพรวมจากงานวิจัยทุกเรื่อง 2) ข้อสรุปความรู้ที่มีความกว้างขวางลุ่มลึกมากกว่าข้อค้นพบจากผลงานวิจัยทุกเรื่องรวมกัน ข้อสรุปความรู้ในด้านนี้ได้มาจากการสังเคราะห์เปรียบเทียบงานวิจัยที่ศึกษาปัญหาวิจัยเดียวกัน ว่า ผลการวิจัยแตกต่างกันเนื่องจากคุณลักษณะใดของงานวิจัย ซึ่งจะนำไปสู่ข้อค้นพบจากการวิจัยภายใต้เงื่อนไขและบริบทการวิจัยที่แตกต่างกัน และ 3) ข้อสรุปที่บ่งบอกให้ทราบว่าการวิจัยที่ได้ทำมาแล้วมีจุดอ่อน /จุดแข็งในด้านระเบียบวิธีวิจัยอย่างไร มีรูปแบบและคุณลักษณะการวิจัยเป็นอย่างไร ยังมีประเด็น วิจัยในด้านใดขาดหาย มีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยให้ชัดเจนมากขึ้นในเรื่องใด ด้วยตระหนักถึงประโยชน์ที่จะได้รับการสังเคราะห์งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ด้านการศึกษากับชุมชน ที่ได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ที่ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้วและมีรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ ระหว่างปี พ .ศ. 2544-2555 โดยศึกษาถึงองค์ประกอบที่นำไปสู่ความสำเร็จของโครงการวิจัย ให้เห็นปัจจัยและองค์ประกอบตั้งแต่ต้นทาง คือ กระบวนการป้อนเข้าต่าง วิธีการดำเนินการวิจัยหรือกระบวนการวิจัยหรือกิจกรรมที่แต่ละโครงการดำเนินการ รวมทั้งผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากงานวิจัย โดยมุ่งศึกษากระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น แบ่งเป็นกระบวนการป้อนเข้า (Input) กระบวนการวิจัย (Process) และผลผลิต (Output) เพื่อให้เห็นภาพรวมถึงองค์ประกอบของความสำเร็จในการดำเนินงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน ด้วยวิธีการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิमान

คำถามการวิจัย

กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน มีกระบวนการป้อนเข้า (Input) กระบวนการวิจัย (Process) และผลผลิต (Output) อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน กระบวนการป้อนเข้า (Input) กระบวนการวิจัย (Process) และผลผลิต (Output)
2. เพื่อสังเคราะห์กระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ด้านการศึกษากับชุมชน ด้วยวิธีการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิमान

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัย เชิงคุณภาพด้วยวิธีวิทยาการวิจัยที่เรียกว่า “การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิमान (Meta-Ethnography)” โดยใช้แนวคิดของ นอบลิท และแฮร์ (Noblit; & Hare. 1988)
2. งานวิจัยที่นำมาศึกษา เป็นงานวิจัย เพื่อท้องถิ่นด้าน การศึกษากับชุมชน ที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และสิ้นสุดโครงการวิจัยในช่วงระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ.2544-2555 (1 ตุลาคม 2544 ถึง 30 กันยายน 2555) จำนวน 45 โครงการ แล้วประเมินคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดได้งานวิจัยจำนวน 9 เล่ม เพื่อใช้สังเคราะห์งานวิจัย ชาติพันธุ์วรรณนาภิमान (Meta-Ethnography)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้จากงานวิจัย

1. ทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับ งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน ที่ใช้การสังเคราะห์ด้วยการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิमान
2. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น และหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสามารถนำ ผลการสังเคราะห์งานวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยชุมชนต่อไป
3. ทำให้เกิดการเรียนรู้วิธีวิทยาการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีชาติพันธุ์วรรณนาภิमान เพื่อเป็นแนวทางพื้นฐานที่นำไปสู่การพัฒนาวิธีวิทยาการวิจัยต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. งานวิจัย หมายถึง เอกสารรายงานผลการวิจัยประเด็นการศึกษากับชุมชน ที่สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นสนับสนุน

1.1 งานวิจัยเบื้องต้น หมายถึง รูปแบบการสนับสนุนทุนวิจัยประเภทหนึ่งที่มีพื้นที่ดำเนินการวิจัยในระดับหมู่บ้าน ผลการวิจัยเป็นการวิจัยเบื้องต้น ไม่มีปฏิบัติการทดลองการแก้ไขปัญหา ระยะเวลาดำเนินการไม่เกิน 6 เดือน

1.2 งานวิจัยเต็มรูปแบบ หมายถึง รูปแบบการสนับสนุนทุนวิจัยประเภทหนึ่งที่มีพื้นที่ดำเนินการวิจัยในระดับหมู่บ้าน /ตำบล หรืออำเภอ มีแนวทางการทดลองปฏิบัติการแก้ปัญหา ต่างๆ โดยการมีส่วนร่วมและดำเนินการโดยชาวบ้าน/ชุมชน หรือหาทางเลือกใหม่ ระยะเวลา 1-2 ปี

2.งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น หมายถึง นวัตกรรมการวิจัยประเภทหนึ่งที่เน้นกระบวนการมีส่วนร่วม เป็นงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ที่ดำเนินการวิจัยโดยชาวบ้าน มีหลักการสำคัญคือ โจทย์ต้องมาจากชุมชน ชาวบ้านเป็นนักวิจัย มีปฏิบัติการในการแก้ปัญหา และมีพี่เลี้ยงหนุนเสริมเติมเต็มกระบวนการวิจัย

2.1 กระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน หมายถึง ขั้นตอน วิธีการในการวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน ที่ทำให้โครงการวิจัยประสบผลสำเร็จ

2.2 ประเด็นการศึกษากับชุมชน หมายถึง ประเด็นของโครงการวิจัยที่ ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นสนับสนุนสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สนับสนุน มีลักษณะของประเด็นคือ เป็นโครงการที่เกี่ยวกับการศึกษา รวมทั้งการจัดการศึกษาโดยชุมชน กระบวนการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา

3. คุณลักษณะงานวิจัย หมายถึง ตัวแปรที่พบจากรายงานวิจัยที่เป็นคุณลักษณะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับรายงานการวิจัยของกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน

3.1 กระบวนการป้อนเข้า หมายถึง วิธีการที่ดำเนินหรือนำไปสู่การวิจัย ก่อนการวิจัย เช่น คำถามวิจัย องค์ประกอบ ปัญหาของการทำวิจัย

3.2 กระบวนวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน หมายถึง วิธีการขั้นตอนวิจัย เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบของการวิจัย เช่น การจัดประชุม การทดลองปฏิบัติการสอน

3.3 ผลผลิตจากวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน หมายถึง ผลจากกระบวนการป้อนเข้า และกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน เช่น ได้หลักสูตร ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนดีขึ้น เป็นต้น

4. การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิमान หมายถึง วิธีการวิจัยที่ใช้ในการสังเคราะห์รายงานวิจัยเชิงคุณภาพหลาย ๆ เรื่องที่ศึกษาปัญหาเดียวกัน โดยใช้หลักการแบบเดียวกับหลักการวิเคราะห์อภิमान เพื่อให้ได้ข้อสรุปและเป็นตัวแทนที่ดีจากผลงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์

4.1 อุปลักษณ์ หมายถึง คำ กลุ่มคำ วลี ประเด็น อุปมาอุปมัยที่สร้างขึ้นจากเนื้อหาของงานวิจัยที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันที่สื่อและเชื่อมโยงความคิดหรือมโนทัศน์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ตามวิธีวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิमान และเปรียบเทียบลักษณะเด่นของสิ่งหนึ่งกับสิ่งหนึ่ง

4.2 ความสอดคล้องของอุปลักษณ์ หมายถึง ความสัมพันธ์ของอุปลักษณ์ ที่มีความสอดคล้องของเนื้อหา เพื่อใช้ในการตีความและแปลความตามวิธีชาติพันธุ์วรรณนาภิमान

5. การแปลความงานวิจัย หมายถึง วิธีการตีความและสร้างความหมายจากอุปลักษณะ หรือคำ กลุ่มคำ วลี ประเด็นอุปมาอุปมัยที่สร้างขึ้น ตามแนวคิดของการวิจัยชาติพันธุ์วรรณาภิमान แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

5.1 การแปลความเทียบกลับไปที่กลับมา หมายถึง การเปรียบเทียบประเด็นอุป ลักษณะ ที่มาจากข้อค้นพบของงานวิจัยในแต่ละเรื่องที่มีผลการวิจัยสอดคล้องกัน มากกว่าครึ่งหนึ่งของ ประเด็น อุปลักษณะเมื่อนำมาเปรียบเทียบกัน

5.2 การแปลความเชิงหักล้าง หมายถึง การเปรียบเทียบประเด็นอุป ลักษณะ ที่มาจากข้อ ค้นพบของงานวิจัยในแต่ละเรื่องที่มีผลการวิจัย ที่ต่างกันเกี่ยวกับข้อโต้แย้งในเรื่องเดียวกัน และ ผลการวิจัยที่สอดคล้องกันน้อยที่สุด

5.3 การแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง หมายถึง การสร้างข้อสรุปจากข้อค้นพบ ของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ทั้งหมดเพื่อโยนให้เห็นถึงความสัมพันธ์หรืออธิบายให้เห็นถึงสาเหตุ กับผลของการวิจัย และนำข้อสรุปมาตีความและวิเคราะห์

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยในครั้งนี้ได้มีการตรวจสอบเอกสารและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในด้านแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อการศึกษาทบทวน กำหนดขอบเขตการศึกษาและกรอบความคิดในการวางแผนงานวิจัย ทั้งนี้การทบทวนวรรณกรรมจะพิจารณา ในประเด็นที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. กระบวนการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
 - 1.1 ฐานคิดและจุดเริ่มต้นงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น
 - 1.2 หลักการและความหมายของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น
 - 1.3 กระบวนการและลักษณะของโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่น
 - 1.4 รูปแบบและกรอบการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น
 - 1.5 ผลที่คาดหวังของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น
 - 1.6 ระบบสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น
2. วิธีวิทยางานวิจัยเพื่อท้องถิ่น
 - 2.1 คุณลักษณะงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น
 - 2.2 วิธีวิทยางานวิจัยเพื่อท้องถิ่น
 - 2.3 งานวิจัยทางวิชาการและงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น
3. การสังเคราะห์งานวิจัย
 - 3.1 แนวคิดการสังเคราะห์งานวิจัย
 - 3.2 ความจำเป็นของการสังเคราะห์งานวิจัย
 - 3.3 รูปแบบและแนวทางการสังเคราะห์งานวิจัย
4. การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิमान
 - 4.1 แนวคิดการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิमान
 - 4.2 ความหมายของวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิमान
 - 4.3 ขั้นตอนการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิमान
 - 4.4 การตีความและการแปลความหมาย
 - 4.5 เปรียบเทียบวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพแบบพรรณนากับวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิमान
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ
6. กรอบแนวคิดการวิจัย

1. กระบวนการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

1.1 ฐานคิดและจุดเริ่มต้นงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เป็นองค์กรขนาดเล็กของรัฐ ภายใต้กำกับของสำนักนายกรัฐมนตรีที่มีได้ใช้ระบบราชการเป็นกลไกควบคุมองค์กร ถือกำเนิดอย่างเป็นทางการเมื่อรัฐสภาได้ให้ความเห็นชอบตราพระราชบัญญัติ กองทุนสนับสนุนการวิจัย พ.ศ.2535 เพื่อทำหน้าที่สนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ โดยใช้การวิจัยเป็นกลไกสร้างฐานความรู้สำหรับการแก้ปัญหาให้แก่สังคม (www.trf.or.th) มีการแบ่งเป็นฝ่ายงานต่างๆ ได้แก่ ฝ่าย 1 นโยบายชาติและความสัมพันธ์ข้ามชาติ ฝ่าย 2 เกษตร ฝ่าย 3 สวัสดิภาพสาธารณะ ฝ่าย 4 ชุมชนและสังคม และฝ่าย 5 อุตสาหกรรม

กชกร ชีณะวงศ์ (ปิยะวัตติ บุญหลง, 2548: 15; อ้างอิงจาก กชกร ชีณะวงศ์, ม.ป.พ.) กล่าวถึงงานวิจัยในประเทศไทย ว่ามักถูกตั้งโจทย์โดยนักวิชาการ หน่วยงานต่างๆ เพียงเพื่อทดสอบทฤษฎีบางอย่าง หรือต้องการหาคำตอบบางอย่าง ที่กลุ่มคนเหล่านั้นสนใจ หรือเข้าไปทำวิจัยในท้องถิ่นเพื่อการวางแผน กำหนดนโยบายบางอย่าง เพื่อคลี่คลายปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศ แม้คำถามต่องานวิจัยเหล่านั้น ว่าผลงานวิจัยได้ถูกนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์กับคนส่วนใหญ่หรือไม่ สามารถตอบคำถามในชุมชน และนำไปแก้ไขปัญหาก็ได้จริงหรือไม่ มากน้อยเพียงใด เพราะหลายๆ ปัญหายังไม่ได้รับการแก้ไข และในบางปัญหาก็กลับดูเหมือนว่าจะรุนแรงมากขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ขาดการคำนึงถึงว่า ชุมชนต้องการจะคลี่คลายในสิ่งที่กลุ่มคนภายนอกเข้าไปศึกษาหรือไม่ หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง มักจะไม่ได้นำงานวิจัยไปใช้ หรือไม่ตอบสนองกับปัญหาของชุมชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) จึงพยายามสร้างสรรค์แนวคิดใหม่ ในการสนับสนุนงานวิจัย คือ “ไม่ว่าเรื่องอะไรก็ตาม ที่จะทำวิจัย โจทย์ควรมาจากชุมชนท้องถิ่น ทำแล้วก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในชุมชน ทำให้คนในชุมชน ได้เรียนรู้และเข้มแข็งขึ้น”

ดังนั้น งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จึงมีฐานคิดที่วางงานวิจัยที่เป็นงานวิชาการที่ทำวิจัยกันอย่างมากมาย ถึงแม้ว่าจะมีชุมชนท้องถิ่นเป็นฐาน แต่ชุมชนท้องถิ่นเป็นเพียงผู้ให้ข้อมูลเพื่องานวิจัย หรือเพื่อเป็นพื้นที่ทดสอบหรือทดลองแนวคิดทฤษฎี และเพื่อต้องการหาคำตอบบางอย่าง ผลงานวิจัยไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์กับคนส่วนใหญ่ได้ การทำให้คนที่ใช้ประโยชน์จากงานวิจัยได้ทำวิจัยเอง เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาของตนเอง และใช้ประโยชน์จากงานวิจัย สกว. จึงได้เริ่มสนับสนุนให้ชาวบ้านทำวิจัยเอง แก้ปัญหาของตนเองผ่านกระบวนการวิจัย ผ่านกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นขึ้น

1.2 หลักการและความหมายของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ได้ถูกจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2541 เพื่อให้ดำเนินการ สนับสนุนการวิจัย ภายใต้แนวคิดใหม่ เน้นการสร้างกระบวนการ “ติดอาวุธทางปัญญา” (Empowerment) แก่ชุมชนและท้องถิ่น รวมทั้งเน้นให้ชุมชน ได้ใช้ประโยชน์จาก กระบวนการวิจัย เน้นการจัดการและประสานให้เกิดความเชื่อมโยง ระหว่าง “ปัญญา” (นักวิจัย) และ “พัฒนา” (นักพัฒนา) ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด ระดับชาตินำไปสู่ความสามารถในการแก้ปัญหา พัฒนาตนเอง และพึ่งตนเองได้ในชุมชน ท้องถิ่น ตลอดจนการพัฒนาประเทศชาติที่ยั่งยืนที่สุด

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.) (ปิยะวัติ บุญ-หลง. 2546: 7; อ้างอิงจาก สำนักงาน กองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.). ม.ป.พ.) ได้ให้หลักการสำคัญของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น คือ งานวิจัย ต้องแก้ปัญหาของชาวบ้านได้ โดยมีสมมติฐาน 2 ประการ คือ 1) ปัญหาและโจทย์วิจัย ต้องมาจาก ชาวบ้านหรือเป็นความต้องการของ ชาวบ้าน และ 2) มีปฏิบัติการเพื่อแก้ปัญหา หรือมีการทดลอง ดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาโดยใช้ความรู้ที่ศึกษาร่วมกันมาใช้วางแผนการมีส่วนร่วมของชุมชนใน กระบวนการวิจัย หรือชาวบ้านร่วมทีมวิจัย

สินธุ์ สโรบล (2552: 11) นำเสนอแนวคิดของการวิจัยเพื่อท้องถิ่น (Concept of Community-Based Research) ว่าเป็นผลจากการทดลองสร้างระบบคิด ค้นหาวิธีการทดลองลงมือปฏิบัติและ สรุปรประสบการณ์เพื่อค้นหารูปธรรม จึงมีลักษณะที่สำคัญคือ 1) เน้น “คน” ในฐานะเป็นองค์ประกอบ หนึ่งในระบบภูมินิเวศ 2) คนในชุมชนท้องถิ่นเข้าร่วมใน “กระบวนการ” วิจัยตั้งแต่การคิด ตั้งคำถาม วางแผนและทำวิจัยเพื่อหาคำตอบอย่างเป็นระบบ3) มุ่งเรียนรู้จากการทำงานวิจัยที่เป็นเชิงปฏิบัติการ จริง (Action Research) เพื่อแก้ปัญหาของตัวเอง โดยมีกระบวนการทำงานอย่างเป็นเหตุเป็นผล 4) ไม่ได้มุ่งเน้น “ผลงานวิจัย” เป็นหลักแต่สร้าง “ความรู้” จาก “กระบวนการวิจัย” ในฐานะเป็น “เครื่องมือ” ที่จะเพิ่มพลัง (Empowerment) ให้กับชุมชนท้องถิ่น5) ผลต่อเนื่องจากงานวิจัยโครงการวิจัย เป็นไปเพื่อให้ชุมชนได้ร่วมกันจัดการชีวิตของตัวเองอันเป็นวิถีทางหนึ่งที่จะนำไปสู่การสร้างเสริม ความเข้มแข็งของชุมชนได้ 6) “ผลงานวิจัย” ที่สำคัญยิ่งของงานวิจัยประเภทนี้คือ “คน” และ “กลุ่ม คน” ที่เกิดขึ้นจากการที่ชุมชนท้องถิ่นเข้ามาร่วมกระบวนการวิจัย ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ปัญหาของ ชุมชนตัวเองทั้งในปัจจุบันตลอดจนมีความพร้อมในการรับมือกับอนาคต ในการชี้นำและเฝ้าระวัง การเปลี่ยนแปลงของชุมชนต่อไปด้วย

กาญจนา แก้วเทพ (2553: 18-19) กล่าวว่า งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่เกิดขึ้นในสังคมไทย สันนิษฐานว่างานวิจัยสายพันธุ์ใหม่นี้ น่าจะเป็นลูกผสมที่มีพ่อพันธุ์แม่พันธุ์มาจาก 3 แหล่ง คือ 1) จากงานวิจัยวิชาการ งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นยังคงรักษา “แก่น” ของขั้นตอนต่างๆ ที่จำเป็นของวิธีการ ทางวิทยาศาสตร์เอาไว้ โดยอาจจะมีการ “ตัดออก/ทดแทน/แปรรูป” บางอย่างเข้าไป เช่น ในขณะที่ นักวิจัยที่เป็นชาวบ้านจะไม่มีเตรียมฐานความรู้ด้วยการอ่านทบทวนวรรณกรรม(Review Literature) แต่งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ได้ใช้รูปแบบของ “การจัดการความรู้” (Knowledge Management) มาทดแทน เช่น รูปแบบการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้ที่มีประสบการณ์ร่วมกัน อย่างมีการจัดระบบของ

การประชุม (Planned Meeting) เป็นต้น 2) จากงานพัฒนา คือ การรักษาเป้าหมายที่จะนำเอา “ความรู้ที่ค้นพบไปค้นคิดกิจกรรมเพื่อการปรับปรุง/แก้ไขสภาพแวดล้อมให้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี อย่างมีแผน/มีข้อมูล-ข้อเท็จจริงรองรับ” (Planned Change) และ 3) จากวิถีแบบชาวบ้าน เนื่องจากชาวบ้านผู้จะกลายมาเป็น “นักวิจัย” ในงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นมีวิถีการดำรงชีวิตและมีวิธีคิดที่แตกต่างไปจากทั้งนักวิชาการ /นักพัฒนา ดังนั้น ในทุกขั้นตอน ของวิธีวิทยาจึงต้องถูกกำกับด้วย วิถีแบบชาวบ้าน ทั้งนี้ เพื่อให้ “ความรู้ที่เกิดจากงานวิจัย ” นั้นสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง (Application) ตัวอย่างวิธีคิดแบบชาวบ้านในเรื่อง “การแก้ปัญหาหนี้สิน ” (ประเด็นเศรษฐกิจชุมชน) นั้นจะมีหลากหลาย (Diversity) และให้ทางเลือกที่มากกว่า (Optional) (มีวิธีคิดเป็น Spectrum/Range เป็น Option) เริ่มตั้งแต่ “ปลดหนี้ได้หมด ปลดหนี้ได้บางส่วน ลดหนี้สินได้เป็นส่วนใหญ่ ไม่เพิ่มหนี้ ไปจนกระทั่งอยู่กับหนี้อย่างมีสติ” เป็นต้น

สแตน และคณะ(Strand; et al. 2003: 8) กล่าวถึงหลักการของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น(Principles of Community-Based Research) จะต้องมียหลักการ 3 ส่วน คือ 1) ต้องเป็นความร่วมมือกันระหว่างนักวิจัย (อาจารย์และนักศึกษา) และสมาชิกในชุมชน (Collaborative Enterprise) 2) ผลงานวิจัยจะเป็นแหล่งข้อมูลความรู้ (Multiple Sources of Knowledge) และข้อค้นพบวิธีการและองค์ความรู้ที่หลากหลาย และ 3) มีเป้าหมายเพื่อการปฏิบัติทางสังคมและมีวัตถุประสงค์เพื่อความเป็นธรรมในสังคม (Purpose of Achieving Social Justice)

โดยสรุปแล้ว งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จึงเป็นการดำเนินการแก้ปัญหาของเจ้าของปัญหา คือชาวบ้านชุมชนท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงการนำผลการวิจัยไปแก้ปัญหาของชุมชนท้องถิ่น อาศัยประสบการณ์ความรู้ภูมิปัญญา มุ่งสร้างกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติการทดลองหรือปฏิบัติการทางสังคม โดยความร่วมมือของของนักวิชาการในการสนับสนุนเติมเต็มความรู้ กระบวนการและระบบงานวิจัย ในการแสวงหาความรู้ ตลอดจนได้แนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมตามความต้องการของพื้นที่ชุมชนท้องถิ่น เป้าหมายหรือผลงานวิจัยมุ่งให้ชุมชนได้ร่วมกันจัดการชีวิตของตนเองอันเป็นวิถีทางหนึ่งที่จะนำไปสู่การสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชน

1.3 กระบวนการวิจัยและลักษณะของโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่น

จากการศึกษาหลักการและความหมายของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จึงเกิดคำนิยามใหม่สำหรับงานวิจัยว่าเป็น “กระบวนการที่คนในชุมชนได้มาร่วมคิดทบทวนสถานการณ์ ตั้งคำถามวางแผน หาข้อมูล ทดลองทำ วิเคราะห์ สรุปคำตอบ และถอดบทเรียนเพื่อปรับปรุงงานต่อไป ” (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย . 2545: 6) หมายความว่า งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นเครื่องมือหนึ่งที่น่าให้การให้ “คน” ในชุมชนเข้ามาร่วมในกระบวนการวิจัย ตั้งแต่การเริ่มคิด การตั้งคำถาม การวางแผน และค้นหาคำตอบอย่างเป็นระบบโดยเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (Action Research) ทำให้ชุมชนเกิดเรียนรู้ในการแก้ปัญหาของตนเอง

กระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จึงเป็นการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อตอบ “คำถาม” หรือ “ความสงสัย” บางอย่าง ดังนั้นสิ่งสำคัญคือประเด็น “คำถาม” ต้องคมชัด โดยมีการแยกแยะ ประเด็นว่าข้อสงสัยอยู่ตรงไหน มีการหา “ข้อมูล” ก่อนทำ มีการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูล มีการ “วางแผน” การทำงานบนฐานข้อมูลที่มีอยู่และในระหว่างลงมือทำการ “บันทึก” มีการ “ทบทวน” ความก้าวหน้า “วิเคราะห์” ความสำเร็จและอุปสรรคอย่างสม่ำเสมอ เพื่อ “ถอด” กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นออกมาให้ชัดเจน ในที่สุดก็จะสามารถ “สรุปบทเรียน” ตอบคำถามที่ตั้งไว้ แล้วอาจจะทำให้ใหม่ให้ดีขึ้น ตลอดจนนำไปใช้เป็นบทเรียนสำหรับเรื่องอื่นๆ หรือพื้นที่อื่นๆ ต่อไป ซึ่งทั้งหมดนี้กระทำโดย “ผู้ที่สงสัย” (คนในท้องถิ่น) เป็นงานวิจัยอีกแบบหนึ่งที่ไม่ยึดติดกับระเบียบแบบแผนทางวิชาการมากนัก แต่เป็นการสร้างความรู้ในตัวคนท้องถิ่น โดยคนท้องถิ่นมุ่งแก้ปัญหาด้วยการทดลองทำจริง และมีการบันทึกและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ การวิจัยแบบนี้จึงไม่ใช่เครื่องมือทางวิชาการ ไม่ใช่ของศักดิ์สิทธิ์ที่ผูกขาดอยู่กับครูอาจารย์ แต่เป็น เครื่องมือธรรมดาที่ชาวบ้านก็ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. 2546: 6-7)

เพื่อให้การขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นดำเนินการได้ สำนักงานกองทุนสนับสนุน การวิจัยจึงได้กำหนดลักษณะของโครงการและรูปแบบกระบวนการสนับสนุนเพื่อให้ชุมชน ชาวบ้านสามารถทำงานวิจัยได้ (สกว. 2545: 7-8) ดังนี้

1) เป็นเรื่องอะไรก็ได้ โจทย์อะไรก็ได้ ที่ชุมชนหรือคนในท้องถิ่นเห็นว่ามีความสำคัญ และอยากจะค้นหาคำตอบร่วมกัน ซึ่งชุมชน ในที่นี้มีความหมายที่หลากหลาย หมายรวมถึง กลุ่มคนในพื้นที่ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการที่มีเป้าหมายหรือดำเนินกิจกรรมบางอย่างเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มอนุรักษ์ป่า กลุ่มอาชีพ กลุ่มออมทรัพย์ หน่วยงานรัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน ผู้ประกอบการ ครู เด็กและเยาวชน คนชรา พระสงฆ์ ชนเผ่า

2) ชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการค้นหาคำตอบร่วมกัน กล่าวคือเปิดโอกาสให้ชุมชนหรือคนในท้องถิ่นต้องร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมเรียนรู้ ร่วมวิเคราะห์ ร่วมตรวจสอบ และแปลความหมาย รวมทั้งคาดว่าจะเกิดความเปลี่ยนแปลงภายหลังการดำเนินงานวิจัย

3) มีการดำเนินงานรวบรวมข้อมูล และทดลองปฏิบัติการ นั่นคือมีการดำเนินงานใน 2 ระยะ คือ ระยะแรก วิจัยให้ทราบสภาพที่เป็นอยู่ ได้แก่ สภาพหรือบริบทชุมชน ภูมิปัญญาในชุมชน สภาพของปัญหานั้น ทราบสาเหตุ ปัจจัย เงื่อนไขของปัญหา เลือกทางเลือกในการแก้ไขปัญหา และระยะที่สอง เป็นการทดลองทำ (วิจัยปฏิบัติการ) เพื่อแก้ปัญหา และวิเคราะห์ สรุปบทเรียน รวมทั้งสิ่งที่ได้เรียนรู้

นอกเหนือจากลักษณะดังกล่าว วิจารย์ พานิช (สกว. 2546: 8-9; อ้างอิงจาก คู่มือการบริหารงานและการสนับสนุนงานฯ) ยังให้ทัศนะเพิ่มเติมว่างาน วิจัยเพื่อ ท้องถิ่นควรมีลักษณะ คือ 1) เป็นการวิจัยปลายทาง เพื่อทดลองประยุกต์ใช้ความรู้หรือเทคโนโลยีในบริบทของท้องถิ่นมากกว่า เป็นการวิจัยเพื่อสร้างความรู้ใหม่อาจมีลักษณะเป็น R&D คือการวิจัยและพัฒนา D&R คือการพัฒนา มากกว่าวิจัย การวิจัยเป็นเพียงส่วนเล็กๆ หรือ D&R&M คือนอกจากการวิจัย พัฒนาแล้วยังอาจมี

การเคลื่อนไหวสังคม (Movement) อยู่ด้วย 2) อาจมีการสร้างทฤษฎีใหม่จากข้อมูลภายในประเทศ หมายความว่าข้อมูลจากหลายๆ โครงการย่อยเมื่อนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ร่วมกันอาจเกิดทฤษฎีใหม่ ซึ่งผู้ที่ทำเช่นนี้ได้จะต้องเป็นนักวิจัยเชิงทฤษฎีที่มีความสามารถสูงมาก การวิจัยเพื่อท้องถิ่น จึงควรมีนักวิจัยเชิงทฤษฎีที่มีความสามารถและประสบการณ์สูงเข้าร่วมด้วย 3) เป็นการวิจัยแบบองค์รวม (Holistic หรือ Integrated) ไม่แยกสาขาวิชา มีลักษณะการดำเนินการเป็นสหวิชา และจะต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการวิจัยด้านการจัดการเพื่อชุมชนท้องถิ่นให้มากขึ้น เพราะ ในปัจจุบันการวิจัยในท้องถิ่นด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและด้านการจัดการยังน้อยมาก

ดังนั้น กระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จึงเป็นกระบวนการที่เน้นการสร้างคนผ่านกระบวนการที่เป็นขั้นตอน เป็นระบบ โดยมีคนในชุมชนหรือชาวบ้านเป็นผู้ร่วมคิด ร่วมทำ ตั้งแต่การตั้งโจทย์ปัญหาจากสถานการณ์ของชุมชนตนเอง ร่วมกันวางแผน ปฏิบัติการทดลองแก้ปัญหา วิเคราะห์สรุปผลการแก้ปัญหา เป็นการสร้างความรู้ใหม่หรือการวิจัยรูปแบบหนึ่งที่มีลักษณะเป็นการรวมวิจัย การพัฒนา และการขับเคลื่อนงาน เคลื่อนไหวทางสังคมเป็นการรวมองค์ความรู้แบบสหวิชา ในการแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของชาวบ้าน หรือนักวิชาการ และนักพัฒนา ผลลัพธ์ของงานวิจัยไม่ได้ตอบเฉพาะผลการวิจัย แต่เป็นการสร้างคนให้เข้มแข็ง สามารถเรียนรู้และจัดการปัญหาของตนเองได้

1.4 รูปแบบและกรอบการสนับสนุนทุนวิจัยเพื่อท้องถิ่น

สกว. สนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 อย่างเป็นรูปธรรม เกิดรูปแบบและกรอบแนวทางการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น (สกว. 2545: 11) ดังนี้

1.4.1 รูปแบบการสนับสนุนงาน วิจัยเพื่อท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้ 2 ลักษณะใหญ่ๆ ดังนี้

1) การวิจัยแบบเต็มรูปแบบ (PAR) เป็นงานวิจัยที่มีลักษณะสมบูรณ์แบบตามแนวความคิดการวิจัยเพื่อท้องถิ่น ทั้งในเชิงเนื้อหาและในเชิงกระบวนการ ภายใต้หลักการว่า “เป็นปัญหาของชาวบ้าน ชาวบ้านเป็นที่วิจัย และมีปฏิบัติการเพื่อแก้ปัญหา ” คือ มีการสร้างความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ชุมชนท้องถิ่นสั่งสมมา ละจากบทเรียนการทำงานของท่านท้องถิ่นในอดีต เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการทดลองแก้ปัญหาของตนเอง ทั้งระดับบุคคล ครอบครัว กลุ่มคน ชุมชน ท้องถิ่น และระดับเครือข่าย ผ่านการวางแผน ดำเนินการ ติดตามประเมิน สรุปผลและรับผิดชอบร่วมกันของชุมชน โดยใช้ระยะเวลาดำเนินการไม่เกิน 2 ปี งานวิจัยแบบนี้มี 2 ลักษณะ กล่าวคือ 1) การวิจัยที่เน้นกระบวนการแก้ปัญหาสังคมในทุกประเด็น เป็นการศึกษาในเชิงกระบวนการเคลื่อนไหวของชุมชนท้องถิ่นในบริบทหนึ่งๆ ต่อการแก้ปัญหาต่างๆ ที่ชุมชนท้องถิ่นร่วมกันดำเนินการ ได้แก่ ชุมชนกับการจัดการปัญหาต่างๆ การรวมกลุ่มหรือการสร้างเครือข่ายปัญหาหรืออาชีพ การเรียนรู้และการศึกษาทางเลือก ซึ่งสามารถใช้เกณฑ์การสนับสนุนตามปกติของ สกว. ที่มีอยู่แล้ว 2) การวิจัยเพื่อเน้นการทดลองเปรียบเทียบและทดสอบปัจจัยต่างๆ เป็นการศึกษาเพื่อที่จะทดลอง /ทดสอบ

ทางเลือกจากหลายๆ ทางเลือก เพื่อที่จะหาทางเลือกที่มีประสิทธิภาพ คุ่มค่าและคุ่มทุนที่สุดของชุมชนโดยเน้นการพึ่งตนเองเป็นหลัก ได้แก่ การทดลองปัจจัยต่างๆ ในการผลิต การแปรรูป และการตลาด โดยเน้นทางเลือกอาชีพเป็นหลัก โดยพัฒนาเกณฑ์การสนับสนุนที่เหมาะสมกับแต่ละประเด็นที่ต้องการทดลอง เงื่อนไขของแต่ละท้องถิ่นและกลุ่มชาติพันธุ์

2) การวิจัยทางเลือกใหม่เพื่อท้องถิ่น เป็นงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นรูปแบบใหม่ที่พัฒนามาจากแบบแรกเพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการและสอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่นและกลุ่มคนซึ่งมีหลากหลายระดับ หรือเพื่อให้ท้องถิ่นสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสม เป็นการเริ่มต้นทดลองทำงานวิจัยอย่างง่าย ๆ โดยใช้ระยะเวลาดำเนินการไม่มากนัก ประมาณ 3-6 เดือนหรือไม่เกิน 1 ปี มีหลายทางเลือกดังนี้

2.1 การวิจัยเบื้องต้น เป็นกระบวนการพัฒนาโจทย์วิจัยและการรวบรวมความรู้ รวมถึงการเตรียมชุมชน เตรียมทีมวิจัยชาวบ้าน เพื่อวางแผนและแก้ปัญหาในเบื้องต้นหรือพัฒนาไปสู่งานวิจัยเต็มรูปแบบต่อไป เช่น การถอดความรู้จากการพัฒนาในอดีตที่สำเร็จมาแล้ว การรวบรวมข้อมูลความรู้เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนพัฒนา เป็นต้น

2.2 การวิจัยที่เน้นการถอดความรู้และรวบรวมองค์ความรู้จากการทำงานพัฒนาของชุมชน เป็นเรื่องที่ชุมชนอยากรู้ อยากรวบรวมความรู้ของตนเอง และชุมชนร่วมกันทำงานวิจัย โดยไม่ได้มุ่งแก้ปัญหาชุมชนมากนัก เช่น การวิจัยเพื่อรวบรวมความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้าน การศึกษารวบรวมความรู้ประเพณี 12 เดือน การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เป็นต้น

2.3 การวิจัยเชิงความร่วมมือ เป็นการสนับสนุนการสร้างความรู้ร่วมกับหน่วยงานหรือภาคอื่นๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการทำงานเพื่อชุมชนท้องถิ่น เป็นความร่วมมือทั้งในแง่การมีเป้าหมายเพื่อท้องถิ่น ความร่วมมือของคนหรือทีมงาน การสนับสนุนปัจจัยและทุน ดำเนินการร่วมกัน งานวิจัยลักษณะนี้จะมุ่งสร้างวิธีการทำงานที่เป็นทางเลือกใหม่ของภาคีภายนอก ร่วมกับคนท้องถิ่นต่อการพัฒนาและแก้ปัญหาท้องถิ่น โดยมุ่งสร้างสิ่งต่อไปนี้ เช่น การสร้างกลไกความร่วมมือการวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น การสร้างเครื่องมือ /ตัวชี้วัดการพัฒนาและการแก้ปัญหาท้องถิ่น การประเมินผลการดำเนินงาน การเชื่อมความรู้ระหว่างหน่วยงาน เป็นต้น

โดยสรุปแล้วงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มีรูปแบบการดำเนินงานเทียบกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ที่เน้นการสร้างความรู้จากภูมิปัญญาและบทเรียนในอดีต ซึ่ง สกว. ถือว่าเป็นงานวิจัยเต็มรูปแบบมีการค้นหาแนวทาง การทดลองปฏิบัติการ และการสรุปผลขยายผล ซึ่งอาจจะเป็นการเปรียบเทียบและทดสอบปัจจัยจากบริบทพื้นที่ และงานวิจัยอีกแบบคืองานวิจัยเพื่อสร้างทางเลือกใหม่เพื่อท้องถิ่น ที่สอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่น สกว. สามารถสนับสนุนในรูปของงานวิจัยเบื้องต้น เพื่อพัฒนาโจทย์วิจัยและรวบรวมความรู้เบื้องต้นหรือนำไปสู่การพัฒนางานวิจัยเต็มรูปแบบ การสนับสนุนในรูปของงานวิจัยที่เน้นการถอดบทเรียนและองค์ความรู้จากการทำงาน การพัฒนาชุมชน และการสนับสนุนงานวิจัยในรูปงานวิจัยเชิงความร่วมมือ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการทำงานเพื่อท้องถิ่น มุ่งสร้างวิธีการทำงานที่เป็นทางเลือกใหม่ของภาคีภายนอกกับคนในชุมชนท้องถิ่น มีการอบการสนับสนุนทุน ดังนี้

ตาราง 1 กรอบการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ของ สกว.

รูปแบบ	ระยะเวลา	ขอบเขตพื้นที่	งบประมาณ
1.วิจัยเต็มรูปแบบ			
1.1 ประเด็นทางสังคม	1-2 ปี	-หมู่บ้าน -ตำบล -มากกว่าตำบล	100,000-200,000 200,000-300,000 300,000 (ตามขนาดพื้นที่)
1.2 ทดลองเชิง เปรียบเทียบปัจจัยต่างๆ และหาทางเลือกใหม่	1-2 ปี	-หมู่บ้าน -ตำบล -มากกว่าตำบล	100,000-200,000 200,000-300,000 300,000 (ตามขนาดพื้นที่)
2.วิจัยทางเลือก			
2.1 วิจัยเบื้องต้น	ไม่เกิน 6 เดือน	หมู่บ้าน	20,000-50,000 (เงื่อนไข: -ทีมวิจัยชุมชนร่วมกันดำเนินการ -พี่เลี้ยงสนับสนุนและติดตามอย่างใกล้ชิด)
2.2 วิจัยภูมิปัญญา	1 ปี	ชุมชน (วัด ปราชญ์ ชาวบ้าน)	ไม่เกิน 100,000 (เงื่อนไข: -ทีมวิจัยเป็นคนในชุมชน -เป็นประเด็นที่ชุมชนอยากศึกษา รวบรวม ความรู้ -เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน)
2.3 วิจัยเชิงความ ร่วมมือ	พิจารณา ตาม Output	อำเภอขึ้นไป	พิจารณาตามกิจกรรม ขอบเขตการ ดำเนินงานและเป้าหมาย (เงื่อนไข: -เน้นระดับภาคีทางสังคมที่เป็นทั้งองค์กร อิสระและรัฐ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความ ร่วมมือในการทำงานวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น -แต่ละภาคีร่วมกันสนับสนุนปัจจัยและทุน การดำเนินงานร่วมกัน)

ที่มา: คู่มือการบริหารงานและการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น. (2545: 14).

1.5 ผลที่คาดหวังของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

การสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย จากลักษณะ และกระบวนการ ทำให้เกิดความคาดหวังของการสนับสนุนงาน (สกว. 2545: 9-10) ดังนี้

1. ในระดับโครงการ

1.1 ชุมชนสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง สามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยอาศัยการตัดสินใจผ่านข้อมูล ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

1.2 เกิดความรู้ในท้องถิ่นและเป็นประโยชน์กับท้องถิ่นโดยตรง เช่น การฟื้นฟู และถ่ายทอด ภูมิปัญญา วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้กับเด็กๆ รุ่นต่อไป

1.3 เกิดกระบวนการเรียนรู้โดยคนท้องถิ่นเอง ทำให้คนท้องถิ่น “เข้มแข็ง” ขึ้น และดำเนินงานในเรื่องอื่นได้ดีขึ้น

1.4 เกิดกลไกการจัด การ หรือองค์กรภายในชุมชนที่จะดำเนินงานต่อไป กรณีนี้อาจเป็นการหนุนเสริมให้องค์กรที่มีอยู่ทำงานได้ดีขึ้น เช่น การเสริมศักยภาพของ อบต. . ในด้านต่างๆ หรือการสร้างกลไกใหม่ในชุมชน เช่น เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์และกองทุนในระดับตำบล เพื่อประสานกลุ่มออมทรัพย์กองทุนต่างๆ และบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เป็นต้น

2. ในระดับเหนือโครงการ

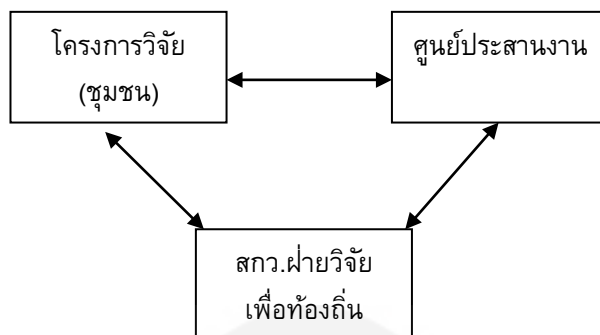
องค์ความรู้ที่ได้จากโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่นในประเด็นต่างๆ หลายๆ โครงการ สามารถนำมาสังเคราะห์เชื่อมโยงระหว่างงานวิจัยและพัฒนาที่ดำเนินการโดยฝ่ายต่างๆ ของ สกว. เพื่อยกระดับองค์ความรู้ และสามารถผลักดันแนวคิด มาตรการ นโยบายหรือระบบและกลไกภายในประเทศ ที่จะเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนท้องถิ่นมากขึ้น เช่น ระบบการกระจายสินค้าชุมชน ระบบการตลาดมาตรฐานสินค้า การรวมกลุ่มผู้บริโภคเพื่อซื้อผลิตภัณฑ์จากชุมชน และการพัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยว ชิงโนเวส ตลอดจนสามารถเชื่อมโยงแนวคิดสู่การพัฒนาระดับนานาชาติเพื่อการพัฒนาประเทศ

โดยสรุปแล้ว สกว. คาดหวังผลของการสนับสนุนงานวิจัยในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน เน้นการสร้างคนให้เกิดการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน นอกจากนี้ยังคาดหวังว่าภาคีเครือข่ายในพื้นที่ทั้งหน่วยงานสนับสนุนงานด้านการพัฒนา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเข้ามาร่วมกันสนับสนุน ขยายผลและต่อยอดผลจากงานวิจัยให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

1.6 ระบบสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

เพื่อให้การดำเนินการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เป็นไปด้วยความราบรื่น สกว. ได้พัฒนาระบบสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นขึ้นในรูปแบบของ “ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น” (Node) และ “พี่เลี้ยง” หรือ RC (Research Counselors) (สกว. 2545: 15-16) เพื่อให้ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้ชุมชนที่ต้องการทำวิจัยเพื่อท้องถิ่น ตั้งแต่การพัฒนาโครงการ การติดตามสนับสนุนโครงการวิจัยในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการเสริมสร้างทักษะการรวบรวมข้อมูล การใช้กระบวนการมี

ส่วนร่วม การวิเคราะห์ข้อมูล การเขียนรายงาน และการบริหารจัดการ รวมทั้งการนำเสนอผลงานสู่ชุมชน ตลอดจนแสวงหาแนวทางสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นทำวิจัยอย่างสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ โดยการเชื่อมประสานระหว่าง สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น กับโครงการวิจัยและชุมชนท้องถิ่น

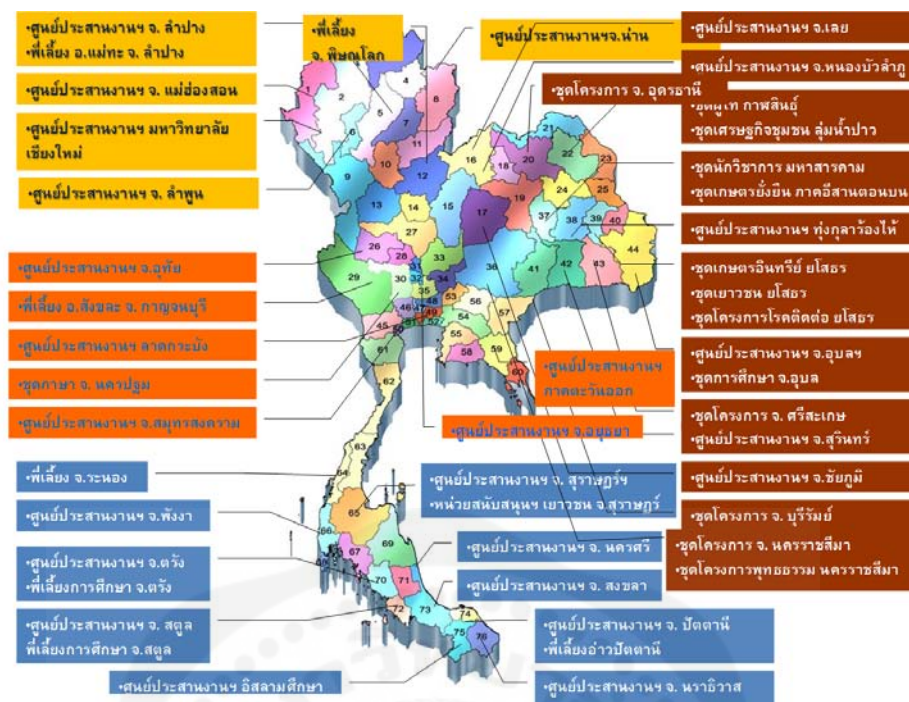
ภาพประกอบ 1 แสดงการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

ที่มา: สกว. (2545: 16).

ศูนย์ประสานงานเหล่านี้จะพัฒนาไปสู่ “หน่วยจัดการความรู้ที่เป็นอิสระ” นั่นคือเกิดกลไก/กลุ่มคนท้องถิ่นที่สามารถบริหารจัดการงานวิจัย และยกระดับความรู้ โดยการนำความรู้ต่างๆ ที่กระจัดกระจายอยู่ในท้องถิ่นมาสังเคราะห์ร่วมกับผู้รู้ นักวิชาการในพื้นที่พร้อมๆ กับประสานความร่วมมือระหว่างองค์กร ภาคีพันธมิตรต่างๆ ในท้องถิ่นทุกระดับที่มีส่วนเกี่ยวข้องในงานวิจัยและพัฒนา ตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงระดับปฏิบัติการ เพื่อนำความรู้ต่างๆ มาแลกเปลี่ยนพูดคุยสู่การกำหนดทิศทางการวิจัยและพัฒนาได้อย่างยั่งยืน บนพื้นฐานการผสมผสานองค์ความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นกับองค์ความรู้จากภายนอก อันจะนำไปสู่ชุมชนท้องถิ่นที่เข้มแข็งในอนาคต โดยกลไกหรือองค์กรท้องถิ่นเหล่านี้จะต้องเป็นอิสระในเชิงวิธีคิด วิธีทำงาน ฟังฟังความรู้ ความคิดด้วยกระบวนการสร้างความรู้สู่การแก้ปัญหาและสามารถรับใช้สังคมได้อย่างแท้จริง

ลักษณะศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น (Node) ที่กระจายอยู่ในแต่ละภูมิภาคของประเทศ มีหลายลักษณะดังนี้

1. ศูนย์ประสานงาน เชิงพื้นที่ ดำเนินงานตามขอบเขตการปกครองในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง และอาจมีการเชื่อมโยงกับพื้นที่ใกล้เคียง โดยมีความสัมพันธ์ต่อกันในแนวราบ ได้แก่ ภาคเหนือ : ลำพูน ลำปาง แม่ฮ่องสอน น่าน ภาคกลาง-ตะวันออก-ตะวันตก: อุดรธานี จันทบุรี-ระยอง-ตราด (ภาคตะวันออก) และสมุทรสงคราม ภาคอีสาน: มหาสารคาม อุบลราชธานี ชัยภูมิ หนองบัวลำภู กาฬสินธุ์ ภาคใต้: นครศรีธรรมราช ตรัง สตูล พังงา สุราษฎร์ธานี นราธิวาส และสงขลา

ภาพประกอบ 2 ที่ตั้งของศูนย์ประสานงาน/พี่เลี้ยงงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

ที่มา: เอกสารนำเสนอยุทธศาสตร์ สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น. (ม.ป.พ.).

2. ศูนย์ประสานงาน เชียงประเด็น มีขอบเขตการทำงานอยู่ภายใต้สถานการณ์ปัญหาใด ปัญหาหนึ่งหรือประเด็นใดประเด็นหนึ่งที่กลุ่มคนและสังคมให้ความสำคัญ หรือมีความสอดคล้องกับ การเคลื่อนไหวของกลุ่มคนเพื่อแก้ปัญหาสังคม เน้นการประสานความร่วมมือของเครือข่าย และการ สังเคราะห์ความรู้สู่การเปลี่ยนแปลงในระดับนโยบาย ได้แก่ เครือข่ายการเรียนรู้และประสานงาน วิจัยการท่องเที่ยวโดยชุมชน ปัจจุบันพัฒนาการเป็นสถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน ชุมชนวิจัย การ จัดการ องค์ความรู้ด้านการจัดการหนี้สินเชิงบูรณาการ จังหวัดลำปาง ปัจจุบันพัฒนาการเป็น สถาบันแผนพัฒนา โครงการการศึกษาและฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤติเพื่อการพัฒนา ชุมชนอย่างยั่งยืน หน่วยสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มเยาวชน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ศูนย์ประสานงานอิสลามศึกษาและวัฒนธรรม ซึ่งมี ศูนย์ประสานงาน พื้นที่บางแห่งขับเคลื่อนเชิง ประเด็นควบคู่ไปด้วย

3. ศูนย์ประสานงานเชิงสถาบัน มีขอบเขตการทำงานอยู่ภายใต้การดำเนินงานของสถาบัน บุคลากรในสถาบัน และพื้นที่รอบๆ สถาบัน เพื่อการพัฒนาศักยภาพของสถาบันต่อการวิจัย ทั้ง บุคลากร กลไก เครื่องมือ และกระบวนการของสถาบัน เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นเป็นหลัก ได้แก่ ศูนย์ ประสานงานวิจัยเชิงบูรณาการ สกว. มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ปัจจุบันยุติบทบาทแล้ว ศูนย์ประสานงาน วิจัยเพื่อชุมชน คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท ้องถิ่น คณะ เทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เป็นต้น

2. วิถีวิทยางานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

สกว. ได้สนับสนุนรูปแบบการวิจัยที่สร้างโอกาสให้ชาวบ้านเข้ามาทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง ตามกระบวนการ และกรอบการสนับสนุนที่ สกว. ได้ออกแบบและทดลองใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 และในโอกาสที่งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นได้ดำเนินงาน ครบรอบ 10 ปี จึงได้มีการสังเคราะห์งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ทำให้ได้คุณลักษณะและวิถีวิทยางานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจากประสบการณ์สนับสนุนทุกวิจัยของฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น เป็นแนวปฏิบัติรวมกันมาจนปัจจุบัน

2.1 คุณลักษณะงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

กาญจนา แก้วเทพ (2553: 26-41) ได้สังเคราะห์คุณลักษณะของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นไว้ 10 ประการ คือ

1. เป้าหมายของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น คือ การพัฒนาตัวนักวิจัย ส่วนความรู้ที่เป็นผลจากการวิจัยนั้นจะมีใช้ความรู้แบบที่มีคุณค่าอยู่ในตัวเอง (In Its Own Sake) หรือเป็นความรู้ที่ใช้ระดับปัญญา หากทว่าจะต้องเป็นความรู้ซึ่งมีคุณค่าอยู่ที่การนำไปแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาท้องถิ่น

2. เมื่อชาวบ้านมาเป็นนักวิจัย จุดเปลี่ยนบทบาทของชาวบ้าน (Role Shifting) ในกระบวนการวิจัย จากที่เคยเป็น “ตัวประกอบ/กลุ่มตัวอย่าง” มาเป็น “พระเอก-นางเอก/นักวิจัย

3. การวิจัยเพื่อท้องถิ่นเน้นกระบวนการ จัดตั้งปัญญา วิธีคิดของนักวิจัย ยกระดับวิธีคิดให้แก่ชาวบ้านที่เข้ามาร่วมงานวิจัย

4. การออกแบบโครงสร้างและกลไกเพื่อการหนุนช่วย มีโครงสร้างของ สกว. ท้องถิ่นนั้นจะมีลักษณะทวิลักษณ์ (Duality) คือ ในการบริหารจัดการองค์กร การแบ่งบทบาทหน้าที่ การมอบหมายงาน กระบวนการทำงานนั้น ฯลฯ จะมีทั้งกรอบ ที่ระบุ/กำหนดเอาไว้อย่างชัดเจน แต่ในเวลาเดียวกันก็มีความยืดหยุ่น (Flexibility) เมื่อเวลาลงมือปฏิบัติ

5. คุณค่าสำคัญของงานวิจัย งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เป็นกลไกใหม่ในการกระจายปัญญาสู่ท้องถิ่น

6. งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มีลักษณะเป็นสหวิทยาการ /บูรณาการสูง ปัจจุบันนี้เริ่มมีกระแสการดำเนินการวิจัยเป็นชุดโครงการที่รวมเอานักวิชาการจากหลายสาขาวิชามาทำงานร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยที่เริ่มจากปัญหาชุมชน เป็นหลัก และเนื่องจากงานวิจัยงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นนั้นมีจุดตั้งต้นจากปัญหาที่ชาวบ้านนักวิจัยกำลังประสบอยู่

7. การใช้กระบวนการแบบ Knowledge management – KM มาทดแทนการอ่านทบทวนวรรณกรรมในขั้นตอนกิจกรรมของงานวิจัย จึงมักพบรูปแบบการจัดเวทีเสวนา แลกเปลี่ยนระหว่างผู้มีประสบการณ์ การดูงานกรณีที่ดีสำเร็จ (Best Practice) การเชิญผู้มีประสบการณ์มาเป็นวิทยากร เป็นต้น

8. งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นงานวิจัยที่เน้นการใช้ประโยชน์ได้จริง เป็นงานวิจัยที่เริ่มต้นจากปัญหาในชีวิตของชาวบ้านนักวิจัย (Problem-Based Research) ดังนั้น หลังจากผ่านขั้นตอนการพัฒนาโจทย์ การสร้างเครื่องมือ การเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจะถือว่านักวิจัยพึงจะเดินทางมาได้เพียงครึ่งทางของเส้นทางการวิจัย จะต้องมีส่วนเสนอแนะที่ถูกนำไปทดลองปฏิบัติและติดตามผลจนถึงจุดหมายปลายทาง ด้วยเหตุนี้งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจึงอาจถือได้ว่าเป็น Action Research ประเภทหนึ่งที่มีลักษณะพิเศษ คือเจ้าของปัญหาเป็นคนลงมือแก้ไขเอง โดยอาศัยการร่วมมือจากภายนอก

9. งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นต้องมีคุณสมบัติเป็น Research and Development หรือ Development and Research แล้วแต่นักศึกษาส่วนที่จะเป็นการวิจัยหรือการพัฒนามากกว่ากัน

10. การสร้างความเข้าใจร่วมกัน (Shared Understanding) งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จะมีกิจกรรมที่เน้น การสร้างความเข้าใจร่วม รูปแบบกิจกรรมที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดคือ การคืนข้อมูลให้ชุมชน หลังจากที่ได้เก็บข้อมูลมาแล้ว หรือมีการวิเคราะห์ร่วมกันตลอดเส้นทางของการวิจัยนี้ก่อให้เกิดผลอันดีหลายประการ คือ สามารถทำให้การออกแบบและทำ กิจกรรมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากมีความเข้าใจร่วมกัน และ ทำความเข้าใจร่วมกันของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (Alienated) จากการวิจัย

โดยภาพรวมของคุณลักษณะงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มีแนวปฏิบัติและวิธีการวิจัยเป็นไป การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) และเป็นงานวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ที่เป็นต้นแบบที่ดีในการศึกษา โดยเป้าหมายหลัก คือ การพัฒนาและเสริมสร้างตัวคนวิจัย คือชาวบ้าน การมีส่วนร่วมของชาวบ้านชุมชนท้องถิ่น มีความยืดหยุ่นในการดำเนินกิจกรรม และการตรวจสอบผ่านการจัดเวทีนำเสนอ/คืนข้อมูลแก่ผู้เกี่ยวข้อง รวมการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้จริง ซึ่งเป็นการต่อยอดขยายผลงานวิจัยและสร้างคุณค่าจากผลงานวิจัย

2.2 วิธีวิทยางานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

กาญจนา แก้วเทพ (2553: 45-48) โดยมีข้อสังเกตต่องานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เพื่อช่วยสนับสนุนและอธิบายวิธีวิทยางานวิจัยเพื่อท้องถิ่นไว้ 4 ประการ คือ

1. ก่อนที่จะดำเนินงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จะต้องมีการทำงานขั้นพื้นฐานของฟิเลียงงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นก่อน เช่น การสำรวจสภาพความเป็นจริงระดับมหภาค การประเมินสถานการณ์ของจังหวัด/พื้นที่ ฯลฯ

2. ทวิลักษณ์ของวิธีวิทยางานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จะมีลักษณะสองด้าน/ทวิลักษณ์ คือ ในด้านหนึ่งจะทำรายการกำหนดกรอบเอาไว้ แต่ ในอีกด้านหนึ่งก็สามารถยืดหยุ่นได้เพื่อให้ปรับเปลี่ยนไปตามสภาพความเป็นจริงของแต่ละท้องถิ่น จากการวิเคราะห์วิธีวิทยางานวิจัยเพื่อท้องถิ่นพบลักษณะยืดหยุ่นใน 4 แบบแผน คือ

2.1 ขั้นตอนต่างๆ บางขั้นตอนสามารถสลับกันได้ หรือดำเนินการควบคู่กันไปได้ เช่น ขั้นตอนการแสวงหาตัว/ทีมวิจัยกับขั้นตอนการพัฒนาโจทย์

2.2 กิจกรรมที่จัดในแต่ละขั้นตอนสามารถจะผ่านกลับไปกลับมาได้หลายครั้ง เช่น การสร้างความเข้าใจร่วม (ขั้นตอนที่ 4) อาจจะย้อนกลับมาทำอีกเมื่อมีการจัดการข้อมูล (ขั้นตอนที่ 5)

2.3 ในบางขั้นตอนอาจจะมีการยวบยวบรวมกัน เช่น ขั้นตอนการใช้ประโยชน์จากข้อมูล (ขั้นที่ 6) กับขั้นตอนถอด/สรุปบทเรียน (ขั้นที่ 7)

2.4 ในระหว่างแต่ละขั้นตอน อาจจะมีขั้นย่อยแทรกตามความจำเป็น เช่น ระหว่างขั้นที่ 1 กับขั้นที่ 2 อาจจะมีขั้น 1.1/1.2 (เช่น การจัดกิจกรรมสร้างความเข้าใจด้วยการพาไปดูงาน เป็นต้น) และเกือบจะในทุกขั้นตอนจะมีการทำกิจกรรมเสริมตามความจำเป็นและความต้องการของทีมวิจัย

3. ตัวแปรที่จะเข้ามาเกี่ยวข้องกับขั้นตอนการวิจัยเหล่านี้อาจมีตั้งแต่ประเภทของงานวิจัย (เช่น การวิจัยเพื่อแสวงหาวิธีการ /องค์ความรู้ การวิจัยเพื่อการสำรวจพื้นฐานของชุมชน) ประเด็นของการวิจัย (เช่น การวิจัยเพื่อสร้างสำนึกของชุมชนในภาคอีสานจะเน้นหนักวิถีชีวิตแบบชาติพันธุ์ วรรณ การวิจัยเพื่อทดลองแสวงหาตลาดที่เหมาะสมของผักปลอดสารของภาคกลางฯ เป็นต้น) หรือสาขาวิชาการของงานวิจัย (เช่น งานวิจัยด้านภาษาศาสตร์ ด้านการศึกษา ด้านวิทยาศาสตร์ เป็นต้น)

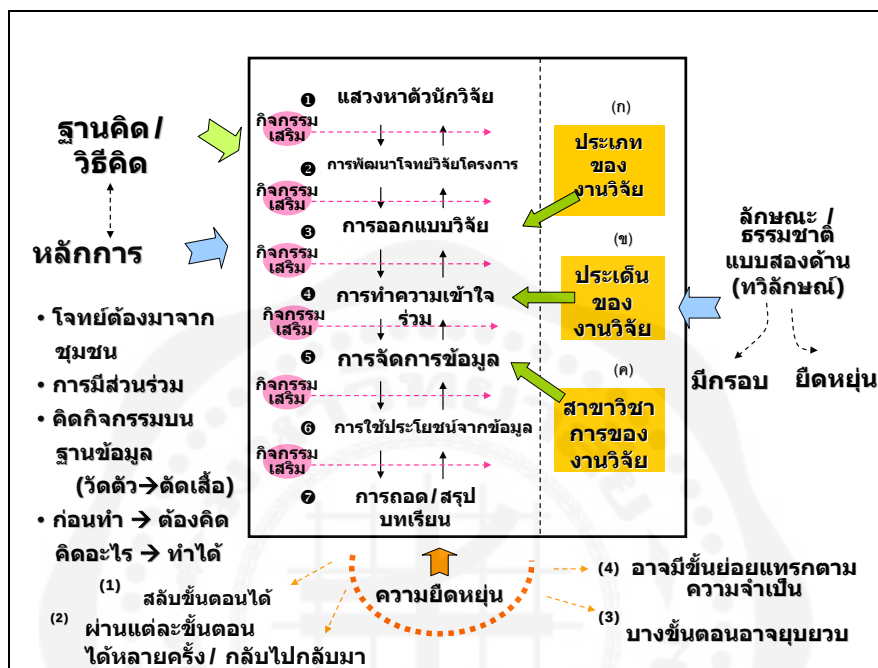
4. ฐานคิด/วิธีคิดที่กำกับ วิธีการ เป็นตัวกำหนดทิศทางว่าจะดำเนินการแต่ละขั้นตอนในรูปแบบไหน/อย่างไร สิ่งที่เราเรียกว่าฐานคิด /วิธีคิดอาจจะปรากฏอยู่ในส่วนที่เรียกว่าหลักการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มีหลักการสำคัญๆ อยู่ 4 ประการ คือ

4.1 โจทย์ต้องมาจากความต้องการของชุมชน ในการพัฒนาโจทย์การวิจัยนั้น โจทย์นั้นต้องมาจากความต้องการของชุมชนโดยชุมชนอาจจะเป็นผู้ริเริ่มเอง หรือแม้จะมีการจุดประกายจากบุคคลภายนอก แต่ในท้ายที่สุดแล้ว ชุมชนจะต้องตัดสินใจเองว่า โจทย์การวิจัยนั้นเป็นความต้องการของชุมชนหรือไม่

4.2 หลักการมีส่วนร่วม การวิจัยเพื่อท้องถิ่นมี คุณลักษณะแบบเดียวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) โดยที่อาจจะมีการเน้นความเข้มข้นที่สูงกว่า เนื่องจากตลอดทั้งกระบวนการวิจัยจะถือเสมือนว่า การมีส่วนร่วมจากทุกส่วนที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการงานวิจัยนั้นจะเป็นส่วนทำให้งานวิจัยสามารถดำเนินต่อไปได้

4.3 การคิดกิจกรรมบนฐานข้อมูล จะทำให้งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นมีข้อแตกต่างจากวิถีชาวบ้าน เนื่องจากการค้นคิดกิจกรรมของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นนั้นจะไม่เกิดจากความคิดเห็น เท่านั้น หากแต่จะต้องคิดกิจกรรม (เพื่อการแก้ไขปัญหา) ที่มีพื้นฐานมาจาก ข้อมูลผ่าน การจัดระบบ / วิเคราะห์สังเคราะห์แล้ว จึงเป็นการคิดกิจกรรมบนสภาพความเป็นจริงที่ผ่านการไตร่ตรองใช้เหตุผลตามหลักแก่นแท้ของวิธีการทางวิทยาศาสตร์

4.5 หลักความสัมพันธ์ระหว่างการคิดกับการลงมือทำ เพื่อแก้ไขข้อจำกัดของวิธีแบบชาวบ้านและวิธีของนักวิชาการ ตลอดเส้นทางของการวิจัยเพื่อท้องถิ่น จะพยายามประสานความสัมพันธ์ระหว่างการคิดกับการลงมือทำให้มีความลงตัว กล่าวคือติดตั้งคำถามเสมอว่าก่อนจะลงมือทำอะไร ต้องคิดก่อน และเมื่อคิดจะทำอะไร ก็ให้สามารถทำได้จริง

ภาพประกอบ 3 วิธีวิทยางานวิจัยเพื่อท้องถิ่น โดย กาญจนา แก้วเทพ

ที่มา: คุณลักษณะและวิธีวิทยางานวิจัยเพื่อท้องถิ่น. (2553: 44)

จากคุณลักษณะและข้อสังเกตทำให้ได้ วิธีวิทยางานวิจัยเพื่อท้องถิ่นไว้ 7 ขั้นตอน ดังนี้ (กาญจนา แก้วเทพ อ้างใน คุณลักษณะและวิธีวิทยางานวิจัยเพื่อท้องถิ่น. 2553)

ขั้นตอนที่ 1 การแสวงหานักวิจัย

1. นักวิจัย เนื่องจากงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เป็นงานวิจัยเพื่อการขยายโอกาสทางการวิจัยให้ถึงชาวบ้าน ซึ่งได้มีการปรับคุณลักษณะบางประการของงานวิจัยเพื่อให้ชาวบ้านทั่วไปสามารถมาเข้าร่วมกระบวนการวิจัยได้ในฐานะ “นักวิจัย” ดังนั้นชาวบ้านทุกคนสามารถจะเป็นนักวิจัยได้ทั้งหมด โดยไม่มีกำแพงกันเรื่องเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ชนวรรณ ฯลฯ หากทว่าจะมีคุณลักษณะอย่างอื่นมาทดแทน

2. คุณสมบัติของนักวิจัยต้องคุณสมบัติอย่างน้อย 3 ประการคือ ต้องมีจิตสาธารณะ ต้องมีความสนใจใคร่รู้อยากเรียนรู้ และมีความเพียรอดทน โดยเฉพาะการต่อสู้กับความไม่รู้ความไม่เข้าใจที่จะเกิดตลอดระยะเส้นทางของการเดินทาง

3. กลยุทธ์/ช่องทางในการแสวงหานักวิจัย ทีมไหนดี / พี่เลี้ยงจะต้องใช้กลยุทธ์ทั้ง 2 ด้านควบคู่กันไป คือ ทั้งกลยุทธ์เชิงรุกและเชิงรับ กลยุทธ์เชิงรับคือการเปิดโอกาสให้มีการส่งโครงการวิจัยเข้ามาที่หน่วยงานเช่นเดียวกับวิสัยปฏิบัติของแหล่งสนับสนุนเงินทุนวิจัยโดยทั่วไป หรือชาวบ้านเข้ามาหาทีมงาน สกว. ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น แต่จะต้องมีการใช้กลยุทธ์เชิงรุกประกอบควบคู่ไปด้วย เช่น การจัดเวทีระดับภาค / ระดับจังหวัด เพื่อเป็นพื้นที่ค้นหาผู้ที่สนใจ เป็นต้น และพบว่ากระบวนการแสวงหาและคัดเลือกทีมวิจัยของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นนั้น ค่อยข้างดำเนินการอย่างประณีต รอบคอบ ใช้เวลาดูใจ/ตรวจสอบอย่างมาก

4. จำนวนนักวิจัยในทีมวิจัยเพื่อท้องถิ่น มีจำนวนมากประมาณ 10 กว่าคนถึง 20-30 คนขึ้นไป ตรงตามคุณลักษณะของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเพื่อยืนยันว่า เป้าหมายสูงสุดของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นคือการพัฒนาคนวิจัย

5. การประกอบทีมวิจัย จากมิติเชิงปริมาณของทีมวิจัยที่มีมากมายแล้ว มิติเชิงคุณภาพจำนวนทีมวิจัยเป็นปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวโยงไปถึงความสำเร็จของโครงการวิจัย และปัจจัยนี้จะประกอบด้วย 2 มิติที่สำคัญคือ ความเข้าใจร่วมกันของทีมวิจัย (Shared Understanding) และความสัมพันธ์อันดีระหว่างทีมวิจัย (Good Relationship)

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นพัฒนาโจทย์การวิจัย / พัฒนาโครงการวิจัย ถือว่าเป็นขั้นตอนที่เป็นหัวใจสำคัญและชี้ขาดว่างานวิจัยจะถือกำเนิดขึ้นมาได้หรือไม่ ซึ่งพบมิติที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. เป้าหมายและเนื้อหาสำคัญของการพัฒนาโจทย์การวิจัยของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จะมีความแตกต่างจากงานวิจัยวิชาการทั่วไป เริ่มจากเรียนรู้ว่างานวิจัยแบบงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นคืออะไรของชาวบ้าน และการรู้จักตนเอง รู้จักกลุ่ม รู้จักชุมชน เพื่อเชื่อมโยงตั้งปัญหา / ประเด็น (Text) ให้สัมพันธ์กับบริบทแวดล้อม (Context)

2. รูปแบบที่ใช้ มีความหลากหลายและปรับเปลี่ยนไปตามสภาพของแต่ละโครงการวิจัย เริ่มตั้งแต่คู่มือที่ต้นแบบงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ดูตัวอย่างของที่อื่นๆ ใช้สื่อบุคคลเช่นนักวิจัยชาวบ้านในโครงการอื่นๆ มาเป็นวิทยากร จัดเวทีเสวนาแลกเปลี่ยน จัดเวทีเฉพาะประเด็น ไปดูงาน ฯลฯ รูปแบบกิจกรรมเหล่านี้มีเป้าหมายร่วมกันประการหนึ่ง คือ การเปิดมุมมองต่อโจทย์การวิจัยของนักวิจัยชาวบ้านให้เห็นหลายแง่มุมจากหลายทัศนะมากขึ้น

3. หลักการที่กำกับ ในการดำเนินกิจกรรมการวิจัยทุกชนิดของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจะต้องมีหลักการ / วิธีคิด / ฐานคิดกำกับอยู่เบื้องหลังอยู่เสมอ ในขั้นตอนของการพัฒนาโจทย์การวิจัย มีหลักการสำคัญๆ บางประการกำกับกระบวนการพัฒนาโจทย์/โครงการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนการออกแบบงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 4 การสร้างความเข้าใจร่วม

ขั้นตอนที่ 5 การจัดเก็บข้อมูล

ขั้นตอนที่ 6 การใช้ประโยชน์จากข้อมูล(ที่ผ่านการตรวจสอบแล้ว) ถือว่าเป็นสิ่งจำเป็น และสำคัญของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ส่วนช่องทางการใช้ประโยชน์จากข้อมูลนั้น มีหลากหลายตัวอย่างเช่น นำไปเป็นแนวทางแก้ไขปัญหในพื้นที่/องค์กร นำไปคืนข้อมูลให้ชุมชน การนำเข้าไปเป็นหลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียน การไปขยายผลสู่กลุ่มอื่นๆ พื้นที่อื่นๆ เป็นเนื้อหาสำหรับการสร้างกลไกการจัดการของชุมชน เข้าสู่ระดับนโยบายท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 7 การถอดสรุปบทเรียน ถือได้ว่าเป็นนวัตกรรมของวิธี วิทยาของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เป็นวิธีการแสวงหาความรู้ การจัดการความรู้ (Knowledge management) ที่ถือว่า ความรู้ที่แท้จริงของคนนั้นเกิดมาจากการลงมือปฏิบัติ แต่เมื่อลงมือปฏิบัติไปแล้ว ก็ต้องมี เครื่องมือ/กลไกสกัดเก็บสะสมความรู้เครื่องมือนี้คือการสรุป/ถอดบทเรียน

โดยสรุปแล้ววิธีวิทยางานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจึงประกอบด้วยขั้นตอนในการดำเนินงาน 7 ขั้นตอน ซึ่งมีข้อสังเกตคือ จะต้องมียุทธศาสตร์งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่จะทำให้ได้มาซึ่งพื้นที่ โจทย์ และนักวิจัยที่มาจากชาวบ้าน และขั้นตอนทั้ง 7 ขั้นตอน องค์ประกอบสำคัญคือการมีส่วนร่วมทั้งของชาวบ้าน เพื่อประโยชน์และเป้าหมายร่วมกันในการแก้ไขปัญหาของตนเอง เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมียุทธศาสตร์งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นสนับสนุนเพิ่มเติมกระบวนการ กิจกรรมและกรอบการทำงานตามเป้าหมาย และเน้นการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยมากที่สุด และถือว่าเป็นขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญของวิธีวิทยางานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เพื่อให้ได้ผลตรงตามฐานคิดของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่จะให้ผู้ที่ใช้ประโยชน์จากงานวิจัยได้ทำงานวิจัย

2.3 งานวิจัยทางวิชาการและงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

เนื่องจากงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นมีองค์ประกอบและกระบวนการที่เน้นการสร้างคน และแก้ปัญหาของชุมชนท้องถิ่นของชาวบ้าน บนฐานงานวิจัยที่ผสมผสานระหว่างงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและการวิจัยและพัฒนา ความแตกต่างของงานวิจัยทางวิชาการและงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจึงเป็นคำถาม และจะต้องทำความเข้าใจร่วมกัน

กาญจนา แก้วเทพ (2553: 44) กล่าวเปรียบเทียบงานวิจัย ทางวิชาการและงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ถึงเป้าหมายของการวิจัย คือ

งานวิจัยทางวิชาการมีเป้าหมายเพื่อแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ทางวิชาการ มีข้อเสนอแนะที่เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้ และเป็นการพัฒนาตัวนักวิจัยที่ต้องการแสวงหาความรู้ หรือ ทดลอง ทดสอบความรู้ของตนเอง แต่เป้าหมายของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาตัวนักวิจัยเอง ที่เป็นชาวบ้านในการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความรู้ที่ได้จากผลการวิจัยสามารถนำไปแก้ไขปัญหาได้จริงจากการทดลองและหาแนวทางร่วมกัน และบางองค์ความรู้สามารถพัฒนาเป็นองค์ความรู้ใหม่ทางวิชาการ จากการปฏิบัติได้จริงจากฐานราก

ถึงแม้งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจะมีเป้าหมายหลักๆ ร่วมกับงานวิจัยแบบวิชาการ แต่มีลำดับความสำคัญที่ต่างกัน ดังนั้นในขณะที่เป้าหมายสูงสุดของงานวิจัยวิชาการจะปรากฏอยู่ในรูปแบบของ “เอกสารรายงานผลงานวิจัย” (Explicit Knowledge) แต่ความรู้ที่เกิดจากงานวิจัยแบบงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จะฝังอยู่ในตัวคน (Tacit Knowledge) การเปลี่ยนแปลงของนักวิจัยชาวบ้านในช่วงก่อน และหลังจากผ่านกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นจึงเป็นตัวบ่งชี้ (Indicator) ที่สำคัญและชี้ขาดของความสำเร็จและประสิทธิผลของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

สแตน และคณะ (Strand; et al. 2003: 9) ได้ทำการเปรียบเทียบงานวิจัยทางวิชาการหรืองานวิจัยที่เป็นที่นิยม (Traditional Academic Research) กับงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น (Community-Based Research) ดังนี้

ตาราง 2 ตารางเปรียบเทียบงานวิจัยทางวิชาการและงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น

ประเด็น	งานวิจัยทางวิชาการ	งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น
เป้าหมายของงานวิจัย	การใช้ความรู้ขั้นสูงในศาสตร์วิชา	ประโยชน์ของชุมชน การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ความยุติธรรมทางสังคม
คำถามการวิจัย	ทฤษฎีหรือเชิงประจักษ์ในศาสตร์วิชา	ปัญหาหรือความต้องการที่ระบุโดยชุมชน
การออกแบบและการติดตาม	นักวิจัยที่มีประสบการณ์ และหรือทีมวิจัย/ผู้ช่วยนักวิจัย	ความร่วมมือระหว่างนักวิจัย และสมาชิกในชุมชนที่ได้รับการฝึกฝนหรือมีประสบการณ์แล้ว
บทบาทของนักวิจัย	ผู้เชี่ยวชาญภายนอก	ผู้ร่วมดำเนินการ และผู้เรียนรู้
บทบาทของชุมชน	เป็นแหล่งของข้อมูล วัตถุวิจัย ชุมชนฐานะการทดลอง หรือไม่มีบทบาทเลย	ผู้ร่วมดำเนินการ และผู้เรียนรู้
ความสัมพันธ์ระหว่างนักวิจัย	ระยะสั้น มุ่งเป้าหมายตามภารกิจและมองแยกส่วน	ระยะยาว มองหลากหลายแง่มุมและเชื่อมโยง
คุณค่าของงานวิจัย	เป็นที่ยอมรับจากวงวิชาการ เช่น การตีพิมพ์ในวารสาร	ประโยชน์ต่อชุมชนที่ร่วมวิจัย และมีคุณค่าต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเด็น	งานวิจัยทางวิชาการ	งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น
เกณฑ์การเลือกวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	เป็นไปตาม มาตรฐานของความยากง่าย วัตถุประสงค์ การควบคุม ดำเนินการโดยนักวิจัย มักจะใช้วิธีการเชิงปริมาณ ตามแนวปฏิธานนิยม	ความสามารถในการใช้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ จากประสบการณ์ เทียบกับมาตรฐานความยากง่าย และการเข้าถึงได้ อาจเป็นวิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี
ผลประโยชน์ของการวิจัย	นักวิจัย/นักวิชาการ	ชุมชน
การทำรายงานการวิจัย	รายงานเป็นข้อเขียน	นำเสนออย่างหลากหลาย อาจซับซ้อนและสร้างสรรค์ (เช่น วิดีทัศน์ ภาพยนต์ ข้อเขียนเชิงสรุป)
สื่อของการนำเสนองาน	การนำเสนอในการประชุมวิชาการ วารสาร	นำเสนอได้ทุกรูปแบบที่อาจมีผลต่อผลการวิจัย เช่น การจัดประชุม

ที่มา: สแตน และคณะ (Strand; et al.2003) Community-Based Research and Higher Education: Principle and Practice. p.9.

เนื่องจากงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันเป็นการสนับสนุนงาน วิจัยเพื่อท้องถิ่นโดย สกว. เพียงแห่งเดียว ทำให้การศึกษาเปรียบเทียบงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นกับงานวิจัยทางวิชาการมีไม่มากนัก จากการศึกษาของ กาญจนา แก้วเทพ (2553) ที่แสดงเปรียบเทียบเป้าหมายของงานวิจัยแล้ว และของ สแตน และคณะ (2003) จะเห็นว่ามีคุณสมบัติคล้ายกัน คือ งานวิจัยทางวิชาการ จะใช้ศาสตร์ / ความรู้ของผู้วิจัยเอง เป็นประโยชน์กับนักวิจัยที่เป็นนักวิชาการ แต่งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจะมีเป้าหมายเพื่อประโยชน์ของชุมชนท้องถิ่น ซึ่งรวมทั้งคนด้วย และเป้าหมายการเปลี่ยนแปลงทางสังคมด้วย นอกจากนี้ สแตน และคณะ (2003) ยังเปรียบเทียบงานวิจัยทางวิชาการ และงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในประเด็นด้วย ซึ่งสรุปโดยภาพรวมแล้ว จะพบว่างานวิจัยทางวิชาการมุ่งศึกษาตามศาสตร์ของผู้วิจัย เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยเอง ส่วนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นการมุ่งสร้างความร่วมมือของคนในชุมชนและหรือนอกชุมชน ร่วมกันศึกษาองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เกิดการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และสามารถนำผลงานวิจัยได้จริง และยั่งยืน

3. การสังเคราะห์งานวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการสังเคราะห์งานวิจัย ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยดังนี้

3.1 แนวคิดการสังเคราะห์งานวิจัย

กระบวนการวิจัยมีกระบวนการทัศนในการวิจัยหลักๆ ที่โดดเด่นอยู่ 2 ประการด้วยกัน ได้แก่ กระบวนการทัศนการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และกระบวนการทัศนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งต่างมีจุดเด่นจุดด้อยที่แตกต่างกัน และกระบวนการงานวิจัยอีกแนวทางหนึ่งคือ การสังเคราะห์งานวิจัย (Synthesis Research) ซึ่งถือว่ามีคามจำเป็นเนื่องจากมีงานวิจัยมากขึ้น สำหรับการให้ความหมายของกระบวนการทัศนการสังเคราะห์งานวิจัย มีผู้ให้ความหมายแตกต่างกัน ดังนี้

อุทุมพร จามรมาน (2531: 1) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การสังเคราะห์ (Synthesis) หมายถึง การนำส่วนย่อยมาประกอบเข้าด้วยกันจนเกิดสิ่งใหม่ขึ้น เช่น การบรรยายความรู้สึกโดยการนำคำต่างๆ มาประกอบเข้าด้วยกัน หรือการทำงานบางอย่าง โดยมีผลมาจากการประชุมระดมสมอง หรือ การสร้างทฤษฎีใหม่ การเชื่อมโยงทฤษฎีเก่าเข้าด้วยกัน เป็นต้น

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2552: 595) ได้ให้ความหมายของการสังเคราะห์โดยสรุปว่า เป็นระเบียบวิธีการศึกษาข้อเท็จจริง เพื่อตอบปัญหาใดปัญหาหนึ่ง โดยการรวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับปัญหานั้นๆ จำนวนหลายๆ เรื่อง มาศึกษาวิเคราะห์และนำเสนอข้อสรุปอย่างเป็นระบบ ได้คำตอบของปัญหาที่เป็นข้อยุติ และจำแนกประเภทงานวิจัยได้เป็น 2 ประเภท (อุทุมพร จามรมาน. 2531: 1-2) คือ

1. การสังเคราะห์เชิงคุณลักษณะหรือการสังเคราะห์เชิงคุณภาพ หรือการสังเคราะห์เชิงบอกคุณลักษณะ (Qualitative Synthesis) เป็นการรวบรวมงานวิจัยเรื่องต่างๆ ที่ต้องการสังเคราะห์เข้าด้วยกัน และสรุปออกมาโดยผู้สังเคราะห์จะต้องสรุปประเด็นหลักของผลการวิจัยแต่ละเรื่อง และบรรยายให้เห็นความสัมพันธ์และความขัดแย้งระหว่างผลการวิจัยเหล่านั้น ทั้งนี้ผู้สังเคราะห์ต้องสรุปด้วยความเป็นธรรม ไม่ลำเอียง และไม่ผนวกความคิดเห็นของตนเองเข้าไป สามารถใช้ได้กับงานวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ และเป็นวิธีที่นักวิจัยเชิงคุณภาพโดยเฉพาะทางประวัติศาสตร์ มานุษยศาสตร์ ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ส่วนนักวิจัยทั่วไปนิยมใช้เป็นแนวทางในการใช้รายงานเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Synthesis) เป็นการใช้กระบวนการทางสถิติเข้ามาช่วยสังเคราะห์โดยการคำนวณค่าหรือดัชนีมาตรฐานของผลการวิจัย เพื่อประโยชน์ในการเปรียบเทียบ สรุปผลและการอ้างอิง

ดังนั้นการสังเคราะห์งานวิจัยจึงมีความสำคัญในการสร้างองค์ความรู้ใหม่จากผลการวิจัยหรืองานวิจัยหลายๆ งานอย่างเป็นระบบ ซึ่งพบว่า มี 2 ประเภท ตามประเภทงานวิจัย คือ การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ

3.2 ความสำคัญและความจำเป็นของการสังเคราะห์งานวิจัย

หนังสือ วัชรชัย (2542: 29-33) ได้กล่าวถึงความจำเป็นของการสังเคราะห์งานวิจัยในปัจจุบัน ซึ่งถือได้ว่าเป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากปริมาณงานวิจัยที่มากขึ้น การทบทวนวรรณกรรมอย่างรอบด้านและทั่วถึงทำได้ยาก จากเดิมการทบทวนวรรณกรรมแล้วสรุปประเด็นอย่างที่เคยปฏิบัติมาอาจทำให้เกิดความคลาดเคลื่อน ได้ เนื่องจากผู้ทำวิจัยอ่านงานวิจัยจำนวนมาก ขณะเดียวกันกฎเกณฑ์ที่จะใช้เป็นข้อสรุปอ้างอิงให้เป็นที่เชื่อถือได้ก็ไม่ได้มีความแน่นอนพอ

1. ธรรมชาติของวิทยาศาสตร์ (Nature of Science) องค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ทุกสาขาต้องมีการรวบรวมสะสมองค์ความรู้ในอดีต การวิจัยทางวิทยาศาสตร์จึงเป็นการวิจัยที่มีฐานองค์ความรู้ในอดีต และต้องสามารถบ่งบอกได้ว่าการวิจัยที่ทำใหม่จะมีส่วนสร้างเสริมองค์ความรู้ที่มีอยู่เดิมได้อย่างไร จากปัญหาความไม่สามารถต่อยอดองค์ความรู้เดิม ทำให้ไม่มีการนำความรู้จากงานวิจัยมาใช้งานได้

2. ปริมาณงานวิจัยที่เพิ่มมากขึ้น วิธีการสังเคราะห์งานวิจัย โดยการใช้การปริทัศน์แบบพรรณนาอันเป็นวิธีการดั้งเดิมนั้น เป็นวิธีการที่ใช้ได้สำหรับการสังเคราะห์งานวิจัยที่มีจำนวนไม่มากนัก แต่ในปัจจุบันปริมาณงานวิจัยมีเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ประกอบกับเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่ก้าวหน้ามากขึ้น ทำให้นักวิจัยสามารถสืบค้นและจัดหารายงานวิจัยได้สะดวกมากขึ้น ปริมาณงานวิจัยจำนวนมากจึงไม่สามารถสังเคราะห์ได้โดยการปริทัศน์แบบพรรณนา ทั้งเกิดปัญหาความซ้ำซ้อนในเรื่องของการวิจัยได้ง่าย เพราะผู้วิจัยต่างสถานที่และเวลา อาจมีความสนใจทำวิจัยเรื่องเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน ในเวลาที่ต่างกัน หรือด้วย เหตุผลที่ไม่สมควรที่จะต้องกระทำการวิจัยซ้ำ ทั้งนี้เพราะผู้ทำวิจัยไม่ทราบได้ว่ามีผู้อื่นได้ทำการวิจัยเรื่องที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกันแล้ว อาจเพราะจากแหล่งค้นคว้าที่ครอบคลุมงานวิจัยในวงกว้าง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีงานวิธีการที่มีระบบและควรต้องมีการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย

3. ความต้องการผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่ชัดเจน เป็นความจำเป็นสำหรับนักวิจัยในสาขาสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์มากกว่านักวิจัยในสาขาวิทยาศาสตร์กายภาพ ในขณะที่นักวิจัยในสาขาวิทยาศาสตร์กายภาพ ศึกษาปรากฏการณ์ที่เป็นรูปธรรมทางวัตถุ สิ่งของ เช่น รูปทรง ขนาด ปริมาตร ซึ่งสามารถวัดได้อย่างมีความเที่ยงและความตรงสูง นักวิจัยในสาขาสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ศึกษาปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม ความคิดเห็น จิตลักษณะของมนุษย์ ซึ่งล้วนเป็นตัวแปรแฝง ที่ไม่สามารถสังเกตหรือวัดได้โดยตรง ต้องมีการสร้างเครื่องมือวัดจากประเภท ลักษณะ และความถี่ของพฤติกรรมที่แสดงออก ถึงแม้ว่าจะมีทฤษฎีทางจิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์จำนวนมากที่ช่วยอธิบายโครงสร้างส่วนประกอบของตัวแปรแฝง ตลอดจนสาเหตุและผลที่เกิดจากตัวแปรแฝงนั้นๆ แล้วก็ตาม แต่การวัดตัวแปรแฝงดังกล่าวในการวิจัยแต่ละเรื่องก็ยังมีเครื่องมือวัด มาตรฐาน และหน่วยที่ใช้ในการวัดแตกต่างกัน เมื่อจะต้องสังเคราะห์ผลการวิจัยเพื่อหาข้อสรุป จึงค่อนข้างยุ่งยากเมื่อใช้วิธีการสังเคราะห์งานวิจัยแบบเดิม และทำให้เกิดความพยายามในการพัฒนาวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยที่มี การปรับให้ผลการวิจัยแต่ละเรื่องมีหน่วยการวัดเป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อความสะดวกในการสังเคราะห์และเพื่อให้ได้ผลการสังเคราะห์ที่ชัดเจนว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีขนาดเท่าไร มีทิศทางอย่างไร

4. ข้อบกพร่องในการสังเคราะห์งานวิจัยแบบเดิม โดยการปริทัศน์แบบพรรณนา เป็นวิธีการที่ได้รับความนิยมว่ามีข้อบกพร่องมากในการสังเคราะห์งานวิจัย 4 ด้าน คือ

4.1 นักวิจัยไม่ได้ศึกษา หรือไม่ได้อ่านงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างพินิจพิเคราะห์ แต่ลงความเห็นสรุปโดยไม่อิงผลงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์

4.2 จากฐานข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด นักวิจัยส่วนใหญ่เลือกงานวิจัยมาสังเคราะห์เพียงบางส่วน โดยไม่ให้รายละเอียดว่าใช้วิธีการเลือกงานแบบใด และใช้เกณฑ์อะไรในการเลือก อาจมีผลทำให้เกิดความลำเอียงในการสังเคราะห์งานวิจัยได้

4.3 ในการสังเคราะห์งานวิจัย นักวิจัยนำผลการวิเคราะห์แบบหยาบๆ ในการวิจัยมาสังเคราะห์ และทำให้ได้ผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่คลาดเคลื่อน เช่น จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ แทนที่จะสนใจรายงานผลการวิจัยในรูปขนาดของความสัมพันธ์ นักวิจัยนับผลวิจัยว่ามีงานวิจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญจำนวนกี่เรื่อง เป็นต้น

4.4 เมื่องานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ให้ผลการวิจัยที่ขัดแย้งกัน ตามหลักการสังเคราะห์งานวิจัยที่ดี นักวิจัยจะต้องรายงาน ว่า ผลการวิจัยที่ต่างกันั้นเป็นเพราะงานวิจัยมีคุณลักษณะแตกต่างกันอย่างไรด้วย

4.5 กระบวนการดำเนินงานในการสังเคราะห์งานวิจัยไม่ชัดเจนและไม่มีรูปแบบที่จะสร้างความมั่นใจให้ผู้อ่านเชื่อมั่นว่าผลการสังเคราะห์งานวิจัยมีความตรงและเชื่อถือได้ นักวิจัยไม่ได้ให้รายละเอียดของแนวทางการดำเนินงานและวิธีการที่ใช้ในการสังเคราะห์งานวิจัยไว้

ดังนั้น กล่าวโดยสรุป ความสำคัญของการสังเคราะห์งานวิจัย เป็นสิ่งที่นักวิจัยทุกคนต้องทำ เป็นการสังสมความรู้ การสังเคราะห์งานวิจัยในอดีตทำให้ได้แนวทางการทำวิจัยต่อยอดอันจะเกิดความรู้ใหม่ และการสังเคราะห์เชื่อมโยงงานวิจัยที่ทำใหม่กับงานวิจัยในอดีต ทำให้ตอบได้ว่างานวิจัยที่ทำใหม่มีส่วนสร้างเสริมความรู้เดิมตรงจุดไหน และอย่างไร อันมีผลทำให้เกิดการสังสมเพิ่มพูนความรู้ใหม่ ความสำคัญที่เป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ใหม่ การอ่านและสังเคราะห์งานวิจัยหลายเรื่องจะได้ความรู้ตามที่ปรากฏจากงานวิจัยแต่ละเล่มแล้ว ยังได้ความรู้ที่เกิดจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของผลวิจัย พร้อมทั้งผลการสังเคราะห์ซึ่งอธิบายสาเหตุของความเหมือนและความต่างนั้นด้วย ความรู้จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่ได้เพิ่มมานี้ และ เป็นเครื่องมือสรุปรวมงานวิจัย เนื่องจากในยุคเทคโนโลยีก้าวหน้าช่วยเอื้อให้นักวิจัยทำวิจัยกันมากขึ้น และทำเสร็จรวดเร็วมากขึ้น ส่งผลให้มีรายงานวิจัยมากขึ้นทุกปี การอ่านรายงานวิจัยต้นฉบับทำได้ยากเพราะปริมาณงานวิจัยมีมาก เกิดความจำเป็นต้องสังเคราะห์งานวิจัย เมื่อมีรายงานการสังเคราะห์งานวิจัย ผู้อ่านสามารถอ่านรายงานนี้เพียงเล่มเดียวแต่ได้ความรู้ทั้งหมดจากงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์นั้นร้อยเรื่องได้ โดยใช้เวลาน้อยกว่าอ่านรายงานวิจัยต้นฉบับทีละฉบับ จึงมีความพยายามในการพัฒนาวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยให้สามารถสนองความต้องการของผู้ใช้ได้ดียิ่งขึ้น

3.3 รูปแบบและแนวทางในการสังเคราะห์งานวิจัย

อุทุมพร จามรมาน (2531: 22) ได้กล่าวถึง แนวทางในการสังเคราะห์งานวิจัยได้ 3 แนวทาง ดังนี้

1. การสังเคราะห์งานวิจัยโดยวิธีการบรรยายสรุปหรือการสังเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative synthesis) แบ่งได้ 2 แบบ คือ 1) การนำบทคัดย่อหรือผลสรุปของงานวิจัยแต่ละเรื่อง มาเรียงกันโดยบทคัดย่อจะต้องครอบคลุมปัญหาการวิจัย วัตถุประสงค์ สมมติฐาน วิธีการดำเนินการวิจัย และผลการวิจัย ซึ่งการวิจัยในลักษณะนี้บอกเพียงว่าใคร ทำอะไร อย่างไร และมีผลอย่างไร และ 2) การอ่านรายงานผลการวิจัยจนเกิดความเข้าใจและนำผลการวิจัย มาเชื่อมโยงกับข้อปัญหาเพื่อให้ ได้ความรู้ว่า ใครทำอะไร ได้ผลอย่างไร และอยู่ตรงไหนของหัวข้อใหญ่นั้น โดยการผสมผสานหรือ เชื่อมโยงงานวิจัยเข้าด้วยกัน มีประโยชน์ต่อการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติอย่างไร

2. การสังเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative synthesis) คือ การสังเคราะห์โดยการนำ วิธีการทางสถิติมาช่วยในการสังเคราะห์ แบ่งได้ 2 แบบ คือ 1) วิธีการนับคะแนนเสียง (vote counting method) ใช้การนับจำนวนงานวิจัยจำแนกตามผลการทดสอบสมมติฐานซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่ม ที่ผลการวิจัยมีนัยสำคัญทางสถิติไปทางเดียวกัน กลุ่มที่มีผลนัยสำคัญทางสถิติแต่มีทิศทางต่างกัน และ กลุ่มที่ผลทางการวิจัยที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติแล้วนับความถี่ของงานวิจัยแต่ละกลุ่ม การสรุปผลการ สังเคราะห์งานวิจัยจะสรุปตามกลุ่มที่มีความถี่สูงสุด 2) วิธีการรวมค่าความน่าจะเป็นโดยการนำค่า ดังกล่าวมารวมเป็นค่าความถี่ของความน่าจะเป็นของงานวิจัยทั้งหมด

3. การวิเคราะห์เมตา (Meta-analysis) เป็นการนำวิธีการทางสถิติมาประมาณค่าขนาด อิทธิพลจากงานวิจัยเพื่อหาข้อสรุปอย่างมีระบบจากงานวิจัยต่างๆ ที่ศึกษาปัญหาทางการวิจัยเรื่อง เดียวกัน แบ่งได้ 2 แบบ คือ 1) การวิเคราะห์เมตาตามแนวคิดของ Glass ซึ่งเน้นขนาดของผล (effect size) มากกว่าเน้นที่ระดับความมีนัยสำคัญ 2) การวิเคราะห์เมตาตามแนวคิดของ Schmidt and Hunter โดยได้คัดสูตรแก้หรือลดหรือปรับความคลาดเคลื่อนต่างๆ ของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และ ของความแตกต่างของผลการทดลองกับผลควบคุมออกจากค่าพารามิเตอร์เพื่อให้ได้ค่าพารามิเตอร์ ที่แท้จริง

วีต (Weed, 2005) ได้กล่าวถึงการสังเคราะห์ด้วยการรวบรวมงานวิจัย เพื่อทำความเข้าใจ การสังเคราะห์โดยตีความ และได้จำแนกรูปแบบของการสังเคราะห์ไว้ 4 ประเภท คือ 1) Literature Review เป็นการทบทวนวรรณกรรมหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ถือว่าเป็นกระบวนการเริ่มต้นก่อนที่ นักวิจัยจะได้ทำการวิจัย ซึ่งเป็นการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ นักวิจัยสนใจ เพื่อนำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดหรือการตั้งสมมติฐาน 2) Systematic Review เป็นการทบทวนวรรณกรรมรูปแบบหนึ่ง ที่เรียกว่า การพรรณาวรรณกรรม มักใช้ในงานวิจัยเพื่อการ ตัดสินใจทางการแพทย์และในเชิงนโยบาย 3) Meta-Analysis เป็นการสังเคราะห์เชิงสถิติตัวเลขโดย อาศัยวิธีการวิเคราะห์ ทางสถิติเข้าช่วย เพื่อหาข้อสรุปของผลการสังเคราะห์ งานวิจัยที่จะนำมา สังเคราะห์เชิงปริมาณได้ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยประเภทการทดลองและการหาค่าสัมพันธ์ ผลการวิจัย

จะเสนอค่าสถิติต่าง ๆ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และค่าสถิติอื่น ๆ และ 4) Meta-Ethnography เป็นวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยที่ไม่ได้ใช้ข้อมูลปฐมภูมิและเป็นจุดเริ่มต้นในการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพแบบตีความ

จากรูปแบบการสังเคราะห์งานวิจัยดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่ากระบวนการในการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพนั้นมีการจำแนกรูปแบบในการสังเคราะห์แตกต่างกันออกไปเป็นประเภทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการสังเคราะห์งานวิจัยในเชิงปริมาณหรือการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพแบบตีความเป็นต้น การพิจารณารูปแบบการสังเคราะห์งานวิจัย ควรคำนึงถึงความคาดหวังการสังเคราะห์ และลักษณะของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ เนื่องจากวิธีการ รูปแบบ วัตถุประสงค์ ตลอดจนการอธิบายและการนำเสนอแตกต่างกัน

ดังนั้นรูปแบบการสังเคราะห์งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน ซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ วิธีการในการสังเคราะห์จึงจัดอยู่ในแนวทางการสังเคราะห์งานวิจัยโดยวิธีการบรรยายสรุปหรือการสังเคราะห์เชิงคุณภาพ ซึ่งจะใช้รูปแบบการสังเคราะห์งานโดยวิธี Meta-Ethnography (ชาติพันธุ์วรรณนาภิमान) ซึ่งจะใช้ตีความงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน

4. การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิमान

การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีชาติพันธุ์วรรณนาภิमानมีแนวคิดและวิธีการเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

4.1 แนวคิดของการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิमान

นอบลิท และแฮร์ (Noblit; & Hare. 1988: 10-12) ได้กล่าวถึงจุดอ่อนของการวิจัยเชิงปริมาณที่สำคัญ ในมุมมองของนักวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การให้ความสำคัญกับการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปรากฏการณ์หรือตัวแปร และให้ความสำคัญกับการอ้างอิงผลการวิจัยไปสู่กลุ่มประชากรจนละเลยองค์ประกอบของปรากฏการณ์หรือพฤติกรรมของมนุษย์ในส่วนที่เป็นนามธรรม ไม่สนใจและไม่พยายามทำความเข้าใจความหมายของปรากฏการณ์ หรือพฤติกรรมของมนุษย์ รวมทั้งไม่สนใจหน่วยตัวอย่างที่เป็นกรณีพิเศษ ซึ่งจะนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจปรากฏการณ์ที่ลึกซึ้ง ด้วยเหตุนี้ในวงวิชาการจึงต้องมีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ เพราะการวิจัยทั้งสองประเภทมีหลักการใหญ่ในการแสวงหาความรู้ความจริงด้วยวิธีการที่มีระบบเช่นเดียวกัน แต่อาจมีรายละเอียดของวิธีการแตกต่างกัน ผลการวิจัยทั้งสองประเภทจะสนับสนุนส่งเสริมให้การแสวงหาความรู้ในศาสตร์สาขาต่างๆ เป็นไปอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2542: 5) ได้กล่าวว่า การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิमान จัดว่าเป็นนวัตกรรมทางการวิจัยเชิงคุณภาพแบบหนึ่ง ที่มีการประยุกต์หลักการวิเคราะห์อภิमानให้เป็นประโยชน์ในการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนา (Ethnographic Research or Ethnography) นอบลิท และแฮร์ (Noblit; & Hare. 1988) ซึ่งให้เห็นข้อบกพร่องในการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพแบบดั้งเดิมว่า เป็นวิธีการที่ไม่มีระบบ จะทำการสังเคราะห์ซ้ำให้ได้ผลเหมือนเดิมเป็นเรื่องยาก และงานการสังเคราะห์มักจะไม่มี

ครอบคลุมงานวิจัยทั้งหมดที่นำมาสังเคราะห์ ผู้สังเคราะห์มักจะเลือกเฉพาะตอนหรือส่วน ที่สนใจ เพื่อปรับปรุงข้อบกพร่องดังกล่าว นอบลิต และแฮร์ (Noblit; & Hare. 1988) จึงได้เสนอวิธีการวิจัยที่ เรียกว่า การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิมานสำหรับการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ

นอบลิต และแฮร์ (Noblit; & Hare. 1988: 12-13) กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย ชาติพันธุ์วรรณนาอภิมาน มี 5 ประการ คือ ประการแรก เพื่อปริทัศน์วรรณคดีที่มีการตีความหมาย เพิ่มขึ้น ประการที่สอง เพื่อวิพากษ์สิ่งที่ เป็นหลักฐานหรือข้อมูลสำหรับการวิจัย ประการที่สาม เพื่อเปรียบเทียบงานวิจัยแต่ละเรื่องอย่างเป็นระบบให้ได้ข้อสรุปรวมจากงาน วิจัย ประการที่สี่ เพื่อ แสดงให้เห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างงานวิจัยของนักวิจัยกับงานวิจัยของคนอื่น และประการที่ห้า เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยชาติพันธุ์วรรณนา

ดังนั้น งานวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิมาน จึงเป็นแนวทางในการสังเคราะห์งานวิจัยเชิง คุณภาพ ตามแนวคิดของนอบลิต และแฮร์ที่ต้องการสร้างวิธีการหรือแนวทางการสังเคราะห์งานวิจัย เชิงคุณภาพอย่างเป็นระบบ ด้วยวิธีการตีความหมายและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างงานวิจัย พร้อมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องจากวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพแบบเดิมให้เป็นระบบและ น่าเชื่อถือมากขึ้น

4.2 ความหมายของการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิมาน

นอบลิต และแฮร์ (Noblit; & Hare. 1988) กล่าวว่า การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิมาน หมายถึง การสังเคราะห์งานวิจัยที่เน้นแนวทางการตีความเพื่อทำให้เกิดความเข้าใจในกรณีศึกษาหลายๆ กรณี คำบอกเล่า เรื่องที่หลากหลาย และงานวิจัยหลายๆ เรื่อง

วีต (Weed. 2005) กล่าวถึง การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิมานว่าเป็นการสังเคราะห์งานวิจัย ประเภทหนึ่ง ที่มุ่งตีความจากงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีขนาดงานวิจัยที่จะนำมาสังเคราะห์จำนวนไม่ มาก 2-5 งานวิจัย ให้มีความสำคัญกับการสร้างความหมายของเนื้อหา

บาร์เนท และ ไรม์ส (Barnett-Page; & Thomas. 2009) กล่าวถึง การวิจัยชาติพันธุ์ วรรณนาอภิมาน ว่าเป็นทางเลือกในการสังเคราะห์งานวิจัย เป็นการพรรณาคูณลักษณะซึ่งถือว่าเป็น นวัตกรรมของการสังเคราะห์งานวิจัย ที่จะตอบคำถามของวิธีการรวมกลุ่มจากการตีความ

บุปผา เมฆศรีทองคำ (2547: 7) กล่าวว่า การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิมาน เป็นกระบวนการ ทศน์การตีความที่สะท้อนถึงมุมมองหรือแนวคิดของผู้สังเคราะห์สะท้อนวิธีการที่หลากหลาย เป็น วิธีการใช้ ในการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ ที่มุ่งเน้นการแปลความหรือการอธิบายเชิงตีความ มากกว่าการนำเนื้อหามารวมกันเพียงอย่างเดียว หรือการวิเคราะห์โดยพยายามให้เห็นถึงกระบวนการ และผลลัพธ์ที่ได้จากหลายๆ กรณี

กล่าวโดยสรุป การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิมาน จึงหมายถึง วิธีการที่ใช้ในการสังเคราะห์ งานวิจัยเชิงคุณภาพ ที่มุ่งเน้นการวิเคราะห์เชิงตีความ การสร้างความสัมพันธ์และเปรียบเทียบความ เป็นองค์รวมของงานวิจัย แล้วสรุปรวมเพื่อสร้างข้อความรู้ใหม่

4.3 ขั้นตอนการวิจัยชาติพันธุ์วรรณา

นอบลิต และแฮร์ (Noblit; & Hare. 1988: 26-29) เสนอขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัยชาติพันธุ์วรรณาออกมาเป็น 7 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้น (Getting Started) เป็นขั้นที่ระบุมความสนใจทางปัญญา (Intellectual Interest) ซึ่งได้จากการอ่านและตีความงานวิจัยเชิงคุณภาพ ประเด็นความสนใจทางปัญญานี้จะต้องมีคุณค่า (Worht) เพียงพอ จึงจะนำไปสู่การดำเนินการสังเคราะห์งานวิจัย ในมองการวิจัยทั่วไปแล้ว ขั้นตอนนี้ก็ได้แก่ ขั้นตอนการกำหนดปัญหา ซึ่งต้องรวมการศึกษาวรรณคดีที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดปัญหาการวิจัย และแนวทางการเลือกงานวิจัยในขั้นตอนต่อไปให้ชัดเจนด้วย

ขั้นที่ 2 ขั้นตอนการตัดสินใจเลือกงานวิจัยที่สอดคล้องกับประเด็นความสนใจ (Deciding What is Relevant to the Initial Interest) สำหรับการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพการที่จะใช้งานวิจัยที่เกี่ยวกับเรื่องที่จะสังเคราะห์ทั้งหมดจะพิจารณาด้วยเหตุผลด้วยว่าทำให้ได้ความรู้ที่สมบูรณ์ขึ้นหรือไม่ เป็นแนวทางในการกำหนดขอบเขต และลักษณะของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ รวมทั้งการกำหนดวิธีการสืบค้นงานวิจัย การกำหนดจำนวนงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ การศึกษา งานวิจัยและการประเมินคุณภาพงานวิจัยเพื่อคัดเลือกงานวิจัยเฉพาะงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่ต้องการศึกษา

ขั้นที่ 3 ขั้นอ่านงานวิจัย (Reading the Studies) เป็นการอ่านงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์แต่ละเรื่องซ้ำ (Repeated Reading of the Account) โดยที่ยังไม่ต้องแสวงหาคำเปรียบเทียบเชิงตีความ (Nothing of Interpretive Metaphors)

ขั้นที่ 4 ขั้นกำหนดความสัมพันธ์ของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ (Determining How to the Studies are Related) วลี (Phrases) ความคิด (Ideas) และ/หรือมโนทัศน์ (Concepts) ของงานวิจัยแต่ละเรื่องมาวางเรียงกัน (Juxtapose) แล้วกำหนดเป็นข้อตกลง (Assumption) ว่างานวิจัยเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันอย่างไร

ขั้นที่ 5 ขั้นแปลความงานวิจัยแต่ละเรื่องเปรียบเทียบกับงานวิจัยอื่นๆ (Translating the Studies into One Another) รูปแบบการแปลความที่ง่ายที่สุดคือ การนำเอางานวิจัยมาเปรียบเทียบกับกัน (Account as Analogies) ยกเว้นแต่การแปลความไม่เพียงแต่เป็นการเปรียบเทียบเท่านั้น เพราะการแปลความเป็นการสังเคราะห์ที่มีลักษณะพิเศษ นั่นคือ ยังคงไว้ซึ่งลักษณะของแต่ละส่วน (particular) ในขณะที่เน้นความเป็นองค์รวม (Holism) และสามารถเปรียบเทียบกันได้ (Enable Comparison)

ขั้นที่ 6 ขั้นสังเคราะห์การแปลความ (Synthesizing Translation) เป็นการสังเคราะห์ในระดับที่สองของการวิจัยโดยที่การสังเคราะห์อันดับหนึ่งคือ การแปลความ ส่วนในระดับที่สองเป็นการนำผลการสังเคราะห์ในระดับหนึ่งมาแปลความอีกครั้งหนึ่ง เพื่อพิสูจน์ว่ามีคำเปรียบเทียบหรือสังกัดใดที่เหมาะสมกับงานวิจัยเรื่องต่างๆ ที่นำมาสังเคราะห์

ขั้นที่ 7 ขั้่นรายงานการสังเคราะห์งานวิจัย (Expressing the Synthesis) ผู้สังเคราะห์งานวิจัยต้องรายงานผลการสังเคราะห์งานวิจัย หลังจากที่ได้ดำเนินการสังเคราะห์งานวิจัยเสร็จแล้ว

4.4 การตีความและการแปลความหมาย

นอบลิต และแฮร์ (Noblit; & Hare. 1988) ได้กำหนดวิธี การตีความหมายและการแปลความหมาย ซึ่งถือเป็นกระบวนการสำคัญในการสังเคราะห์งานวิจัย ทั้งนี้เนื่องจ ากการสังเคราะห์งานวิจัย ผู้วิจัยต้องมีความเชี่ยวชาญในการตีความและการแปลความหมายในระดับหนึ่ง ซึ่งในการตีความและการแปลความหมายนี้ สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ การแปลความหมายเทียบกลับไปกลับมา (Reciprocal Translation Analysis) การแปลความหมายเชิงหักล้าง (Refutation Translation) และการแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง(Line of Argument) มีรายละเอียดดังนี้

1. การแปลความหมายเทียบกลับไปกลับมา (Reciprocal Translation) จะใช้งานวิจัยที่คล้ายกันหรือเหมือนกัน งานวิจัยแต่ละเรื่องจะถูกแบ่งให้อยู่ในรูปถ้อยคำ (Terms) หรือคำเปรียบเทียบกับประเด็นอุปมา (Metaphors) ของงานวิจัยอื่นๆ โดยใช้เทคนิคในการตัดสินใจเกี่ยวกับการแปลความ (Translate) โดยตรงไปยังงานวิจัยอื่นๆ การแปลความนี้จะทำให้เห็นว่า คำเปรียบเทียบกับประเด็นอุปมาของงานวิจัย เรื่องหนึ่ง เป็นตัวแทนที่ดี อย่างไรก็ตามองค์รวม ของงานอาจจะไม่ทำให้ประเด็นอุปมาที่ได้จากการวิจัยเหล่านี้ มีความเพียงพอจึงต้องให้ความสำคัญและสนใจในมโนทัศน์ (Concepts) แก่นของเรื่อง (Themes) องค์รวม (Organizers) และประเด็นอุปมา (Metaphors) ที่ผู้วิจัยใช้ในการอธิบายแทนสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งจะต้องแปลความมากกว่าเนื้อหาของงานวิจัย การทำเช่นนี้ไม่เพียงแต่ต้องอ่านอย่างระมัดระวัง แต่ต้องให้ความสนใจประเด็นอุปมา แก่นของเรื่อง มโนทัศน์หรือองค์รวมด้วย ซึ่งจะทำให้เกิดข้อสรุปที่สัมพันธ์กับงานวิจัยอื่นๆ

2. การแปลความหมายเชิงหักล้าง(Refutation Translation) งานวิจัยชาติพันธุ์วรรณาภิमानที่แย้งกันทั้งทางตรงและโดยนัย ที่ไม่สามารถแปลความกลับไปกลับมา ได้ ในการศึกษาชาติพันธุ์วรรณาภิमानนั้นต้องนำเอาประเด็นมาพิจารณาความสัมพันธ์ที่จะสื่อให้เห็นถึงการอธิบายเชิงหักล้าง ดังนั้นความขัดแย้งที่เห็นจึงถูกวิเคราะห์เชิงสาระและ นำผลที่ได้นำมาสังเคราะห์ การแปลความเชิงหักล้างทำให้เห็นความขัดแย้งในตัวเองเป็นส่วนหนึ่งของการตีความที่จะนำไปสังเคราะห์ต่อ เมื่อศึกษาชาติพันธุ์วรรณาภิमानไม่ได้ก็ต้องวิเคราะห์ความขัดแย้ง การวิเคราะห์แบบหักล้างเป็นการตีความแบบเฉพาะ อย่างหนึ่ง ของการตีความแบบหักล้าง เป็นการออกแบบ มาเพื่อ อธิบายหรือการตีความในอีกแง่มุมหนึ่ง

3. การแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง (Line of Argument) เป็นการแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้งเกี่ยวข้องกับการอ้างอิงเชิงสาระ ข้อสรุปของสิ่งต่างๆ เรื่องต่างๆ ว่าคืออะไร ได้จากการสรุปข้อมูลจากการศึกษาบางส่วน ตามแนวคิดในงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมี 2 แนวทาง คือ Clinical Inference และ Grounded Theorizing

3.1 แนวทาง Clinical Inference เป็นการกำหนดสิ่งที่เชื่อว่าจะมีความหมายและพยายามจัดสิ่งเหล่านั้นอยู่ในกรอบที่เข้าใจได้ การเสนอเหตุผลเพื่อสร้างข้อสรุปตามความคิดของกริท (Greet) มาจากการศึกษาโครงสร้างของความหมาย (Structure of Signification) ทั้งงานวิจัยแต่ละเรื่องและงานวิจัยทั้งหมด เป้าหมายของการเสนอเหตุผลเพื่อสร้างข้อสรุป คือ การค้นหาภาพรวมจากส่วนย่อยซึ่งมีลักษณะคล้ายกับการศึกษาชาติพันธุ์วรรณนาที่ได้ข้อสรุปจากงานหลายๆ ชิ้น ที่ศึกษาและยังขึ้นอยู่กับระยะเวลา นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างการเปรียบเทียบ ความสัมพันธ์ ระหว่างงานวิจัย เป็นองค์รวมในการสร้างการตีความจากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกันและบริบท

3.2 แนวทาง Grounded Theorizing เป็นการเสนอเหตุผลเพื่อสร้างข้อสรุปตามแนวคิดของกลาเซอร์และสตรูส (Glaser and Strauss) โดยเปรียบเทียบระหว่างงานวิจัยที่สังเคราะห์โดยการค้นหาความเหมือนและความต่างของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ สร้างภาพรวมโดยการสังเคราะห์ความแตกต่างของงานวิจัย

4.5 เปรียบเทียบวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพแบบพรรณากับวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิमान

บุบผา เมฆศรีทองคำ (2547: 11) ได้กล่าวถึงการเปรียบเทียบงานวิจัยเชิงคุณภาพแบบพรรณนา (ดั้งเดิม) และแบบการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิमानถึงความแตกต่างดังนี้

ตาราง 3 การเปรียบเทียบงานวิจัยเชิงคุณภาพแบบพรรณนา (ดั้งเดิม) และแบบการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิमान

การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพแบบพรรณนา (ดั้งเดิม)	การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพแบบการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิमान
1. ใช้วิธีการที่ไม่มีระบบ มีความเป็นอัตนัยสูง ทำให้ได้ผลการสังเคราะห์ที่ไม่ชัดเจน	1. ใช้วิธีการของการเปรียบเทียบงานวิจัยแต่ละเรื่องอย่างเป็นระบบให้ได้ข้อสรุปรวมจากงานวิ
2. ใช้หลักการสรุปย่องานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์แต่ละเรื่องแล้วพิจารณาเปรียบเทียบผลการวิจัยแต่ละเรื่องว่ามีความคล้ายคลึงหรือความแตกต่างกันอย่างไรและหาคำอธิบายถึงที่มาของความคล้ายคลึงและความต่างนั้น	2. เป็นการสังเคราะห์ที่มุ่งเน้นการแปลความหมายหรือการอธิบายเชิงตีความมากกว่าการสรุปหรือการนำเนื้อหามารวมกันเพียงอย่างเดียว
3. ผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่ได้มีความแตกต่างกันตามความสามารถและประสบการณ์ของนักวิจัยที่ทำการสังเคราะห์	3. ผลการวิจัยที่ได้มีลักษณะที่เป็นระบบเชื่อถือได้

ที่มา: บุบผา เมฆศรีทองคำ. (2547). รายงานการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิमानเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา. หน้า 11.

ดังนั้นจากการเปรียบเทียบวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยทั้ง 2 แบบ จะเห็นได้ว่าการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพแบบพรรณนา(ดั้งเดิม) และแบบการวิจัยชาติพันธุ์วรรณานาอภิมานมีความแตกต่างกันด้วยวิธีการ หลักการและความน่าเชื่อถือของผลการสังเคราะห์ ซึ่งจะเห็นว่าการสังเคราะห์งานวิจัยแบบการวิจัยชาติพันธุ์วรรณานาอภิมาน มีข้อได้เปรียบของผลการสังเคราะห์ที่เป็นระบบและความลึกซึ้งกว่าการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพแบบพรรณนา (ดั้งเดิม)

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับการสังเคราะห์งานด้วยวิธีวิจัยชาติพันธุ์วรรณานาอภิมาน ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการสังเคราะห์งานวิจัยที่เป็นการวิเคราะห์เนื้อหา และเป็นงานวิจัยที่มุ่งเน้นการใช้วิธีวิจัยชาติพันธุ์วรรณานาอภิมานเป็นสำคัญ

5.1 งานวิจัยในประเทศ

บุบผา เมฆศรีทองคำ (2547) วิจัยเรื่อง “การวิจัยชาติพันธุ์วรรณานาอภิมานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา” มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะงานวิจัยที่ศึกษามีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา 2) เพื่อสังเคราะห์ให้ได้สภาพปัจจุบันของความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา รวมทั้งเปรียบเทียบความเหมือนหรือความต่างของผลการวิจัยที่ได้ในการศึกษามีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาและสังเคราะห์สรุปให้ได้ความเกี่ยวข้องระหว่างคุณลักษณะงานวิจัยและผลการวิจัย และ 3) เพื่อวิเคราะห์ถึงแนวทางในการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโดยงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยใช้วิธีวิทยาการวิจัยแบบ “การวิจัยชาติพันธุ์วรรณานาอภิมาน” จำนวน 10 เล่ม ในช่วงปี พ.ศ. 2540-2545 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยพบว่า มี 2 ประเด็นที่ปรากฏในงานวิจัยทั้ง 10 เรื่อง ได้แก่ 1) ประเภทบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา คือ ผู้ปกครองนักเรียนกับผู้นำชุมชนและนักการเมืองท้องถิ่น และ 2) ลักษณะการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา คือร่วมสละเงิน แรงงาน วัสดุสิ่งของและอุปกรณ์ต่างๆ ให้ทางโรงเรียนและเป็นวิทยากรในชั้นเรียน /ให้สัมภาษณ์นักเรียน และจากการเปรียบเทียบความเหมือนหรือความต่างพบว่ามีคุณลักษณะงานวิจัยที่แตกต่างกัน 7 ประเด็น คือ ประเภทงานวิจัย ระดับการศึกษาสถาบันที่ผลิตงานวิจัย ปีที่ทำงานวิจัยเสร็จ ประเด็นวิจัยที่ศึกษา บริบทของโรงเรียนที่ศึกษาและพื้นที่ที่ศึกษา ผลการวิเคราะห์มี 4 ปัจจัยในการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา คือ 1) ปัจจัยโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนให้ออกาสชุมชน ลักษณะของโรงเรียนที่มีคุณภาพ ความรู้สึกผูกพันกับโรงเรียน ความรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียน ความร่วมมือร่วมพลังและการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียน 2) ปัจจัยผู้บริหาร ได้แก่ ภูมิหลัง ผู้บริหารที่มีคุณภาพ คุณลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะการทำงาน ความมีมนุษยสัมพันธ์ความศรัทธาต่อผู้บริหาร และการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของชุมชน 3) ปัจจัยครู ได้แก่ ภูมิหลัง คุณลักษณะส่วนบุคคล การเห็นคุณค่าของชุมชน ลักษณะการทำงาน ความมีมนุษยสัมพันธ์ความศรัทธาต่อครู ความรู้สึกผูกพันระหว่างชุมชนกับครูและการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของชุมชน และ 4) ปัจจัยชุมชน

ได้แก่ ลักษณะของชุมชน ภูมิหลังของคนในชุมชน ความรู้สึกผูกพันในชุมชน ความศรัทธาต่อบุคลากร ในโรงเรียน ความรู้สึกผูกพันกับโรงเรียน การเห็นคุณค่าของการเข้ามามีส่วนร่วมและความร่วมมือ ร่วมพลัง

ดวงพร อุ่นจิตต์ (2549) วิจัยเรื่อง “การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับคุณลักษณะของ อาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์เมต้า” เพื่อสังเคราะห์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐด้วยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ เนื้อหาและการวิเคราะห์เมต้า ด้วยตามวิธีการของกลาส (Glass) จากปริญญาณิพนธ์หรือวิทยานิพนธ์ ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาโทและเอก และอาจารย์ของหน่วยงานสถาบันที่เป็นงานวิจัยเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ พิมพ์เผยแพร่ในระหว่างปี 2536-2546 จำนวน 44 เรื่อง เพื่อสังเคราะห์เนื้อหาข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้สถิติพี นฐาน และงานวิจัยจำนวน 7 เรื่องที่มีคุณสมบัติ ตามเกณฑ์การวิเคราะห์เมต้า นำมาเปรียบเทียบคุณลักษณะงานวิจัยและการพัฒนาอาจารย์กับภาระ งานหลักและความพึงพอใจในงานของอาจารย์ โดยหาค่าขนาดอิทธิพล d แล้วแปลงเป็นค่า r ส่วน งานวิจัยที่เป็นเชิงสหสัมพันธ์ใช้ค่า r เป็นค่าขนาดอิทธิพล จากนั้นศึกษาลักษณะการแจกแจงของ ขนาดอิทธิพล ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐกับภาระงานหลัก ของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาการ ด้านเจตคติ ด้าน บุคลิกภาพ ด้านทักษะการปฏิบัติการทางวิชาการและทาง บริหาร และด้านการพัฒนาตนเอง ซึ่งมีความจำเป็นและสำคัญมากที่สุด ผลการวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาระงาน หลักด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยพบว่า ตั้งแต่ปี 2537-2546 มีการทำงานวิจัยแบ่งได้ 6 เรื่อง ตามตัวแปรตามพบที่มีขนาดอิทธิพลมากที่สุดคือ 0.58 ซึ่งเป็นขนาดอิทธิพลของทัศนคติต่อการทำวิจัย ของอาจารย์กับแรงจูงใจในการทำงาน และที่มีขนาดอิทธิพลน้อยที่สุดและเป็นลบ -0.26 ซึ่งเป็นขนาด อิทธิพลของการทำวิจัยกับแหล่งทุน

ชฎาภา บรรพพงศ์ (2550) วิจัยเรื่อง “การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน คุณภาพการศึกษา ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์อภิมาน” ผลการสังเคราะห์ด้วย เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 28 เรื่อง ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา จำแนกตามตำแหน่งผู้บริหารและครูมีระดับการ ดำเนินงานการประกันคุณภาพในระดับมาก และจำแนกตามขนาดโรงเรียนที่ต่างกันพบความคิดเห็นที่ แตกต่างและไม่แตกต่างกัน โดยงานวิจัยส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ปัญหาการ ดำเนินงานการประกันคุณภาพ ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง งานวิจัยที่แสดงระดับปัญหาน้อยเพียงเรื่องเดียว จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่าครูและผู้บริหารใน โรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ผลการสังเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์อภิมาน พบว่าการสังเคราะห์จำแนกตามตัวแปรตำแหน่งและขนาดโรงเรียน พบความเท่ากันของค่าเฉลี่ย ขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.179 โดยค่าขนาดอิทธิพลตำแหน่งมีจำนวน 22 ค่า จากงานวิจัย 15 เรื่อง และ ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลขนาดโรงเรียน มีจำนวน 32 ค่า จากงานวิจัย 23 เรื่อง ซึ่งมีค่าความแปรปรวน ที่ต่างกัน โดยตัวแปรตำแหน่งมีค่าความแปรปรวนมากกว่าเท่ากับ 0.044 และตัวแปรขนาดโรงเรียนมี ค่าความแปรปรวนเท่ากับ 0.031

ชนันภรณ์ อารีกุล (2550) วิจัยเรื่อง “เส้นทางวิชาชีพของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ : การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิมานและการวิเคราะห์เนื้อหา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเส้นทางวิชาชีพของครูผู้ได้รับการยกย่อง เชิดชูเกียรติ โดยวิธีการสังเคราะห์งานวิจัย ซึ่งมีวัตถุประสงค์ย่อย คือ 1) เพื่อศึกษาประวัติชีวิตของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ 2) เพื่อศึกษาคุณลักษณะความเป็นครูของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ 3) เพื่อศึกษาประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงจูงใจในการเป็นครู และอุดมการณ์ในการทำงาน ของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ 4) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงจูงใจในการเป็นครูและอุดมการณ์ในการทำงานกับคุณลักษณะความเป็นครูของครู ผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ 5) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงจูงใจในการเป็นครู อุดมการณ์ในการทำงานและคุณลักษณะความเป็นครูกับการเป็นครูผู้ได้รับการ ยกย่อง เชิดชูเกียรติ ผลการสังเคราะห์งานวิจัยโดยการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิมานเกี่ยวกับ ประสบการณ์ในวัยเด็ก แรงจูงใจในการเป็นครูและอุดมการณ์ในการทำงาน ประสบการณ์ในวัยเด็กของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติสามารถสังเคราะห์ ได้เป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 1) เดิมโตมาท่ามกลางครอบครัวที่อบอุ่น 2) ได้รับบทเรียนจากความยากลำบาก และ 3) ชีวิตต้องประสบกับความเปลี่ยนแปลง แรงจูงใจในการเป็นครูของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติสามารถ สังเคราะห์ได้เป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 1) มุ่งมั่นใฝ่ฝันด้วยตนเอง 2) พ่อแม่คือแรงจูงใจที่ยิ่งใหญ่ และ 3) แรงจูงใจจากภายนอก และอุดมการณ์ในการทำงานของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติสามารถสังเคราะห์ได้เป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสน์และกษัตริย์ 2) เด็กคือหัวใจในการทำงาน และ 3) อุดมการณ์ มุ่งมั่นและชัดเจน

นงลักษณ์ วิรัชชัย และคณะ (2552) วิจัยเรื่อง “การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาไทย: การวิเคราะห์อภิมาน” โดย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนากรอบแนวคิดของคุณภาพการศึกษาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสังเคราะห์งานวิจัย 2) เพื่อสำรวจและสังเคราะห์งานวิจัยที่เป็นงานวิจัยของหน่วยงาน รวมทั้งวิทยานิพนธ์ ที่มุ่งศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยทุกระดับและประเภทการศึกษา ผลการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์ชาติพันธุ์วรรณนาอภิมานและเมทริกซ์ผลกระทบไขว้ตามหลักการ 3 แบบ คือ การแปลความหมายเทียบกลับไปกลับมา การแปลความหมายเชิงหักล้าง และการแปลความหมายเพื่อเสนอประเด็นโต้แย้ง /แสดงความเป็นสาเหตุและผล ทำให้ได้ปัจจัยหรือประเด็นที่เป็นสาเหตุอันมีผลต่อคุณภาพการศึกษารวม 4 ปัจจัยหลักคือ 1) ปัจจัยด้านลักษณะและกระบวนการดำเนินงานของโรงเรียนและรัฐ 5 ด้าน ได้แก่ ปริมาณการจัดการศึกษา สถานศึกษามีสภาพเหมาะสมกับการเรียนรู้ให้ทุนการศึกษา การประกันคุณภาพและรัฐจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอและทั่วถึง 2) ปัจจัยด้านลักษณะและกระบวนการปฏิบัติงานของครู 4 ด้าน ได้แก่ ภาระงานครู จรรยาบรรณวิชาชีพ ครูมีความรู้ /เข้าใจ/สามารถด้านวิธีการ /กระบวนการสอน การจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย จัดทำสื่อที่น่าสนใจ และสอนแบบบูรณาการ /เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) ปัจจัยด้านลักษณะและกระบวนการบริหารของผู้บริหาร 4 ด้าน ได้แก่ ภาวะผู้นำ เป้าหมายของผู้บริหาร คุณธรรมจริยธรรมผู้บริหาร และประสิทธิภาพการบริหาร 4) ปัจจัยด้านลักษณะและกระบวนการ

ดำเนินงานของนักเรียน ครอบครัว และชุมชน 3 ด้าน ได้แก่ พื้นฐานทางครอบครัวและชุมชน ร้อยละของเด็กด้อยโอกาสและยากจน ผู้ปกครอง/ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และผลคือคุณภาพการศึกษา 3 ด้าน ได้แก่ ระดับผู้เรียน สถานศึกษา และคุณภาพการจัดการศึกษาโดยรวม

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เฮส (บุปผา เมฆศรีทองคำ. 2547: 41; อ้างอิงจาก Hess. 2000) วิจัยเรื่อง “การระบุถึงการสนับสนุนและอุปสรรคของการะบวนการการทำงานร่วมกันในโรงเรียนที่พัฒนาไปสู่ความเป็นวิชาชีพ: การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิมาณ 1990 – 1998” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยสนับสนุนและเป็นอุปสรรคของการะบวนการทำงานของโรงเรียน วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเริ่มต้น ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเคลื่อนไหวของโรงเรียนที่พัฒนาไปสู่ความเป็นวิชาชีพและการะบวนการการทำงานร่วมกันในโรงเรียนที่พัฒนาไปสู่ความเป็นวิชาชีพ ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตัดสินใจเลือกงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ ขั้นตอนที่ 3 ขั้นอ่านงานวิจัย โดยอ่านงานวิจัยที่ได้จากการตัดสินใจเลือกในขั้นตอนที่ 2 เพื่อนำมาสังเคราะห์ ขณะอ่านงานวิจัยก็ทำการรวบรวมประเด็นตามการแปลความของข้อมูลที่ปรากฏในงานวิจัย ขั้นตอนที่ 4 ขั้นกำหนดกรอบแสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ โดยกำหนดและเปรียบเทียบประเด็น ด้วยการสร้าง Metaphors, Phrases, Ideas และ/หรือ Concepts ขั้นตอนที่ 5 ขั้นแปลความหมายเทียบเคียงระหว่างงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ โดยนำประเด็นของแต่ละงานวิจัยมาผ่านการเชื่อมโยงความเหมือนความต่าง ในงานวิจัยหนึ่งไปสู่อีกงานวิจัยหนึ่ง ขั้นตอนที่ 6 ขั้นสังเคราะห์การแปลความหมาย โดยทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์สิ่งที่ป็นลักษณะร่วมของประเด็น โดยประเด็นนั้นได้รับการตรวจสอบภายในกรอบของเอกสารอ้างอิงที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ภายในองค์กรและมีการระบุถึงการสนับสนุนและอุปสรรค ต่อการะบวนการการทำงานร่วมกัน และขั้นตอนที่ 7 ขั้นการสรุปและรายงานผลการสังเคราะห์

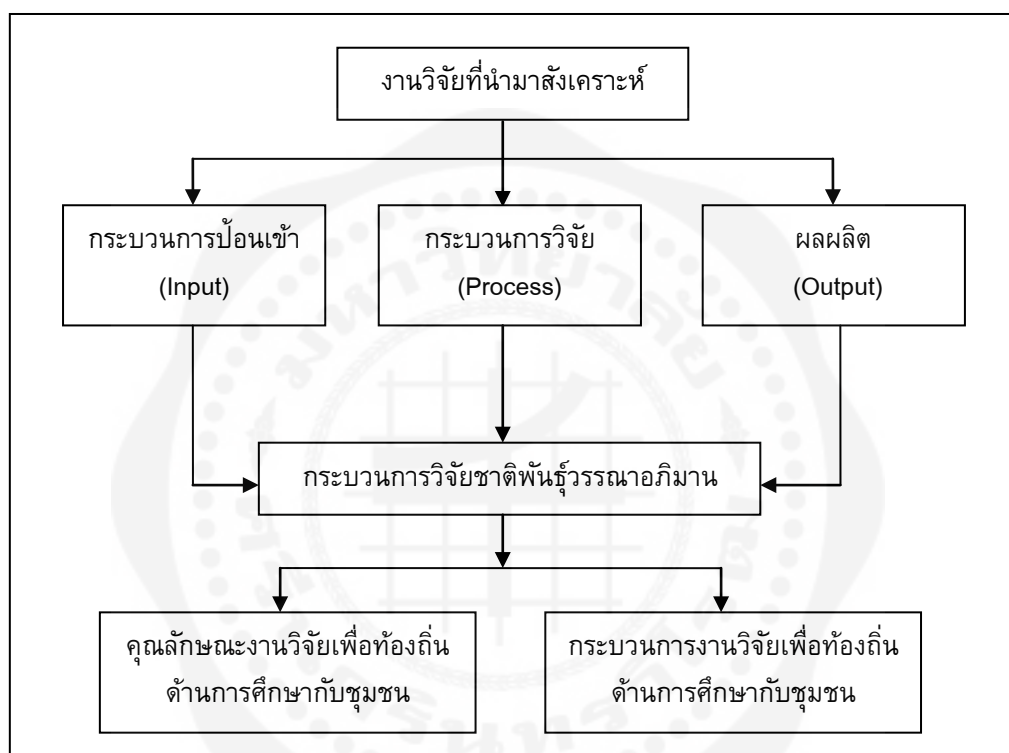
สมิท โป๊ป และโบธา (ชนันภรณ์ อารีกุล. 2550: 83; อ้างอิงจาก Smith, Pope; & Botha. 2005) วิจัยเรื่อง “ความล่าช้าของการวินิจฉัยโรคมะเร็งการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาเหตุของการเสียชีวิตของผู้ป่วยโรคมะเร็ง ซึ่งสันนิษฐานว่าเกิดมาจากความล่าช้าของการวินิจฉัยโรคของแพทย์และความกลัวผลการตรวจของผู้ป่วยเอง วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการค้นหางานวิจัย เกณฑ์ในการคัดเลือกรายงานการวิจัยมี ดังนี้ 1) เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่ตีพิมพ์ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 1985 ถึง 31 กรกฎาคม 2004 2) เป็นงานวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการวินิจฉัยผู้ป่วยโรคมะเร็ง ประสบการณ์การรักษาโรคมะเร็ง 3) เป็นงานวิจัยระดับนานาชาติ จากประเทศต่างๆ เช่น อังกฤษ เนเธอร์แลนด์ สหรัฐอเมริกา สวีเดน แคนาดา จีน (ฮ่องกง) เป็นต้น ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการตีความ แบ่งเป็น 2 ระดับได้แก่ 1) ขั้นการตีความระดับ Second-Order Constructs คือตีความจากงานวิจัยซึ่งเจ้าของงานวิจัยเป็นผู้รายงาน การตีความในครั้งนี้ผู้วิจัยจะกำหนดอุปลักษณ์(Metaphors) ที่สำคัญไว้ 2) ขั้นการตีความระดับ Third-Order Constructs คือตีความจากการตีความครั้งแรกซึ่งผู้วิจัยได้ตีความเอง การตีความในครั้งนี้ผู้วิจัยจะแปลความหมายของอุปลักษณ์ (Metaphors) ที่กำหนดไว้ ขั้นตอนที่ 3 ขั้นสรุปและเขียนรายงานการวิจัย

มีดิวาส์ โอลิเวอร์ (ชนันภรณ์ อารีกุล . 2550: 84; อ้างอิงจาก Meadows-Oliver. 2006) วิจัยเรื่อง “คุณแม่วัยรุ่นที่ไม่มีที่พักอาศัยเป็นหลักแหล่งการสังเคราะห์หรือปริมาณเกี่ยวกับประสบการณ์ชีวิต” มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับคุณแม่วัยรุ่นที่ไม่มีที่พักอาศัยเป็นหลักแหล่ง แปลความเทียบกลับไปกลับมาเกี่ยวกับประสบการณ์ของคุณแม่วัยรุ่นที่ไม่มีที่พักอาศัยเป็นหลักแหล่ง ใน 6 ประเด็น ได้แก่ การอยู่อย่างไร้ที่พักพิง การอดทนต่อการถูกข่มขืน ความเศร้าโศก การมองหาที่พักพิง การพักผ่อนหย่อนใจและการมองหาชีวิตที่ดีกว่าเก่า วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการค้นหาค้นหาหัวข้อที่สนใจจะศึกษา กำหนดประเด็นที่ต้องการจะศึกษา ค้นหางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ต้องการจะศึกษา โดยใช้คำสำคัญในการสืบค้น 3 คำ ได้แก่ Homeless, Adolescent Mothers และ Teenage Mothers และกำหนดว่าจะต้องเป็นงานวิจัยที่ตีพิมพ์ระหว่างปี ค.ศ.1991 – 2003 ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการตัดสินใจคัดเลือกงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ ผู้วิจัยได้ตัดสินใจเลือกงานวิจัยที่จะนำมาสังเคราะห์จำนวน 6 เรื่อง ซึ่งประกอบด้วย คุณแม่ผู้เป็นกรณีศึกษา จำนวน 37 คน ขั้นตอนที่ 3 อ่านงานวิจัยที่ผ่านการคัดเลือกแล้วอย่างละเอียดเพื่อตีความตามประเด็นที่ศึกษา ขั้นตอนที่ 4 ตรวจสอบความเชื่อมโยงระหว่างงานวิจัย โดยการแปลความเทียบกลับไปกลับมาตามประเด็นการศึกษา

การสังเคราะห์งานวิจัยที่พบโดยทั่วไปมี 2 ประเภท คือการสังเคราะห์งานเชิงปริมาณและการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีความแตกต่างกันในวิธีการและการนำเสนอ ในงานวิจัยสามารถศึกษาหรือสังเคราะห์ในงานวิจัยเดียวกัน ในกรณีที่งานวิจัยมีจำนวนมากและสามารถจำแนกหรือแบ่งเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ จะแยกการวิเคราะห์ข้อมูลแต่รวมกันสรุปและอธิบายผล และนำเสนอการสังเคราะห์งานวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาปริมาณที่นำเสนอวิธีการขั้นตอนในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ซึ่งพบว่าในการสังเคราะห์งานวิจัยบางงานจะอาศัยบางขั้นตอนของวิธีการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาปริมาณบางขั้นตอนหรือบางวิธีการวิเคราะห์มาใช้เท่านั้น เช่น ตัดวิธีการบางขั้นตอนออกไป หรือใช้วิธีการแปลความมาใช้เท่านั้นในการสังเคราะห์งาน

6. กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาวิธีวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิมานทั้ง 7 ขั้นตอน กับงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จึงกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยแบ่งประเด็นที่จะศึกษาเป็น 3 ส่วน คือ ด้านกระบวนการป้อนเข้า (Input) กระบวนการวิจัย (Process) และผลผลิต (Output) จากรายงานวิจัยที่ผ่านการคัดเลือกมาจำนวน 9 เล่ม และนำมาศึกษาด้วยใช้กระบวนการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิมาน เพื่อให้ได้องค์ความรู้ของกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ด้านการศึกษากับชุมชน ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ชาติพันธุ์วรรณนาภิมาน ตามแนวคิดของ นอบลิตและแฮร์ (Noblit; & Hare. 1988) ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้ ต่อไปนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิมาน

การวิจัยเรื่อง การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิมานกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน กำหนดขั้นตอนการวิจัย 7 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้น (Getting Started) เป็นขั้นที่ระบุความสนใจและการกำหนดปัญหา โดยขั้นตอนการศึกษาประกอบด้วย

1. ศึกษาปัญหา/หัวข้อที่สนใจจะศึกษา ซึ่งได้แก่ งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ประเด็นการศึกษากับชุมชน ที่ได้รับทุนสนับสนุนจาก สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น
2. ศึกษาและวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิมาน
3. นำผลการการวิเคราะห์จากข้อ 1 และ ข้อ 2 มาทำการสรุปและสร้างกรอบแนวคิดการสังเคราะห์งานวิจัยกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน
4. กำหนดเกณฑ์ของรายงานการวิจัยที่ต้องการศึกษา

ขั้นที่ 2 ขั้นตอนการตัดสินใจเลือกงานวิจัย ที่สอดคล้องกับประเด็นความสนใจ (Deciding what is relevant to the initial interest) โดยมีขั้นตอนการศึกษาประกอบด้วย

1. สืบค้นรายชื่องานวิจัยด้านการศึกษากับชุมชนที่ได้รับทุนสนับสนุนจาก สกว. ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ที่สิ้นสุดโครงการแล้วในช่วงปี พ.ศ.2545-2555 ตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. รวบรวมงานวิจัยเพื่อนำมาใช้ในการสังเคราะห์ซึ่งได้จากการสำรวจในข้อ 1 ได้รายงานวิจัยทั้งสิ้นจำนวน 45 เล่ม
3. ได้รายงานของโครงการวิจัยได้รับรางวัลโครงการเด่นของ สกว.จำนวน 2 เล่ม จึงคัดเลือกรายงานโดยไม่ประเมิน
4. สร้างเครื่องมือเพื่อคัดกรองงานวิจัยและประเมินคุณภาพรายงานวิจัย โดยการสร้างแบบประเมินคุณภาพรายงานวิจัย และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นและข้อเสนอจำนวน 5 คน (ภาคผนวก ก.)
5. นำเครื่องมือที่ได้จากข้อ 3 มาใช้ประเมินคุณภาพของรายงานวิจัยจำนวน 45 เรื่อง
6. คัดเลือกงานวิจัยที่มีผลการประเมิน ร้อยละ 85 ขึ้นไปจำนวน 7 เล่ม เพื่อนำมาใช้ในการสังเคราะห์ รวมกับรายงานที่ได้รับรางวัลโครงการเด่นอีก 2 เล่ม รวมเป็น 9 เล่ม

ขั้นที่ 3 ขั้นอ่านงานวิจัย (Reading the Studies)

1. กำหนดประเด็นที่สนใจคือ กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชนประกอบด้วย กระบวนการป้อนเข้า (Input) กระบวนการวิจัย (Process) และผลผลิต (Output)
2. อ่านงานวิจัยที่สามารถนำมาสังเคราะห์ได้เพื่อสร้างความเข้าใจ เนื้อหา โดยไม่มีการตีความ
3. สรุปการดำเนินงานของโครงการโดยการสร้างผังการดำเนินโครงการจากรายงานทั้ง 9 เล่ม

ขั้นที่ 4 ขั้นกำหนดกรอบความสอดคล้องของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ (Determining how to the studies are related)

1. อ่านงานวิจัยที่สามารถนำมาสังเคราะห์ได้เพื่อสร้างความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง
2. บันทึกข้อมูลของแต่ละโครงการให้ครอบคลุมข้อมูลป้อนเข้า กระบวนการวิจัยและผลผลิตจากงานวิจัย
3. กำหนดกรอบความสัมพันธ์ของงานวิจัยจากวลี (Phrases) ความคิด (Ideas) และ/หรือ มโนทัศน์ (Concepts) ของงานวิจัยแต่ละเรื่องแล้วกำหนดความสัมพันธ์ ของงานวิจัยว่าสัมพันธ์กันอย่างไร โดยการทำการตารางแสดงความสอดคล้องของงานวิจัย

ขั้นที่ 5 ขั้นแปลความงานวิจัยแต่ละเรื่องเปรียบเทียบกับงานวิจัยอื่นๆ (Translating the studies into one another)

1. สังเคราะห์อุปมาอุปไมย (Metaphor) จากแบบสังเคราะห์งานวิจัย
2. ตีความและการแปลความหมายตามวิธีการทั้ง 3 ประเภท คือ การแปลความหมายเทียบกลับไปกลับมา (Reciprocal Translation) การแปลความหมายเชิงหักล้าง (Refutation Translation) และการแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง (Line of Argument)
3. สรุปอุปมาอุปไมยที่ได้ตามประเด็นที่สนใจคือ กระบวนการป้อนเข้า (Input) กระบวนการวิจัย (Process) และผลผลิต (Output)

ขั้นที่ 6 ขั้นสังเคราะห์การแปลความ (Synthesizing Translation) เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยลำดับที่สองเพื่อพิสูจน์ว่าคำอุปมาอุปไมยเหมาะสมกับงานวิจัยอื่นๆ ที่นำมาสังเคราะห์หรือไม่ โดยการสังเคราะห์เทียบเคียงกับงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ในกลุ่มตัวอย่างงานวิจัย

ขั้นที่ 7 ขั้นรายงานการสังเคราะห์งานวิจัย (Expressing the Synthesis) การนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ รายงานโครงการ วิจัยประเด็นการศึกษากับชุมชน ที่ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สนับสนุนทุนดำเนินการเสร็จสิ้นและมีรายงานฉบับสมบูรณ์ ระหว่างปี พ.ศ. 2544-2555 จำนวน 45 เล่ม

กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัย ประกอบด้วย รายงานโครงการ วิจัยจำนวน 7 เล่ม ที่ผ่านการประเมินคุณภาพงานวิจัยแล้ว และรายงานโครงการวิจัยที่ได้รับรางวัลโครงการวิจัยเด่นของ สกว. จำนวน 2 เล่ม รวมรายงานโครงการวิจัยที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 9 เล่ม

เกณฑ์การคัดเลือกงานวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกงานวิจัยเพื่อนำมาใช้ในการสังเคราะห์งานวิจัย มีกำหนดไว้ดังนี้

1. เป็นงานวิจัยที่รับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
2. เป็นโครงการวิจัยเชิงคุณภาพในประเด็นการศึกษากับชุมชน
3. ดำเนินโครงการจนสิ้นสุดโครงการอย่างสมบูรณ์ (ไม่ขอยุติโครงการก่อน)
4. เป็นงานวิจัยที่มีรูปแบบการสนับสนุนในประเภทงานวิจัยเต็มรูปแบบ
5. ดำเนินงานแล้วเสร็จระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2544 ถึง 30 กันยายน 2555
6. มีรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์หรือไฟล์รายงานฉบับสมบูรณ์
7. มีผลการประเมินคุณภาพรายงานตั้งแต่ร้อยละ 85 ขึ้นไป
8. หากโครงการวิจัยใดได้รับ คัดเลือกให้เป็นโครงการวิจัยเด่น จะใช้เป็นโครงการที่จะใช้ในการทำการวิจัย

ขั้นตอนการสืบค้นงานวิจัย

จากงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ดี วยการวิจัยชาติ พันธุ์วรรณอาภิมานตามเกณฑ์ที่กำหนด ผู้วิจัยดำเนินการสืบค้นงานวิจัยโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. สืบค้นรายชื่องานวิจัยในประเด็นการศึกษากับชุมชน ที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) จากฐานข้อมูลออนไลน์ของ สกว.
2. รวบรวมงานวิจัยที่ได้จากการสืบค้นในขั้นตอนที่ 1 ได้จำนวนงานวิจัยทั้งหมด 45 เรื่อง
3. คัดเลือกงานวิจัยที่ได้จากการรวบรวมในขั้นตอนที่ 2 โดยพิจารณาตามเกณฑ์การคัดเลือกงานวิจัยที่ได้กำหนดไว้

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1. แบบประเมินคุณภาพงานวิ จัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการอ่านงานวิจัย เป็นการประเมินคุณภาพงานวิจัยในลักษณะแบบประเมินแบบมาตราประมาณค่า 4 ระดับ คือ ดีมาก ปานกลาง พอใช้ และควรปรับปรุง เพื่อประเมินคุณภาพงานวิจัย และผลของการประเมินจะใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกงานวิจัยที่มีคะแนนร้อยละ 85 ขึ้นไป เพื่อใช้ในการสังเคราะห์งานวิจัยต่อไปโดยมีวิธีการสร้างเครื่องมือคือ

1.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีของการออกแบบงานวิจัยเชิงคุณภาพ จากตำราที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเชิงคุณภาพ วิธีวิทยาการวิจัยเพื่อท้องถิ่น และเกณฑ์การคัดเลือกโครงการเด่นของ สกว.

1.2 สร้างแบบประเมินคุณภาพงานวิจัย โดยปรับปรุงแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยสำหรับงานวิจัยเชิงคุณภาพ ของ บุปผา เมฆศรีทองคำ (2547) และงานวิจัยของภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553)

1.3 นำแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยสำหรับงานวิจัยเชิงคุณภาพไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ตรวจสอบความชัดเจนและความครอบคลุมของประเด็นการประเมินและเกณฑ์ที่ใช้ จากนั้น จึงนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ โดยแก้ไขเกณฑ์ให้ชัดเจนมากขึ้น

1.4 ทดลองใช้แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย ร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อทดสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือพร้อมกับปรับปรุงแก้ไข

1.5 นำแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยไปใช้คัดเลือกงานวิจัย โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือก

2. แบบบันทึกเนื้อหาและสร้างอุปลักษณะ จากงานวิจัยที่ผ่านการประเมินคุณภาพงานวิจัยเป็นเครื่องมือ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เพื่อใช้ในการ บันทึกเนื้อหาและสร้างอุปลักษณะจากขั้นตอนที่ 3 (ขั้นอ่านงานวิจัย) มีลักษณะเป็นตาราง แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรก เป็นบันทึกสาระจากงานวิจัยแยกเป็น การป้อนเข้า (Input) กระบวนการวิจัย (Process) และผลผลิต (Output) จากงานวิจัย และส่วนที่สองเป็นคำหรือวลีหรืออุปลักษณะหือคำเปรียบเทียบกับที่เป็นตัวแทนความหมายของสาระจากงานวิจัย

3. ตารางความสอดคล้อง เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยดัดแปลงจากแบบสังเคราะห์งานวิจัยของ บุปผา เมฆศรีทองคำ (2547) เพื่อใช้ในการสร้างความสัมพันธ์ สอดคล้องจากอุปลักษณะสำหรับเชื่อมโยงความสัมพันธ์และสังเคราะห์องค์รวมของงานวิจัยด้วยวิธีวิจัยชาติพันธุ์วรรณาภิमान มีลักษณะเป็นตารางหลัก 3 คอลัมน์ คือ อุปลักษณะ งานวิจัยซึ่งจะมีรหัสบอกลำดับงานวิจัย และ ค่าความสอดคล้องรวม ซึ่งจะนำเสนอในขั้นตอนที่ 4 (ขั้นกำหนดความสัมพันธ์)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยในครั้งนี้เป็นการตีความสาระจากงานวิจัยในลักษณะการวิจัยชาติพันธุ์วรรณาภิमान ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การวิเคราะห์คุณลักษณะงานวิจัยรายละเอียดจากโครงการที่ผ่านการคัดเลือกแล้ว นำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ ให้เห็นภาพรวม

2. วิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความ สาระจากงานวิจัยในลักษณะการวิจัยชาติพันธุ์วรรณาภิमान กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น ใน กระบวนการป้อนเข้า (Input) กระบวนการวิจัย (Process) และผลผลิต (Output) จากงานวิจัย

3. วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสร้างความสัมพันธ์ สอดคล้องของ ปัจจัย ป้อนเข้า (Input) กระบวนการวิจัย (Process) และผลผลิต (Output)

4. สังเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธี วิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิमानตามวิธีการของ ตามแนวคิดของ นอบลิทและแฮร์ (Noblit; & Hare. 1988)

การนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย

1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยด้วยวิธีวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิमान 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเริ่มต้นระบุความสนใจ 2) ขั้นตอนการตัดสินใจเลือกงานวิจัย 3) ขั้นอ่านงานวิจัย 4) ขั้นกำหนดกรอบความสอดคล้อง 5) ขั้นแปลความงานวิจัย 6) ขั้นสังเคราะห์แปลความ และ 7) ขั้นรายงานการสังเคราะห์งานวิจัย
2. การประเมิน คุณภาพงานวิจัย วิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจง ความถี่ และร้อยละ
3. คุณลักษณะของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน
4. การสังเคราะห์การแปลความหมายของการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนา

สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ตาราง 4 สรุปการดำเนินการวิจัย

ลำดับขั้นตอน	วัตถุประสงค์	กิจกรรม	ผลที่ได้รับ
ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้น	เพื่อระบุความสนใจ กำหนดปัญหาและกรอบแนวคิด	วิเคราะห์สภาพปัญหา และศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	ได้ประเด็นที่สนใจคือ สภาพกระบวนการวิจัย เพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน
ขั้นที่ 2 ขั้นตอนการตัดสินใจเลือกงานวิจัย	เพื่อคัดเลือกงานวิจัยที่ต้องการนำมาศึกษาอย่างเป็นระบบและมีคุณภาพ	1.สำรวจรายชื่อ งานวิจัยด้านการศึกษากับชุมชน ของ สกว. ฝายวิจัยเพื่อท้องถิ่น 2.รวบรวมงานวิจัยตามเกณฑ์ที่กำหนด 3.สร้างเครื่องมือและประเมินเครื่องมือ 4.ปรับปรุงเครื่องมือ 5.อ่านงานวิจัย บันทึกคุณลักษณะและประเมินงานวิจัย	1.ได้รายงานวิจัยตามเกณฑ์ที่กำหนด 2.ได้รายงานโครงการวิจัยคุณภาพจำนวน 9 เล่มเพื่อนำมาสังเคราะห์

ตาราง 4 (ต่อ)

ลำดับขั้นตอน	วัตถุประสงค์	กิจกรรม	ผลที่ได้รับ
ขั้นที่ 3 ขั้นอ่านงานวิจัย	1.เพื่ออ่านงานวิจัยที่คัดเลือกมาสังเคราะห์งาน 2.เพื่อบันทึกเนื้อหาตามประเด็นกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน	1.อ่านรายงานโครงการวิจัยที่ผ่านการคัดเลือก 2.บันทึกเนื้อหาในประเด็นกระบวนการจากงานวิจัย วลีความคิด มโนทัศน์และสร้างอุปลักษณะในประเด็นการศึกษากับชุมชนในแบบบันทึกเนื้อหาและสร้างอุปลักษณะ	ได้เนื้อหาในประเด็นกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน (การนำเข้ากระบวนการ และผลผลิต)
ขั้นที่ 4 ขั้นกำหนดความสอดคล้อง	เพื่อกำหนดความสอดคล้องของกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน	1.อ่านงานวิจัยอย่างละเอียด 2.สร้างอุปลักษณะจากประเด็นกระบวนการวิจัยฯ 3.วิเคราะห์ตีความและสร้างความสัมพันธ์จากงานวิจัยจากวลีความคิด มโนทัศน์	การเชื่อมโยงความสัมพันธ์และอุปลักษณะจากการตีความกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชนเพื่อให้ได้คุณลักษณะจากรายงานวิจัย
ขั้นที่ 5 ขั้นแปลความงานวิจัย	เพื่อแปลความจากความสอดคล้องและจากอุปลักษณะด้วยวิธีวิจัยชาติพันธุ์วรรณา-อภิมาน	1.ทบทวนแบบบันทึกเนื้อหาและสร้างอุปลักษณะ 2.แปลความจากความสัมพันธ์ของอุปลักษณะความด้วยวิธีวิจัยชาติพันธุ์วรรณาอภิมานจากแบบสังเคราะห์งานวิจัย	คุณลักษณะ และความสัมพันธ์ของอุปลักษณะกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชนความด้วยวิธีวิจัยชาติพันธุ์วรรณาอภิมาน

ตาราง 4 (ต่อ)

ลำดับขั้นตอน	วัตถุประสงค์	กิจกรรม	ผลที่ได้รับ
ขั้นที่ 6 ขั้นสังเคราะห์ การแปลความ	เพื่อสังเคราะห์การแปล ความกระบวนการ งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ด้านการศึกษากับ ชุมชน	สังเคราะห์ดีความ กระบวนการงานวิจัย เพื่อท้องถิ่นด้าน การศึกษากับชุมชน	ผลการสังเคราะห์ กระบวนการงานวิจัย เพื่อท้องถิ่นด้าน การศึกษากับชุมชนที่ เป็นองค์รวมของ งานวิจัยทั้งหมด
ขั้นที่ 7 ขั้นรายงานการ สังเคราะห์งานวิจัย	เพื่อสรุปผลรวมของ การสังเคราะห์ กระบวนการงานวิจัย เพื่อท้องถิ่นด้าน การศึกษากับชุมชน ด้วยวิธีวิจัยชาติพันธุ์ วรรณากิमान	สรุปผลที่ได้จากการ วิเคราะห์สังเคราะห์	ผลการสังเคราะห์ กระบวนการงานวิจัย เพื่อท้องถิ่นด้าน การศึกษากับชุมชน จากขั้นตอนที่ 1-6

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การวิจัยเรื่อง “การวิจัยชาติพันธุ์วรรณานอภิมานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน” มีความมุ่งหมาย คือ 1) เพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน (กระบวนการป้อนเข้า(Input) กระบวนการวิจัย (Process) และผลผลิต (Output)) และ 2) เพื่อสังเคราะห์กระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน ด้วยวิธีการวิจัยชาติพันธุ์วรรณานอภิมาน ตามแนวคิดของนอบลิทและแฮร์ (Noblit; & Hare. 1988) มีรายละเอียดการนำเสนอ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการดำเนินการวิจัยชาติพันธุ์วรรณานอภิมาน 7 ขั้นตอน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน

ตอนที่ 3 ผลการสังเคราะห์กระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน

ตอนที่ 1 ผลการดำเนินการวิจัยชาติพันธุ์วรรณานอภิมาน 7 ขั้นตอน

จากการศึกษาวิธีวิจัยชาติพันธุ์วรรณานอภิมานตามแนวคิดของ นอบลิท และแฮร์ (Noblit; & Hare. 1988) ได้ให้ข้อเสนอในการสังเคราะห์งานเชิงคุณภาพไว้ 7 ขั้นตอน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน รวมทั้งตีความ ศึกษาแนวทางจากงานวิจัยที่ดำเนินการแล้ว มีผลการดำเนินการวิจัยชาติพันธุ์วรรณานอภิมาน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้น (Getting Started) ด้วยการกำหนดปัญหาการวิจัย คือ สภาพปัจจุบันของกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน มีกระบวนการป้อนเข้า(Input) กระบวนการวิจัย (Process) และผลผลิต (Output) อย่างไร

ขั้นที่ 2 ขั้นตอนการตัดสินใจเลือกงานวิจัย ที่สอดคล้องกับประเด็นความสนใจ โดยมีขั้นตอนการศึกษาประกอบด้วย

1. สืบจรรยาชื่องานวิจัยด้านการศึกษากับชุมชนที่ได้รับทุนสนับสนุน จาก สกว. ฝ่ายวิจัย เพื่อท้องถิ่นที่สิ้นสุดโครงการแล้วในช่วงปี พ.ศ.2544-2555 ตามเกณฑ์ที่กำหนดดังนี้

1) เป็นงานวิจัยที่รับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

2) เป็นโครงการวิจัยเชิงคุณภาพ ในประเด็นการศึกษากับชุมชน

3) ดำเนินโครงการจนสิ้นสุดโครงการอย่างสมบูรณ์ (ไม่ขอยุติโครงการก่อน)

4) เป็นงานวิจัยที่มีรูปแบบการสนับสนุนในประเภทงานวิจัยเต็มรูปแบบ

5) ดำเนินงานแล้วเสร็จระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2544 ถึง 30 กันยายน 2555

- 6) มีรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์หรือไฟล์รายงานฉบับสมบูรณ์
- 7) มีผลการประเมินคุณภาพรายงาน ตั้งแต่ร้อยละ 85 ขึ้นไป
- 8) หากโครงการวิจัยใดได้รับคัดเลือกให้เป็นโครงการวิจัยเด่นจะใช้เป็นโครงการที่จะใช้ในการทำการวิจัย

2. รวบรวมงานวิจัยเพื่อนำมาใช้ในการสังเคราะห์ซึ่งได้จากการสำรวจในข้อ 1 ได้รายงานวิจัยทั้งสิ้นจำนวน 45 เล่ม ในจำนวนนี้มีโครงการวิจัยได้รับรางวัลโครงการเด่นของ สกว.จำนวน 2 เล่ม ซึ่งมีผลงานการวิจัยที่เป็นประโยชน์ เกิดรูปธรรมและมีแนวปฏิบัติที่ดี และเพื่อให้ได้กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชนที่มีคุณภาพจึง คัดเลือกรายงานโดยไม่ประเมิน มีรายชื่อรายงานวิจัยซึ่งนำเสนอใน ภาคผนวก ก.

3. สร้างเครื่องมือเพื่อคัดกรองงานวิจัยและประเมินคุณภาพรายงานวิจัย โดยการสร้างแบบประเมินคุณภาพรายงานวิจัยโดยปรับปรุงแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยสำหรับงานวิจัยเชิงคุณภาพของ บุปผา เมฆศรีทองคำ (2547) และงานวิจัยของภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553) นำมาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา 2 ครั้ง และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นและข้อเสนอจำนวน 5 คน ซึ่งนำเสนอในภาคผนวก ข. ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแบบประเมิน แล้วนำมาทดลองกับอาจารย์ที่ปรึกษาหลักและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมอีก 2 ครั้ง จนเห็นร่วมกันว่าสามารถใช้ประเมินรายงานได้ ซึ่งนำเสนอในภาคผนวก ค.

4. นำเครื่องมือที่ได้จากข้อ 3 มาใช้ประเมินคุณภาพของรายงานวิจัยจำนวน 43 เรื่อง

5. คัดเลือกรายงานวิจัยที่มีผลการประเมินร้อยละ 85 ขึ้นไป ทั้งนี้ผู้วิจัยได้พิจารณาถึงจำนวนเล่มรายงานไม่เกิน 10 เล่ม ตามข้อเสนอของ นอบลิต และแฮร์ นอบลิต และแฮร์ (Noblit; & Hare; 1988) และ วีต (Weed. 2005) ที่ได้เสนอไว้ถึงจำนวนโครงการที่จะวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิมานว่าควรอยู่ระหว่าง 2-5 เล่ม อย่างไรก็ตามในงานวิจัยที่ใช้วิธีชาติพันธุ์วรรณนาภิมานของ บุปผา เมฆศรีทองคำ (2547) ได้ใช้งานวิจัยจำนวน 10 เล่ม และ ชนันภรณ์ อารีกุล (2550) ได้ใช้งานวิจัยจำนวน 9 เล่ม ผู้วิจัยจึงปรับเกณฑ์ให้เหมาะสมสำหรับเพื่อให้ได้จำนวนเล่มรายงานไม่เกิน 10 เล่ม จากการประเมินคุณภาพงานวิจัย ได้รายงานวิจัย จำนวน 7 เล่ม เพื่อนำมาใช้ในการสังเคราะห์ รวมกับรายงานที่ได้รับรางวัลโครงการ วิจัยเด่นอีก 2 เล่ม รวมเป็น 9 เล่ม ได้ผลการประเมินรายงานวิจัยจาก รายงานจำนวน 43 เล่ม ซึ่งนำเสนอในภาคผนวก ง . และรายชื่อโครงการที่ผ่านการประเมินจำนวน 7 เล่ม และโครงการวิจัยเด่นของ สกว . จำนวน 2 เล่ม ที่นำมาใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งนำเสนอในภาคผนวก จ.

ขั้นที่ 3 ขั้นอ่านงานวิจัย (Reading the Studies)

1. อ่านสรุปงานวิจัยทั้ง 9 เล่ม สรุปผลโดยภาพรวม
2. สร้างผังการดำเนินโครงการ โดยนำเสนอขั้นตอนกระบวนการวิจัย และผลผลิตจากงานวิจัยมาทำเป็นผัง จากรายงานทั้ง 9 เล่ม

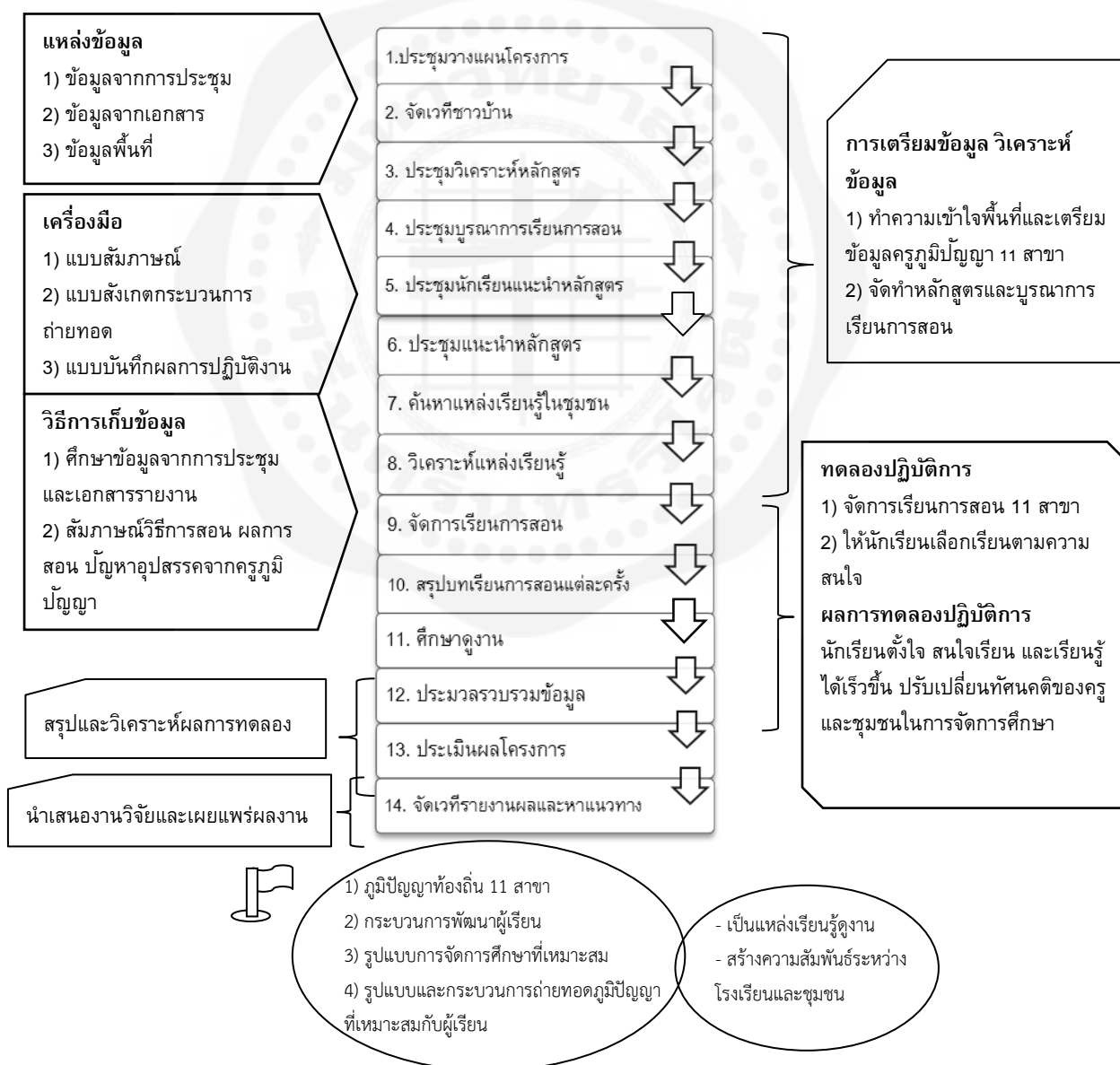
จากงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ทั้ง 9 เรื่อง โดยผลการวิเคราะห์บริบทของงานวิจัยซึ่งประกอบด้วยชื่อเรื่อง ระยะเวลาดำเนินงานวิจัย วัตถุประสงค์ พื้นที่ดำเนินงาน กลุ่มตัวอย่าง วิธีดำเนินงาน ผลการดำเนินงานและการนำไปใช้ สามารถสรุปได้ดังนี้

งานวิจัยเรื่องที่ 1 รูปแบบและกระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยชุมชน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโนนสูงดอนหลี่ อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ช่วงเวลาในการวิจัย ปี พ.ศ.2545 โดย ศักดิ์พงศ์ หอมหวล และคณะ (2546) มีนักวิจัย รวมทั้งสิ้น 8 คน มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ 1) เพื่อค้นหาภูมิปัญญาท้องถิ่นรวมทั้งศึกษารูปแบบและวิธีการถ่ายทอดโดยชุมชน 2) เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนานักเรียนให้เรียน ตามศักยภาพและเต็มศักยภาพโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นปัจจัยเสริม และ 3) เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยมีส่วนร่วมของชุมชนที่เหมาะสมกับโรงเรียนบ้านโนนสูงดอนหลี่ ดำเนินการวิจัยในระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนบ้านโนนสูงดอนหลี่ อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาได้ นักเรียนจำนวน 149 คน ครูจำนวน 9 คน และชาวบ้านในเขตบริการ 4 หมู่บ้านจำนวน 22 คน เก็บข้อมูลโดยแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การจัดเวทีชาวบ้าน การสังเกตการณ์และการทดลองปฏิบัติจริง ผลการศึกษาพบ ว่า สามารถค้นหาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยการวิเคราะห์หลักสูตรของโรงเรียน การปรับระบบการคิดของครู การพบปะพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ

จากภาพรวมของการดำเนินงานและผลการดำเนิน จึงนำมาสร้าง ภาพประกอบ 5 ผัง กระบวนการและผลการดำเนินงานวิจัยโครงการที่ 1 พบว่ากระบวนการวิจัย 14 ขั้นตอน แบ่งได้เป็น 4 ส่วน ได้แก่ ขั้นการเตรียมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นการทดลองปฏิบัติการ สรุปและวิเคราะห์ผลการทดลอง และนำเสนอผลงานวิจัยและเผยแพร่ผลงาน ทำให้ได้รูปแบบการจัดการศึกษา 2 รูปแบบ คือ 1) รูปแบบที่กำหนดโดยโรงเรียน และ 2) รูปแบบจากชุมชน จำนวน 11 สาขาวิชาจากครูภูมิปัญญาในชุมชน จากผลการวิจัยทำให้เกิดทำเนียบของภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นองค์กรหนึ่งของชุมชน โรงเรียนเป็นแหล่งศึกษาดูงาน รวมทั้งการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน สร้างความภาคภูมิใจและให้ความสำคัญต่อภูมิปัญญาท้องถิ่น

โครงการรูปแบบและกระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยชุมชน เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน กรณีศึกษา
โรงเรียนบ้านโนนสูงดอนหลี่ จังหวัดมหาสารคาม

ที่มา/ความสำคัญ/ปัญหา โรงเรียน ชุมชน กรรมการสถานศึกษา ร่วมกันพิจารณาถึงการอนุรักษ์/สืบสาน/สืบทอดขนบธรรมเนียมประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น และได้ทดลองสอนภูมิปัญญาท้องถิ่น 1 สาขา และมีความสนใจสาขาอื่นแต่ขาดงบประมาณ	ขอบเขตนักวิจัย/กลุ่มเป้าหมาย หัวหน้าโครงการ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน องค์ประกอบนักวิจัย ประกอบด้วย ครูครุภูมิปัญญาจากท้องถิ่น กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้น ป.1-6 จำนวน 149 คน พื้นที่วิจัย 4 หมู่บ้าน ตำบลหนองบัวแก้ว อำเภอยพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม	การทบทวนเอกสาร 1) ลักษณะ ประเภทความสำคัญ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องของภูมิปัญญาท้องถิ่น 2) รัฐธรรมนูญ 2540 และ พรบ. การศึกษา 2542 มติ ครม. มาตรฐานโรงเรียนและการศึกษา 3) ผู้มีบทบาทการใช้ภูมิปัญญาในการจัดการเรียนการสอน 4) การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น
--	--	--

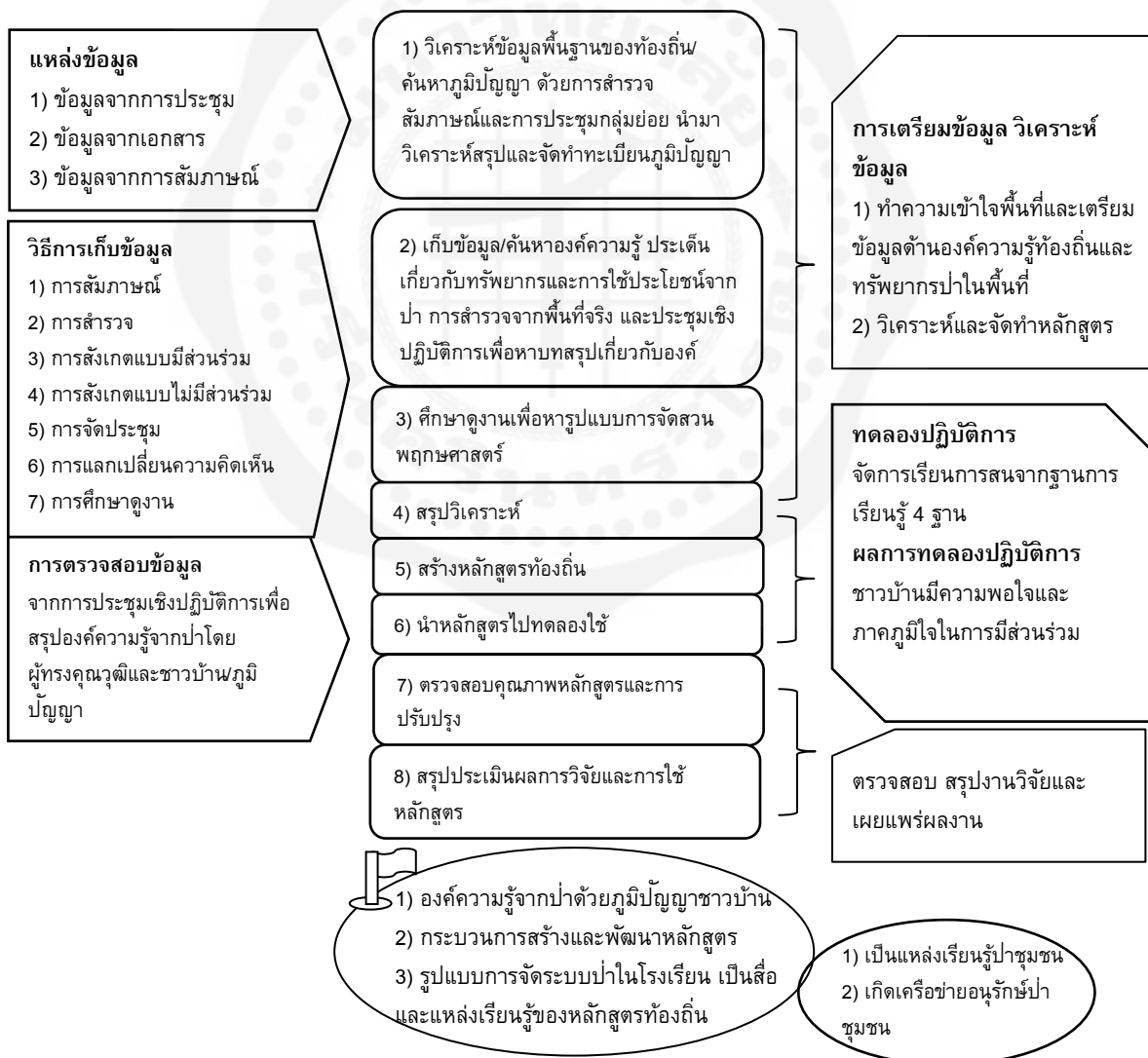
ภาพประกอบ 5 ผังกระบวนการและผลการดำเนินงานวิจัยโครงการที่ 1

งานวิจัยเรื่องที่ 2 การสร้างและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ด้านการอนุรักษ์ป่าธรรมชาติที่ยั่งยืนของชุมชน กรณีศึกษา โรงเรียนจตุรคามพัฒนา จังหวัดร้อยเอ็ด ช่วงเวลาในการดำเนินการวิจัย ปี พ.ศ.2545-2546 ดำเนินการวิจัยโดย จลอง คูเมือง และคณะ (2546) มีทีมวิจัยทั้งสิ้นจำนวน 11 คน มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษารวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชนและการจัดการโดย ภูมิปัญญาท้องถิ่น 2) เพื่อค้นหากระบวนการสร้างและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการอนุรักษ์ป่าธรรมชาติที่ยั่งยืนของชุมชน และ 3) เพื่อหารูปแบบการจัดระบบป่า ในพื้นที่โรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้อุทยานทางการศึกษา ดำเนินงานวิจัยในพื้นที่ป่าธรรมชาติในโรงเรียนจตุรคามพัฒนา ตำบลกู่กาสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด และพื้นที่ 4 หมู่บ้านในเขตบริการ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้แก่นักเรียนโรงเรียนจตุรคามพัฒนาจำนวน 569 คน ชาวบ้านในพื้นที่ 35 คน มีหน่วยงานที่ในการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลกู่กาสิงห์ กลุ่มอนุรักษ์กุดพระเจ้าและผู้ชุมชน ดำเนินการวิจัยโดยการสัมภาษณ์ภูมิปัญญาผู้รู้ในชุมชน การประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การสำรวจ สังเกต การศึกษาดูงาน และการรวบรวมข้อมูลทุกมิติ

จากการดำเนินโครงการโดยภาพรวม จึงนำกระบวนการวิจัยมาสร้าง ตามภาพประกอบ 6 การดำเนินงานและผลการดำเนินโครงการวิจัยที่ 1 พบว่ามีกระบวนการ 8 ขั้นตอน แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ การเตรียมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล การทดลองปฏิบัติการ และการตรวจสอบ สรุปงานวิจัยและเผยแพร่ผลงาน ผลการศึกษาทำให้ทราบถึงประวัติศาสตร์ชุมชนและบริบทพื้นที่ องค์ความรู้และความสัมพันธ์ของชุมชนกับป่า บัญชีพรรณไม้จากการสำรวจ นำไปสู่การวิเคราะห์และปรับหลักสูตรตามความต้องการของชุมชน นอกจากนี้ชุมชนยังเกิดความตระหนักและห่วงแหนถึงการอนุรักษ์ป่าชุมชนมากขึ้น

โครงการสร้างและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ด้านการอนุรักษ์ป่าธรรมชาติที่ยั่งยืนของชุมชน กรณีศึกษา โรงเรียนจุดคามพัฒนา จังหวัดร้อยเอ็ด

ที่มา/ความสำคัญ/ปัญหา โรงเรียนและชุมชนตั้งอยู่ใกล้กับป่าธรรมชาติที่มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของผู้คนในท้องถิ่น จึงควรจัดการศึกษาตามสภาพของท้องถิ่นด้วยการสร้างหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่	ขอบเขตนักวิจัย/กลุ่มเป้าหมาย หัวหน้าโครงการ เป็นครูองค์ประกอบนักวิจัยประกอบด้วย ครู ครูภูมิปัญญาจากท้องถิ่น ผู้นำชุมชน กลุ่มแม่บ้าน ประธานกรรมการสถานศึกษา กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้นำชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น นักเรียน 569 คน พื้นที่วิจัย ป่าธรรมชาติในโรงเรียน และ 4 หมู่บ้าน ตำบลกู่กาสิงห์ อำเภอกะเทยร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด	การทบทวนเอกสาร 1) แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่น 2) แนวคิดเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ การอนุรักษ์และการจัดการป่า 3) แนวคิดเกี่ยวกับป่าชุมชนและการจัดการ 4) แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม 5) เอกสารเกี่ยวกับโครงการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรป่าไม้ 6) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการป่าชุมชน 7) ทรัพยากรธรรมชาติ ผลกระทบและการจัดการ 8) ทรัพยากรป่าไม้
--	--	---

ภาพประกอบ 6 ผังกระบวนการและผลการดำเนินงานวิจัยโครงการที่ 2

งานวิจัยเรื่องที่ 3 แนวทางการพัฒนาทักษะการอ่านและการสอนอัลกุรอานที่ถูกต้องตามหลักการอ่านแบบกีรออาตีย ตำบลระแว้ง อำเภอ ยะรัง จังหวัดปัตตานี ช่วงเวลาในการวิจัย ปี พ.ศ.2548-2552 โดย อุดุลย์ มะหะหมัด และ คณะ (2549) มีที่มวิจัยรวมทั้งสิ้น จำนวน 18 คน มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนอัลกุรอานแบบกีรออาตียและการสอนหลักจริยธรรมและคุณธรรมอิสลามของสถาบันศึกษาปอเนาะอะมานะตุรเราะห์มานไปสร้างการเรียนรู้แก่ชุมชนระแว้ง และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการอ่านและการสอนกุรอานที่ทำให้ได้กรุ่ใหม่อ่านอัลกุรอานได้อย่างถูกต้องชัดเจนและคล่องแคล่ว รวดเร็ว พร้อมเรียนรู้อย่างมีความสุข มีจริยธรรม คุณธรรม สามารถปฏิบัติศาสนกิจได้อย่างถูกต้อง ดำเนินการวิจัยในพื้นที่ตำบลระแว้ง และตำบลวัด อำเภอ ยะรัง จังหวัดปัตตานี จำนวน 8 ชุมชน มีนักเรียนจำนวน 74 คน ดำเนินการวิจัยโดยการจัดเวที การรวบรวมข้อมูล การสร้างสื่อการเรียนการสอน การถอดบทเรียนประสบการณ์การสอนแต่ละพื้นที่ การพัฒนาครูผู้สอน การศึกษาดูงาน การทดลองปฏิบัติ และประเมินผล

จากการดำเนินโครงการโดยภาพรวม จึงนำมาสร้าง ภาพประกอบ 7 ผังกระบวนการและผลการดำเนินการวิจัยโครงการที่ 3 พบว่า มีกระบวนการวิจัย 18 ขั้นตอน แบ่งเป็น 5 ส่วน ได้แก่ การทำความเข้าใจและการเตรียมข้อมูล การพัฒนานักวิจัย การ เผยแพร่และทดลองปฏิบัติการ การตรวจสอบและประเมินผลการวิจัย และการสรุปงานวิจัยและเผยแพร่ จากผลการดำเนินโครงการทำให้ได้องค์ความรู้แนวปฏิบัติที่ทำให้ได้กรุ่ใหม่อ่านอัลกุรอานได้อย่างถูกต้องด้วยกระบวนการเรียนรู้ 7 ขั้นตอน นอกจากนี้ชุมชนยังได้เรียนรู้การบริหารจัดการศูนย์กีรออาตียมากขึ้นนำไปสู่การปรับลดค่าเทอม การเปิดร้านค้าชุมชนให้เป็นรายได้เสริมของศูนย์กีรออาตีย ชุมชนให้ความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ และได้รับ บงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของศูนย์ วัสดุครุภัณฑ์ รวมทั้งงบประมาณในการสร้างอาคารเรียน และขยายพื้นที่โรงเรียนด้วย

**โครงการแนวทางการพัฒนาทักษะการอ่านและการสอนอัลกุรอานที่ถูกต้อง
ตามหลักการอ่านแบบกิรออาตี๋ย์ตำบลระเวัง อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี**

ที่มา/ความสำคัญ/ปัญหา นักเรียนอ่านอัลกุรอานไม่ได้ และ ได้พัฒนาใจหทัยร่วมกับศูนย์ประสานงานฯ พุดคุย เห็นปัญหา โอกาส เป้าหมายร่วมกัน และต้องหาความรู้ด้วยการวิจัยที่ผสมผสานกับระบบวิถีชีวิต	ขอบเขตนักวิจัย/กลุ่มเป้าหมาย หัวหน้าโครงการ เป็นครูโรงเรียนสอนกิรออาตี๋ย์ องค์ประกอบนักวิจัยประกอบด้วย ครูโรงเรียนสอนกิรออาตี๋ย์ ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูโรงเรียนสอนกิรออาตี๋ย์ ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง พื้นที่วิจัย ใน 8 ชุมชน ตำบลระเวัง ตำบลวัด อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี	การทบทวนเอกสาร 1) อัลกุรอานได้ให้ความสำคัญกับการอ่านอย่างยิ่ง 2) ประวัติความเป็นมาของบ้านระเวัง 3) ประวัติความเป็นมาของศูนย์กิรออาตี๋ย์ระเวัง
--	--	---

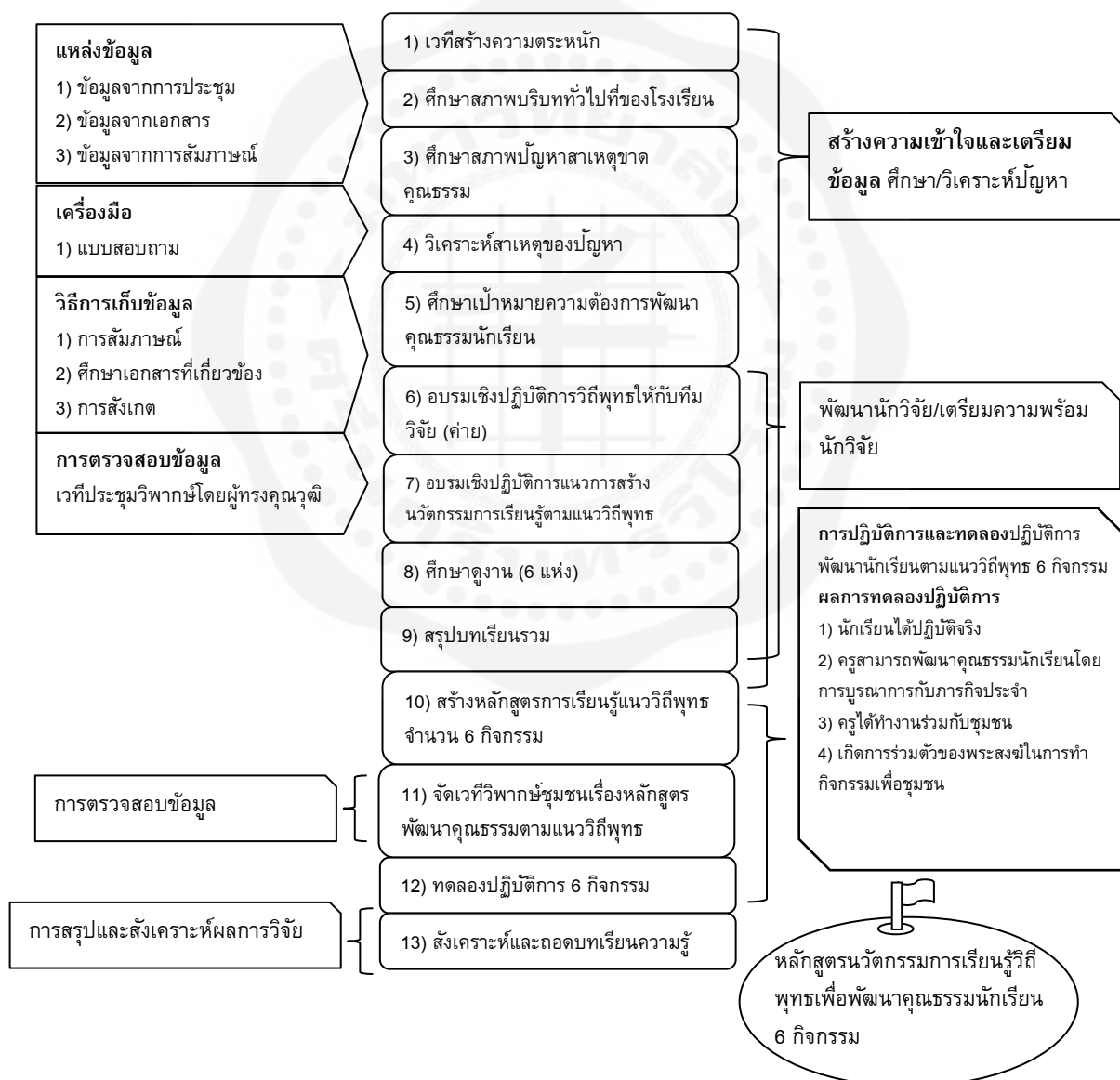
ภาพประกอบ 7 ผังกระบวนการและผลการดำเนินงานวิจัยโครงการที่ 3

งานวิจัยเรื่องที่ 4 การศึกษารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธเพื่อพัฒนา
 คุณธรรมนักเรียนของโรงเรียนบ้านสันมะเค็ดสันชีเหล็กหัวฝายพัฒนา ตำบลเวียงกาหลง อำเภอ
 เวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ดำเนินการวิจัยในช่วงปี พ.ศ.2547-2548 โดย ชูชาติ ชัยศรี และ คณะ
 (2548) มีทีมวิจัยรวม 14 คน มีวัตถุประสงค์ในการศึกษารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ
 เพื่อพัฒนาคุณธรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านสันมะเค็ด ตำบลเวียงกาหลง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัด
 เชียงรายดำเนินการศึกษาสภาพบริบทและปัญหาของพื้นที่วิจัย การพัฒนาอบรมเชิงปฏิบัติการวิถีพุทธ
 การศึกษาดูงาน จัดทำหลักสูตรนวัตกรรมการเรียนรู้บูรณาการการสอนตามแนววิถีพุทธ การอบรมด้าน
 คุณธรรมและบูรณาการคุณธรรมกับกิจกรรมการเรียนรู้การสอนการทำงานของครูในโรงเรียน

จากการดำเนินโครงการโดยภาพรวม จึงนำมาสร้าง ภาพประกอบ 8 ผังกระบวนการและ
 ผลการดำเนินการวิจัยโครงการที่ 4 พบว่ามี 13 ขั้นตอน แบ่งเป็น 5 ส่วน ได้แก่ การสร้างความเข้าใจ
 และเตรียมข้อมูล การพัฒนานักวิจัยและเตรียมความพร้อมนักวิจัย การทดลองปฏิบัติการ การ
 ตรวจสอบข้อมูล และการสรุปและสังเคราะห์ผลการวิจัย ซึ่งผลการวิจัยทำ ให้เกิดหลักสูตรนวัตกรรมการ
 เรียนรู้วิถีพุทธเพื่อพัฒนาคุณธรรมนักเรียน 6 กิจกรรม

โครงการศึกษารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธเพื่อพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของ
โรงเรียนบ้านสันมะเค็ดสันขี้เหล็กหัวฝายพัฒนา ตำบลเวียงกาหลง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

ที่มา/ความสำคัญ/ปัญหา เด็กขาดคุณธรรม คณะครู กรรมการสถานศึกษาและ ผู้เกี่ยวข้องจึงนำวิถีพุทธมา บูรณาการการเรียนการสอนเพื่อ พัฒนาเด็ก	ขอบเขตการวิจัย/นักวิจัย/กลุ่มเป้าหมาย หัวหน้าโครงการเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน องค์ประกอบนักวิจัยประกอบด้วย ผู้บริหาร โรงเรียน ครู ผู้ปกครอง กลุ่มเป้าหมายเป็น นักเรียน ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา พื้นที่วิจัย โรงเรียนบ้านสันมะเค็ด และชุมชน 3 หมู่บ้าน ตำบลเวียงกาหลง อำเภอ เวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย	การทบทวนเอกสาร 1) หลักพุทธธรรม (ไตรสิกขา) 2) ทฤษฎีการศึกษา (นโยบายชาติ พรบ.การศึกษา 2542 หลักสูตรชั้น พื้นฐาน) 3) ภูมิปัญญาท้องถิ่น 4) ทฤษฎีการมีส่วนร่วม
--	---	--

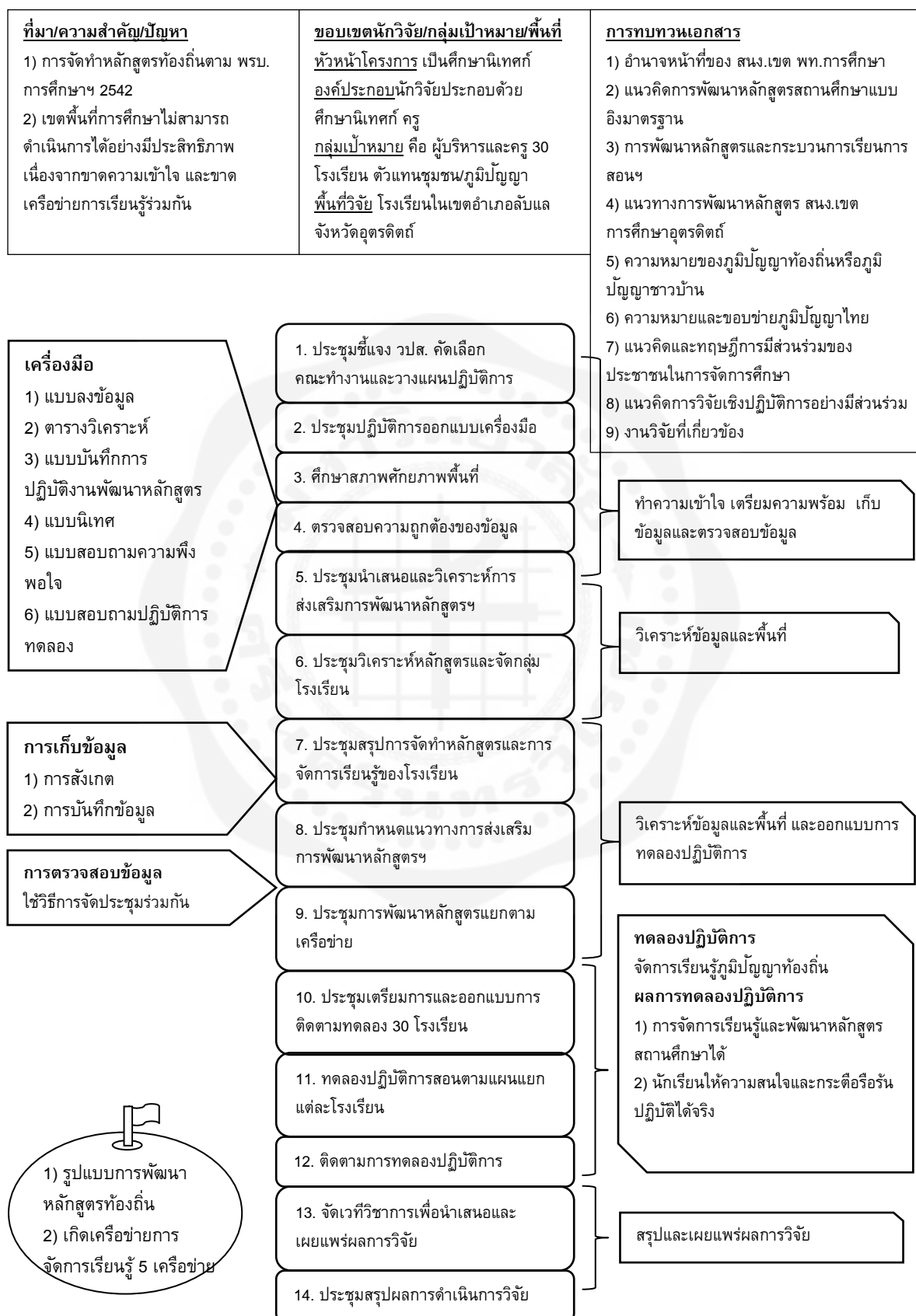

ภาพประกอบ 8 ผังกระบวนการและผลการดำเนินงานวิจัยโครงการที่ 4

งานวิจัยเรื่องที่ 5 รูปแบบการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อการอนุรักษ์
 พื้นภูมิปัญญาท้องถิ่นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรดิตถ์เขต 1 โดยความร่วมมือของ
 สถานศึกษากับชุมชน อำเภอลับแล จังหวัดอุดรดิตถ์ ดำเนินการวิจัยในช่วงปี พ.ศ.2548-2550 โดยมี
 วีระวุฒิ วงศ์สันต์ และ คณะ (2549) มีทีมวิจัยจำนวนรวมทั้งสิ้น 11 คน มีวัตถุประสงค์คือ
 1) เพื่อศึกษาสภาพ ศักยภาพการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาอุดรดิตถ์เขต 1 2) เพื่อศึกษาสถานการณ์การจัดการหลักสูตรสถานศึกษา สภาพและการ
 จัดการเรียนรู้อของโรงเรียนในเขตพื้นที่อำเภอลับแล และ 3) เพื่อหารูปแบบการส่งเสริมการพัฒนา
 หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อการอนุรักษ์พื้นภูมิปัญญาท้องถิ่นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 อุดรดิตถ์เขต 1 โดยความร่วมมือของสถาน ศึกษา กับชุมชน อำเภอลับแล จังหวัดอุดรดิตถ์ ในพื้นที่
 30 โรงเรียน กลุ่มเป้าหมายรวม 270 คน โดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในการจัดประชุม
 ระดมความคิดเห็น แบ่งเป็น 2 ระยะ โดยระยะแรกเป็นการศึกษาสภาพและศักยภาพของพื้นที่ และ
 วิเคราะห์กำหนดแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตร และระยะที่ 2 เป็นการพัฒนาหลักสูตรและ
 ทดลองใช้

จากการดำเนินโครงการโดยภาพรวมจึงสร้าง ภาพประกอบ 9 ผังกระบวนการและผลการ
 ดำเนินโครงการที่ 5 พบว่ามีกระบวนการวิจัย 14 ขั้นตอน แบ่งเป็น 5 ส่วน ได้แก่ การทำความเข้าใจ
 เตรียมความพร้อม เก็บข้อมูลและตรวจสอบข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและพื้นที่ การการออกแบบ
 การทดลองปฏิบัติการ การทดลองปฏิบัติการ และสรุปและเผยแพร่ผลงานวิจัย ผลการศึกษาทำให้ได้
 รูปแบบการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตร 8 ขั้นตอน พร้อมทั้งเกิดเครือข่ายโรงเรียน 5 เครือข่าย ตาม
 สภาพการจัดการเรียนรู้และสถานการณ์จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่และ
 ประสบผลสำเร็จ

รูปแบบการส่งเสริมหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อการอนุรักษ์พันธุภูมิปัญญาท้องถิ่นของ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 โดยความร่วมมือของสถานศึกษากับชุมชนอำเภอลับแล จังหวัดอุดรดิตถ์

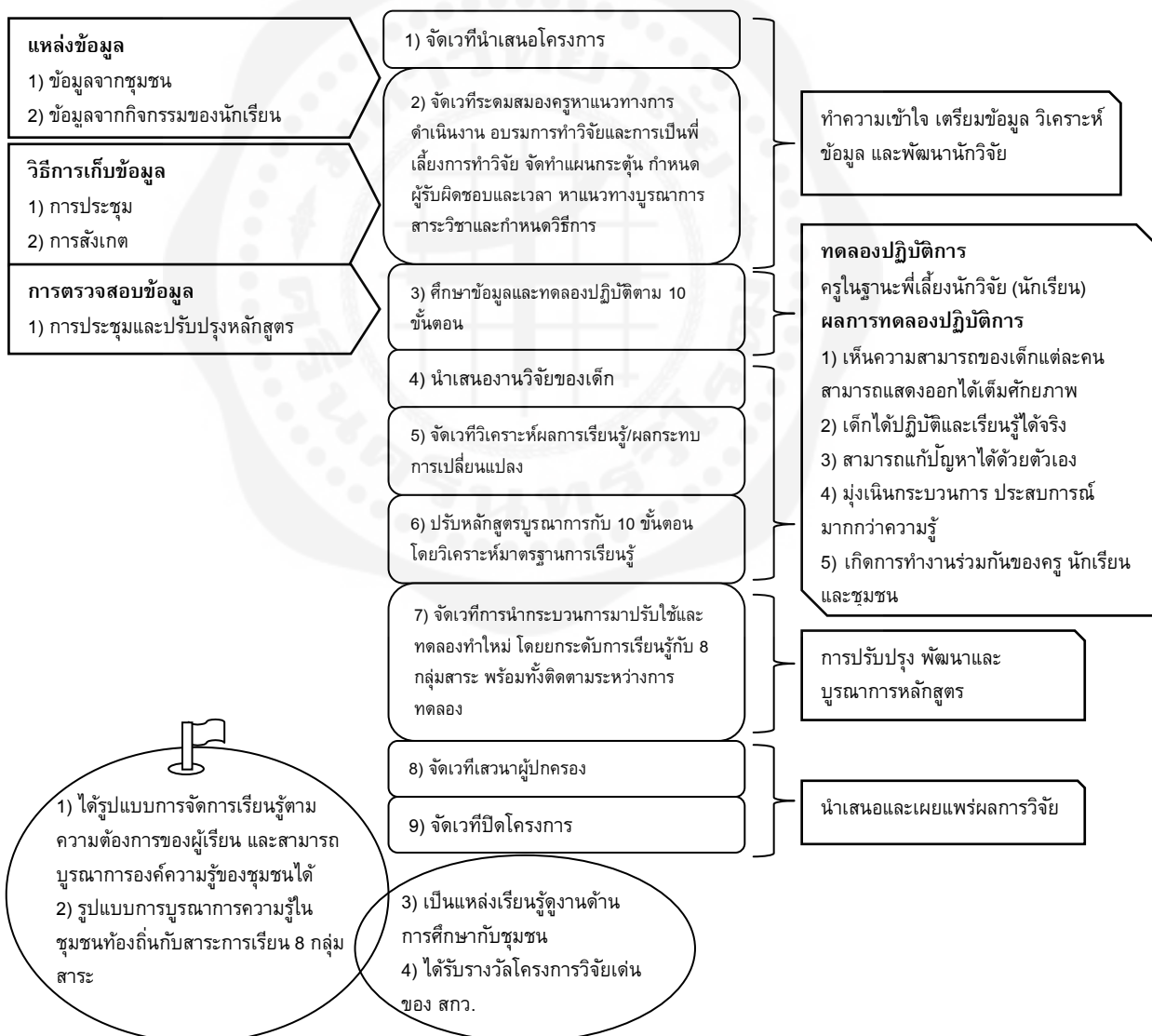

งานวิจัยเรื่องที่ 6 การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบงานวิจัย ของโรงเรียนบ้านตะโล๊ะไผ่ ตำบลปากน้ำ อำเภอละงู จังหวัดสตูล ช่วงเวลาในการดำเนินการวิจัย ปี พ.ศ.2549-2550 โดยสุทธิ สายสุนีย์ และคณะ (2550) มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาเงื่อนไข ข้อจำกัด ผลที่ได้รับจากกระบวนการเรียนรู้ระหว่างนักเรียน ชุมชน ครู 2) เพื่อศึกษาองค์ความรู้ท้องถิ่น ตามความต้องการของนักเรียน 3) เพื่อสร้างความร่วมมือในการจัดการศึกษาระหว่างนักเรียนกับชุมชน และ 4) เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการเรียนศึกษาบูรณาการระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในพื้นที่ 3 หมู่บ้าน ในตำบลปากน้ำ อำเภอละงู จังหวัดสตูล ดำเนินการออกแบบกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยขั้น โดยการระดมสมองครู การทดลองดำเนินการ จัดเวทีวิเคราะห์ผลการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เวทีเสวนาผู้ปกครอง

จากการดำเนินโครงการโดยภาพรวม จึงนำมาสร้าง ภาพประกอบ 10 ผังกระบวนการและผลการดำเนินโครงการที่ 6 พบว่ามีขั้นตอนการดำเนินงาน 9 ขั้นตอน แบ่งเป็น 4 ส่วน ได้แก่ การทำความเข้าใจ เตรียมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและพัฒนานักวิจัย การทดลองปฏิบัติการ การปรับปรุงพัฒนาและบูรณาการ และการนำเสนอและเผยแพร่ผลการวิจัย ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนงานวิจัย รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นักเรียนเกิดทักษะกระบวนการเรียนรู้จากกิจกรรมที่สนใจ จำนวน 12 เรื่อง นอกจากนี้ชุมชนยังให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษามากขึ้น จนสามารถพัฒนาโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาดูงาน และโรงเรียนได้รับรางวัลต่างๆ มากขึ้น

**การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบงานวิจัย
ของโรงเรียนบ้านตะโล๊ะไผ่ ตำบลปากน้ำ อำเภอละลุ จังหวัดสตูล**

ที่มา/ความสำคัญ/ปัญหา จากการทำงานวิจัยในการฟื้นฟูชนม พื้นบ้านมุสลิมฯ โดยโรงเรียนเข้าไปมีส่วน ร่วมในการทำหลักสูตรชนมและฐานการ เรียนรู้ ทำให้เด็กสามารถเรียนรู้ด้วยวิธีการ ที่หลากหลาย แต่ครูยังเป็นผู้กำหนด ประเด็นการศึกษา จึงเกิดแนวคิดที่จะ จัดการเรียนรู้ให้ตรงกับความต้องการของ ผู้เรียนมากที่สุด โดยหารือร่วมกับศูนย์ ประสานงานฯ เพื่อจัดทำข้อเสนอโครงการ	ขอบเขตการวิจัย/นักวิจัย/ กลุ่มเป้าหมาย <u>หัวหน้าโครงการ</u> เป็น ผอ.โรงเรียน เคยมี ส่วนร่วมในการวิจัยมาก่อนแล้ว องค์ประกอบทีมวิจัยประกอบด้วย ครู นักเรียน และชุมชน <u>กลุ่มเป้าหมาย</u> เป็น นักเรียนและชุมชน <u>พื้นที่วิจัย</u> โรงเรียนบ้านตะโล๊ะไผ่ และหมู่บ้าน 3 หมู่บ้าน ตำบลปากน้ำ อำเภอละลุ จังหวัดสตูล	การทบทวนเอกสาร 1) จุดเริ่มต้นของการทำวิจัย ผลการวิจัยจากโครงการเดิม 2) หลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน 3) พรบ.การศึกษา 2542 4) บทบาทครูตาม พรบ.การศึกษา แห่งชาติ
--	---	---

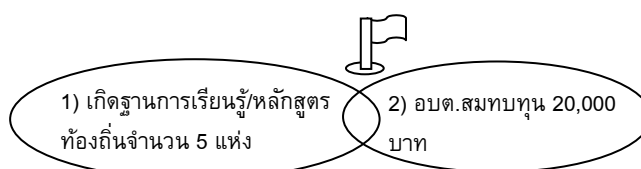
ภาพประกอบ 10 ผังกระบวนการและผลการดำเนินงานวิจัยโครงการที่ 6

งานวิจัยเรื่องที่ 7 การมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาของชุมชน และองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อสร้างฐานการเรียนรู้ในระดับตำบลหนองแดง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ดำเนินการวิจัยในช่วง ปี พ.ศ.2549-2551 โดย ศราวุธ เชาวราญ และ คณะ (2550) มีทีมวิจัยรวมทั้งสิ้น 16 คน มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการณ์การมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษาของชุมชน โรงเรียน และองค์การบริหารส่วนตำบล ตำบลหนองแดง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม 2) เพื่อศึกษาแนวทางและรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษาของชุมชน โรงเรียน และองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อสร้างฐานการเรียนรู้ในระดับตำบลหนองแดง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม 3) เพื่อสร้างฐานการเรียนรู้ในระดับตำบลหนองแดง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม และ 4) เพื่อศึกษาผลของการปฏิบัติตามแนวทางและรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษาของชุมชน โรงเรียน และองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อสร้างฐานการเรียนรู้ในระดับตำบลหนองแดง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ในพื้นที่เขตบริการของ อบต.หนองแดง จำนวน 4 โรงเรียน จำนวน 10 หมู่บ้าน ดำเนินการจัดประชุมเพื่อระดมสมองเพื่อศึกษาสภาพการณ์ การมีส่วนร่วมในการสร้างฐานการเรียนรู้ ทดลองปฏิบัติการเรียนรู้ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ สอบถาม สังเกต ประชุม จัดเวทีและการศึกษา โดย อบต. ร่วมสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานด้วย

จากการดำเนินโครงการโดยภาพรวมจึงนำมาสร้าง ภาพประกอบ 11 ผังกระบวนการและผลการดำเนินงานวิจัย โครงการที่ 7 พบว่ามีขั้นตอนการดำเนินงาน 10 ขั้นตอน แบ่งเป็น 4 ส่วน ได้แก่ การทำความเข้าใจกับกลุ่มเป้าหมาย การเตรียมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและออกแบบการทดลอง การทดลองปฏิบัติการ และการสรุปผลการวิจัย ผลการวิจัยทำให้ทราบสถานการณ์การมีส่วนร่วมและการจัดการศึกษา ได้แนวทางและรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาของชุมชน หลักสูตรและฐานการเรียนรู้จำนวน 5 ฐาน

โครงการการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาของชุมชน และองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อสร้างฐานการเรียนรู้
ในระดับตำบลหนองแดง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ที่มา/ความสำคัญ/ปัญหา 1) ข้อสรุปจากเวทีประชาคมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนพบว่านักเรียนอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ คิดเลขไม่เป็น ขาดคุณธรรมจริยธรรม 2) ขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของ อบต.ในการสนับสนุนการจัดการศึกษา	ขอบเขตการวิจัย/นักวิจัย/กลุ่มเป้าหมาย หัวหน้าโครงการเป็น ผอ.โรงเรียน องค์ประกอบทีมวิจัยประกอบด้วย ผอ.โรงเรียน 3 แห่ง ส.อบต. กรรมการสถานศึกษา กำนันผู้ใหญ่บ้าน ครู พระสงฆ์ นักเรียน และชุมชน กลุ่มเป้าหมายเป็น นักเรียน ชุมชน วัด ผู้นำชุมชน พื้นที่วิจัย ตำบลหนองแดง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	การทบทวนเอกสาร 1) แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม 2) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการศึกษา 3) งานวิจัยและพัฒนาที่ผ่านมา
--	--	--

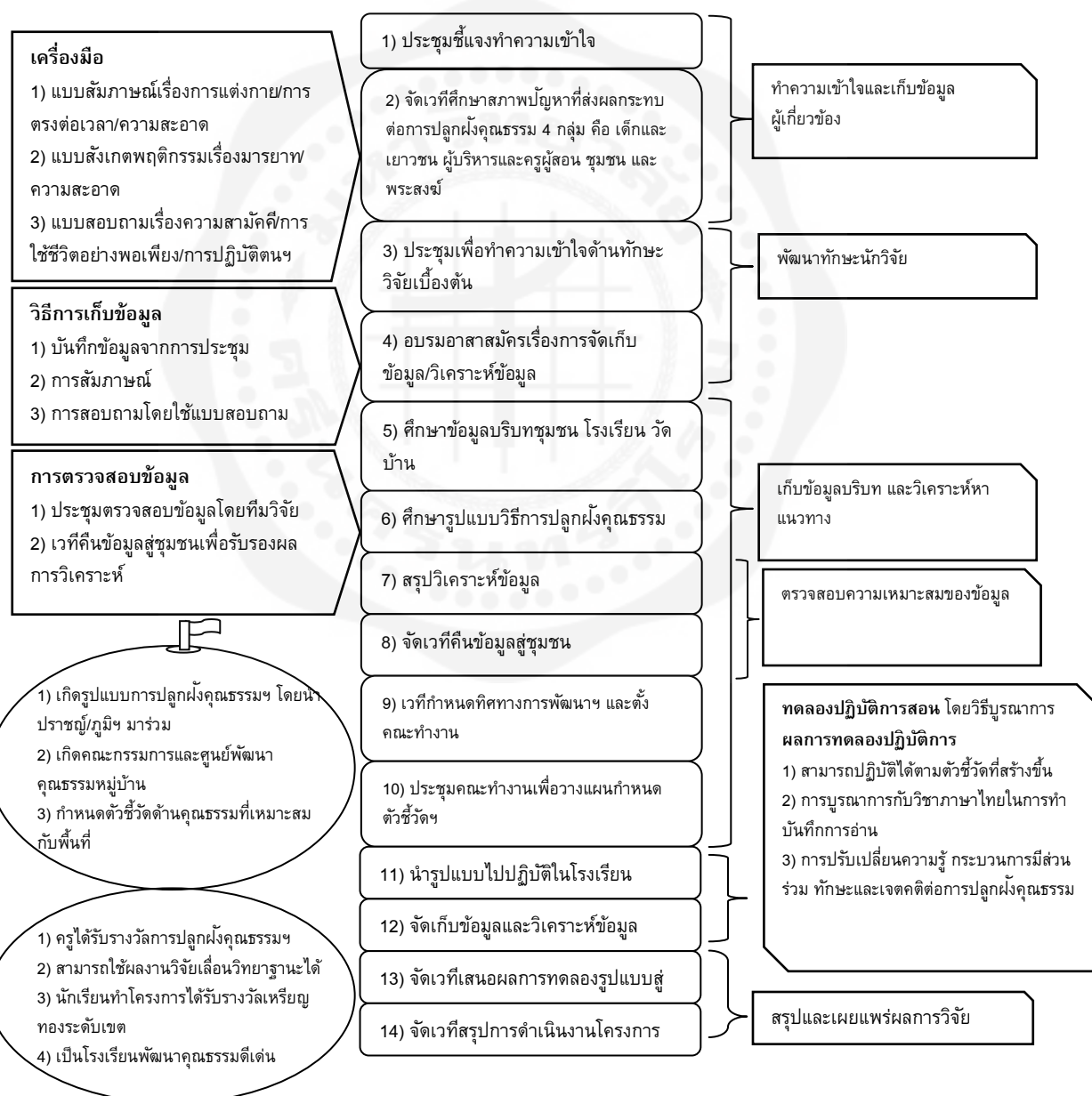
ภาพประกอบ 11 ผังกระบวนการและผลการดำเนินงานวิจัยโครงการที่ 7

งานวิจัยเรื่องที่ 8 กระบวนการมีส่วนร่วมของบ้าน วัด โรงเรียน และชุมชน ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัย สำหรับเด็กและเยาวชน: กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านนาดีกิ่งอำเภอเขาเยย จังหวัดอุบลราชธานี ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ปี พ.ศ.2549-2551 โดย โสวัฒน์ พรหมสุวรรณ และ คณะ (2550) มีทีมวิจัยรวม 8 คน มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อค้นหาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและสาเหตุของชุมชน โรงเรียน และวัด ในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเรื่องความมีระเบียบวินัยของ นักเรียนโรงเรียนนาดี 2) เพื่อสืบค้นวิธีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเรื่องความมีระเบียบวินัยในอดีต โดยปราชญ์ในชุมชนหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น และ 3) เพื่อหารูปแบบและแนวทางปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเรื่องความมีระเบียบวินัยของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาดี โดยบ้าน วัดและโรงเรียนอย่างมีส่วนร่วม ดำเนินการวิจัยในพื้นที่โรงเรียนบ้านนาดีกิ่งอำเภอเขาเยย จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่างคือชุมชน พระสงฆ์ ครูและนักเรียนรวมทั้งสิ้นจำนวน 2,109 คน ใน 3 หมู่บ้าน ดำเนินการสร้าง ความเข้าใจและศึกษาบริบทพื้นฐาน พัฒนาความรู้ กำหนดรูปแบบ แนวทางการ ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมด้านการมีระเบียบวินัย และทดลองปฏิบัติ

การดำเนินโครงการโดยภาพรวม จึงนำมาสร้างภาพประกอบ 12 ผังการดำเนินงานและผลการดำเนินการ วิจัยโครงการที่ 8 พบว่ามีขั้นตอน 14 ขั้นตอน แบ่งเป็น 6 ส่วน ได้แก่ การทำความเข้าใจและเก็บข้อมูล การพัฒนาทักษะนักวิจัย การเก็บข้อมูลบริบทและวิเคราะห์ข้อมูล การตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูล การทดลองปฏิบัติการ และการสรุปและเผยแพร่ผลงานวิจัย ผลการวิจัยพบว่าทำให้ได้แนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมโดยกระบวนการมีส่วนร่วมและตัวชี้วัด และ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการบูรณาการเรื่องคุณธรรมจริยธรรมกับวิชาต่างๆ นอกจากนี้ชุมชนยังเกิดความตระหนักถึงการดูแลลูกหลานด้านระเบียบวินัยนักเรียนมากขึ้น

กระบวนการมีส่วนร่วมของบ้าน วัด โรงเรียน และชุมชน ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัย
สำหรับเด็กและเยาวชน: กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านนาดี ตำบลอำเภอเขาเยย จังหวัดอุบลราชธานี

ที่มา/ความสำคัญ/ปัญหา จากการหารือร่วมกันของครู พบว่านักเรียนขาดระเบียบวินัย คุณธรรมจริยธรรม รวมทั้ง กระแสภายนอกชุมชนที่กระทบ ต่อชุมชน	ขอบเขตการวิจัย/นักวิจัย/ กลุ่มเป้าหมาย หัวหน้าโครงการและองค์ประกอบเป็น ศึกษาในเทศก์ กลุ่มเป้าหมายเป็น เด็กและเยาวชนใน พื้นที่ ชุมชน วัดและโรงเรียน พื้นที่วิจัย โรงเรียนบ้านนาดี อำเภอเขาเยย จังหวัดอุบลราชธานี และชุมชนบริการของ โรงเรียน	การทบทวนเอกสาร 1) แนวคิดเกี่ยวกับจริยธรรม 2) แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมของ เยาวชน 3) แนวคิดเกี่ยวกับหลักและวิธีการสอน จริยธรรมในโรงเรียน 4) ทฤษฎีต้นไมจริยธรรม 5) ทฤษฎีการพัฒนาจริยธรรมของโคลเบอร์ก 6) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
--	---	---

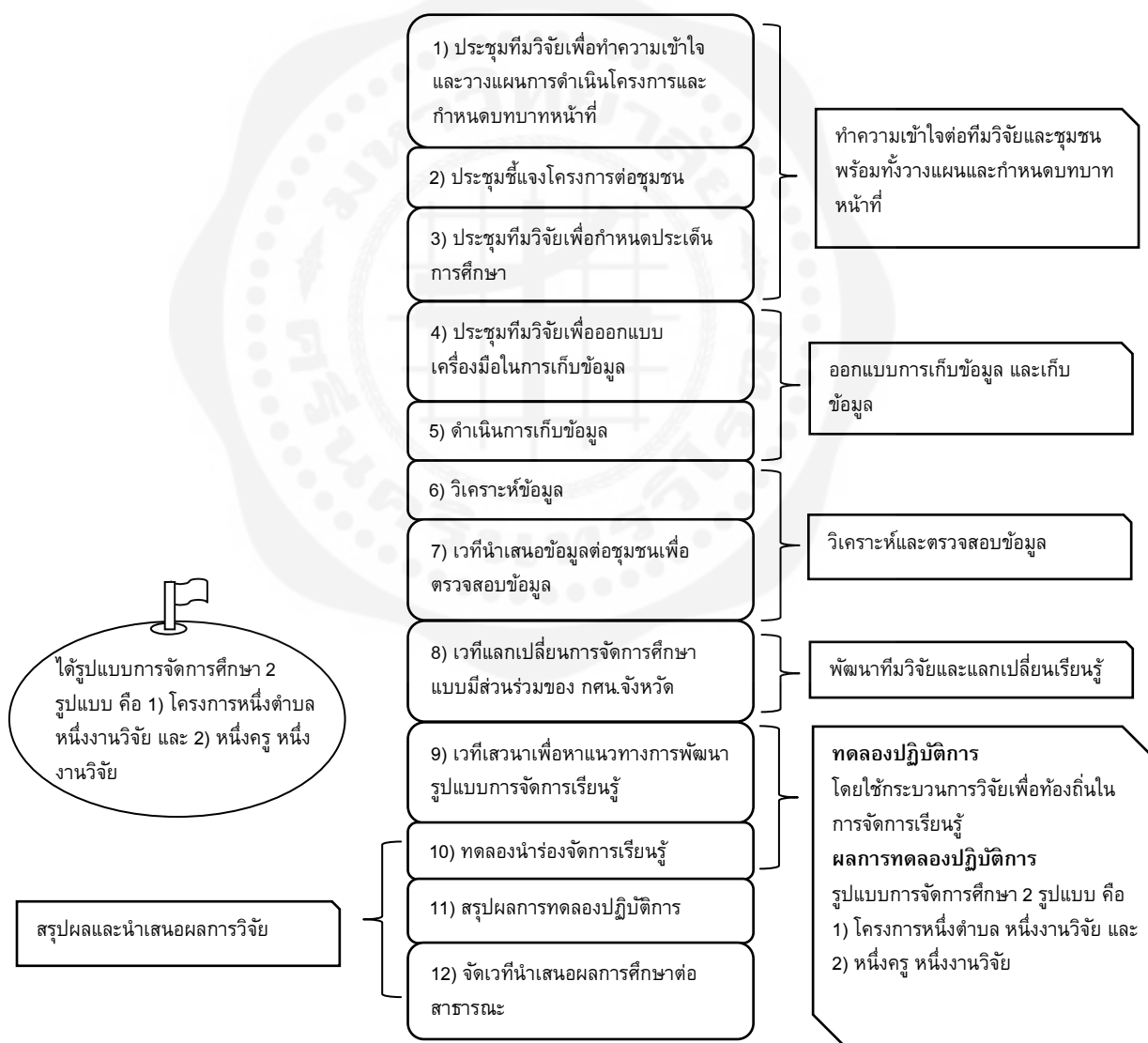
ภาพประกอบ 12 ผังกระบวนการและผลการดำเนินงานวิจัยโครงการที่ 8

งานวิจัยเรื่องที่ 9 การศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของ กศน. ช้องชัย อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดกาฬสินธุ์ ระยะเวลาดำเนินการวิจัย ปี พ.ศ.2553-2554 โดย ชนกพร จุฑาสงษ์ และคณะ (2554) มีทีมวิจัยรวม 26 คน มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลบริบทชุมชนของ กศน. ช้องชัยและรูปแบบการจัดการศึกษาของ กศน.ช้องชัย ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน 2) เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัญหา เงื่อนไข ปัจจัย ของการจัดการศึกษาของ กศน.ช้องชัยในการศึกษานอกระบบ ด้านการศึกษาต่อเนื่อง 3 ด้าน ได้แก่ การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต และการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน และ 3) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของ กศน.ช้องชัยในการบรรจุตามปรัชญาและเป้าหมายของ กศน. . ดำเนินการวิจัยในพื้นที่ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษา กศน. จำนวน ครู กศน. และกรรมการสถานศึกษา ดำเนินการวิจัยโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ต่อเนื่องของ กศน.ช้องชัย เพื่อพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากการดำเนินโครงการโดยภาพรวม จึงนำมาสร้าง ภาพประกอบ 13 ผังกระบวนการและผลการดำเนินโครงการที่ 9 พบว่ามีขั้นตอนกระบวนการ 12 ขั้นตอน แบ่งเป็น 6 ส่วน ได้แก่ การทำความเข้าใจทีม พร้อมทั้งวางแผนและกำหนดบทบาทหน้าที่ การออกแบบการเก็บข้อมูลและเก็บข้อมูล การวิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูล การพัฒนาทีมวิจัย การทดลองปฏิบัติการ และสรุปผลและนำเสนอผลการทดลอง ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการกำหนดเนื้อหา วิธี การทั้งวิธีการเรียน การประเมินผลการเรียน ได้พัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อเนื่องได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

โครงการศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของ กศน. ม้องชัย อำเภอม้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์

ที่มา/ความสำคัญ/ปัญหา 1) เนื้อหาวิทยานิพนธ์สำหรับการจัดการเรียน การ กศน. 2) ครูและบุคลากรมีประสบการณ์การทำวิจัย เพื่อท้องถิ่นจึงสนใจใช้กระบวนการวิจัยมา สร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับนักศึกษา 3) รวมทั้งการวิเคราะห์ปัญหาจากครู กศน. นักศึกษา กศน. และกรรมการสถานศึกษาด้วย	ขอบเขตการวิจัย/นักวิจัย/กลุ่มเป้าหมาย <u>หัวหน้าโครงการ</u> เป็น ผอ.กศน.อำเภองค์ประกอบนักวิจัย ประกอบด้วยครู กศน. กรรมการสถานศึกษา และผู้นำชุมชน <u>กลุ่มเป้าหมาย</u>เป็น ครู กศน. กรรมการสถานศึกษา นักศึกษา กศน.และผู้นำชุมชน <u>พื้นที่วิจัย</u> อำเภอม้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์	การทบทวนเอกสาร 1) แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ เรียนรู้ 2) แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อรรถาัย 3) แนวคิดและความหมายของชุมชน 4) แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม 5) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
--	---	---

ภาพประกอบ 13 ผังกระบวนการและผลการดำเนินงานวิจัยโครงการที่ 9

**ขั้นที่ 4 ขั้นกำหนดกรอบความ สอดคล้องของอุปลักษณะ ของงานวิจัยที่นำมา
สังเคราะห์ (Determining how the studies are related)**

1. บันทึกข้อมูลของแต่ละโครงการให้ครอบคลุมข้อมูลป้อนเข้า กระบวนการวิจัยและ
ผลผลิตจากงานวิจัย โดยนำเสนอในภาคผนวก จ.

2. กำหนดกรอบความ สอดคล้องของงานวิจัย จากวลี (Phrases) ความคิด (Ideas) และ/
หรือมโนทัศน์ (Concepts) ของงานวิจัยแต่ละเรื่องแล้วกำหนดความ สอดคล้อง ของงานวิจัยว่า
สอดคล้อง กันอย่างไร โดยการทำการตารางแสดงความเกี่ยวข้องของงานวิจัย ผลการกำหนดความ
สอดคล้องดังนี้

การกำหนดความสอดคล้องของอุปลักษณะ

4.1 ด้านข้อมูลป้อนเข้า (Input)

ผู้วิจัยนำเสนอเฉพาะในส่วนที่ต้องสร้างความสอดคล้อง ได้แก่ องค์ประกอบของทีมวิจัย
กลุ่มเป้าหมาย คำถามการวิจัย ที่มา /ความสำคัญ/ปัญหา วัตถุประสงค์การวิจัย การทบทวนเอกสาร
ซึ่งได้สร้างอุปลักษณะจากการอ่านรายงานวิจัยทั้งหมด (ส่วนรายละเอียดอื่นๆ เช่น สถานะของ
หัวหน้าโครงการ ปีที่ดำเนินการ ผู้วิจัยได้นำเสนอในตอนี่ 2 คุณลักษณะของงานวิจัย) ดังนี้

1) องค์ประกอบทีมวิจัย (บุคคลที่ร่วมทำวิจัยด้วย)

ความสอดคล้องขององค์ประกอบทีมวิจัย มีองค์ประกอบจากตารางบันทึกข้อมูลรายโครงการ พบว่ามีองค์ประกอบทีมวิจัย 11 องค์ประกอบ เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ความสอดคล้อง พบว่า สามารถแปลความหมายเทียบกับไปกลับมาได้อย่างชัดเจน 1 ข้อจากความสอดคล้องสูงสุด เท่ากับ 7 คือ ครูผู้สอน แปลความเชิงหักล้าง ได้อย่างชัดเจน 5 ข้อ และต้องแปลความเพื่อหาข้อ ประเด็นโต้แย้งได้ 5 ข้อจากความสอดคล้องเท่ากับ 2-3 ดังตาราง 5

ตาราง 5 ความสอดคล้องของอุปลักษณะด้านองค์ประกอบทีมวิจัย

อุปลักษณะด้านองค์ประกอบทีมวิจัย	รายงานวิจัย									รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1. ผู้บริหารโรงเรียน/ผู้บริหารสถานศึกษา							✓			1
2. ครูผู้สอน	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓	7
3. นักเรียน						✓				1
4. กรรมการสถานศึกษา			✓				✓		✓	3
5. ผู้ปกครองนักเรียน			✓	✓						2
6. พระสงฆ์/ผู้นำทางศาสนา							✓			1
7. ผู้นำชุมชนท้องถิ่น (กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/สมาชิก อบต./เทศบาล)		✓					✓		✓	3
8. ครูภูมิปัญญา/ปราชญ์ชาวบ้าน/ผู้รู้ในชุมชน	✓									1
9. กลุ่มอาชีพ/วิสาหกิจชุมชน		✓								1
10. ศิษยานุศิษย์					✓		✓			2
11. ชุมชน/ชาวบ้านในพื้นที่/ผู้สนใจ		✓	✓			✓				3

2) กลุ่มเป้าหมาย

ความสอดคล้องของอุปลักษณะด้านกลุ่มเป้าหมายพบว่ามีการมีกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่มเป้าหมาย เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ความสอดคล้อง พบว่าสามารถแปลความหมายเทียบกลับไปกลับมา 2 ข้อมูล จากความสอดคล้องสูงสุดเท่ากับ 6 ได้แก่ ครูผู้สอน และนักเรียน /นักศึกษา แปลความเชิงหักล้าง 5 ข้อมูล และต้องแปลความเพื่อหาข้อประเด็นโต้แย้งได้ 6 ข้อจากความสอดคล้องเท่ากับ 2-4 ดัง ตาราง 6

ตาราง 6 ความสอดคล้องของอุปลักษณะด้านกลุ่มเป้าหมาย

อุปลักษณะด้านกลุ่มเป้าหมาย	รายงานวิจัย									รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1. ครูผู้สอน		✓	✓	✓	✓		✓		✓	6
2. นักเรียน/นักศึกษา	✓	✓				✓	✓	✓	✓	6
3. ผู้บริหารโรงเรียน/ผู้บริหารสถานศึกษา					✓					1
4. กรรมการสถานศึกษา		✓		✓			✓		✓	4
5. ผู้นำชุมชนท้องถิ่น (กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/สมาชิก อบต./เทศบาล)		✓					✓			2
6. เด็กและเยาวชนในพื้นที่								✓		1
7. ผู้ปกครองนักเรียน				✓						1
8. ครูภูมิปัญญา/ปราชญ์ชาวบ้าน/ผู้รู้ในชุมชน		✓			✓					2
9. พระสงฆ์/ผู้นำทางศาสนา							✓	✓		2
10. ชุมชน/ชาวบ้านในพื้นที่/ผู้สนใจ							✓	✓		2
11. กลุ่มอาชีพ/วิสาหกิจชุมชน		✓								1
12. วิทยาการ/ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก		✓								1
13. หน่วยงานในพื้นที่		✓				✓				2

3) คำถามวิจัย

ความสอดคล้องของอุปลักษณะด้านกลุ่มเป้าหมาย พบว่ามีความแตกต่างกัน จึงนำข้อความมาสร้างอุปลักษณะโดยภาพรวมของคำถามการวิจัย ได้ 4 อุปลักษณะของคำถามวิจัย และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ความสอดคล้อง พบว่าสามารถแปลความหมายกลับไปกลับมาได้ 1 อุปลักษณะ จากความสอดคล้องสูงสุดเท่ากับ 7 คือ การสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการ การสร้างการเรียนรู้และการจัดการศึกษา ไม่พบว่ามีอุปลักษณะที่จะแปลความเชิงหักล้างได้ เนื่องจากมีความสอดคล้องกันทุกข้อ และ จะต้องแปลความเพื่อหาข้อ ประเด็นโต้แย้ง ได้ 3 ข้อจากความสอดคล้องเท่ากับ 3-4 ดังตาราง 7

ตาราง 7 ความสอดคล้องของอุปลักษณะด้านคำถามวิจัย

อุปลักษณะของคำถามวิจัย	รายงานวิจัย									รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1. การค้นหาองค์ความรู้ สถานการณ์ ภูมิปัญญาของชุมชนท้องถิ่นเพื่อเป็นข้อมูล ในการสร้างกระบวนการเรียนรู้		✓					✓	✓		3
2. การศึกษารูปแบบ วิธีการถ่ายทอด องค์ความรู้ภูมิปัญญา การฟื้นฟูและอนุรักษ์ องค์ความรู้ภูมิปัญญาชุมชน รวมทั้งวิธีการ สร้างและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	✓	✓			✓					3
3. กระบวนการเรียนรู้/การจัดการความรู้เพื่อ พัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพของพื้นที่ชุมชน ท้องถิ่น		✓	✓	✓		✓				4
4. การสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการ จัดการ การสร้างการเรียนรู้และการจัด การศึกษา	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	7

4) ที่มา ความสำคัญและปัญหาวิจัย

ความสอดคล้องของอุปลักษณะด้านที่มา ความสำคัญและปัญหาวิจัย นำมาสร้าง อุปลักษณะโดยภาพรวมแล้ว ได้ 9 อุปลักษณะของที่มา ความสำคัญและปัญหาวิจัย พบว่าสามารถ แปลความหมายเทียบกลับไปกลับมาได้ 3 ข้อ จากสอดคล้องสูงสุดเท่ากับ 5 คือ การหารือ/ประชุม ร่วมกันของโรงเรียนและชุมชนในการจัดการศึกษา การพัฒนานิพนธ์ คุณธรรมจริยธรรม วิถีพุทธ

พฤติกรรมและความร่วมมือของผู้เรียน ในการจัดการเรียนรู้ และการจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 การแปลความเชิงหักล้างพบว่าไม่มีเนื่องจากมีความสอดคล้องกันทุกข้อ และต้องแปลความเพื่อหาข้อ ประเด็นโต้แย้ง ได้ 6 ข้อจากความสอดคล้องเท่ากับ 2-4 ดังตาราง 8

ตาราง 8 ความสอดคล้องของอุปลักษณะด้านที่มา ความสำคัญและปัญหาวิจัย

อุปลักษณะของที่มา/ความสำคัญ/ปัญหา	รายงานวิจัย									รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1. ความต้องการในการอนุรักษ์ สืบสานและสืบทอดขนบธรรมเนียม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น	✓	✓			✓				✓	4
2. การหารือและประชุมร่วมกันของโรงเรียนและชุมชนในการจัดการศึกษา	✓			✓			✓	✓	✓	5
3. การเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ของสภาพสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่		✓						✓		2
4. ความต้องการพัฒนาทักษะของผู้เรียน (การคิด การอ่านและการเขียน)			✓				✓			2
5. การพัฒนาวินัย คุณธรรมจริยธรรม วิถีพุทธ พฤติกรรมและความร่วมมือของผู้เรียน ในการจัดการเรียนรู้			✓	✓			✓	✓	✓	5
6. การจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องตามพรบ.การศึกษา 2542		✓			✓	✓	✓		✓	5
7. การต่อยอดจากงานวิจัยเดิมในพื้นที่และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของโรงเรียนในพื้นที่ใกล้เคียงกัน					✓	✓				2
8. แนวคิดการจัดการเรียนรู้ให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน โดยชุมชนมีส่วนร่วมและครูเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้						✓	✓	✓		3
9. การสร้างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษา							✓		✓	2

5) วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ความสอดคล้องของอุปลักษณะด้านวัตถุประสงค์ของการวิจัย นำมาสร้างอุปลักษณะ โดยภาพรวมแล้ว ได้ 6 อุปลักษณะของวัตถุประสงค์ของการวิจัย พบว่าสามารถแปลความหมาย เทียบกลับไปกลับมาได้ 3 ข้อ จากสอดคล้องสูงสุดเท่ากับ 5 และ 6 ตามลำดับ คือ ศึกษาสถานภาพ บริบทของพื้นที่ ปัจจัยเงื่อนไข ประสพการณ์บทเรียนการจัดการศึกษา ศึกษาองค์ความรู้ ภูมิปัญญา ตามบริบทของพื้นที่ และศึกษากระบวนการ และแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน การแปลความเชิงหักล้างพบว่ามี 1 อุปลักษณะที่มีความสอดคล้องเท่ากับ 1 ซึ่งไม่สอดคล้องกันโดย ภาพรวม คือ ศึกษากระบวนการสร้างและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และต้องแปลความเพื่อหาข้อ ประเด็นโต้แย้งได้ 2 ข้อจากความสอดคล้องเท่ากับ 3 ดังตาราง 9

ตาราง 9 ความสอดคล้องของอุปลักษณะด้านวัตถุประสงค์ของการวิจัย

อุปลักษณะของวัตถุประสงค์ของการวิจัย	รายงานวิจัย									รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1. ศึกษาองค์ความรู้ ภูมิปัญญาตามบริบทของพื้นที่	✓	✓				✓		✓	✓	5
2. ศึกษาสถานภาพบริบทของพื้นที่ ปัจจัยเงื่อนไข ประสพการณ์บทเรียนการจัดการศึกษา			✓		✓	✓	✓	✓	✓	6
3. ศึกษากระบวนการ และแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน	✓		✓	✓	✓			✓		5
4. ศึกษากระบวนการสร้างและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น		✓								1
5. ศึกษากระบวนการสร้างความร่วมมือและบูรณาการการจัดการเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน	✓					✓	✓			3
6. ศึกษาแนวทางรูปแบบการเรียนรู้ในพื้นที่		✓					✓		✓	3

12. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม									✓	1
----------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	---	---

ตาราง 10 (ต่อ)

อุปสรรคการทบทวนเอกสาร	รายงานวิจัย									รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
13. แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา					✓		✓		✓	3
14. แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม ปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม		✓		✓	✓		✓		✓	5
15. ประวัติความเป็นมาของบ้านระเว้ง			✓							1
16. ประวัติความเป็นมาของศูนย์กีฬารออาติย์ระเว้ง			✓							1
17. หลักพุทธธรรม (ไตรสิกขา)				✓						1
18. แนวคิดเกี่ยวกับจริยธรรม								✓		1
19. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมของเยาวชน								✓		1
20. แนวคิดเกี่ยวกับหลักและวิธีการสอนจริยธรรมในโรงเรียน								✓		1
21. ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม								✓		1
22. ทฤษฎีการพัฒนาจริยธรรมของโคลเบอร์ก								✓		1
23. แนวคิดเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ การอนุรักษ์และการจัดการป่า		✓								1
24. แนวคิดเกี่ยวกับป่าชุมชนและการจัดการ		✓								1
25. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการป่าชุมชน		✓								1
26. ทรัพยากรธรรมชาติ ผลกระทบและการจัดการ		✓								1
27. ทรัพยากรป่าไม้		✓								1

4.2 ด้านกระบวนการวิจัย (Process)

ด้านกระบวนการวิจัย จะนำเสนอความสอดคล้องของกระบวนการวิจัย ผลการวิเคราะห์ คือ ความสอดคล้องของอุปลักษณะด้านกระบวนการวิจัย นำมาสร้างอุปลักษณะ ได้ 31 อุปลักษณะของกระบวนการวิจัย แล้วนำมาวิเคราะห์ความสอดคล้อง พบว่า สามารถแปลความหมายเทียบกลับไปกลับมาได้ 10 อุปลักษณะ จากความสอดคล้องสูงสุดตั้งแต่ 5 ขึ้นไป การแปลความเชิงหักล้างพบว่ามี 6 อุปลักษณะที่มีความสอดคล้องเท่ากับ 1 ซึ่งไม่สอดคล้องกันโดยภาพรวม และต้องแปลความเพื่อหาข้อประเด็นโต้แย้ง ได้ 13 อุปลักษณะจากความสอดคล้องเท่ากับ 2-3 ซึ่งจะนำเสนอผลในขั้นตอนต่อไป ดังตาราง 11

ตาราง 11 ความสอดคล้องของอุปลักษณะด้านกระบวนการวิจัย

อุปลักษณะด้านกระบวนการวิจัย	รายงานวิจัย									รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1. ประชุมทำความเข้าใจทีมวิจัย	✓		✓	✓	✓		✓	✓	✓	7
2. ประชุมชาวบ้าน	✓					✓	✓		✓	4
3. ศึกษาสภาพบริบท ศักยภาพ ข้อมูลของโรงเรียน สถานการณ์การจัดการเรียนการสอน ชุมชนและส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา		✓		✓	✓		✓	✓		5
4. การออกแบบเครื่องมือในการเก็บข้อมูลการวิจัย					✓				✓	2
5. กำหนดแนวทาง /ประเด็นในการ/สร้างเครื่องมือเพื่อใช้ดำเนินการวิจัย			✓			✓			✓	3
6. การพัฒนาทีมวิจัยในการทำความเข้าใจงานวิจัย						✓		✓		2
7. การจัดทำแผนการดำเนินงานเพื่อติดตามการดำเนินการวิจัย						✓				1
8. เก็บข้อมูล/ศึกษาข้อมูลบริบทชุมชน องค์ความรู้ สภาพปัญหา ประสพการณ์จากพื้นที่	✓	✓	✓	✓		✓		✓	✓	7
9. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาสาเหตุและบทสรุปเพื่อเป็นแนวทางในการทดลองปฏิบัติการวิจัย		✓		✓			✓	✓	✓	5
10. การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยการประชุมร่วมกันระหว่างทีมวิจัยและชุมชน					✓		✓	✓	✓	4
11. จัดทำหลักสูตร/สื่อ/แนวทางการจัดการเรียน	✓		✓		✓					3

อุปลักษณะด้านกระบวนการวิจัย	รายงานวิจัย									รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
29. จัดทำเอกสารเผยแพร่			✓							1
30. เวทีนำเสนอต่อสาธารณะ	✓		✓		✓	✓		✓	✓	6
31. ประชุมสรุปและรวบรวมข้อมูล					✓		✓			2

4.3 ด้านผลผลิต (Output)

ด้านผลผลิตและผลลัพธ์ จะนำเสนอ แยกระหว่างผลผลิตจากงานวิจัย ซึ่งเป็นส่วนที่โครงการวิจัยดำเนินงานได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ส่วนผลลัพธ์ คือผลที่เกิดขึ้นนอกจากผลผลิตหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผลการวิเคราะห์ดังนี้

1) ผลผลิต

ความสอดคล้องของ อุปลักษณะด้านผลผลิต ได้จำนวน 9 อุปลักษณะของ ผลผลิตนำมาวิเคราะห์ความสอดคล้อง พบว่าสามารถแปลความหมายเทียบกลับไปกลับมาได้ 1 อุปลักษณะ ซึ่งมีความสอดคล้องสูงสุดเท่ากับ 4 การแปลความเชิงหักล้างพบว่ามี 4 อุปลักษณะที่มีความสอดคล้องเท่ากับ 1 ซึ่งไม่สอดคล้องกันโดยภาพรวมและต้องแปลความเพื่อหาข้อประเด็นโต้แย้งได้ 4 อุปลักษณะ จากความสอดคล้องเท่ากับ 2-3 ซึ่งจะนำเสนอผลในขั้นตอนต่อไป ดังตาราง 12

ตาราง 12 ความสอดคล้องของอุปลักษณะด้านผลผลิต

อุปลักษณะด้านผลผลิต	รายงานวิจัย									รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1. ใต้องค์ความรู้ภูมิปัญญาชุมชนท้องถิ่นมาทำหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน	✓	✓								2
2. การปรับระบบคิดของครูในการจัดการเรียนการสอน	✓									1
3. แนวทางกระบวนการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ โดยการเรียนรู้ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	✓		✓	✓		✓				4
4. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยชุมชน	✓					✓			✓	3
5. รูปแบบและกระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาแหล่งเรียนรู้ของชุมชน	✓	✓								2
6. รูปแบบ/กระบวนการสร้างและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น		✓		✓			✓			3
7. เกิดเครือข่ายการจัดการเรียนรู้					✓					1

อุปลักษณะด้านผลผลิต	รายงานวิจัย									รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
8. การบูรณาการการเรียนการสอนจากองค์ความรู้ชุมชน						✓				1
9. รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน								✓		1

2) ผลลัพธ์

ความสอดคล้องด้านผลลัพธ์ ได้จำนวน 8 อุปลักษณ้นำมาวิเคราะห์ความสอดคล้องพบว่า สามารถแปลความหมายเทียบกลับไปกลับมาได้ 1 อุปลักษณะ ซึ่งมีความสอดคล้องสูงสุดเท่ากับ 3 การแปลความเชิงหักล้างพบว่ามี 4 อุปลักษณะที่มีความสอดคล้องเท่ากับ 1 ซึ่งไม่สอดคล้องกันโดยภาพรวม และต้องแปลความเพื่อหาข้อ ประเด็นโต้แย้ง ได้ 3 อุปลักษณะจากความสอดคล้องเท่ากับ 2-3 ซึ่งจะนำเสนอผลในขั้นตอนต่อไป ดังตาราง 13

ตาราง 13 ความสอดคล้องของอุปลักษณะด้านผลลัพธ์

อุปลักษณะด้านผลลัพธ์	รายงานวิจัย									รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1. เป็นแหล่งศึกษาดูงาน	✓		✓			✓				3
2. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน	✓									1
3. เกิดแหล่งเรียนรู้ป่าชุมชน		✓								1
4. เกิดเครือข่ายการอนุรักษ์ป่าชุมชน		✓								1
5. การกำหนดบทบาทคณะกรรมการศูนย์/สถานศึกษาที่ชัดเจนมากขึ้น			✓					✓		2
6. หน่วยงานท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อที่ดินและสร้างอาคารเรียน			✓				✓			2
7. เกิดการขยายเครือข่ายการเรียนรู้ในระดับอำเภอ					✓					1
8. ได้รับรางวัลโครงการวิจัยเด่น			✓			✓				2

ขั้นที่ 5 **ขั้นแปลความงานวิจัยแต่ละเรื่องเปรียบเทียบกับงานวิจัยอื่น ๆ** (Translating the studies into one another) เป็นการสรุปอุปลักษณะด้วยการตีความและการแปลความหมายตามวิธีการทั้ง 3 ประเภท คือ การแปลความหมายเทียบกลับไปกลับมา (Reciprocal Translation) พิจารณาจากคะแนนที่ได้จากตารางความสอดคล้องมากกว่า 5 ขึ้นไป การแปลความหมายเชิงหักล้าง (Refutation Translation) พิจารณาจากคะแนนที่ได้จากตารางความสอดคล้องที่มีค่าเท่ากับ 1 และในช่วงคะแนนอื่นจะเป็นการแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง (Line of Argument) ตามประเด็นที่สนใจคือ กระบวนการป้อนเข้า (Input) กระบวนการวิจัย (Process) และผลผลิต (Output) ผลการแปลความงานวิจัย ดังนี้

5.1 การแปลความหมายเทียบกลับไปกลับมา (Reciprocal Translation)

การแปลความหมายเทียบกลับไปกลับมา เป็นการเปรียบเทียบประเด็นอุปลักษณะที่มาจากข้อค้นพบของงานวิจัยในแต่ละเรื่องที่มีผลการวิจัยสอดคล้องกันมากกว่าครึ่งหนึ่งของประเด็นอุปลักษณะเมื่อนำมาเปรียบเทียบกัน จากตารางความ สอดคล้องที่ได้จากขั้นตอนที่ 4 จึงได้พิจารณาความสอดคล้องสูงสุดเพื่อให้ได้องค์รวมและเป็นตัวแทนของอุปลักษณะ คือมีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 9 (ตามจำนวนเล่มรายงานทั้งหมด) พบว่าในบางอุปลักษณะไม่สามารถแปลความหมายเทียบกลับไปกลับมาได้ จึงพิจารณาค่าความสอดคล้องเท่ากับ 8-9 พบว่าสามารถแปลความเทียบกลับไปกลับมาได้ แต่ไม่สามารถวิเคราะห์อุปลักษณะเพื่อให้ได้กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นในด้านต่างๆ จึงพิจารณาค่าความสอดคล้องเท่ากับ 7-9 พบว่ายังไม่สามารถ วิเคราะห์ อุปลักษณะเพื่อให้ได้กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นในด้านต่างๆ แต่สามารถแปลความหมายเทียบกลับไปกลับมาตามได้ และเพื่อให้สามารถวิเคราะห์อุปลักษณะให้ได้กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชนจึงพิจารณา ค่าความสอดคล้องเท่ากับ 6 และ 5 ตามลำดับ

จากการแปลความเทียบกลับไปกลับมา พบว่าอุป ลักษณะที่มีความ สอดคล้อง เท่ากับ 5 ขึ้นไป จะทำให้ได้อุปลักษณะที่สามารถนำมาวิเคราะห์กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน ทั้งนี้ยังคงไว้ซึ่งองค์รวมของหลักการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นและหลักการวิจัยชาติพันธุ์วรรณาภิमानไว้ อย่างไรก็ตามจากการวิเคราะห์พบว่าด้านผลผลิตไม่มีค่าความสอดคล้องกับ

เท่ากับหรือมากกว่า 5 จึงได้พิจารณาค่าสูงสูงเพื่อให้วิเคราะห์กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน และได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

5.1.1 ด้านข้อมูลป้อนเข้า

1) ทีมวิจัย

1.1 องค์ประกอบของทีมวิจัยมีความสอดคล้องสูงสุด 7 เล่ม จำนวน 1 ข้อมูล คือ

1.1.1 ครูผู้สอน

1.2 กลุ่มเป้าหมาย มีความสอดคล้องสูงสุด 6 เล่ม จำนวน 2 ข้อมูล คือ

1.2.1 ครูผู้สอน

1.2.2 นักเรียน/นักศึกษา

2) คำถามการวิจัย มีความสอดคล้องสูงสุด 7 เล่ม จำนวน 1 ข้อมูล คือ

2.1 การสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนรู้ การสร้างการเรียนรู้และการจัดการศึกษา

3) ที่มา ความสำคัญและปัญหาการวิจัย มีความสอดคล้องสูงสุด 5 เล่ม จำนวน 3 ข้อมูล คือ

3.1 การหารือ/ประชุมร่วมกันของโรงเรียนและชุมชนในการจัดการศึกษา

3.2 การพัฒนาวิสัย คุณธรรมจริยธรรม พฤติกรรม และการร่วมมือของผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้

3.3 การจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542

4) วัตถุประสงค์การวิจัย มีความสอดคล้องสูงสุด 6 เล่ม และ 5 เล่ม ตามลำดับ จำนวน 3 ข้อมูล คือ

4.1 ศึกษาสถานภาพบริบทของพื้นที่ ปัจจัยเงื่อนไข ประสพการณ์บทเรียนการจัดการศึกษา

4.2 ศึกษาองค์ความรู้ ภูมิปัญญาตามบริบทพื้นที่

4.3 ศึกษากระบวนการและแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

5) การทบทวนเอกสาร มีความสอดคล้องสูงสุด 5 เล่ม จำนวน 2 ข้อมูล

5.1 พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542

5.2 แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม ปฏิบัติการมีส่วนร่วม

5.1.2 ด้านกระบวนการ พิจารณาจากอุปลักษณะที่มีความสอดคล้องสูงสุด 5 เล่ม ขึ้นไป และจัดลำดับตามกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น ด้านการศึกษากับชุมชน ได้ 10 ขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาสภาพบริบท ศักยภาพ ข้อมูลของโรงเรียน สถานการณ์การจัดการเรียนการสอน ชุมชนและส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

2) ประชุมทำความเข้าใจทีมวิจัย

3) เก็บข้อมูล/ศึกษาข้อมูลบริบทชุมชน องค์ความรู้ สภาพปัญหา ประสพการณ์จากพื้นที่

4) วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาสาเหตุและบทสรุปเพื่อเป็นแนวทางในการทดลองปฏิบัติการวิจัย

5) การเตรียมความในการจัดการเรียนการสอนพร้อมกับการทำวิจัย

6) ประชุมเพื่อกำหนดแนวทางในการทดลองปฏิบัติการ

7) ทดลองปฏิบัติการ

8) สรุป วิเคราะห์ สังเคราะห์การทดลอง

9) เก็บข้อมูลผลการทดลอง สรุป ประเมินผล วิเคราะห์ผลการทดลอง

10) เวทีนำเสนอต่อสาธารณะ

5.1.3 ด้านผลผลิต

จากตารางความ สอดคล้องไม่พบว่ามีอุปลักษณะมีความสอดคล้อง สูงสุด 5 เล่ม จึงได้นำอุปลักษณะที่มีคะแนนสูงสุด 4 คะแนน จำนวน 1 ข้อมูลมาใช้เป็นผลของการแปลความกลับไปกลับมา คือ แนวทาง/กระบวนการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

5.2 การแปลความหมายเชิงหักล้าง (Refutation Translation)

การแปลความเชิงหักล้าง เป็นการเปรียบเทียบประเด็นอุปลักษณะที่มาจากข้อค้นพบของงานวิจัยในแต่ละเรื่องที่มีผลการวิจัยที่ต่างกัน เกี่ยวกับข้อโต้แย้งในเรื่องเดียวกัน และผลการวิจัยที่สอดคล้องกันน้อยที่สุด พิจารณาจากอุปลักษณะที่ไม่มีความ สอดคล้องกัน (ค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1 เท่านั้น) จากตารางความสอดคล้องที่ได้จากขั้นตอนที่ 4 โดยผลการวิเคราะห์ดังนี้

5.2.1 ด้านข้อมูลป้อนเข้า

1) ทีมวิจัย

1.1) องค์ประกอบทีมวิจัย (บุคคลที่ร่วมทำวิจัยด้วย)

1. ผู้บริหารโรงเรียน/ผู้บริหารสถานศึกษา

2. นักเรียน

3. พระสงฆ์/ผู้นำทางศาสนา

4. ครูภูมิปัญญา/ปราชญ์ชาวบ้าน/ผู้รู้ในชุมชน

5. กลุ่มอาชีพ/วิสาหกิจชุมชน

1.2) กลุ่มเป้าหมาย (กลุ่ม/บุคคลที่ทีมวิจัยต้องการข้อมูลและเป็นเป้าหมายของ

การศึกษา)

1. ผู้บริหารโรงเรียน/ผู้บริหารสถานศึกษา

2. เด็กและเยาวชนในพื้นที่

3. ผู้ปกครองนักเรียน

4. กลุ่มอาชีพ/วิสาหกิจชุมชน

5. วิทยากร/ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

2) คำถามวิจัย

- ไม่มี

3) ที่มา ความสำคัญและปัญหาการวิจัย

- ไม่มี

4) วัตถุประสงค์การวิจัย

4.1 ศึกษากระบวนการสร้างและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

5) การทบทวนเอกสาร

5.1 อำนาจหน้าที่ของ สนง.เขต พท.การศึกษา

5.2 แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแบบอิงมาตรฐาน

5.3 การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนฯ

5.4 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของการศึกษานอกระบบและการศึกษา

ตามอรรถาธิบาย

5.5 ผู้มีบทบาทการใช้ภูมิปัญญาในการจัดการเรียนการสอน

5.6 อัลกรุอันได้ให้ความสำคัญกับการอ่านอย่างยิ่ง

5.7 แนวคิดและความหมายของชุมชน

5.8 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

5.9 ประวัติความเป็นมาของบ้านระแว้ง

5.10 ประวัติความเป็นมาของศูนย์กีรออาดียะระแว้ง

5.11 แนวทางการพัฒนาหลักสูตร สนง.เขตการศึกษาอุดรดิตถ์

5.12 การเริ่มต้นทำวิจัยของชุมชนตะโละโส

5.13 หลักพุทธธรรม (ไตรสิกขา)

5.14 แนวคิดเกี่ยวกับจริยธรรม

5.15 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมของเยาวชน

5.16 แนวคิดเกี่ยวกับหลักและวิธีการสอนจริยธรรมในโรงเรียน

- 5.17 ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม
- 5.18 ทฤษฎีการพัฒนาจริยธรรมของโคลเบอร์ก
- 5.19 แนวคิดเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ การอนุรักษ์และการจัดการป่า
- 5.20 แนวคิดเกี่ยวกับป่าชุมชนและการจัดการ
- 5.21 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการป่าชุมชน
- 5.22 ทรัพยากรธรรมชาติ ผลกระทบและการจัดการ
- 5.23 ทรัพยากรป่าไม้

5.2.2 ด้านกระบวนการ

- 1. การจัดทำแผนการดำเนินงานเพื่อติดตามการดำเนินการวิจัย
- 2. นำเสนอการจัดการเรียนรู้ไปสู่พื้นที่อื่นๆ
- 3. เวทีวิพากษ์/ตรวจสอบก่อนการทดลองปฏิบัติการ
- 4. นำเสนอผลการทดลองปฏิบัติการ
- 5. เวทีเสนอผลการทดลองรูปแบบสู่ชุมชนเพื่อพัฒนา
- 6. จัดทำเอกสารเผยแพร่

5.2.3 ด้านผลผลิต

- 1. เกิดเครือข่ายการจัดการเรียนรู้
- 2. การบูรณาการการเรียนการสอนจากองค์ความรู้ชุมชน
- 3. รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
- 4. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน
- 5. เกิดแหล่งเรียนรู้ป่าชุมชน
- 6. เกิดเครือข่ายการอนุรักษ์ป่าชุมชน
- 7. เกิดการขยายเครือข่ายการเรียนรู้ในระดับอำเภอ

5.3 การแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง (Line of Argument)

การแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง เป็นการสร้างข้อสรุปจากข้อค้นพบของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ทั้งหมด เพื่อเชื่อมโยงให้เห็นถึงความสัมพันธ์หรืออธิบายให้เห็นถึงสาเหตุกับผลของการวิจัย และนำข้อสรุปมาตีความและวิเคราะห์ โดยพิจารณาจากอุปักษ์ณ์ที่มีความสอดคล้องกันเท่ากับ 2-4 จากตารางความสอดคล้องที่ได้จากขั้นตอนที่ 4 แล้วนำมาแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง

จากการพิจารณาอุปักษ์ณ์ทุกด้าน พบว่ากรอบในการแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง จึงกำหนดกรอบเพื่อการแปลความเพื่อเสนอประเด็นโต้แย้งไว้ 3 ประเด็น ได้แก่ 1) แนวคิดและหลักการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น 2) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 3) กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา และ 4) ความแตกต่างของบริบทพื้นที่ เพื่อหาสาเหตุของแต่ละ

ละอุปลักษณะและพิจารณาว่าควรนำเข้าสู่การวิเคราะห์กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นได้หรือไม่
อย่างไร โดยการแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง โดยผลการวิเคราะห์ดังนี้

5.3.1 ด้านข้อมูลป้อนเข้า (Input)

การแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง ด้านข้อมูลป้อนเข้า จากตารางความสอดคล้องที่ได้จากขั้นตอนที่ 4 พบว่าอุปลักษณะที่มีความสอดคล้องเท่ากับ 4 จำนวน 2 อุปลักษณะ ประกอบด้วย 1) คำถามการวิจัย และ 2) ที่มาความสำคัญและปัญหา ความสอดคล้องเท่ากับ 3 จำนวน 5 อุปลักษณะ ประกอบด้วย 1) องค์ประกอบทีมวิจัย 2) คำถามการวิจัย 3) ที่มาความสำคัญและปัญหา 4) วัตถุประสงค์การวิจัย และ 5) การทบทวนเอกสาร และความสอดคล้องเท่ากับ 2 จำนวน 4 อุปลักษณะ ประกอบด้วย 1) องค์ประกอบทีมวิจัย 2) กลุ่มเป้าหมาย 3) ที่มาความสำคัญและปัญหา และ 4) การทบทวนเอกสาร ตามลำดับ ซึ่งจะนำเสนอ ข้อเสนอสรุปโดยภาพรวมและสาเหตุของการวิจัยต่างๆ ผลการวิเคราะห์แปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง ดังตาราง 14

ตาราง 14 การแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง ด้านข้อมูลป้อนเข้า (Input)

อุปลักษณะด้านข้อมูล ป้อนเข้า	การแปลความเพื่อเสนอประเด็น การโต้แย้ง
1. ความสอดคล้องเท่ากับ 4	
1.1 กลุ่มเป้าหมาย: กรรมการสถานศึกษา	อุปลักษณะของกลุ่มเป้าหมายของการวิจัยท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน นอกจากมีเป้าหมายสำคัญคือ ครูผู้สอนและนักเรียนแล้ว กรรมการสถานศึกษายังเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน ซึ่งนอกจากในบางโครงการจะเป็นทีมวิจัยแล้ว ยังเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญด้วย สาเหตุเนื่องจากความต้องการการมีส่วนร่วม โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ทำให้บทบาทของกรรมการสถานศึกษา มีความสำคัญมากขึ้น จึงเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน
1.2 คำถามการวิจัย: ความต้องการในการอนุรักษ์ สืบสานและสืบทอด ขนบธรรมเนียม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น	อุปลักษณะของคำถามการวิจัย ที่มีข้อสงสัย และความต้องการในการอนุรักษ์ สืบสานและสืบทอดขนบธรรมเนียม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น เนื่องจากเป้าหมายของการวิจัยที่มีความต้องการในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ยังกำหนดรายละเอียดเรื่องหลักสูตรท้องถิ่น และด้วยหลักการทำงานวิจัยเพื่อ

	ท้องถิ่นที่ดำเนินการโดยคนในชุมชน ดังนั้น คำถามเรื่อง ความต้องการในการอนุรักษ์ สืบสานและสืบทอดขนบธรรมเนียม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงเป็นผลสืบเนื่องมาจากความต้องการของชุมชน รวมทั้งเป็นส่วนหนึ่งในขั้นตอนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชนด้วย
--	--

ตาราง 14 (ต่อ)

อุปลักษณะด้านข้อมูล ป้อนเข้า	การแปลความเพื่อเสนอประเด็น การโต้แย้ง
1.3 ที่มาความสำคัญ และปัญหา: กระบวนการ เรียนรู้และการจัดการความรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนตาม ศักยภาพของพื้นที่ชุมชน ท้องถิ่น	อุปลักษณะที่มาจากความสำคัญและปัญหาจากงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้าน การศึกษากับชุมชน ในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการจัดการ ความรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพของพื้นที่ชุมชนท้องถิ่น เกิด ความความต้องการการมีส่วนร่วม ร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ .ศ.2542 นำไปสู่ความ ต้องการที่จะพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ตามบริบทของพื้นที่ ทั้ง ด้านบุคคลและองค์ความรู้ ซึ่งเกิดจากความคิดความเห็นจากทีม วิจัยและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งนี้ยังไม่พบว่าเกิดจากความต้องการ ของผู้เรียน (นักเรียน)

2. ความสอดคล้องเท่ากับ 3

2.1 ทีมวิจัย: องค์ประกอบของทีมวิจัย

1) กรรมการ สถานศึกษา	อุปลักษณะขององค์ประกอบของทีมวิจัยที่มีความสอดคล้องเท่ากับ 3 มีจำนวน 3 อุปลักษณะ พบว่า การจัดการศึกษาด้วยชุมชนด้วย การใช้งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นเครื่องมือ มีลักษณะและหลักการที่ สำคัญอย่างหนึ่งคือ เป็นเรื่องอะไรก็ได้ โจทย์อะไรก็ได้ ที่ชุมชน หรือคนในท้องถิ่นเห็นว่ามีมีความสำคัญ และอยากจะค้นหาคำตอบ ร่วมกัน ซึ่งชุมชนในที่นี้มีความหมายที่หลากหลาย รว มถึง กรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน โดยภาพรวม คือ ทีมวิจัย
2) ผู้นำชุมชน ท้องถิ่น (กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/ สมาชิก อบต./เทศบาล)	
3) ชุมชน/ชาวบ้าน ในพื้นที่/ผู้สนใจ	

	ภายนอกสถานศึกษา อย่างไรก็ตามยังมี ชุมชน/ชาวบ้านในพื้นที่ / ผู้สนใจ เป็นทีมวิจัยโดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดังนั้นองค์ประกอบของทีมวิจัยจึงมีความสำคัญเท่ากัน และถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญในกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน
--	---

ตาราง 14 (ต่อ)

อุปลักษณะด้านข้อมูล ป้อนเข้า	การแปลความเพื่อเสนอประเด็น การโต้แย้ง
2.2 คำถามการวิจัย	
2.2.1 การค้นหาองค์ความรู้ สถานการณ์ภูมิปัญญาของชุมชนท้องถิ่นเพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างกระบวนการเรียนรู้	อุปลักษณะของคำถามการวิจัยที่มีความสอดคล้องเท่ากับ 3 จำนวน 2 อุปลักษณะ พบว่า งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเกิดจากความต้องการแก้ไขปัญหาของชุมชน ซึ่งโรงเรียนถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนในการจัดการแก้ปัญหาได้ด้วยตัวเองโดยใช้งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นเครื่องมือ ดังนั้นคำถามวิจัยในส่วนนี้ โดยภาพรวม ของ 2.2.1 และ 2.2.2 จึงเป็นการศึกษาและจัดการองค์ความรู้ภูมิปัญญาเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้และจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ทั้งนี้สาเหตุมาจากความต้องการของชุมชนเพื่อสืบค้นสภาพองค์ความรู้ภูมิปัญญา ประกอบกับความต้องการของครูในการดำเนินจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้อง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้วย อย่างไรก็ตามการสืบค้นสภาพองค์ความรู้ภูมิปัญญายังเป็นการทำให้ชุมชนรวมทั้งโรงเรียนได้ทบทวนตัวตนของตัวเองไปอีกทางด้วย
2.2.2 การศึกษารูปแบบ วิธีการถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญา การฟื้นฟูและอนุรักษ์องค์ความรู้ภูมิปัญญาชุมชน รวมทั้งวิธีการสร้างและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	
2.3 ที่มาความสำคัญและปัญหา: แนวคิดการจัดการเรียนรู้ให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน โดยชุมชนมีส่วนร่วมและครูเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้	อุปลักษณะของที่มาความสำคัญและปัญหา ที่มีความสอดคล้องเท่ากับ 3 จำนวน 1 อุปลักษณะ พบว่าที่มีความสำคัญและปัญหาในการจัดการเรียนรู้ให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนโดยการมีส่วนร่วมสอดคล้องกับหลักการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ในการตั้งคำถามและหาคำตอบร่วมกันตามความต้องการของพื้นที่ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา

2.4 วัตถุประสงค์การวิจัย	
2.4.1 ศึกษากระบวนการสร้างความร่วมมือและบูรณาการการจัดการเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน	อุปลักษณะของวัตถุประสงค์การวิจัย ที่มีความสอดคล้องเท่ากับ 3 จำนวน 2 อุปลักษณะ ตามข้อ 2.4.1 การสร้างความร่วมมือและบูรณาการการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 บนฐานองค์ความรู้ตามบริบทพื้นที่ อีกทั้ง 2.4.2 การศึกษาแนวทางรูปแบบการเรียนรู้ในพื้นที่ เป็นการศึกษาศาพองค์ความรู้และการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่เหมาะสมแต่ละพื้นที่ โดยภาพรวมอุปลักษณะด้านวัตถุประสงค์ จึงเป็น การศึกษากระบวนการในการบูรณาการการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับพื้นที่
2.4.2 ศึกษาแนวทางรูปแบบการเรียนรู้ในพื้นที่	

ตาราง 14 (ต่อ)

อุปลักษณะด้านข้อมูล ป้อนเข้า	การแปลความเพื่อเสนอประเด็น การโต้แย้ง
2.5 การทบทวนเอกสาร	
2.5.1 แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา	อุปลักษณะของการทบทวนเอกสารที่มีความสอดคล้องเท่ากับ 3 จำนวน 3 อุปลักษณะ สำหรับการทบทวนเอกสารในงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน โดยภาพรวมจะนำเสนอสาระตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ .ศ.2542 และการมีส่วนร่วม
2.5.2 แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่น	นอกจากนี้จากอุปลักษณะมีความสอดคล้องเท่ากับ 3 จึงมีความสอดคล้องใกล้เคียงกับเรื่องดังกล่าวด้วย แต่มุ่งประเด็นที่ลึกกว่าคือ
2.5.3 ความหมาย ความสำคัญ ลักษณะ ประเภท การส่งเสริม ของ ภูมิปัญญา ขอบข่าย ภูมิปัญญาไทย	การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อเป็นแนวคิด และแนวทางในการวิจัย นอกจากนี้ยังได้ทบทวนแนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งมีความสอดคล้องกับหลักการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นและพรบ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เพื่อเกิดแนวทางที่ชัดเจนมากขึ้นในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จึงได้ศึกษาถึงเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น

ความสอดคล้องเท่ากับ 2

3.1 ทีมวิจัย	
3.1.1 องค์ประกอบทีมวิจัย	
1) ผู้ปกครองนักเรียน	อุปลักษณะด้านองค์ประกอบของทีมวิจัยที่มีความสอดคล้องเท่ากับ 2 จำนวน 2 อุปลักษณะ โดยภาพรวมจากการแปลความเพื่อเสนอ

2) ศึกษาวิเคราะห์	ประเด็นการโต้แย้งของอุปลักษณะที่มีความสอดคล้องเท่ากับ 3 ซึ่งพบว่าองค์ประกอบของทีมวิจัยมีเป้าหมายในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ดังนั้น ผู้ปกครองและศึกษาวิเคราะห์ จึงเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน ด้วยและพบว่าบางโครงการมีศึกษาวิเคราะห์เป็นหัวหน้าโครงการที่ต้องการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมและสร้างเครือข่ายระดับโรงเรียน รวมทั้งเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานนิเทศก์ด้วย ทั้งนี้การมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานะทีมวิจัยและกลุ่มเป้าหมาย สอดคล้องกับหลัก การงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542
-------------------	---

ตาราง 14 (ต่อ)

อุปลักษณะด้านข้อมูล ป้อนเข้า	การแปลความเพื่อเสนอประเด็น การโต้แย้ง
3.1.2 กลุ่มเป้าหมาย	
1) พระสงฆ์/ ผู้นำทางศาสนา 2) ผู้นำชุมชน ท้องถิ่น (กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/ สมาชิก อบต./เทศบาล) 3) ครูภูมิ ปัญญา/ปราชญ์ชาวบ้าน/ผู้รู้ ในชุมชน 4) หน่วยงาน ในพื้นที่ชุมชน/ชาวบ้านใน พื้นที่/ผู้สนใจ	อุปลักษณะทีมวิจัยด้านกลุ่มเป้าหมาย ที่มีความสอดคล้องเท่ากับ 2 จำนวน 4 อุปลักษณะ โดยภาพรวมสืบเนื่องจากกลุ่มเป้าหมายที่มีความสอดคล้องเท่ากับ 3 ด้วยสาเหตุจากแนวคิดและหลักการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ที่สอดคล้อง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 บุคคลและหรือกลุ่มบุคคลต่างๆในชุมชนท้องถิ่น จึงมีความสำคัญทั้งเป็นทีมวิจัยและกลุ่มเป้าหมายของการวิจัย ในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่สอดคล้อง กับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542
3.2 ที่มาความสำคัญและปัญหา:	
3.2.1 การสร้างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ - การสถานศึกษาในการจัดการศึกษา	อุปลักษณะของที่มาความสำคัญและปัญหา ที่มีความสอดคล้องเท่ากับ 2 จำนวน 4 อุปลักษณะ โดยภาพรวมมีความสอดคล้องกับหลักการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในการส่วนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา

3.2.2 ความต้อง - การพัฒนาทักษะของผู้เรียน (การคิด การอ่านและการเขียน)	ตามความต้องการของชุมชน (ผู้สอนและผู้เรียน) นอกจากนี้ยังรวมถึงการต่อยอดงานวิจัยที่สิ้นสุดไปแล้วในพื้นที่ด้วย รวมทั้งกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นผลกระทบจากภายนอกที่อาจมีผลกระทบต่อ
3.2.3 การต่อยอดจากงานวิจัยเดิมในพื้นที่และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของโรงเรียนในพื้นที่ใกล้เคียงกัน	ชุมชน และการจัดการศึกษา และยังพบว่าบางโครงการกำหนดเป็นวัตถุประสงค์ของการวิจัยด้วย อย่างไรก็ตามอุปลักษณะที่เป็น การสร้างการมีส่วนร่วมไม่ว่าระดับ สามารถพิจารณา ร่วมกับอุปลักษณะที่มีความสอดคล้องที่มากกว่าได้ เพื่อให้ได้องค์รวมและสอดคล้องกับหลักการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นและ พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

ตาราง 14 (ต่อ)

อุปลักษณะด้านข้อมูล ป้อนเข้า	การแปลความเพื่อเสนอประเด็น การโต้แย้ง
3.2.4 การเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ของสภาพสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่	
3.3 การทบทวนเอกสาร	
3.3.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ และการจัดการศึกษา	อุปลักษณะของการทบทวนเอกสารที่มีความสอดคล้องเท่ากับ 2 ในการนำเสนอแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ และการจัดการศึกษา สาเหตุเกิดจากประเด็นการศึกษาที่ชุมชนที่ใช้กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นในการดำเนินงาน โครงการวิจัยจึงต้องการแนวคิด แนวทางในการเรียนรู้และการจัดการศึกษาเพื่อให้โครงการมีความสมบูรณ์มากขึ้น ทั้งนี้การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องขึ้นอยู่กับบริบท ความต้องการและเป้าหมายของการวิจัย

5.3.2 ด้านกระบวนการวิจัย (Process)

การแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง ด้านกระบวนการวิจัย จากตารางความสอดคล้องที่ได้จากขั้นตอนที่ 4 พบว่าอุปลักษณะที่มีความสอดคล้องเท่ากับ 4 จำนวน 3 อุปลักษณะ ประกอบด้วย 1) ประชุมชาวบ้าน 2) การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยการประชุมร่วมกันระหว่างที่วิจัยและชุมชน และ 3) ประชุมเพื่อกำหนดกระบวนการเรียนรู้ สร้างหลักสูตรและวางแผนการดำเนินงาน ความสอดคล้องเท่ากับ 3 จำนวน 4 อุปลักษณะ ประกอบด้วย 1) กำหนด

แนวทาง /ประเด็นในการ /สร้างเครื่องมือเพื่อใช้ ดำเนินการวิจัย 2) จัดทำหลักสูตร /สื่อ/แนวทางการจัดการเรียนการสอน การบูรณาการการเรียนการสอน 3) การศึกษาดูเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรม และ 4) การสรุปการวิเคราะห์ข้อมูล และความสอดคล้องเท่ากับ 2 จำนวน 6 อุปัักษณ์ประกอบด้วย 1) การออกแบบเครื่องมือในการเก็บข้อมูลการวิจัย 2) การพัฒนาที่วิจัยในการทำ ความเข้าใจงานวิจัย 3) การเตรียมความพร้อมของครูก่อนการทดลองปฏิบัติการ 4) ประชุมเตรียมการ ก่อนการทดลอง ปฏิบัติการ 5) ประชุมสรุปและรวบรวมข้อมูล และ ศึกษาดูงานหลังการทดลอง ผลการแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง ดังตาราง 15

ตาราง 15 แสดงการแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้งด้านกระบวนการวิจัย (Process)

อุปัักษณ์ด้าน กระบวนการวิจัย	การแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง
1. ความสอดคล้องเท่ากับ 4	
1.1 ประชุมชาวบ้าน	อุปัักษณ์ ด้านกระบวนการวิจัย การประชุมชาวบ้าน เพื่อสร้าง ความเข้าใจร่วมกันทั้งฐานะนักวิจัยและกลุ่มเป้าหมาย มี ความสำคัญในการดำเนินการวิจัยร่วมกับชุมชน ให้เห็นเป้าหมาย ร่วมกัน การวางแผนการทำงานร่วมกันและร่วมกันทำวิจัย ตาม หลักการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น อย่างไรก็ตามพบว่าการประชุม ชาวบ้าน จะดำเนิน การในโครงการที่ดำเนินการร่วมกับชุมชน เท่านั้นทำให้มีความสอดคล้องกัน 4 โครงการ เนื่องจากต้องการ ข้อมูล องค์ความรู้และความร่วมมือจากชุมชนในทุกประเด็น
1.2 การตรวจสอบ ความถูกต้องของข้อมูลด้วย การประชุมร่วมกันระหว่าง ทีมวิจัยและชุมชน	อุปัักษณ์การตรวจสอบความถูกต้องขอ งข้อมูลด้วยการประชุม ร่วมกัน ระหว่างทีมวิจัยและกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีความสมบูรณ์ ถูกต้องและเหมาะสมในบริบท พื้นที่นั้นๆ
1.3 ประชุมเพื่อกำหนดกระบวนการเรียนรู้ สร้างหลักสูตรและวางแผนการดำเนินงาน	อุปัักษณ์ด้านกระบวนการวิจัย การประชุมเพื่อกำหนด กระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างหลักสูตรและวางแผนการดำ เนินงาน ทดลองปฏิบัติการ เป็นขั้นตอนที่โครงการวิจัยกำหนดให้เป็นการ ประชุมก่อนการทดลองปฏิบัติการ อย่างไรก็ตามการประชุมเพื่อกำหนดกระบวนการเรียนรู้ก่อนทดลองปฏิบัติการนี้ ได้สอดแทรก ไปในกิจกรรมอื่นด้วย

2. ความสอดคล้องเท่ากับ 3

1.1 กำหนดแนวทาง / ประเด็นในการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ดำเนินการวิจัย	อุปลักษณะด้านกระบวนการวิจัย การกำหนดแนวทาง / ประเด็นในการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ดำเนินการวิจัย ในโครงการที่ดำเนินการโดยนักวิจัยที่ต้องการการสนับสนุนจากพี่เลี้ยงงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานในการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้เก็บข้อมูลที่ต้องการและจำเป็น การกำหนดแนวทางและการสร้างเครื่องมือจึงมีความจำเป็น อีกทั้งยังเป็นโอกาสที่นักวิจัยจะได้สร้างความเข้าใจร่วมกัน และพัฒนาศักยภาพในการวิจัยของนักวิจัยด้วย
---	--

ตาราง 15 (ต่อ)

อุปลักษณะด้านกระบวนการวิจัย	การแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง
1.2 จัดทำหลักสูตร/ สื่อ/แนวทางการจัดการเรียนการสอน การ บูรณาการ การเรียนการสอน	อุปลักษณะด้านกระบวนการวิจัย การจัดทำหลักสูตร/สื่อ/แนวทางการจัดการเรียนการสอน การบูรณาการการเรียนการสอน โครงการกำหนดขั้นตอนนี้เพื่อให้เกิดกระบวนการที่ทำให้ทีมวิจัยและกลุ่มเป้าหมายได้กำหนดและสร้างเครื่องมือ รวมทั้งวิธีการจัดการและการบูรณาการเรียนการสอนร่วมกัน อีกทั้งยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างทีมวิจัยและกลุ่มเป้าหมาย เป็นการพัฒนาผู้สอน ในการพัฒนาสื่อและสร้างแนวทางการจัดการเรียนการสอนตามบริบทและความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และครูผู้สอนเอง อย่างไรก็ตามขั้นตอนนี้สามารถแทรกอยู่ในกิจกรรมอื่นๆ ได้
1.3 การศึกษาดูงาน เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรม	อุปลักษณะด้านกระบวนการวิจัย การศึกษาดูงานเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรม ก่อนการทดลองปฏิบัติการ เป็นกิจกรรมที่ทีมวิจัยออกแบบมาเพื่อใช้เป็นส่วนหนึ่งในการเก็บข้อมูลจากตัวแบบหรือต้นแบบของการจัดการศึกษาที่ประสบความสำเร็จ หรือ มีผลการปฏิบัติที่ดี นอกจากจะเป็นการศึกษาดูงานตัวแบบหรือต้นแบบแล้ว ยังเป็นส่วนของการเสริมกำลังใจในการร่วมกันดำเนินงานของทีมวิจัย และกลุ่มเป้าหมาย นอกจากนี้หน่วยงานในพื้นที่ที่เห็นความสำคัญยังสนับสนุนงบประมาณบางส่วนในการศึกษาดูงานด้วย
1.4 การสรุปการวิเคราะห์ข้อมูล	อุปลักษณะด้านกระบวนการวิจัย การสรุปการวิเคราะห์ข้อมูล ก่อนการออกแบบและการทดลองปฏิบัติการ จะเป็นขั้นตอนที่จะสรุปข้อมูลใน

	ขั้นตอนการเก็บข้อมูลบริบทและความต้องการ เพื่อประมวลและวิเคราะห์ว่าข้อมูลนี้จะไปสู่อะไร อย่างไร อาจมีพี่เลี้ยงงาน วิจัยเพื่อท้องถิ่นให้ข้อเสนอเพิ่มเติมหรือผู้ทรงคุณวุฒิและหน่วยงานทางการศึกษาในพื้นที่ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเสนอแนะแนวทางในการออกแบบการทดลองและการทดลองปฏิบัติการ
--	---

ตาราง 15 (ต่อ)

อุปลักษณะด้าน กระบวนการวิจัย	การแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง
3. ความสอดคล้องเท่ากับ 2	
3.1 การออกแบบเครื่องมือในการเก็บข้อมูลการวิจัย	อุปลักษณะด้านกระบวนการวิจัย การออกแบบเครื่องมือในการเก็บข้อมูลการวิจัย เป็นขั้นตอนที่ทีมวิจัย จะดำเนินการร่วมกับพี่เลี้ยงงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เพื่อออกแบบเครื่องมือในการดำเนินการวิจัย ทั้งแบบสอบถาม แบบบันทึก ที่สำคัญ จำเป็น และยังขาดในการดำเนินการวิจัยและสร้างการมีส่วนร่วม รวมถึงวิธีการในการ เก็บข้อมูล ทั้งนี้การดำเนินการในกา รออกแบบเครื่องมือนี้สามารถดำเนินการพร้อมกับขั้นตอนอื่นได้ เช่น การพัฒนาทีมวิจัยได้
3.2 การพัฒนาทีมวิจัยในการทำความเข้าใจงานวิจัย	อุปลักษณะด้านกระบวนการวิจัย การพัฒนาทีมวิจัยในการทำความเข้าใจงานวิจัย เป็นขั้นตอนที่มุ่งเน้นให้ชาวบ้านและชุมชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการทำวิจัย การพัฒนาทีมวิจัยให้มีความเข้าใจเรื่องงานวิจัยจึงมีความจำเป็นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องเหมาะสมและน่าเชื่อถือ พร้อมกันนี้ยังเป็นการปรับแนวคิดต่างๆ เรื่องงานวิจัย พร้อมทั้งยังจะเป็นส่วนหนึ่งในการหาภาคีเครือข่าย และประชาสัมพันธ์การดำเนินงานวิจัยได้

3.3 การเตรียมความพร้อมของครูก่อนการทดลองปฏิบัติการ	อุปลักษณะด้านกระบวนการวิจัย 3.3 การเตรียมความพร้อมของครูก่อนการทดลองปฏิบัติการ และ 3.4 ประชุมเตรียมการก่อนการทดลองปฏิบัติการ เป็นกิจกรรมที่ทีมวิจัยกำหนดขึ้นในการพัฒนาและเตรียมความพร้อมของครู การปรับแนวคิด เสนอแนะวิธีการ และทำความเข้าใจวิธีการทดลองปฏิบัติการไปพร้อมกัน ซึ่งขั้นตอนนี้อาจแทรกในกิจกรรมอื่นได้
3.4 ประชุมเตรียมการก่อนการทดลองปฏิบัติการ	
3.5 ประชุมสรุปและรวบรวมข้อมูล	อุปลักษณะด้านกระบวนการวิจัย การประชุมสรุปและรวบรวมข้อมูลหลังการทดลองปฏิบัติการ เป็นการประชุมสรุปผลการทดลองปฏิบัติการ ซึ่งขั้นตอนนี้อาจแทรกในกิจกรรมอื่นได้
3.6 ศึกษาดูงานหลังการทดลอง	อุปลักษณะด้านกระบวนการวิจัย การศึกษาดูงานหลังการทดลอง เป็นกิจกรรมที่เป็นขวัญกำลังใจให้แก่ทีมวิจัย ผลจากการดูงานใช้เป็นการเปรียบเทียบการดำเนินงานจากที่อื่นเทียบกับโครงการวิจัย

5.3.3 ด้านผลผลิต (Output)

การแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้งด้าน ผลผลิต จากตารางความสอดคล้องที่ได้จากขั้นตอนที่ 4 พบว่าอุปลักษณะที่มีความสอดคล้องเท่ากับ 4 จำนวน 3 อุปลักษณะ ประกอบด้วย 1) รูปแบบกระบวนการสร้างและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น 2) รูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยชุมชน และ 3) เป็นแหล่งศึกษาดูงาน และสอดคล้องเท่ากับ 3 จำนวน 4 อุปลักษณะ ประกอบด้วย 1) ใ้ต้องค้ความรู้ภูมิปัญญาชุมชนท้องถิ่นมาทำหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน 2) รูปแบบและกระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญา แหล่งเรียนรู้ของชุมชน 3) การกำหนดบทบาทคณะกรรมการศูนย์/สถานศึกษาที่ชัดเจนมากขึ้น และ 4) หน่วยงานท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อที่ดินและสร้างอาคารเรียน ผลการแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง ดังตาราง 16

ตาราง 16 แสดงการแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง ด้านผลผลิต (Output)

อุปลักษณะด้านผลผลิต	การแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง
1. ความสอดคล้องเท่ากับ 3	
1.1 รูปแบบ/กระบวนการสร้างและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	อุปลักษณะด้านผลผลิต ที่มีความสอดคล้องเท่ากับ 3 จำนวน 3 อุปลักษณะ โดยภาพรวมพบว่าผลผลิตสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการวิจัย รวมทั้งผลจากการดำเนินงานวิจัยอย่างมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับหลักการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ซึ่งล้วนเป็นผลผลิตจากงานวิจัยทั้งสิ้น
1.2 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยชุมชน	

1.3 เป็นแหล่งศึกษา งาน	
2. ความสอดคล้องเท่ากับ 2	
1.1 ใต้อรรถความรู้ ภูมิปัญญาชุมชนท้องถิ่นมา ทำหลักสูตรท้องถิ่นของ โรงเรียน	อุปลักษณะด้านผลผลิต ที่มีความสอดคล้องเท่ากับ 2 จำนวน 4 อุปลักษณะ โดยภาพรวมพบว่าผลผลิตสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการวิจัย รวมทั้งผลจากการดำเนินงานวิจัยอย่าง มีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับหลักการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ซึ่งล้วนเป็น ผลผลิตจากงานวิจัยทั้งสิ้น
1.2 รูปแบบและ กระบวนการถ่ายทอด ภูมิปัญญา แหล่งเรียนรู้ของ ชุมชน	
1.3 การกำหนดบทบาท คณะกรรมการศูนย์/ สถานศึกษาที่ชัดเจนมากขึ้น	
ตาราง 16 (ต่อ)	
อุปลักษณะด้านผลผลิต	การแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง
1.4 หน่วยงานท้องถิ่น สนับสนุนงบประมาณในการ จัดซื้อที่ดินและสร้างอาคาร เรียน	

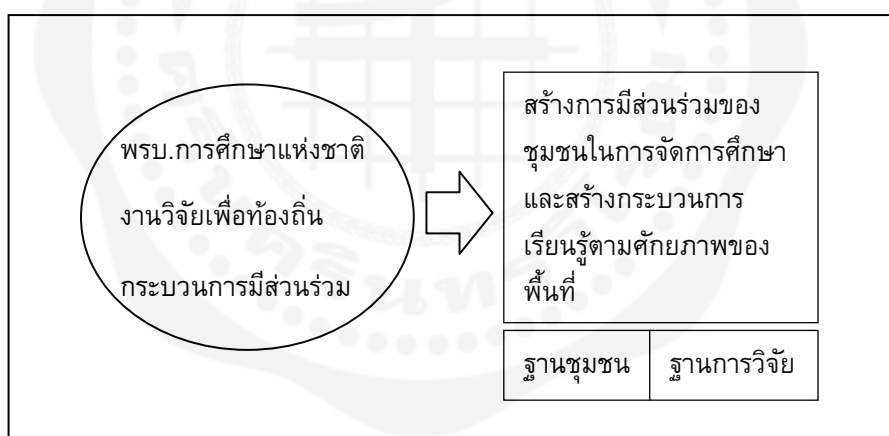
ขั้นที่ 6 ขั้นการสังเคราะห์การแปลความ (Synthesizing Translation) เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยลำดับที่สองเพื่อพิสูจน์ว่าคำอุปลักษณะเหมาะสมกับงานวิจัยอื่นๆ ที่นำมาสังเคราะห์หรือไม่ โดยการสังเคราะห์เทียบเคียงกับงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ในกลุ่มตัวอย่างงานวิจัย โดยนำการแปลความทั้ง 3 ประเภท จากขั้นตอนที่ 5 มาสรุปการสังเคราะห์เพื่อให้ได้กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน โดยนำเสนอภาพรวมในแต่ละประเภท และสังเคราะห์ให้ได้กระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน ซึ่งพิจารณาจากการแปลความหมายเทียบกับไปกลับมา (Reciprocal Translation) ก่อน แล้วพิจารณาการแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง (Line of Argument) ตาม ส่วนการแปลความเชิงหักล้าง (Refutation Translation) นั้นจะไม่นำผลมาพิจารณาเนื่องจากไม่มีความสอดคล้องในเนื้อหา อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้สังเคราะห์สาเหตุปัจจัย ตามแนวทางการแปลความเพื่อเป็นกรอบในการพิจารณาการแปลความหมายเทียบกับไปกลับมา และการ

แปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง เพื่อให้ได้ข้อสรุปของการสังเคราะห์กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน ดังนี้

6.1 การสังเคราะห์การแปลความ

6.1.1 การแปลความหมายเทียบกลับไปกลับมา

โดยภาพรวมการแปลความ หมายถึงเทียบกลับไปกลับมา ของกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน พบว่า การดำเนินการวิจัยเป็นผล มาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในการกำหนดให้สถานศึกษาดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องโดยการมีส่วนร่วมของสังคมและชุมชน บุคลากรในสถานศึกษาจึงหาแนวทางในการทดลองการจัดการมีส่วนร่วมโดยใช้งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ซึ่งมีกระบวนการมีส่วนร่วม 5 ร่วม (สมชาย สว่างจิตร์ . 2556: 16) เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาและสร้างกระบวนการเรียนรู้ตามศักยภาพของพื้นที่บนฐานชุมชนและฐานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ดังภาพประกอบ 14

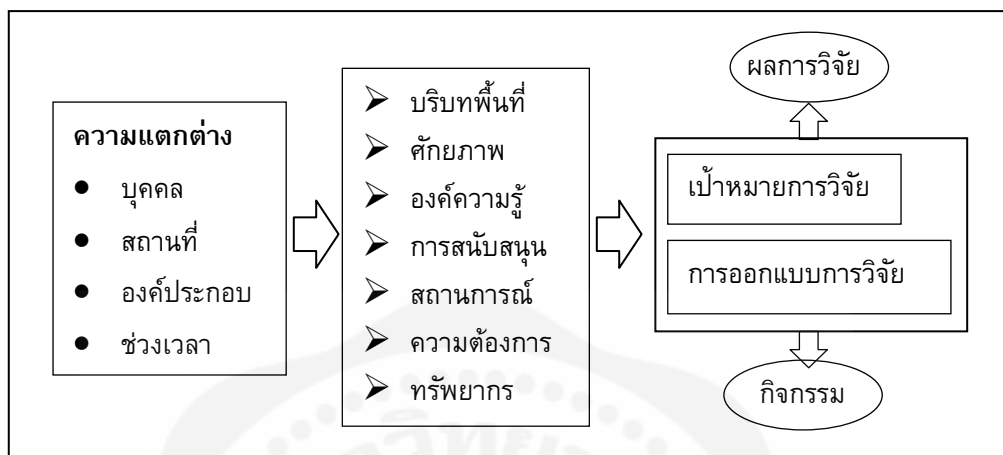

ภาพประกอบ 14 การแปลความหมายเทียบกลับไปกลับมาของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นการศึกษา
กับชุมชน

6.1.2 การแปลความเชิงหักล้าง

โดยภาพรวมการแปลความเชิงหักล้าง ของกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน พบว่ามีความแตกต่างกันของบริบทพื้นที่ ศักยภาพของทีมวิจัยและพื้นที่ องค์ความรู้ของชุมชน การสนับสนุนของหน่วยงานภาคีและพี่เลี้ยงงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น สถานการณ์ปัญหาของพื้นที่ ความต้องการและเป้าหมายของพื้นที่ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรในการสนับสนุน

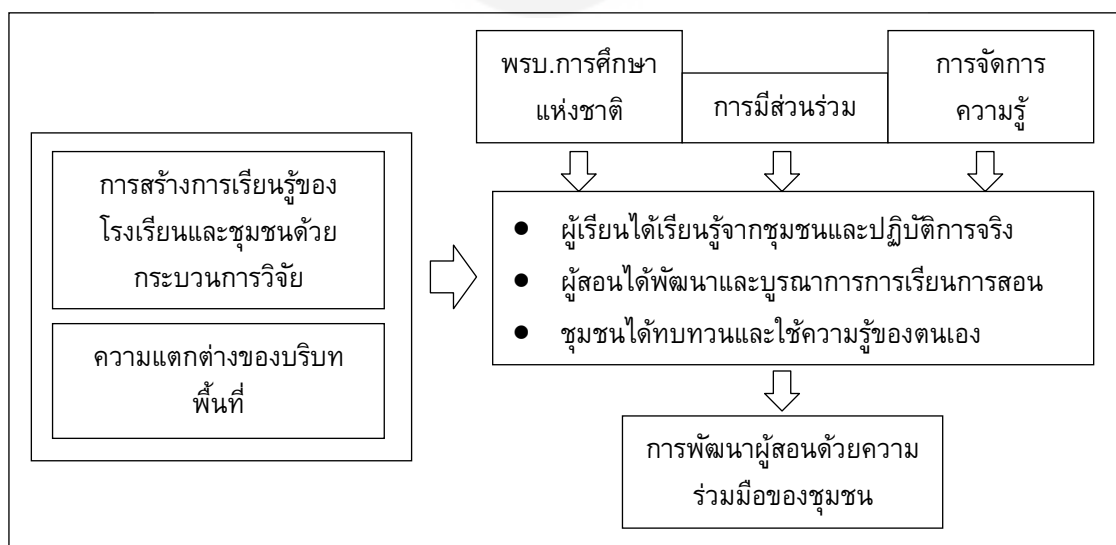
ซึ่งมีสาเหตุปัจจัยจากตัวบุคคล สถานที่ องค์ประกอบการวิจัยและช่วงเวลา ซึ่งส่งผลเป้าหมายหลักของการวิจัยในการกำหนดวัตถุประสงค์ซึ่งจะส่งผลถึงการวิจัย และการออกแบบกระบวนการวิจัยในกิจกรรมที่ออกแบบร่วมกัน ดังภาพประกอบ 15

ภาพประกอบ 15 การแปลงเชิงหลักกลางของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นการศึกษากับชุมชน

6.1.3 การแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง

โดยภาพรวมการแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง ของกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน พบว่าจากเป้าหมายในการศึกษาเพื่อสร้างการเรียนรู้ ของโรงเรียน และชุมชนด้วยกระบวนการวิจัยในความแตกต่างของบริบทพื้นที่ ผลการวิจัยส่งผลให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากชุมชนและการปฏิบัติการจริง ผู้สอนได้พัฒนาและบูรณาการการเรียนการสอน และชุมชนได้ทบทวนและใช้ความรู้ของตนเอง ตามกรอบการจัดการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 การมีส่วนร่วมและการจัดการความรู้ ผลจากองค์ประกอบเหล่านี้เป็นการพัฒนาผู้สอนโดยความร่วมมือของชุมชนในการให้ความสำคัญและเห็นประโยชน์ร่วมกัน ดังภาพประกอบ 16

ภาพประกอบ 16 การแปลความเพื่อเสนอประเด็นโต้แย้งของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นการศึกษา
กับชุมชน

6.2 ด้านกระบวนการป้อนเข้า

จากการสังเคราะห์การแปลความ ผลการวิเคราะห์ การแปลความเทียบกลับไปกลับมา
ของอุปลักษณ์ด้านกระบวนการป้อนเข้าของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน จึงพิจารณา
อุปลักษณ์จากการแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง จากการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิमान ได้
ผลการสังเคราะห์ด้านกระบวนการป้อนเข้า ดังนี้

1) ด้านบุคคล ประกอบด้วย

1.1 หัวหน้าโครงการวิจัย

1.2 องค์ประกอบทีมวิจัย เนื่องจากบุคคลที่เกี่ยวข้องในการวิจัยมีความสำคัญในการ
เป็นส่วนหนึ่งในการวิจัย จึงพิจารณาให้ทุกกลุ่มบุคคลเป็นองค์ประกอบของทีมวิจัย และจัดกลุ่มใหม่
มีองค์ประกอบทีมวิจัย ประกอบด้วย

1) ทีมวิจัยในสถานศึกษา ได้แก่ ครูผู้สอน นักเรียน ผู้บริหารโรงเรียน/ผู้บริหาร
สถานศึกษา และกรรมการสถานศึกษา

2) ทีมวิจัยภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ ผู้นำชุมชนท้องถิ่น (กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน)
ผู้ปกครองนักเรียน ครูภูมิปัญญา /ปราชญ์ชาวบ้าน /ผู้รู้ในชุมชน พระสงฆ์ /ผู้นำทางศาสนา
ศึกษานิเทศก์ และชุมชน/ชาวบ้านในพื้นที่/ผู้สนใจ

3) หน่วยงานและองค์กรสนับสนุนในชุมชน ได้แก่ กลุ่มอาชีพ/วิสาหกิจชุมชน
หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต./เทศบาล)

1.2 กลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากบุคคลที่เกี่ยวข้องในการวิจัยมีความสำคัญในการเป็น
ส่วนหนึ่งในการวิจัย จึงพิจารณาให้ทุกกลุ่มบุคคลเป็นองค์ประกอบของกลุ่มเป้าหมาย และจัดกลุ่ม
ใหม่ กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย

1) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษา ได้แก่ ครูผู้สอน นักเรียน/นักศึกษา ผู้บริหาร
โรงเรียน/ผู้บริหารสถานศึกษา กรรมการสถานศึกษา

2) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายนอก สถานศึกษา ได้แก่ ผู้นำชุมชนท้องถิ่น (กำนัน/
ผู้ใหญ่บ้าน/สมาชิก อบต./เทศบาล) ผู้ปกครองนักเรียน ครูภูมิปัญญา/ปราชญ์ชาวบ้าน/ผู้รู้ในชุมชน
พระสงฆ์/ผู้นำทางศาสนา

3) หน่วยงานและภาคีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เด็กและเยาวชนในพื้นที่ ชุมชน/ชาวบ้าน
ในพื้นที่/ผู้สนใจ กลุ่มอาชีพ/วิสาหกิจชุมชน วิทยากร/ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก หน่วยงานในพื้นที่

2. คำถามวิจัย

จากผลการแปลความหมายเทียบกลับไปกลับมา มี 1 อุปลักษณะที่เป็นคำถามการวิจัย โดยองค์รวม เมื่อพิจารณาการแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง พบว่ามีอุปลักษณะที่เป็นองค์ประกอบของคำถามวิจัยได้อีก 2 อุปลักษณะ ประกอบด้วย

2.1 การสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนรู้ การสร้างการเรียนรู้และการจัดการศึกษา

2.2 กระบวนการเรียนรู้/การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพของพื้นที่ชุมชนท้องถิ่น

2.3 สถานภาพองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสมในการจัดกระบวนการเรียนรู้และวิธีการถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญา

3. ที่มา ความสำคัญและปัญหาวิจัย

จากผลการแปลความหมายเทียบกลับไปกลับมา มี 3 อุปลักษณะที่เป็นที่มา ความสำคัญ และปัญหาวิจัยโดยองค์รวม เมื่อพิจารณาการแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง พบว่ามีอุปลักษณะที่จะเป็นองค์ประกอบของที่มา ความสำคัญและปัญหาวิจัยได้อีก 1 อุปลักษณะ ประกอบด้วย

3.1 การหารือ/ประชุมร่วมกันของโรงเรียนและชุมชนในการจัดการศึกษา

3.2 การพัฒนาวิสัย คุณธรรมจริยธรรม พฤติกรรม และการร่วมมือของผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้

3.3 การจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องตาม พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

3.4 ความต้องการในการอนุรักษ์ สืบสานและสืบทอดขนบธรรมเนียม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

4. วัตถุประสงค์การวิจัย

จากผลการแปลความหมายเทียบกลับไปกลับมา มี 3 อุปลักษณะที่เป็นที่มา วัตถุประสงค์การวิจัยโดยองค์รวม เมื่อพิจารณาการแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง พบว่ามีอุปลักษณะที่จะเป็นองค์ประกอบของวัตถุประสงค์การวิจัยได้อีก 1 อุปลักษณะ ประกอบด้วย

4.1 ศึกษาสถานภาพบริบทของพื้นที่ ปัจจัยเงื่อนไข ประสพการณ์บทเรียนการจัดการศึกษา

4.2 ศึกษาองค์ความรู้ ภูมิปัญญาตามบริบทพื้นที่

4.3 ศึกษากระบวนการและแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

4.4 การศึกษากระบวนการในการบูรณาการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับพื้นที่

5. การทบทวนเอกสาร

จากผลการแปลความหมายเทียบกลับไปกลับมา มี 2 อุปลักษณะที่เป็น การทบทวน เอกสารโดยองค์รวม เมื่อพิจารณาการแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง ไม่พบว่ามีอุปลักษณะใดเพิ่มเติมอีก ประกอบด้วย

5.1 พรบ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

5.2 แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม ปฏิบัติการมีส่วนร่วม

6.3 ด้านกระบวนการวิจัย ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

จากการสังเคราะห์การแปลความ ผลการวิเคราะห์การแปลความเทียบกลับไปกลับมา ของอุปลักษณะด้านกระบวนการวิจัย ของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน จากผลการ แปลความหมายเทียบกลับไปกลับมา ได้ 10 อุปลักษณะที่เป็นกระบวนการวิจัยโดยองค์รวม เมื่อ พิจารณาการแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง พบว่ามี อุปลักษณะที่เป็นองค์ประกอบของ กระบวนการวิจัยได้อีก 7 อุปลักษณะ รวมเป็น 17 อุปลักษณะ ประกอบด้วย

1. การประชุมทำความเข้าใจทีมวิจัย
2. การประชุมทำความเข้าใจการวิจัยกับชุมชน
3. การศึกษาสภาพบริบท ศักยภาพ ข้อมูลของโรงเรียน สถานการณ์การจัดการเรียน การสอน ชุมชนและส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
4. การพัฒนาทีมวิจัยในการทำความเข้าใจงานวิจัย
5. การออกแบบเครื่องมือในการเก็บข้อมูลการวิจัย
6. การเก็บข้อมูล/ศึกษาข้อมูลบริบทชุมชน องค์ความรู้ สภาพปัญหา ประสพการณ์จาก พื้นที่
7. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาสาเหตุและบทสรุปเพื่อเป็นแนวทางในการทดลอง ปฏิบัติการวิจัย
8. การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยการประชุมร่วมกันระหว่างทีมวิจัยและ ชุมชน
9. การหาแนวทางการบูรณาการการเรียนการสอน เพื่อดำเนินการวิจัย
10. การศึกษาดูเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรม
11. การสรุปการวิเคราะห์ข้อมูล
12. การเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนพร้อมกับการทำวิจัย
13. การประชุมเพื่อกำหนดแนวทางในการทดลองปฏิบัติการ
14. การทดลองปฏิบัติการ
15. การสรุป วิเคราะห์ สังเคราะห์การทดลอง
16. การเก็บข้อมูลผลการทดลอง สรุป ประเมินผล วิเคราะห์ผลการทดลอง
17. จัดเวทีนำเสนอต่อสาธารณะ

จากขั้นตอนทั้ง 17 ขั้นตอน จึงนำขั้นตอนมาพิจารณา เพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้จริง ตามบริบทของพื้นที่ จึงได้ทำการสังเคราะห์การแปลความเพื่อให้มีขั้นตอนที่กระชับ และใช้ได้จริง จึง ได้ขั้นตอนกระบวนการวิจัยดังนี้

1. การสร้างความเข้าใจในการทำวิจัยในทีมวิจัยและชุมชน
2. การศึกษาสภาพบริบททั่วไปของการจัดการศึกษา เพื่อให้เห็นปรากฏการณ์ที่เป็นจริง ถึงสาเหตุและความต้องการในการจัดการศึกษาของชุมชน
3. การพัฒนาทักษะทีมวิจัย ให้มีความรู้ความเข้าใจถึงกระบวนการวิจัย
4. การออกแบบเครื่องมือและเก็บข้อมูลที่จำเป็นเพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษารวมทั้งวิเคราะห์ข้อมูลจากสภาพจริงในบริบท ร่วมกับข้อมูลที่เก็บโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม
5. การศึกษาดูงานในพื้นที่ต้นแบบ และในประเด็นที่สนใจ
6. การตรวจสอบความถูกต้อง และวิเคราะห์ ของข้อมูล เพื่อหาแนวทางการบูรณาการการเรียนการสอน/การทดลองปฏิบัติการ และกำหนดวิธีการทดลองปฏิบัติการ
7. การทดลองปฏิบัติการ
8. การเก็บข้อมูล สรุป ประเมินและวิเคราะห์ผลการทดลองปฏิบัติการ
9. การนำเสนอผลการทดลอง ผลการวิจัยต่อสาธารณะ เพื่อเผยแพร่ผลงานและนำเสนอต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบและขยายผลต่อยอดงานวิจัย

6.3 ด้านผลผลิต

จากการสังเคราะห์การแปลความ ผลการวิเคราะห์การแปลความเทียบกลับไปกลับมา ของอุปลักษณะด้านผลผลิตของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน ผลการแปลความหมายเทียบกลับไปกลับมา มี 1 อุปลักษณะที่เป็นผลผลิตโดยองค์รวม เมื่อพิจารณาการแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง พบว่ามีอุปลักษณะที่เป็นองค์ประกอบของผลผลิตอีก 3 อุปลักษณะ รวมเป็น 4 อุปลักษณะ ประกอบด้วย

1. แนวทาง /กระบวนการพัฒนารูปแบบการเรียนโดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
2. ใต้องค์ความรู้ภูมิปัญญาชุมชนท้องถิ่นเพื่อนำมาถ่ายทอดและสร้างทำหลักสูตรท้องถิ่นที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่
3. เกิดโครงสร้างการบริหารจัดการสถานศึกษาด้วยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆในพื้นที่
4. เป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาดูงานต้นแบบการจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

ขั้นที่ 7 ขั้นรายงานการสังเคราะห์งานวิจัย (Expressing the Synthesis) การนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะนำเสนอในตอนที่ 2 และ 3 ประกอบด้วย

1. คุณลักษณะงานวิจัย เพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน ซึ่งได้จากการวิเคราะห์อุปลักษณะในการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิमानขั้นตอนที่ 4

2. การสังเคราะห์ กระบวนวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน ด้วยวิธีวิจัยชาติพันธุ์วรรณนา ซึ่งได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ในการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิมาณขั้นตอนที่ 5-6

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน

จากการดำเนินการศึกษาตามขั้นตอนการวิจัยเชิงพื้นที่วรรณนาภิมาณ งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ซึ่งได้นำเสนอในตอนต้นที่ 1 ในขั้นตอนที่ 4 ของการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิมาณ ทำให้สามารถวิเคราะห์คุณลักษณะของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชนใน 3 ส่วน ดังนี้

2.1 ด้านกระบวนการป้อนเข้า (Input)

กระบวนการป้อนเข้านี้ เป็นวิธีการที่นำไปสู่ขั้นตอนการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาใน 8 ด้าน ดังนี้

1) ด้านบุคคล

1.1 สถานะหัวหน้าโครงการ

สถานะหัวหน้าโครงการวิจัย พบว่าหัวหน้าโครงการจะเป็นผู้บริหารโรงเรียน มากที่สุด รองลงมาคือศึกษานิเทศก์ และครูผู้สอน ตามลำดับ ซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทั้งสิ้น ดังตาราง 17

ตาราง 17 สถานะหัวหน้าโครงการวิจัย

สถานะ	จำนวน/โครงการ
ผู้บริหารโรงเรียน/สถานศึกษา	4
ครูผู้สอน	2
ศึกษานิเทศก์	3
รวม	9

1.2 องค์ประกอบทีมวิจัย ซึ่งได้จากการสังเคราะห์แปลความใน ขั้นตอนการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิมาณ ได้แก่

1. ทีมวิจัยในสถานศึกษา ได้แก่ ครูผู้สอน นักเรียน ผู้บริหารโรงเรียน /ผู้บริหารสถานศึกษา และกรรมการสถานศึกษา

2. ทีมวิจัยภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ ผู้นำชุมชนท้องถิ่น (กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน) ผู้ปกครองนักเรียน ครูภูมิปัญญา/ปราชญ์ชาวบ้านผู้รู้ในชุมชน พระสงฆ์ผู้นำทางศาสนา ศึกษานิเทศก์ และชุมชน/ชาวบ้านในพื้นที่/ผู้สนใจ

3. หน่วยงานและองค์กรสนับสนุนในชุมชน ได้แก่ กลุ่มอาชีพ /วิสาหกิจชุมชน หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต./เทศบาล)

1.3 กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งได้จากการสังเคราะห์การแปลความใน ขั้นตอนการวิจัยชาติพันธุ์ วรรณอภิมาน ได้แก่

1. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษา ได้แก่ ครูผู้สอน นักเรียน/นักศึกษา ผู้บริหาร โรงเรียน/ผู้บริหารสถานศึกษา กรรมการสถานศึกษา

2. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายนอก สถานศึกษา ได้แก่ ผู้นำชุมชนท้องถิ่น (กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/สมาชิก อบต./เทศบาล) ผู้ปกครองนักเรียน ครูภูมิปัญญา/ปราชญ์ชาวบ้าน/ผู้รู้ในชุมชน พระสงฆ์/ผู้นำทางศาสนา

3. หน่วยงานและภาคีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เด็กและเยาวชนในพื้นที่ ชุมชน/ชาวบ้าน ในพื้นที่/ผู้สนใจ กลุ่มอาชีพ/วิสาหกิจชุมชน วิทยากร/ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก หน่วยงานในพื้นที่

2) ด้านขอบเขตพื้นที่วิจัย

2.1 ขอบเขตพื้นที่

ขอบเขตพื้นที่การวิจัย จะพบว่าโครงการวิจัยมีขอบเขตพื้นที่วิจัยในระดับขอบเขตพื้นที่ 1 โรงเรียน และหมู่บ้านชุมชนในเขตบริการมากที่สุด รองลงมาคือมีขอบเขตพื้นที่วิจัยที่มีโรงเรียน มากกว่า 1 โรงเรียน ในเขตตำบล และมีโรงเรียนมากกว่า 1 โรงเรียน ในเขตอำเภอ ดังตาราง 18

ตาราง 18 ขอบเขตพื้นที่การวิจัย

ระดับขอบเขตพื้นที่	จำนวนโครงการ
1 โรงเรียน และหมู่บ้านชุมชนในเขตบริการ	6
มากกว่า 1 โรงเรียน ในเขตตำบล	1
มากกว่า 1 โรงเรียน ในเขตอำเภอ	2
รวม	9

2.2 พื้นที่วิจัย

พื้นที่วิจัยรายจังหวัด จะพบว่าการกระจายพื้นที่วิจัยรายจังหวัดตามภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ และจากรายงานที่คัดเลือก จะมีโครงการที่ดำเนินงานในจังหวัดมหาสารคามมากที่สุด จำนวน 2 โครงการ นอกนั้นจะกระจายอย่างละ 1 จังหวัด/โครงการ ดังตาราง 19

ตาราง 19 พื้นที่วิจัย รายจังหวัด

จังหวัด	จำนวนโครงการ
---------	--------------

มหาสารคาม	2
กาฬสินธุ์	1
เชียงใหม่	1
ปัตตานี	1
ร้อยเอ็ด	1
สตูล	1
อุดรดิตถ์	1
อุบลราชธานี	1
รวม	9

3) ด้านช่วงเวลาในการดำเนินการวิจัย

3.1 ปีที่ดำเนินแล้วเสร็จ

ช่วงเวลาในการดำเนินการวิจัย พบว่าโครงการจะดำเนินการวิจัยในช่วงปี พ.ศ. 2549-2552 มากที่สุด 5 โครงการ รองลงมา คือ ช่วง ปี พ.ศ. 2545-2548 จำนวน 3 โครงการ และช่วงปี พ.ศ. 2553-2556 จำนวน 1 โครงการ ตามลำดับ ดังตาราง 20

ตาราง 20 ช่วงเวลาในการดำเนินการวิจัย

ปีที่ดำเนินการแล้วเสร็จ	จำนวนโครงการ
2545-2548	3
2549-2552	5
2553-2556	1
รวม	9

3.2 ระยะเวลาในการวิจัย

ระยะเวลาในการวิจัย พบว่ามีโครงการวิจัยที่ใช้เวลา 1-2 ปี มากที่สุดจำนวน 5 โครงการ รองลงมาคือใช้เวลา 1 ปี และมากกว่า 2 ปี จำนวนอย่างละ 2 โครงการเท่ากัน ดังตาราง 21

ตาราง 21 ระยะเวลาในการวิจัย

ช่วงเวลา	จำนวนโครงการ
1 ปี	2
1-2 ปี	5

มากกว่า 2 ปี	2
รวม	9

4) ด้านระดับการจัดการศึกษาในการดำเนินการวิจัย

ระดับการจัดการศึกษาในการดำเนินการวิจัย พบว่า ระดับการศึกษาในการดำเนินการวิจัยมากที่สุดคือระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 3 โครงการ รองลงมาคือระดับการศึกษาตามอัธยาศัยและไม่กำหนดขอบเขตระดับการศึกษา จำนวนอย่างละ 2 โครงการ และระดับอนุบาลถึงประถมศึกษา และระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวนอย่างละ 1 โครงการ ดังตาราง 22

ตาราง 22 ระดับการจัดการศึกษาในการดำเนินการวิจัย

ระดับการจัดการศึกษา	จำนวนโครงการ
ระดับอนุบาลถึงประถมศึกษา	1
ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6	3
ระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3	1
การศึกษาตามอัธยาศัย	2
ไม่กำหนดขอบเขตระดับการจัดการศึกษา	2
รวม	9

5) คำถามวิจัย ซึ่งได้จากอุปลักษณะในขั้นตอนการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิมาน ได้แก่

5.1 การค้นหาองค์ความรู้ สถานการณ์ภูมิปัญญาของชุมชนท้องถิ่นเพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างกระบวนการเรียนรู้

5.2 การศึกษารูปแบบ วิธีการถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญา การฟื้นฟูและอนุรักษ์องค์ความรู้ภูมิปัญญาชุมชน รวมทั้งวิธีการสร้างและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

5.3 กระบวนการเรียนรู้/การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพของพื้นที่ชุมชนท้องถิ่น

5.4 การสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการ การสร้างการเรียนรู้และการจัดการศึกษา

6) ที่มา ความสำคัญ และปัญหาวิจัย ซึ่งได้จาก อุปลักษณะใน ขั้นตอนการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิมาน ได้แก่

6.1 ความต้องการในการอนุรักษ์ สืบสานและสืบทอดขนบธรรมเนียม ประเพณี และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

6.2 การหารือและประชุมร่วมกันของโรงเรียนและชุมชนในการจัดการศึกษา

6.3 การเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ของสภาพสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่

6.4 ความต้องการพัฒนาทักษะของผู้เรียน (การคิด การอ่านและการเขียน)

6.5 การพัฒนาวิสัย คุณธรรมจริยธรรม พฤติกรรมและความร่วมมือของผู้เรียน ในการจัดการเรียนรู้

6.6 การจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องตาม พรบ.การจัดการศึกษา พ.ศ. 2542

6.7 การต่อยอดจากงานวิจัยเดิมในพื้นที่และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของโรงเรียนในพื้นที่ใกล้เคียงกัน

6.8 แนวคิดการจัดการเรียนรู้ให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน โดยชุมชนมีส่วนร่วม และครูเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้

6.9 การสร้างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษา

6.10 การพัฒนาโจทย์จาก สกว. ผ่านศูนย์ประสานงานในพื้นที่ที่สนใจในประเด็น การศึกษากับชุมชน

7) วัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งได้จากอุปลักษณะในขั้นตอนการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนา- อภิमान ได้แก่

7.1 ศึกษาองค์ความรู้ ภูมิปัญญาตามบริบทของพื้นที่

7.2 ศึกษาสถานภาพบริบทของพื้นที่ ปัจจัยเงื่อนไข ประสพการณ์บทเรียนการจัดการ การศึกษา

7.3 ศึกษากระบวนการ และแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

7.4 ศึกษากระบวนการสร้างและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

7.5 ศึกษากระบวนการสร้างความร่วมมือและบูรณาการการจัดการเรียนรู้โดยการมี ส่วนร่วมของชุมชน

7.6 ศึกษาแนวทางรูปแบบการเรียนรู้ในพื้นที่

8) การทบทวนเอกสาร ซึ่งได้จากอุปลักษณะในขั้นตอนการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิमान จำนวน 29 ประเด็น จึงนำมาจัดกลุ่มได้ 6 กลุ่ม ได้แก่

8.1 ข้อมูลด้านการศึกษา หลักสูตร และการจัดการศึกษา

8.2 ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น และการสร้างและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

8.3 การมีส่วนร่วมของชุมชน

8.4 ข้อมูลบริบทชุมชน/พื้นที่

8.5 แนวปฏิบัติทางศาสนา คุณธรรม จริยธรรม

8.6 ข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติ

2.2 ด้านกระบวนการวิจัย (Process)

กระบวนการวิจัย เป็นขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัย เพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน ซึ่งได้จากการวิเคราะห์อุปลักษณะในขั้นตอนการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิมาน จำนวน 31 ขั้นตอน นำมาสังเคราะห์ความสอดคล้องกันได้ 17 ขั้นตอน เป็นคุณลักษณะด้านกระบวนการวิจัย ดังนี้

- 1) ประชุมทำความเข้าใจทีมวิจัย
- 2) ประชุมทำความเข้าใจการวิจัยกับชุมชน
- 3) ศึกษาสภาพบริบท ศักยภาพ ข้อมูลของโรงเรียน สถานการณ์การจัดการเรียนการสอน ชุมชนและส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
- 4) การพัฒนาทีมวิจัยในการทำความเข้าใจงานวิจัย
- 5) การออกแบบเครื่องมือในการเก็บข้อมูลการวิจัย
- 6) การเก็บข้อมูล/ศึกษาข้อมูลบริบทชุมชน องค์ความรู้ สภา ปัญหา ประสพการณ์จากพื้นที่
- 7) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาสาเหตุและบทสรุปเพื่อเป็นแนวทางในการทดลองปฏิบัติการวิจัย
- 8) การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยการประชุมร่วมกันระหว่างทีมวิจัยและชุมชน
- 9) การหาแนวทางการบูรณาการการเรียนการสอน เพื่อดำเนินการวิจัย
- 10) การศึกษาดูเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรม
- 11) การสรุปการวิเคราะห์ข้อมูล
- 12) การเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนพร้อมกับการทำวิจัย
- 13) ประชุมเพื่อกำหนดแนวทางในการทดลองปฏิบัติการ
- 14) การทดลองปฏิบัติการ
- 15) การสรุป วิเคราะห์ สังเคราะห์การทดลอง
- 16) การเก็บข้อมูลผลการทดลอง สรุป ประเมินผล วิเคราะห์ผลการทดลอง
- 17) การเวทีนำเสนอต่อสาธารณะ

2.3 ด้านผลผลิต (Output)

ผลผลิตจากงานวิจัย เป็นผลที่ได้จากการดำเนินโครงการ โดยผลผลิตจากงานวิจัยเป็นผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการในแต่ละโครงการรวมทั้งผลที่ได้นอกจากวัตถุประสงค์ของโครงการ ซึ่งผลผลิตนี้ ได้จากอุปลักษณะในขั้นตอนการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิมาน ดังนี้

- 1) ได้แนวทาง /กระบวนการพัฒนารูปแบบการเรียนโดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

- 2) ใต้องค์ความรู้ภูมิปัญญาชุมชนท้องถิ่นเพื่อนำมาถ่ายทอดและสร้างทำหลักสูตรท้องถิ่นที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่
- 3) เกิดโครงสร้างการบริหารจัดการสถานศึกษาด้วยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆในพื้นที่
- 4) เป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาดูงานต้นแบบการจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

ตอนที่ 3 ผลการสังเคราะห์กระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน

จากการดำเนินการศึกษาตามขั้นตอนการวิจัยเชิงพื้นที่วรรณาภิมาน งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน ซึ่งได้นำเสนอวิธีการและผลการศึกษาในตอนที 1 รวมทั้งการวิเคราะห์คุณลักษณะของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ด้านการศึกษากับชุมชนในตอนที 2 ในส่วนของตอนที่ 3 เป็นการสรุปผลการ สังเคราะห์กระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน ให้ชัดเจนขึ้น โดยผลการศึกษาเป็นดังนี้

3.1 ผลการสังเคราะห์กระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นการศึกษากับชุมชน

3.1.1 กระบวนการป้อนเข้า (Input) ประกอบด้วย

1) ด้านบุคคลประกอบด้วย หัวหน้าโครงการวิจัยที่มีวิจัย ที่อยู่ในสถานศึกษาภายนอกสถานศึกษา และหน่วยงานและองค์กรสนับสนุนในชุมชน ส่วน กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในและภายนอกสถานศึกษา รวมทั้งหน่วยงานและภาคีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งล้วนแล้วแต่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทั้งสิ้น

2) คำถามวิจัย ประกอบด้วยข้อสงสัยว่า การสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนรู้ การสร้างการเรียนรู้และการจัดการศึกษา เป็นอย่างไร กระบวนการเรียนรู้ /การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพของพื้นที่ชุมชนท้องถิ่น เป็นอย่างไร และ สถานภาพองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสมในการจัดกระบวนการเรียนรู้และวิธีการถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาเป็นอย่างไร

3) ที่มา ความสำคัญและปัญหาวิจัย เกิดจากการหารือ/ประชุมร่วมกันของโรงเรียนและชุมชนในการจัดการศึกษา ความต้องการในการพัฒนาวิสัย คุณธรรมจริยธรรม พฤติกรรม และการร่วมมือของผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ ความต้องการในการจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และความต้องการในการอนุรักษ์ สืบสานและสืบทอดขนบธรรมเนียม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

4) วัตถุประสงค์การวิจัย โครงการวิจัยมีเป้าหมายใน ศึกษาสถานภาพบริบทของพื้นที่ ปัจจัยเงื่อนไข ประสพการณ์บทเรียนการจัดการศึกษา ศึกษาองค์ความรู้ ภูมิปัญญาตามบริบทพื้นที่ ศึกษากระบวนการและแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และศึกษากระบวนการในการบูรณาการการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับพื้นที่

5) การทบทวนเอกสารและข้อมูลเดิมก่อนการวิจัย โครงการวิจัยจะศึกษา ข้อมูล ด้านการศึกษา หลัก สูตร และการจัดการศึกษา ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น และ การสร้างและพัฒนา หลักสูตรท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของชุมชน ข้อมูล บริบทชุมชน /พื้นที่ แนวปฏิบัติทางศาสนา คุณธรรม จริยธรรม และข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติตามบริบทพื้นที่

3.1.2 ด้านกระบวนการวิจัย ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ คือ

- 1) การสร้างความเข้าใจในการทำวิจัยในทีมวิจัยและชุมชน
- 2) การศึกษาสภาพบริบททั่วไปของการจัดการศึกษา เพื่อให้เห็นปรากฏการณ์ ที่เป็นจริง ถึงสาเหตุและความต้องการในการจัดการศึกษาของชุมชน
- 3) การพัฒนาทักษะทีมวิจัย ให้มีความรู้ความเข้าใจถึงกระบวนการวิจัย
- 4) การออกแบบเครื่องมือและเก็บข้อมูลที่จำเป็นเพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษา รวมทั้งวิเคราะห์ข้อมูลจากสภาพจริงในบริบท ร่วมกับข้อมูลที่เก็บโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม
- 5) การศึกษาดูงานในพื้นที่ต้นแบบ และในประเด็นที่สนใจ
- 6) การตรวจสอบความถูกต้อง และวิเคราะห์ ของข้อมูล เพื่อหาแนวทางการบูรณาการการเรียนการสอน/การทดลองปฏิบัติการ และกำหนดวิธีการทดลองปฏิบัติการ
- 7) การทดลองปฏิบัติการ
- 8) การเก็บข้อมูล สรุป ประเมินและวิเคราะห์ผลการทดลองปฏิบัติการ
- 9) การนำเสนอผลการทดลอง ผลการวิจัยต่อสาธารณะ เพื่อเผยแพร่ผลงานและนำเสนอต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบและขยายผลต่อยอดงานวิจัย

3.1.3 ด้านผลผลิต หลังจากดำเนินการวิจัยแล้วพบว่า

ได้แนวทาง /กระบวนการพัฒนารูปแบบการเรียนโดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้องค์ความรู้ภูมิปัญญาชุมชนท้องถิ่นเพื่อนำมาถ่ายทอดและสร้างทำหลักสูตรท้องถิ่นที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ เกิดโครงสร้างการบริหารจัดการสถานศึกษาด้วยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆ ในพื้นที่ และเป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาดูงานต้นแบบการจัดการศึกษา โดย การมีส่วนร่วมของชุมชน

3.2 เปรียบเทียบผลการสังเคราะห์

เพื่อให้เห็นภาพรวมของการแปลความ 3 ประเภท ผู้วิจัยจึงได้สรุปเป็นตารางนำเสนอผลการแปลความและการสังเคราะห์การแปลความ ด้านกระบวนการป้อนเข้า ดังตาราง 23 ด้าน กระบวนการวิจัย ดังตาราง 24 และด้านผลผลิต ดังตาราง 25

3.2.1 ด้านกระบวนการป้อนเข้า (Input)

ตาราง 23 ผลการสังเคราะห์ด้านกระบวนการป้อนเข้า (Input)

การแปลความหมายกลับไปกลับมา	การแปลความเชิงหักล้าง	การแปลความเพื่อหาข้อโต้แย้ง	ผลการการสังเคราะห์ด้านกระบวนการป้อนเข้า (Input)
1. ทีมวิจัย			
1.1 องค์ประกอบของทีมวิจัย			
1) ครูผู้สอน	1) นักเรียน 2) ผู้บริหารโรงเรียน/ผู้บริหารสถานศึกษา 3) ครูภูมิปัญญา/ปราชญ์ชาวบ้าน/ผู้รู้ในชุมชน 4) พระสงฆ์/ผู้นำทางศาสนา 5) กลุ่มอาชีพ/วิสาหกิจชุมชน	1) กรรมการสถานศึกษา 2) ผู้นำชุมชนท้องถิ่น (กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/สมาชิก อบต./เทศบาล) 3) ชุมชน/ชาวบ้านในพื้นที่/ผู้สนใจ 4) ผู้ปกครองนักเรียน 5) ศึกษานิเทศก์	1) ทีมวิจัยในสถานศึกษา 2) ทีมวิจัยภายนอกสถานศึกษา 3) หน่วยงานและองค์กรสนับสนุนในชุมชน
1.2 กลุ่มเป้าหมาย			
1) ครูผู้สอน 2) นักเรียน/นักศึกษา	1) ผู้บริหารโรงเรียน/ผู้บริหารสถานศึกษา 2) เด็กและเยาวชนในพื้นที่ 3) ผู้ปกครองนักเรียน 4) กลุ่มอาชีพ/วิสาหกิจชุมชน	1) กรรมการสถานศึกษา 2) ผู้นำชุมชนท้องถิ่น (กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/สมาชิก อบต./เทศบาล)	1) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษา 2) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายในสถานศึกษา 3) หน่วยงานและภาคีที่เกี่ยวข้อง

ตาราง 23 (ต่อ)

การแปลความหมายกลับไป กลับมา	การแปลความเชิงหลัก	การแปลความเพื่อหาข้อโต้แย้ง	ผลการการสังเคราะห์ด้าน กระบวนการป้อนเข้า (Input)
	5) วิทยาการ/ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก	3) ครูภูมิปัญญา/ปราชญ์ชาวบ้าน/ ผู้รู้ในชุมชน 4) พระสงฆ์/ผู้นำทางศาสนา 5) ชุมชน/ชาวบ้านในพื้นที่/ผู้สนใจ 6) หน่วยงานในพื้นที่	
2. คำถามการวิจัย			
1) การสร้างการมีส่วนร่วม ของชุมชนในการจัดการเรียนรู้ การ สร้างการเรียนรู้และการจัดการศึกษา	- ไม่มี	1) กระบวนการเรียนรู้/การจัดการ ความรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตาม ศักยภาพของพื้นที่ชุมชนท้องถิ่น 2) การศึกษารูปแบบ วิธีการ ถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญา การฟื้นฟูและอนุรักษ์องค์ความรู้ ภูมิปัญญาชุมชน รวมทั้งวิธีการ สร้างและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น 3) การค้นหาองค์ความรู้ สถานการณ์ภูมิปัญญาของ ชุมชนท้องถิ่นเพื่อเป็นข้อมูลใน การสร้างกระบวนการเรียนรู้	1) การสร้างการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการจัดการเรียนรู้ การ สร้างการเรียนรู้และการจัด การศึกษา 2) กระบวนการเรียนรู้/การจัดการ ความรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตาม ศักยภาพของพื้นที่ชุมชนท้องถิ่น 3) สถานภาพองค์ความรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นที่เหมาะสมในการจัด กระบวนการเรียนรู้และวิธีการ ถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญา

ตาราง 23 (ต่อ)

การแปลความหมายกลับไป กลับมา	การแปลความเชิงหักล้าง	การแปลความเพื่อหาข้อโต้แย้ง	ผลการการสังเคราะห์ด้าน กระบวนการป้อนเข้า (Input)
3. ที่มา ความสำคัญและปัญหาวิจัย			
1) การหารือ/ประชุมร่วมกันของ โรงเรียนและชุมชนในการจัด การศึกษา 2) การพัฒนาวินัย คุณธรรม จริยธรรม พฤติกรรม และการ ร่วมมือของผู้เรียนในการจัดการ เรียนรู้ 3) การจัดการศึกษาเพื่อให้ สอดคล้องตาม พรบ.การศึกษา พ.ศ.2542	ไม่มี	1) ความต้องการในการอนุรักษ์ สืบสานสืบทอดขนบธรรมเนียม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น 2) แนวคิดการจัดการเรียนรู้ให้ตรง กับความต้องการของผู้เรียน โดยชุมชนมีส่วนร่วมและครูเป็น ผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ 3) การเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ ของสภาพสังคม เศรษฐกิจและ สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ 4) ความต้องการพัฒนาทักษะของ ผู้เรียน (การคิด การอ่านและการ เขียน) 5) การต่อยอดจากงานวิจัยเดิมใน พื้นที่และสร้างเครือข่ายการ เรียนรู้ของโรงเรียนในพื้นที่ ใกล้เคียงกัน	1) การหารือ/ประชุมร่วมกันของ โรงเรียนและชุมชนในการจัด การศึกษา 2) การพัฒนาวินัย คุณธรรม จริยธรรม พฤติกรรม และการ ร่วมมือของผู้เรียนในการจัดการ เรียนรู้ 3) การจัดการศึกษาเพื่อให้ สอดคล้องตาม พรบ.การศึกษา พ.ศ.2542 4) ความต้องการในการอนุรักษ์ สืบสานและสืบทอดขนบธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตาราง 23 (ต่อ)

การแปลความหมายกลับไป กลับมา	การแปลความเชิงหักล้าง	การแปลความเพื่อหาข้อโต้แย้ง	ผลการการสังเคราะห์ด้าน กระบวนการป้อนเข้า (Input)
		6) การสร้างการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาใน การจัดการศึกษา	
4. วัตถุประสงค์การวิจัย			
1) ศึกษาสถานภาพบริบทของพื้นที่ ปัจจัยเงื่อนไข ประสพการณ์ บทเรียนการจัดการศึกษา 2) ศึกษาองค์ความรู้ ภูมิปัญญาตาม บริบทพื้นที่ 3) ศึกษากระบวนการและแนว ทางการพัฒนากระบวนการ เรียนรู้ของผู้เรียน	1) ศึกษากระบวนการสร้างและ พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	1) ศึกษากระบวนการสร้างความ ร่วมมือและบูรณาการจัดการ เรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมของ ชุมชน 2) ศึกษาแนวทางรูปแบบการเรียนรู้ ในพื้นที่	1) ศึกษาสถานภาพบริบทของพื้นที่ ปัจจัยเงื่อนไข ประสพการณ์ บทเรียนการจัดการศึกษา 2) ศึกษาองค์ความรู้ ภูมิปัญญาตาม บริบทพื้นที่ 3) ศึกษากระบวนการและแนว ทางการพัฒนากระบวนการ เรียนรู้ของผู้เรียน 4) การศึกษากระบวนการในการ บูรณาการจัดการศึกษาที่ เหมาะสมกับพื้นที่

ตาราง 23 (ต่อ)

การแปลความหมายกลับไป กลับมา	การแปลความเชิงหักล้าง	การแปลความเพื่อหาข้อโต้แย้ง	ผลการการสังเคราะห์ด้าน กระบวนการป้อนเข้า (Input)
5. การทบทวนเอกสาร			
1) พรบ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 2) แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม ปฏิบัติการมีส่วนร่วม	1) อำนาจหน้าที่ของ สนง.เขต พื้นที่การศึกษา 2) แนวคิดการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาแบบอิงมาตรฐาน 3) การพัฒนาหลักสูตรและ กระบวนการเรียนการสอน 4) แนวคิดเกี่ยวกับการจัด การศึกษาของการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย 5) ผู้มีบทบาทการใช้ภูมิปัญญาใน การจัดการเรียนการสอน 6) อัลกุรอานได้ให้ความสำคัญกับ การอ่านอย่างยิ่ง 7) แนวคิดและความหมายของชุมชน 8) แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	1) ความหมาย ความสำคัญ ลักษณะ ประเภท การส่งเสริม ของภูมิปัญญา ขอบข่าย ภูมิปัญญาไทย 2) แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่น 3) แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการจัด การศึกษาแนวคิดและทฤษฎี เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ และ การจัดการศึกษา	1) ข้อมูลด้านการศึกษา หลักสูตร และการจัดการศึกษา 2) ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น และการ สร้างและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น 3) การมีส่วนร่วมของชุมชน 4) ข้อมูลบริบทชุมชน/พื้นที่ 5) แนวปฏิบัติทางศาสนา คุณธรรม จริยธรรม 6) ข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติ

ตาราง 23 (ต่อ)

การแปลความหมายกลับไป กลับมา	การแปลความเชิงหักล้าง	การแปลความเพื่อหาข้อโต้แย้ง	ผลการการสังเคราะห์ด้าน กระบวนการป้อนเข้า (Input)
	9) ประวัติความเป็นมาของบ้าน ระแว้ง 10) ประวัติความเป็นมาของศูนย์ กีร่ออาศัยระแว้ง 11) แนวทางการพัฒนาหลักสูตร สนง.เขตการศึกษาอุดรดิตถ์ 12) การเริ่มต้นทำวิจัยของชุมชน ตะโละโล 13) หลักพุทธธรรม (ไตรสิกขา) 14) แนวคิดเกี่ยวกับจริยธรรม 15) แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา จริยธรรมของเยาวชน 16) แนวคิดเกี่ยวกับหลักและวิธีการ สอนจริยธรรมในโรงเรียน 17) ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม 18) ทฤษฎีการพัฒนาจริยธรรมของ โคลเบอร์ก		

ตาราง 23 (ต่อ)

การแปลความหมายกลับไป กลับมา	การแปลความเชิงหักล้าง	การแปลความเพื่อหาข้อโต้แย้ง	ผลการการสังเคราะห์ด้าน กระบวนการป้อนเข้า (Input)
	19) แนวคิดเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ การอนุรักษ์และการจัดการป่า 20) แนวคิดเกี่ยวกับป่าชุมชนและ การจัดการ 21) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ จัดการป่าชุมชน 22) ทรัพยากรธรรมชาติ ผลกระทบ และการจัดการ 23) ทรัพยากรป่าไม้		

3.2.2 ด้านกระบวนการวิจัย (Process)

ตาราง 24 ผลการสังเคราะห์ด้านกระบวนการวิจัย (Process)

การแปลความหมายกลับไปกลับมา	การแปลความเชิงหักล้าง	การแปลความเพื่อหาข้อโต้แย้ง	ผลการการสังเคราะห์ด้านกระบวนการวิจัย (Process)
1) ศึกษาสภาพบริบท ศักยภาพ ข้อมูลของโรงเรียน สถานการณ์ การจัดการเรียนการสอน ชุมชน และส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา 2) ประชุมทำความเข้าใจทีมวิจัย 3) เก็บข้อมูล/ศึกษาข้อมูลบริบท ชุมชน องค์กรความรู้ สภาพปัญหา ประสพการณ์จากพื้นที่ 4) วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาสาเหตุ และบทสรุปเพื่อเป็นแนวทางในการทดลองปฏิบัติการวิจัย 5) การเตรียมความในการจัดการเรียนการสอนพร้อมกับการทำวิจัย	1) การจัดทำแผนการดำเนินงาน เพื่อติดตามการดำเนินการวิจัย 2) นำเสนอการจัดการเรียนรู้ไปสู่พื้นที่อื่นๆ 3) เวทีวิพากษ์/ตรวจสอบก่อนการทดลองปฏิบัติการ 4) นำเสนอผลการทดลองปฏิบัติการ 5) เวทีเสนอผลการทดลองรูปแบบสู่ชุมชนเพื่อพัฒนา 6) จัดทำเอกสารเผยแพร่	1) การจัดทำแผนการดำเนินงาน เพื่อติดตามการดำเนินการวิจัย 2) นำเสนอการจัดการเรียนรู้ไปสู่พื้นที่อื่นๆ 3) เวทีวิพากษ์/ตรวจสอบก่อนการทดลองปฏิบัติการ 4) ประชุมนำเสนอความก้าวหน้าของการวิจัย 5) นำเสนอผลการทดลองปฏิบัติการ 6) ปรับปรุงแนวทางการทดลองฯในครั้งต่อไป 7) เวทีเสนอผลการทดลองรูปแบบสู่ชุมชนเพื่อพัฒนา 8) จัดทำเอกสารเผยแพร่	1) การสร้างความเข้าใจในการทำวิจัยในทีมวิจัยและชุมชน 2) การศึกษาสภาพบริบททั่วไปของการจัดการศึกษา เพื่อให้เห็นปรากฏการณ์ที่เป็นจริง ถึงสาเหตุและความต้องการในการจัดการศึกษาของชุมชน 3) การพัฒนาทักษะทีมวิจัย ให้มีความรู้ความเข้าใจถึงกระบวนการวิจัย 4) การออกแบบเครื่องมือและเก็บข้อมูลที่จำเป็นเพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษา รวมทั้งวิเคราะห์ข้อมูลจากสภาพจริงในบริบท ร่วมกับข้อมูลที่เก็บโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม

ตาราง 24 (ต่อ)

การแปลความหมายกลับไป กลับมา	การแปลความเชิงหลัก	การแปลความเพื่อหาข้อโต้แย้ง	ผลการการสังเคราะห์ด้าน กระบวนการวิจัย (Process)
6) ประชุมเพื่อกำหนดแนวทางในการทดลองปฏิบัติการ 7) ทดลองปฏิบัติการ 8) สรุป วิเคราะห์ สังเคราะห์การทดลอง 9) เก็บข้อมูลผลการทดลอง สรุป ประเมินผล วิเคราะห์ผลการทดลอง 10) เวย์นำเสนอต่อสาธารณะ			5) การศึกษาดูงานในพื้นที่ต้นแบบและในประเด็นที่สนใจ 6) การตรวจสอบความถูกต้องและวิเคราะห์ของข้อมูล เพื่อหาแนวทางการบูรณาการการเรียนการสอน/การทดลองปฏิบัติการ และกำหนดวิธีการทดลองปฏิบัติการ 7) การทดลองปฏิบัติการ 8) การเก็บข้อมูล สรุป ประเมินและวิเคราะห์ผลการทดลองปฏิบัติการ 9) การนำเสนอผลการทดลองผลการวิจัยต่อสาธารณะ เพื่อเผยแพร่ผลงานและนำเสนอต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบและขยายผลต่อยอดงานวิจัย

3.2.3 ด้านผลผลิต (Output)

ตาราง 25 ผลการสังเคราะห์ด้านผลผลิต (Output)

การแปลความหมายกลับไปกลับมา	การแปลความเชิงหักล้าง	การแปลความเพื่อหาข้อโต้แย้ง	ผลการสังเคราะห์ด้านผลผลิต (Output)
แนวทาง/กระบวนการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	1) เกิดเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ 2) การบูรณาการการเรียนการสอนจากองค์ความรู้ชุมชน 3) รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน 4) สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน 5) เกิดแหล่งเรียนรู้ป่าชุมชน 6) เกิดเครือข่ายการอนุรักษ์ป่าชุมชน 7) เกิดการขยายเครือข่ายการเรียนรู้ในระดับอำเภอ	1) รูปแบบ/กระบวนการสร้างและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น 2) รูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยชุมชน 3) เป็นแหล่งศึกษาดูงานได้องค์ความรู้ภูมิปัญญาชุมชนท้องถิ่นมาทำหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน 4) รูปแบบและกระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญา แหล่งเรียนรู้ของชุมชน 5) การกำหนดบทบาทคณะกรรมการศูนย์/สถานศึกษาที่ชัดเจนมากขึ้น	1) แนวทาง/กระบวนการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 2) ได้องค์ความรู้ภูมิปัญญาชุมชนท้องถิ่นเพื่อนำมาถ่ายทอดและสร้างทำหลักสูตรท้องถิ่นที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ 3) เกิดโครงสร้างการบริหารจัดการสถานศึกษาด้วยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆในพื้นที่ 4) เป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาดูงานต้นแบบการจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

ตาราง 25 (ต่อ)

การแปลความหมายกลับไป กลับมา	การแปลความเชิงหักล้าง	การแปลความเพื่อหาข้อโต้แย้ง	ผลการสังเคราะห์ด้านผลผลิต (Output)
		7) หน่วยงานท้องถิ่นสนับสนุน งบประมาณในการจัดซื้อที่ดิน และสร้างอาคารเรียน 8) ได้รับรางวัลโครงการวิจัยเด่น	

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิमान งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน” มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน(กระบวนการป้อนเข้า (Input)กระบวนการวิจัย (Process) และผลผลิต (Output)) และ 2) เพื่อสังเคราะห์กระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน ด้วยวิธี การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิमानตามแนวคิดของนอบลิตและแฮร์(Noblit and Hare,1988)

วิธีการดำเนินงาน

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิमान 7 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้น เป็นขั้นที่ระบุความสนใจ ซึ่งเป็นคำถามของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ 1)กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชนมีกระบวนการป้อนเข้า(Input) กระบวนการวิจัย (Process) และผลผลิต (Output) อย่างไร และ 2) มีปัจจัยหรือองค์ประกอบใดในกระบวนการป้อนเข้า (Input) และกระบวนการวิจัย (Process) ไต่บ้างที่ส่งผลให้เกิดผลผลิต (Output) ที่ทำให้โครงการวิจัยประสบความสำเร็จ

ขั้นที่ 2 ขั้นตอนการตัดสินใจเลือกงานวิจัยที่สอดคล้องกับประเด็นความสนใจ โดยสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ในประเด็น การศึกษากับชุมชน ที่สิ้นสุดโครงการแล้วในช่วงปี พ.ศ.2545-2555 และกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกงานวิจัยคือ 1) เป็นงานวิจัยที่รับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย 2) เป็นโครงการวิจัยเชิงคุณภาพ ในประเด็นการศึกษากับชุมชน 3) สามารถดำเนินโครงการจนสิ้นสุดโครงการอย่างสมบูรณ์ (ไม่ขอยุติโครงการก่อน) 4) เป็นงานวิจัยที่มีรูปแบบการสนับสนุนในประเภทงานวิจัยเต็มรูปแบบ 5) ดำเนินงานแล้วเสร็จระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2544 ถึง 30 กันยายน 2555 6)มีรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์หรือไฟล์รายงานฉบับสมบูรณ์ 7) มีผลการประเมินคุณภาพรายงาน ตั้งแต่ร้อยละ 85 ขึ้นไป และ 8) หากโครงการวิจัยใดได้รับคัดเลือกให้เป็นโครงการวิจัยเด่น จะใช้เป็นโครงการที่จะใช้ในการทำการวิจัย หลังการสืบค้นรายงานพบว่ามียางานวิจัยที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 45 เล่ม และเป็นโครงการวิจัยดีเด่นของ สกว . จำนวน 2 เล่ม จึงได้สร้างเครื่องมือเพื่อคัดเลือกงานวิจัยที่มีคุณภาพ สามารถนำมาใช้ในการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิमान ได้ โดยใช้แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย ทำให้ได้รายงานวิจัยได้จำนวน 7 เล่ม รวมรายงานที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 9 เล่ม

ขั้นที่ 3 ขั้นอ่านงานวิจัยและบันทึกข้อมูลรายโครงการ หลังจากได้รายงานวิจัยที่ผ่านการประเมินเพื่อนำมาใช้ในการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิมาน โดยได้สร้างตารางบันทึกข้อมูลรายโครงการแยกเป็น กระบวนการป้อนเข้า (Input) ประกอบด้วยที่มา ความสำคัญและปัญหา สถานะหัวหน้าโครงการ จำนวนทีมวิจัย องค์ประกอบทีมวิจัยกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่วิจัย คำถามการวิจัย วัตถุประสงค์ และการทบทวนเอกสาร ด้าน กระบวนการวิจัย (Process) ประกอบด้วยแหล่งข้อมูล เครื่องมือ ระยะเวลา กระบวนการวิจัย วิธีการเก็บข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การทดลอง ปฏิบัติการและผลการทดลอง และด้านผลผลิต (Output)จากการดำเนินโครงการ นอกจากนี้ยังได้สร้างผังกระบวนการและผลการดำเนินโครงการ เพื่อสรุปภาพรวมของการดำเนินงาน

ขั้นที่ 4 ขั้นกำหนดความสอดคล้องของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ โดยการสร้างอุปลักษณะที่สามารถเป็นตัวแทนของข้อมูลและยังคงไว้ซึ่งองค์รวมของความคิดและมโนทัศน์ของแต่ละขั้นตอน และนำมาวิเคราะห์โดยใช้ ตารางความสอดคล้อง เพื่อนำไปสู่การแปลความตามวิธีการ วิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิมาน

ขั้นที่ 5 ขั้นแปลความงานวิจัย เป็นการแปลความจากการวิเคราะห์ความสอดคล้อง ตามวิธีการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิมาน 3 ประเภท คือ การแปลความหมายเทียบกลับไปกลับมา (Reciprocal Translation) พิจารณาจากตารางความสอดคล้องมากกว่า 5 ขึ้นไป การแปลความหมายเชิงหักล้าง (Refutation Translation) พิจารณาจากคะแนนที่ได้จากตารางความสอดคล้องที่มีค่าเท่ากับ 1 และค่าความสอดคล้อง อื่นจะเป็นการแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง (Line of Argument) ตามประเด็นที่สนใจ

ขั้นที่ 6 ขั้นสังเคราะห์การแปลความ เป็นการทบทวนการแปลความและสังเคราะห์งานวิจัยในรอบที่สองเพื่อพิสูจน์ว่าการสร้างคำที่ได้มีความเหมาะสมที่จะเป็นตัวแทนของงานวิจัยได้ ซึ่งจะเป็นการสรุปการสังเคราะห์แปลความแต่ละแบบให้เห็นความแตกต่างของผลการสังเคราะห์แปลความ

ขั้นที่ 7 ขั้นรายงานการสังเคราะห์งาน วิจัย เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์คุณลักษณะ และการสังเคราะห์งานวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิมาน งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษา กับชุมชน

สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการงานวิจัย ชาติพันธุ์วรรณนาภิมาน ตามแนวคิดของนอบลิตและ แฮร์(Noblit; & Hare. 1988) ของกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น ด้านการศึกษา กับชุมชน ได้แก่ กระบวนการป้อนเข้า (Input) กระบวนการวิจัย (Process) และ ผลผลิต (Output) ได้ผลการวิจัย แบ่งเป็น 2 ส่วน ตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. คุณลักษณะงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน แยกเป็น กระบวนการป้อนเข้า (Input) กระบวนการวิจัย (Process) และผลผลิต (Output) ดังนี้

ก. กระบวนการป้อนเข้า (Input) ประกอบด้วย

1.1 ด้านบุคคล ประกอบด้วย หัวหน้าโครงการ ได้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา องค์ประกอบทีมวิจัย ได้แก่ ทีมวิจัยในสถานศึกษา ทีมวิจัยภายนอกสถานศึกษาและหน่วยงานและองค์กรสนับสนุนในชุมชน มีกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายนอกสถานศึกษา และหน่วยงานและภาคีที่เกี่ยวข้อง

1.2 ด้านขอบเขตพื้นที่วิจัย ได้แก่ ขอบเขตพื้นที่การวิจัย ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งจำนวนโรงเรียนที่ทำวิจัย พื้นที่เขตบริการของโรงเรียน และพื้นที่บริการเขตตำบลและอำเภอ ส่วนพื้นที่วิจัยรายจังหวัดมีการกระจายไปทั่วประเทศ จากรายงานที่ใช้วิจัยพบว่า มีพื้นที่ในจังหวัดมหาสารคามมากที่สุดจำนวน 2 โครงการ

1.3 ด้านช่วงเวลาในการดำเนินการวิจัย ได้แก่ ปีที่ดำเนินการวิจัยซึ่งดำเนินการในช่วงปี พ.ศ.2549-2552 และระยะเวลาในการทำวิจัยจะใช้เวลา 1-2 ปี ในการทำวิจัย

1.4 ด้านระดับการจัดการศึกษาในการดำเนินการวิจัย พบว่าเป็นการศึกษาวิจัยในระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 มากที่สุด จำนวน 3 โครงการ

1.5 คำถามการวิจัย จากการศึกษาค้นคว้าพบว่ามีคำถามวิจัยจากงานวิจัยที่แตกต่างและหลากหลาย ซึ่งได้จากการสร้างอุปลักษณะ ดังนี้

1.5.1 การค้นหาองค์ความรู้ สถานการณ์ภูมิปัญญาของชุมชนท้องถิ่น เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างกระบวนการเรียนรู้

1.5.2 การศึกษารูปแบบ วิธีการถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญา การฟื้นฟูและอนุรักษ์องค์ความรู้ภูมิปัญญาชุมชน รวมทั้งวิธีการสร้างและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

1.5.3 กระบวนการเรียนรู้ /การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพของพื้นที่ชุมชนท้องถิ่น

1.5.4 การสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการ การสร้างการเรียนรู้และการจัดการศึกษา

1.6 ที่มา ความสำคัญและปัญหาการวิจัยซึ่งได้จากการสร้างอุปลักษณะ ประกอบด้วย

1.6.1 ความต้องการในการอนุรักษ์ สืบสานและสืบทอดขนบธรรมเนียม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.6.2 การหารือและประชุมร่วมกันของโรงเรียนและชุมชนในการจัดการศึกษา

1.6.3 การเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ของสภาพสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่

1.6.4 ความต้องการพัฒนาทักษะของผู้เรียน (การคิด การอ่านและการเขียน)

1.6.5 การพัฒนานิพนธ์ คุณธรรมจริยธรรม พฤติกรรมและความร่วมมือของผู้เรียน ในการจัดการเรียนรู้

1.6.6 การจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

1.6.7 การต่อยอดจากงานวิจัยเดิมในพื้นที่และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของ โรงเรียนในพื้นที่ใกล้เคียงกัน

1.6.8 แนวคิดการจัดการเรียนรู้ให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน โดยชุมชนมีส่วนร่วมและครูเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้

1.6.9 การสร้างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษา

1.6.10 การพัฒนาโจทย์จาก สกว .ผ่านศูนย์ประสานงานในพื้นที่ที่สนใจในประเด็น การศึกษากับชุมชน

1.6.11 วัตถุประสงค์การวิจัยซึ่งได้จากการสร้างอุปลักษณ์ ประกอบด้วย

1.6.12 ศึกษาองค์ความรู้ภูมิปัญญาตามบริบทของพื้นที่

1.6.13 ศึกษาสถานภาพบริบทของพื้นที่ปัจจัยเงื่อนไข ประสพการณ์บทเรียนการจัดการศึกษา

1.6.14 ศึกษากระบวนการและแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

1.6.15 ศึกษากระบวนการสร้างและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

1.6.16 ศึกษากระบวนการสร้างความร่วมมือและบูรณาการการจัดการเรียนรู้โดย การมีส่วนร่วมของชุมชน

1.6.17 ศึกษาแนวทางรูปแบบการเรียนรู้ในพื้นที่

1.7 การทบทวนเอกสาร ซึ่งได้จากการสร้างอุปลักษณ์ เป็นได้เป็น 5 กลุ่ม ได้แก่

1.7.1 ข้อมูลด้านการศึกษา หลักสูตร และการจัดการศึกษา

1.7.2 ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น และการสร้างและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

1.7.3 การมีส่วนร่วมของชุมชน

1.7.4 ข้อมูลบริบทชุมชน/พื้นที่

1.7.5 แนวปฏิบัติทางศาสนา คุณธรรม จริยธรรม

1.7.6 ข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติ

ข. ด้านกระบวนการวิจัย (Process) จากการวิเคราะห์อุปลักษณ์ในขั้นตอนการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิमान ประกอบด้วย

2.1 ประชุมทำความเข้าใจที่มวิจัย

2.2 ประชุมทำความเข้าใจการวิจัยกับชุมชน

2.3 ศึกษาสภาพบริบท ศักยภาพ ข้อมูลของโรงเรียน สถานการณ์การจัดการเรียนการสอน ชุมชนและส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

- พื้นที่
วิจัย
- 2.4 พัฒนาศักยภาพในการทำความเข้าใจงานวิจัย
 - 2.5 ออกแบบเครื่องมือในการเก็บข้อมูลการวิจัย
 - 2.6 เก็บข้อมูล/ศึกษาข้อมูลบริบทชุมชน องค์ความรู้ สภาพปัญหา ประสบการณ์จาก
 - 2.7 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาสาเหตุและบทสรุปเพื่อเป็นแนวทางในการทดลองปฏิบัติการ
 - 2.8 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยการประชุมร่วมกันระหว่างทีมวิจัยและชุมชน
 - 2.9 หาแนวทางการบูรณาการการเรียนการสอน เพื่อดำเนินการวิจัย
 - 2.10 ศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรม
 - 2.11 สรุปการวิเคราะห์ข้อมูล
 - 2.12 เตรียมความในการจัดการเรียนการสอนพร้อมกับการทำวิจัย
 - 2.13 ประชุมเพื่อกำหนดแนวทางในการทดลองปฏิบัติการ
 - 2.14 ทดลองปฏิบัติการ
 - 2.15 สรุป วิเคราะห์ สังเคราะห์การทดลอง
 - 2.16 เก็บข้อมูลผลการทดลอง สรุป ประเมินผล วิเคราะห์ผลการทดลอง
 - 2.17 จัดเวทีนำเสนอต่อสาธารณะ
- ค. ด้านผลผลิต (Output) ได้จากอุปลักษณะในการวิจัยชาติพันธุ์วรรณานี้ประกอบด้วย
- 3.1 ได้แนวทาง /กระบวนการพัฒนารูปแบบการเรียนโดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วน
 - 3.2 ได้องค์ความรู้ภูมิปัญญาชุมชนท้องถิ่นเพื่อนำมาถ่ายทอดและสร้างทำห้ กสูตร
 - ท้องถิ่นที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่
 - 3.3 เกิดโครงสร้างการบริหารจัดการสถานศึกษาด้วยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆในพื้นที่
 - 3.3 เป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาดูงานต้นแบบการจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
- เกี่ยวข้อง

ภาพประกอบ 17 กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น ด้านการศึกษากับชุมชน

2. การสังเคราะห์งานวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิมาน งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน ได้ผลการวิจัยแยกเป็น กระบวนการป้อนเข้า (Input) กระบวนการวิจัย (Process) และ ผลผลิต (Output) ดังนี้

ก. กระบวนการป้อนเข้า (Input) ประกอบด้วย

1. ด้านบุคคลประกอบด้วย

1.1 หัวหน้าโครงการวิจัย

1.2 องค์ประกอบทีมวิจัยประกอบด้วย

1.2.1 ทีมวิจัยในสถานศึกษา ได้แก่ ครูผู้สอนนักเรียนผู้บริหารโรงเรียน /ผู้บริหารสถานศึกษา และกรรมการสถานศึกษา

1.2.2 ทีมวิจัยภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ ผู้นำชุมชนท้องถิ่น (กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน) ผู้ปกครองนักเรียนครูภูมิปัญญา/ปราชญ์ชาวบ้าน/ผู้รู้ในชุมชนพระสงฆ์/ผู้นำทางศาสนาศึกษานิเทศก์ และชุมชน/ชาวบ้านในพื้นที่/ผู้สนใจ

1.2.3 หน่วยงานและองค์กรสนับสนุนในชุมชน ได้แก่ กลุ่มอาชีพ/วิสาหกิจชุมชน หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต./เทศบาล)

1.3 กลุ่มเป้าหมาย

1.3.1 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษา ได้แก่ ครูผู้สอนนักเรียนนักศึกษาผู้บริหารโรงเรียน/ผู้บริหารสถานศึกษากรรมการสถานศึกษา

1.3.2 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้นำชุมชนท้องถิ่น (กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/สมาชิก อบต./เทศบาล)ผู้ปกครองนักเรียนครูภูมิปัญญา /ปราชญ์ชาวบ้าน/ผู้รู้ในชุมชนพระสงฆ์/ผู้นำทางศาสนา

1.3.3 หน่วยงานและภาคีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เด็กและเยาวชนในพื้นที่ชุมชนชาวบ้านในพื้นที่/ผู้สนใจกลุ่มอาชีพ/วิสาหกิจชุมชนวิทยากร/ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกหน่วยงานในพื้นที่

2. คำถามวิจัย

2.1 การสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนรู้ การสร้างการเรียนรู้และการจัดการศึกษา

2.2 กระบวนการเรียนรู้/การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพของพื้นที่ชุมชนท้องถิ่น

2.3 สถานภาพองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสมในการจัดกระบวนการเรียนรู้และวิธีการถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญา

3. ที่มาความสำคัญและปัญหาวิจัย

3.1 การหารือ/ประชุมร่วมกันของโรงเรียนและชุมชนในการจัดการศึกษา

3.2 การพัฒนาวิสัยทัศน์คุณธรรมจริยธรรม พฤติกรรม และการร่วมมือของผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้

3.3 การจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

3.4 ความต้องการในการอนุรักษ์ สืบสาน และสืบทอดขนบธรรมเนียม ประเพณี และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

4. วัตถุประสงค์การวิจัย

4.1 ศึกษาสถานภาพบริบทของพื้นที่ ปัจจัยเงื่อนไข ประสบการณ์บทเรียนการจัด การศึกษา

4.2 ศึกษาองค์ความรู้ ภูมิปัญญาตามบริบทพื้นที่

4.3 ศึกษากระบวนการและแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

4.4 การศึกษากระบวนการในการบูรณาการการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับพื้นที่

5. การทบทวนเอกสาร

5.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

5.2 แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม ปฏิบัติการมีส่วนร่วม

ข. ด้านกระบวนการวิจัย (Process) ประกอบด้วย

1. การสร้างความเข้าใจในการทำวิจัยในทีมวิจัยและชุมชน
2. การศึกษาสภาพบริบททั่วไปของการจัดการศึกษา เพื่อให้เห็นปรากฏการณ์ที่เป็นจริง ถึงสาเหตุและความต้องการในการจัดการศึกษาของชุมชน
3. การพัฒนาทักษะทีมวิจัย ให้มีความรู้ความเข้าใจถึงกระบวนการวิจัย
4. การออกแบบเครื่องมือและเก็บข้อมูลที่จำเป็นเพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษา รวมทั้งวิเคราะห์ข้อมูลจากสภาพจริงในบริบท ร่วมกับข้อมูลที่เก็บโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม
5. การศึกษาดูงานในพื้นที่ต้นแบบ และในประเด็นที่สนใจ
6. การตรวจสอบความถูกต้อง และวิเคราะห์ ของข้อมูล เพื่อหาแนวทางการบูรณาการ การเรียนการสอน/การทดลองปฏิบัติการ และกำหนดวิธีการทดลองปฏิบัติการ
7. การทดลองปฏิบัติการ
8. การเก็บข้อมูล สรุป ประเมินและวิเคราะห์ผลการทดลองปฏิบัติการ
9. การนำเสนอผลการทดลอง ผลการวิจัยต่อสาธารณะ เพื่อเผยแพร่ผลงานและนำเสนอ ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบและขยายผลต่อยอดงานวิจัย

ค. ด้านผลผลิต (Output) ประกอบด้วย

1. แนวทาง/กระบวนการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
2. ใต้องค์ความรู้ภูมิปัญญาชุมชนท้องถิ่นเพื่อนำมาถ่ายทอดและสร้างทำหลักสูตรท้องถิ่นที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่
3. เกิดโครงสร้างการบริหารจัดการสถานศึกษาด้วยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆในพื้นที่
4. เป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาดูงานต้นแบบการจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

ตาราง 26 สรุปการสังเคราะห์กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชนกระบวนการ
ป้อนเข้า (Input) กระบวนการวิจัย (Process) และผลผลิต (Output)

กระบวนการป้อนเข้า (Input)	กระบวนการวิจัย (Process)	ผลผลิต (Output)
1. ด้านบุคคลประกอบด้วย 1.1 หัวหน้าโครงการวิจัย 1.2 องค์ประกอบทีมวิจัย ประกอบด้วยทีมวิจัยในสถานศึกษา ทีมวิจัยภายนอกสถานศึกษา หน่วยงานและองค์กรสนับสนุนในชุมชน 1.3 กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายในสถานศึกษา หน่วยงานและภาคีที่เกี่ยวข้อง	1. การสร้างความเข้าใจในการทำวิจัยในทีมวิจัยและชุมชน 2. การศึกษาสภาพบริบททั่วไปของการจัดการศึกษา เพื่อให้เห็นปรากฏการณ์ที่เป็นจริงถึงสาเหตุและความต้องการในการจัดการศึกษาของชุมชน 3. การพัฒนาทักษะทีมวิจัย ให้มีความรู้ความเข้าใจถึงกระบวนการวิจัย	1. ได้แนวทาง/กระบวนการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 2. ได้องค์ความรู้ภูมิปัญญาชุมชนท้องถิ่นเพื่อนำมาถ่ายทอดและสร้างทำหลักสูตรท้องถิ่นที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ 3. เกิดโครงสร้างการบริหารจัดการสถานศึกษาด้วยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆในพื้นที่
2. คำถามวิจัย 2.1 การสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนรู้ การสร้างการเรียนรู้และการจัดการศึกษา 2.2 กระบวนการเรียนรู้/การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพของพื้นที่ชุมชนท้องถิ่น 2.3 สถานภาพองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสมในการจัดกระบวนการเรียนรู้และวิธีการถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญา 3. ที่มาความสำคัญและปัญหาวิจัย 3.1 การหารือ/ประชุมร่วมกันของโรงเรียนและชุมชนในการจัดการศึกษา	4. การออกแบบเครื่องมือและเก็บข้อมูลที่จำเป็นเพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษารวมทั้งวิเคราะห์ข้อมูลจากสภาพจริงในบริบท ร่วมกับข้อมูลที่เก็บโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม 5. การศึกษาดูงานในพื้นที่ต้นแบบ และในประเด็นที่สนใจ 6. การตรวจสอบความถูกต้องและวิเคราะห์ ของข้อมูล เพื่อหาแนวทางการบูรณาการเรียนการสอน /การทดลองปฏิบัติการ และกำหนดวิธีการทดลองปฏิบัติการ 7. การทดลองปฏิบัติการ 8. การเก็บข้อมูล สรุป ประเมินและ วิเคราะห์ ผลการทดลองปฏิบัติการ	4. เป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาดูงานต้นแบบการจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

ตาราง 26 (ต่อ)

กระบวนการป้อนเข้า (Input)	กระบวนการวิจัย (Process)	ผลผลิต (Output)
3.2 การพัฒนานิพนธ์ คุณธรรม จริยธรรม พฤติกรรม และ การร่วมมือของผู้เรียนใน การจัดการเรียนรู้	9. การนำเสนอผลการทดลอง ผลการวิจัยต่อสาธารณะ เพื่อ เผยแพร่ผลงานและนำเสนอต่อ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบและ ขยายผลต่อยอดงานวิจัย	
3.3 เพื่อให้สอดคล้องตาม พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ 3.4 ความต้องการในการ อนุรักษ์ สืบสานและสืบ ทอดขนบธรรมเนียม ประเพณี และภูมิปัญญา ท้องถิ่น 4. วัตถุประสงค์การวิจัย 4.1 ศึกษาสถานภาพบริบท ของพื้นที่ ปัจจัยเงื่อนไข ประสพการณ์บทเรียนการ จัดการศึกษา 4.2 ศึกษาองค์ความรู้ ภูมิ ปัญญาตามบริบทพื้นที่ 4.3 ศึกษากระบวนการและ แนวทางการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ของ ผู้เรียน 4.4 การศึกษากระบวนการใน การบูรณาการจัดการศึกษา ที่เหมาะสม 5 การทบทวนเอกสาร 5.1 พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ 5.2 แนวคิดทฤษฎีการมีส่วน ร่วม ปฏิบัติการมีส่วนร่วม		

การอภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยถึงกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น ด้านการศึกษากับชุมชน ได้แก่ กระบวนการป้อนเข้า (Input) กระบวนการวิจัย (Process) และผลผลิต (Output) ด้วยวิธีวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาภิमान โดยแยกอภิปรายดังนี้

1. ด้านกระบวนการป้อนเข้า(Input) ที่ผู้วิจัยได้ศึกษา 8 ประเด็น ได้แก่

1.1 ด้านบุคคล ประกอบด้วยสถานะ หัวหน้าโครงการวิจัย องค์ประกอบทีมวิจัย กลุ่มเป้าหมาย ในส่วนของสถานะหัวหน้าโครงการพบว่า มีความหลากหลายของสถานะของหัวหน้าโครงการ แต่จะพบว่าโครงการวิจัยจำนวน 4 โครงการ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาในระดับโรงเรียน และผู้บริหาร การศึกษาตามอัธยาศัยและนอกระบบ (กศน.) นอกจากนี้หัวหน้าโครงการยังเป็น ครูผู้สอนในโรงเรียน และศึกษานิเทศก์ ซึ่งมีความต้องการในการศึกษาและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาของตนเอง รวมทั้งเกิดการใช้ประโยชน์โดยตรงกับผู้ทำวิจัย สอดคล้องกับฐานคิดของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ดังที่ ปิยะวัติ บุญ-หลง (สกว. 2546: 7) และสินธุ์สโรบล (2552: 11) ได้กล่าวถึงฐานคิดของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น และถึงแม้งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจะมีหลักการสำคัญ ที่มีชาวบ้านเป็นนักวิจัย แต่หากเป็นเรื่องหรือประเด็นที่คนในชุมชนท้องถิ่นเห็นว่ามีสำคัญและอยากค้นหาคำตอบร่วมกัน ก็สามารถรับทุนและดำเนินการวิจัยเพื่อท้องถิ่นได้ (สกว. 2545; อ้างอิงจาก คู่มือการบริหารงานและการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เล่มที่ 1 แนวคิดและหลักการทำงานของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น) นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับหลักการของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น โดย สแตน และคณะ (Strand; et al. 2003: 8) ที่กล่าวถึงความร่วมมือกันระหว่างนักวิจัยและสมาชิกในชุมชน ดำเนินการวิจัยเพื่อการปฏิบัติทางสังคมด้วย ในส่วนของ องค์ประกอบทีมวิจัย ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ทีม วิจัยในสถานศึกษา ทีมวิจัยภายนอกสถานศึกษาและหน่วยงานและองค์กรสนับสนุนในชุมชน ทำให้เห็นความร่วมมือ ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542โดยมีสาระสำคัญประการหนึ่งระบุว่าการจัดการศึกษาให้ยึดหลักให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจากมาตรา 8 (2)ที่กำหนดว่าการจัดการศึกษาให้ยึดสังคมมีส่วนร่วม จำนวนนักวิจัยมีจำนวนมาตั้งแต่ 11-28 คน เพื่อสร้างการมีส่วนร่วม ดังที่ กาญจนา แก้วเทพ (2553: 50) และในส่วน ของกลุ่มเป้าหมายของการวิจัย จะสอดคล้องกับด้านองค์ประกอบ และพบว่ามี ความทับซ้อนกันระหว่างองค์ประกอบทีมวิจัยและกลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเกิดจากทีมวิจัยเอง และจากกลุ่มเป้าหมาย ทำให้เกิดการทับซ้อนและเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ซึ่ง กาญจนา แก้วเทพ (2553: 51) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของนักวิจัยข้อหนึ่งไว้คือต้องมีจิตสาธารณะ และมีความสนใจใคร่รู้อยากเรียนรู้ รวมทั้งไม่มีกำแพงกันในเรื่องคุณสมบัติของนักวิจัย

1.2 ด้านขอบเขตพื้นที่วิจัย ศึกษา 2 ส่วน คือ ส่วนของขอบเขตพื้นที่ พบว่ามีความแตกต่างกันทั้งลักษณะการแบ่งโด ยยึดพื้นที่บริการของโรงเรียน และขอบเขตการปกครองในระดับตำบล และอำเภอ ขึ้นอยู่กับความต้องการของคนในชุมชนท้องถิ่น ซึ่งรวมถึงโรงเรียนด้วย ส่วนพื้นที่วิจัยรายจังหวัดมีความหลากหลายตามพื้นที่ที่มีศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่กระจายอยู่ตามจังหวัดต่างๆ ตาม บัญชร แก้วสอง (เอกสารนำเสนอยุทธศาสตร์ สกว .ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น) ได้จัดทำแผนที่ขึ้น

1.3 ด้านช่วงเวลาในการดำเนินการวิจัย นำเสนอใน 2 ส่วน คือ ส่วนของที่ดำเนินงานวิจัย พบว่าดำเนินการวิจัยมากที่สุดในช่วง ปี พ.ศ.2549-2552 เป็นผลมาจากการใช้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 สถาบันการศึกษาทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ และมีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาได้เริ่มดำเนินการจัดทำหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนในสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 และมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยกันมากขึ้น ส่วนระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยนั้น ตามกรอบการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ของ สกว. (คู่มือการบริหารงานและการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เล่มที่ 1 แนวคิดและหลักการทำงานของท้องถิ่น. 2545) กำหนดกรอบการวิจัยไว้ 1-2 ปี ซึ่งโครงการวิจัยสามารถดำเนินงานได้ตามกำหนด อย่างไรก็ตามยังมีโครงการที่ดำเนินโครงการมากกว่า 2 ปี เนื่องจากติดขัดเรื่องการดำเนินการทดลองปฏิบัติการ และการเขียนสรุปรายงานวิจัย

1.4 ด้านระดับการจัดการศึกษาในการดำเนินการวิจัย ส่วนมากเป็นระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 มากที่สุด อย่างไรก็ตามระดับการจัดการศึกษามีความหลากหลาย ตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมทั้งการศึกษาตามอัธยาศัยและนอกระบบด้วย

1.5 คำถามการวิจัย เป็นการค้นหาความรู้ที่มีอยู่ในชุมชน การสร้างกระบวนการเรียนและการมีส่วนร่วมที่เฉพาะเจาะจงในพื้นที่ที่ทำการวิจัย และความต้องการค้นหาความรู้ของนักวิจัยและที่มวิจัย

1.6 ที่มา ความสำคัญและปัญหาวิจัย พบว่าเกิดจากการแลกเปลี่ยนพบปะ ประชุมร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชนในการจัดการศึกษา ความต้องการในการ พัฒนาผู้เรียนและสร้างความร่วมมือในเรื่องภูมิปัญญาชุมชนท้องถิ่น และจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542มาตรา9 (6)ที่กำหนดว่าการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคลครอบครัวชุมชน องค์กรชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชนองค์กรเอกชนองค์กรวิชาชีพสถาบันศาสนาสถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น

1.7 วัตถุประสงค์ พบว่ามีความสอดคล้องกับคำถามการวิจัย ในการศึกษาสภาพบริบทชุมชน องค์ความรู้ กระบวนการในการพัฒนาผู้เรียนและการบูรณาการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับชุมชน

1.8 การทบทวนเอกสาร พบว่า สอดคล้องกับที่มาความสำคัญและปัญหาการวิจัย คำถามวิจัยและวัตถุประสงค์ อย่างไรก็ตามในงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นการทบทวนเอกสารยังไม่เข้มข้นเหมือนงานวิชาการ ดังที่ กาญจนา แก้วเทพ (2553: 38) เน้นเรื่องหรือสิ่งที่ต้องการรู้ และนำเสนอบริบทพื้นที่มากกว่าความรู้เชิงวิชาการ

โดยภาพรวม ของกระบวนการ ป้อนเข้า (Input) ซึ่งเป็นข้อมูลหรือวิธีการดำเนินการ ที่นำไปสู่การทำวิจัยเพื่อท้องถิ่น ด้านการศึกษา กับชุมชน ซึ่งนักวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องมีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะต้องมีความอยากรในการแก้ไข

ปัญหาของตนเอง ในสอดคล้องกับสถานการณ์การในช่วงเวลาหนึ่ง พบว่ามีการทบทวนเอกสารเรื่องพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เพื่อเป็นช่วงเริ่มต้นในการปฏิรูปการศึกษาในช่วงแรก ประกอบกับงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้ริเริ่มงานวิจัยที่เปิดโอกาสให้ชาวบ้านและชุมชนได้ทำวิจัย ในสิ่งที่ตนเองอยากแก้ไขปัญหาและสามารถใช้ประโยชน์จากงานวิจัยได้ รวมทั้งการสร้างกระบวนการเรียนรู้ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม จึงเกิดเป็นงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นขึ้น ซึ่งในกระบวนการป้อนเข้านี้เองผู้มีส่วนสำคัญส่วนหนึ่งคือ ตัวแทนของ สกว. ในการเข้าไปค้นหานักวิจัย โจทย์วิจัย และทีมวิจัย ตามระบบการสนับสนุนของ สกว. ที่ได้ออกแบบเพื่อรองรับและสนับสนุนงานวิจัยที่ไม่ได้ทำโดยนักวิชาการ แต่ทำโดยผู้ที่ต้องการอยากแก้ปัญหา ด้วยตัวเอง และสามารถใช้ประโยชน์ได้จริง ตามศักยภาพบริบทของพื้นที่

2. ด้านกระบวนการวิจัย (Process) ผู้วิจัยมุ่งศึกษาและสังเคราะห์กระบวนการงานวิจัย เพื่อท้องถิ่น ด้านการศึกษากับชุมชน จากงานวิจัยจำนวน 9 เล่ม พบว่ามีกระบวนการวิจัย 9 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างความเข้าใจในการทำวิจัยในทีมวิจัยและชุมชน ให้ร่วมรับรู้ถึงจุดมุ่งหมายและปลายทางของงานวิจัย ร่วมกันวางแผนและตัดสินใจร่วมกันของผู้ส่วนเกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังเป็นการค้นหาทีมวิจัยและนักวิจัยที่มีความสนใจและอยากแก้ไขปัญหาก็ยังจะเป็นการเปิดทางให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นทาง ดำเนินการโดยการจัดประชุมทั้งระหว่างทีมวิจัยเองและการประชุมในระดับชุมชน 2) การศึกษาสภาพบริบททั่วไปของการจัดการศึกษา เพื่อให้เห็นปรากฏการณ์ที่เป็นจริง ถึงสาเหตุและความต้องการในการจัดการศึกษาของชุมชน ทำให้เกิดความเข้าใจตัวเอง และบริบท อีกทั้งเป็นการพัฒนาโจทย์วิจัยและหรือความต้องการให้มีความชัดเจน และแหลมคมขึ้น ด้วยการจัดประชุมทีมวิจัย ประชุม กลุ่มย่อย ศึกษาข้อมูลเอกสารที่มีอยู่ นอกจากนี้ กาญจนา แก้วเทพ (2553: 37) ยังกล่าวถึงกระบวนการใช้กระบวนการแบบ Knowledge management(KM) มาเป็นส่วนหนึ่งในการถอดบทเรียนความรู้และประสบการณ์ในพื้นที่ออกมาให้เห็นสภาพบริบทพื้นที่ ซึ่งจะทำให้เห็นปรากฏการณ์ต่างๆ ทั้งโอกาส ศักยภาพ ปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ 3) การพัฒนาทักษะทีมวิจัย ให้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการวิจัย ด้วยงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผสมผสานงานวิจัยและพัฒนา ดังที่ สินธุ์โรบล (2552: 11) กล่าวถึงงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นว่าไม่ได้มุ่งผลงานวิจัยเป็นหลักแต่เป็นการสร้างความรู้จากกระบวนการวิจัยในฐานะเป็นเครื่องมือในการเพิ่มพลังให้กับชุมชน การพัฒนาทักษะนักวิจัยเป็นโอกาสที่จะสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างทีมวิจัยในการดำเนินการวิจัย เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ทั้งตัวครู นักเรียน รวมทั้งชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้เข้าใจงานวิจัยมากขึ้น 4) การออกแบบเครื่องมือและเก็บข้อมูลที่จำเป็นเพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษา รวมทั้งวิเคราะห์ข้อมูลจากสภาพจริงในบริบท ร่วมกับข้อมูลที่เก็บโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม ด้วยการจัดประชุม พร้อมกับการพัฒนาทักษะนักวิจัยในการออกแบบเครื่องมือไปด้วย ในขั้นตอนนี้โครงการจะดำเนินงานร่วมกับพี่เลี้ยงงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในพื้นที่ เพื่อช่วยนักวิจัยเพื่อท้องถิ่นในการออกแบบเครื่องมือ เพื่อนำข้อมูลที่จำเป็นมาใช้ เช่น ข้อมูลนักเรียน ผู้ปกครอง เป็นต้น 5) การศึกษาดูงานในพื้นที่ต้นแบบ และในประเด็น

ที่สนใจ เพื่อใช้เป็นแบบอย่างในการเป็นแนวทางในการออกแบบการทดลองปฏิบัติการ รวมทั้งยังเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน เป็นการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างเขตพื้นที่ตำบลและอำเภอ 6) การตรวจสอบ ความถูกต้อง และวิเคราะห์ ของข้อมูล เพื่อหาแนวทางการบูรณาการ การเรียนการสอน/การทดลองปฏิบัติการ และกำหนดวิธีการทดลองปฏิบัติการ ในขั้นตอนนี้เป็น การดำเนินการวิจัยเพื่อยืนยันผลการศึกษาค้นคว้าเบื้องต้นว่ามีความถูกต้องเหมาะสมกับกับบริบทพื้นที่ แล้วนำมาบูรณาการกับกา รเรียนการสอนในปัจจุบันได้อย่างไร มีวิธีการได้บ้าง รวมทั้งกำหนด วิธีการทดลองที่ชัดเจนขึ้น ด้วยการประชุมที่มียุทธศาสตร์ร่วมกันมีส่วนเกี่ยวข้องภายใน ภายนอกสถานศึกษา และหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดและตกลงร่วมกัน 7) การทดลองปฏิบัติการ เป็นการนำ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การบูรณาการและแนวทางการปฏิบัติมาปฏิบัติการ ด้วยการจัดการเรียน การสอนที่ครูสามารถดำเนินงานปกติไปพร้อมๆ กันได้ เช่น การปฏิบัติการฐานเรียนรู้ การกำหนด กิจกรรมที่ออกแบบร่วมกัน การสอนโดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นซึ่งทำการสอนโดยครูภูมิปัญญา เป็นต้น ในการทดลองปฏิบัติ การนี้จะใช้ช่วงเวลาสอนของครูปกติในภาคการเรียน ซึ่งจะใช้เวลาในการ ดำเนินงานกว่าขั้นตอนอื่น ในระหว่างการทดลองปฏิบัติการจะทำให้เกิดการปรับปรุง เพิ่มเติม เสริมสร้าง บูรณาการและเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูกับครู ครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน โรงเรียนกับชุมชนวัด โรงเรียนกับโรงเรียน โรงเรียนกับภาคีเครือข่ายในชุมชนและสร้างความสัมพันธ์ อันดีระหว่างกัน 8) การเก็บข้อมูล สรุป ประเมินและวิเคราะห์ผลการทดลองปฏิบัติการ เป็นการเก็บ ข้อมูลของผลการทดลองปฏิบัติการ ด้วยการประเมินผู้เรียนทั้งจากคะแนนของผู้เรียน พฤติกรรมการ เรียน กระบวนการเรียนรู้ ความสัมพันธ์และอื่นๆ ที่นำไปสู่การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และ 9) การนำเสนอผลการทดลอง ผลการวิจัย ต่อสาธารณะ เพื่อเผยแพร่ผลงานและนำเสนอต่อผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องรับทราบและขยายผลต่อยอดงานวิจัย

โดยภาพรวมด้านกระบวนการวิจัย (Process) มุ่งเน้นขั้นตอนการวิจัยที่เป็นภาพรวมของ การทำวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน โดยที่งานวิจัยแต่ละเล่มเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้นในส่วนหนึ่งของแหล่งข้อมูล เครื่องมือ วิธีการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล จึงใช้วิธีการวิจัยเชิง คุณภาพ ผสมผสานการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและการวิจัยและพัฒนา ผ่านงานวิจัยเพื่อ ท้องถิ่น ที่สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน นักเรียน ครู ผู้บริหารสถานศึกษา หน่วยงานในพื้นที่ สอดคล้องกับ วิจารย์ พานิช (สกว 2546: 8-9; อ้างอิงจาก คู่มือการบริหารงานและการสนับสนุนงาน วิจัยเพื่อท้องถิ่น) ได้กล่าวถึง งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นว่าเป็นงานวิจัยและพัฒนา และพัฒนามากกว่าวิจัย จะเห็นได้จากขั้นตอนที่ มีพี เลี้ยงสนับสนุนอยู่ทุกขั้นตอนของการวิจัย จากรูปแบบการสนับสนุน สกว. ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น (สกว 2545: 15-16; อ้างอิงจาก คู่มือการบริหารงานและการสนับสนุนงาน วิจัยเพื่อท้องถิ่น) ในการทำ หน้าที่เป็นที่ปรึกษาตั้งแต่การพัฒนาโครงการ การติดตามสนับสนุนในด้านต่างๆ ในกระบวนการวิจัย มีความยืดหยุ่นตามสภาพการณ์และบริบทในวงเวลาที่เกิดขึ้น รวมทั้งศักยภาพของทีมวิจัย อย่างไรก็ดีตามงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นกระบวนการที่ เน้นการสร้างคนผ่านกระบวนการที่เป็นขั้น

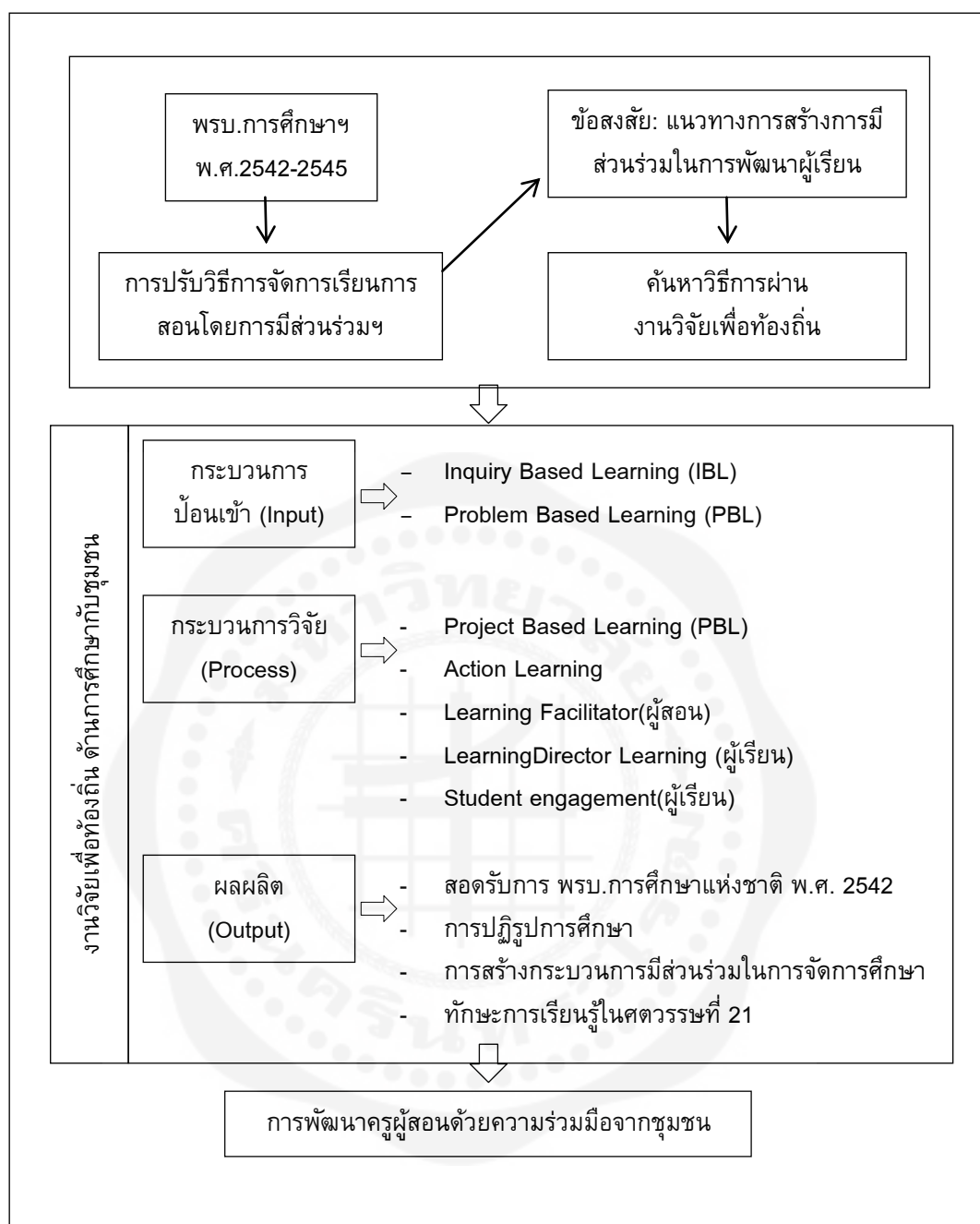
เป็นตอน การสร้างครูที่สามารถพัฒนากระบวนการเรียนการสอน สร้างนักเรียนให้มีทักษะการใฝ่รู้ใฝ่เรียน สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ตามศักยภาพของผู้เรียน ผู้สอนและชุมชน นอกจากนี้ กระบวนการวิจัยยังสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน สอดคล้องกับ องค์ประกอบหลักของการเรียนรู้จากปัญหา ของ เซอร์ลีโอปเปอร์ (Cheryl Hopper) (ทักษะแห่งอนาคตใหม่ การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21: 278) ซึ่งกล่าวถึงองค์ประกอบหลักของการเรียนรู้จากปัญหา ในการมีส่วนร่วมวางแผน ติดตามและคิดทบทวนเกี่ยวกับงาน ความก้าวหน้าและผลลัพธ์ รวมทั้งให้ครูและนักเรียนตัดสินใจ สอน และเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งกระบวนการที่เกิดขึ้น จากงานวิจัยนี้ วิจัย พานิช (ครูเพื่อศิษย์ วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21: 134) ได้กล่าวว่าเป็นการ ทำให้บทบาทหน้าที่ของครูเปลี่ยนไปจากครูผู้สอน เป็นผู้อำนวยการให้เกิดการเรียนรู้

3. ด้านผลผลิต (Output) ผู้วิจัยมุ่งศึกษาผลผลิตที่โครงการวิจัยได้ สิ่งที่ได้จากการวิจัยที่สามารถตอบวัตถุประสงค์ได้ และเนื่องจากมีผลที่เกิดขึ้นนอกเหนือจากวัตถุประสงค์ของโครงการ ผู้วิจัยจึงนำมาเป็นผลลัพธ์ (Outcome) จากงานวิจัย และสังเคราะห์ร่วมกันได้ผลการสังเคราะห์ที่เป็น ผลผลิต (Output) จากงานวิจัยจำนวน 4 ประเด็น ได้แก่ 1) แนวทาง/กระบวนการพัฒนารูปแบบการเรียนโดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ หลักสูตรท้องถิ่น กิจกรรมการเรียนรู้ผ่าน หลักสูตรท้องถิ่น ฐานกิจกรรม ขั้นตอน แนวทางและวิธีการสร้างการมีส่วนร่วม ที่มีความแตกต่างกันไปตามศักยภาพของชุมชน ครู นักเรียน และส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาทั้งตัวครูผู้สอน และนักเรียน 2) ได้องค์ความรู้ภูมิปัญญาชุมชนท้องถิ่นเพื่อนำมาถ่ายทอดและสร้างทำหลักสูตรท้องถิ่นที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ ความร่วมมือและความสัมพันธ์จากชุมชนสู่โรงเรียน สร้างการเรียนรู้ข้ามวัยระหว่าง นักเรียนและผู้สูงอายุในชุมชน นอกจากนี้ยังสามารถฟื้นฟู และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณี รวมทั้งสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ และเกิดการทำงานในลักษณะเครือข่ายและการขับเคลื่อนทางสังคมด้วย 3) เกิดโครงสร้างการบริหารจัดการสถานศึกษาด้วยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ต่างๆในพื้นที่ ที่มีความชัดเจนมากขึ้นในสถานะและบทบาทหน้าที่ รวมทั้งเกิดความตระหนักในการ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาในชุมชนท้องถิ่นอย่างเหมาะสม และ 4) เป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษาฐานต้นแบบการจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งบางพื้นที่หลังดำเนินการวิจัย แล้ว เกิดรูปธรรมของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่เหมาะสม ได้รับรางวัลในประเด็นที่ เกี่ยวข้องและมีชื่อเสียง จึงกลายเป็นแหล่งเรียนรู้ทางการศึกษา ที่จะสามารถนำเสนอรูปธรรม กระบวนการ ผลสำเร็จที่ประสบความสำเร็จได้

โดยภาพรวมจากผลผลิตและผลลัพธ์ของงานวิจัยนี้ จะเห็นว่าเกิดประโยชน์ 2 ส่วน คือ ส่วนของชาวบ้านและชุมชน สามารถรวบรวมองค์ ความรู้ภูมิปัญญาของชุมชนได้ และสร้างความร่วมมือและความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน รวมถึง ศาสนสถาน และผู้นำทางศาสนาใน ชุมชนได้ และส่วนที่สอง ที่สำคัญคือส่วนของสถานศึกษา ซึ่งรวมทั้งโรงเรียนและสถานบัน การศึกษา ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ได้ในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมและกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ผ่าน กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น ทำให้เกิดผลเชิงรูปธรรม คือหลักสูตรท้องถิ่น กิจกรรมการเรียนการ

สอน แหล่งเรียนรู้ และผลเชิงนามธรรม ได้แก่ เครือข่ายการเรียนรู้ ความสัมพันธ์ ความตระหนักของการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ตามที่ สันธิ์สโรบล (2552: 11) ได้กล่าวถึงผลของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่ไม่ได้มุ่งเน้นที่ผลงานวิจัยเป็นหลัก แต่เป็นการสร้างความรู้จากระบวนการวิจัยในการเฟื่องพลังให้กับชุมชนท้องถิ่น ทั้งตัวของครู และนักเรียน ในตัวครู ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้งานวิจัยเป็นฐาน

จากผลผลิตของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน ในช่วงที่ผ่านมา การศึกษาวิจัยด้านการศึกษากับชุมชน ผ่านงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เกิดจากความต้องการในการหาแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในระดับโรงเรียนให้สอดคล้องกับ พรบ.การศึกษา พ.ศ.2542 ทำให้ครูเกิดคำถามในการจัดการเรียนการสอนในตัวครู หรือ Inquiry Based Learning (IBL) รวมทั้งการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก หรือ Problem Based Learning (PBL) จนขยับจากคำถามและหรือปัญหาของครู สู่การทำวิจัย นำไปสู่ Project Based Learning (PBL) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ครูได้ฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ (Learning Facilitator) ดังที่ วิจารย์ พานิช (ครูเพื่อศิษย์ วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21:68) ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ โดยนางงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่มีศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นตามระบบการสนับสนุนในพื้นที่เข้ามาเป็นตัวช่วยหนึ่ง ในกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผสมผสานกับงานวิจัยและพัฒนา ตามศักยภาพของพื้นที่ด้วยความร่วมมือของโรงเรียนและชุมชน ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้กับผู้เรียน ซึ่งได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (Action Learning) การทำงานเป็นกลุ่ม และสามารถสร้างสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ (Learners Directed Learning) เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันมากขึ้น ดังที่ วิจารย์ พานิช (ครูเพื่อศิษย์ วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21: 65) ได้กล่าวว่าเป็นการเรียนรู้ที่นักเรียนมีบทบาท (Student engagement) และเป็นการสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยการสร้างความรู้และเรียนรู้เป็นทีม ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานของลักษณะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ดังภาพประกอบ 18

ภาพประกอบ 18 ความสัมพันธ์ของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นกับทักษะการเรียนรู้ด้านต่างๆ

ทั้งนี้ด้วยกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ที่เป็นการศึกษาวิจัยตามความต้องการของผู้วิจัยเอง ทำให้มีความจำเพาะขององค์ความรู้เฉพาะที่เหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งมีองค์ประกอบจากคนและความรู้ในพื้นที่และบริบทนั้นๆ ลักษณะของงานวิจัยเป็นได้ทั้งงานวิจัย และงานพัฒนา และเป็นได้ทั้งงานวิจัยและพัฒนา โดยอาจมีงานพัฒนานำงานวิจัย หรืองานวิจัยนำงานพัฒนา ทั้งนี้ โดยหลักการแล้วเป็นการเน้นการสร้างคนมากกว่าผลสำเร็จจากงาน เน้นกระบวนการมากกว่าความรู้

จากงานวิจัย ในด้านการศึกษากับชุมชน จึงมีผลงานที่มุ่งเน้นการพัฒนาตัวครูผู้สอน มากกว่าการพัฒนาผู้เรียน มุ่งสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนและชุมชน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกัน อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาจากเอกสาร ยังไม่ได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูลและสัมภาษณ์ในพื้นที่จริงอาจก่อให้เกิดความคลาดเคลื่อนและสื่อความหมายได้

4. ด้านวิธีวิจัยชาติพันธุ์วรรณาภิमान กับงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ด้านการศึกษากับชุมชน หลังจากศึกษาวิธีการ และตัวอย่างงานวิจัยที่ใช้วิธีวิจัยชาติพันธุ์วรรณาภิमान ซึ่งโดยหลักการแล้ว การวิจัยชาติพันธุ์วรรณาภิमानเป็นวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ วิธีการหนึ่งที่นอบลิตและแอร์ พัฒนาขึ้น ดังที่ เนงลักษณ์ วิรัชชัย (2542: 5) ได้กล่าวว่า วิธีวิจัยชาติพันธุ์วรรณาภิमान เป็นนวัตกรรมทางการวิจัยเชิงคุณภาพแบบหนึ่ง ในการสร้างแนวทางในการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพอย่างเป็นระบบ และมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น ซึ่งผู้ วิจัยได้ดำเนินการตามวิธีการที่ นอบลิตและแอร์ เสนอขั้นตอนไว้ 7 ขั้นตอน ได้แก่ **ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเริ่มต้น** โดยเริ่มจากประเด็นที่สนใจ โดยมีคำถามคือ สถานภาพองค์ความรู้ของกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ด้านการศึกษากับชุมชน เป็นอย่างไร**ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนการตัดสินใจเลือกงานวิจัย** โดยสำรวจจากกลุ่มประชากร คือรายงานวิจัยที่ดำเนินการเสร็จในปี 2555 และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ซึ่ง วีต (2005) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า วิธีวิจัยชาติพันธุ์วรรณาภิमानเหมาะสมกับงานวิจัยไม่เกิน 2-5 งานวิจัย ซึ่งพบว่างานวิจัยที่ใช้วิธีวิจัยชาติพันธุ์วรรณาภิमानในประเทศไทย ของ บุปผา เมฆศรีทองคำ(2547) และ ชันนภรณ์ อารีกุล (2550) ได้สังเคราะห์งานวิจัย จำนวน 9-10 เล่ม ผู้วิจัยจึงกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกไม่เกิน 10 เล่ม ซึ่งพบว่าม้งงานวิจัยที่ได้รับโครงการวิจัยเด่น ของ สกว .จำนวน 2 เล่ม จึงคัดเลือก เป็นกลุ่มตัวอย่าง และได้สร้างเครื่องมือเพื่อประเมินคุณภาพของรายงานวิจัยเชิงคุณภาพโดยดัดแปลงจากงานวิจัยของ บุปผา เมฆศรีทองคำ (2547) แล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน พิจารณาให้ข้อเสนอ และปรับปรุง และทดลองร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วจึงนำมาประเมินรายงานวิจัยจำนวน 43 เล่ม ได้รายงานวิจัยที่ได้คะแนนมากกว่าร้อยละ 85 อีกจำนวน 7 เล่ม รวม 9 เล่ม เพื่อใช้ในการวิจัยชาติพันธุ์วรรณาภิमान **ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนการอ่านงานวิจัย** ทำการบันทึกกระบวนการ และนำมาสร้างผังกระบวนการ และผลการวิจัยรายโครงการ **ขั้นตอนที่ 4 ขั้นตอนการกำหนดความสัมพันธ์ของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์** โดยศึกษางานวิจัยของบุปผา เมฆศรีทองคำ (2547) ในการสร้างอุปลักษณ์ (วลี คำ กลุ่มคำ ที่เป็นการอุปมาอุปมัยแทนความหมายและเป็นองค์รวมของคำที่มีความหมายเดียวกัน) นำมาเปรียบเทียบหาความสอดคล้องของแต่ละโครงการในตารางความสอดคล้องที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น **ขั้นตอนที่ 5 ขั้นแปลความงานวิจัยแต่ละเรื่อง** ซึ่งนอบลิตและแอร์ (Noblit; & Hare. 1988) ได้กำหนดการแปลความไว้ 3 ประเภท คือ การแปลความหมายเทียบกลับไปกลับมา (Reciprocal Translation) การแปลความหมายเชิงหักล้าง (Refutation Translation) และการแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง (Line of Argument) โดยผู้วิจัยได้กำหนดให้ การแปลความหมายเทียบกลับไปกลับมา (Reciprocal Translation) คืออุปลักษณ์ที่มีความสอดคล้องกันมากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนรายงาน คือ ความสอดคล้องมากกว่า 5 ส่วนการแปลความหมายเชิงหักล้าง (Refutation Translation)

คืออุปลักษณ์ที่มีความสอดคล้องกันเท่ากับ 1 หรือน้อยที่สุด และการแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง (Line of Argument) คือ อุปลักษณ์ที่มีความสอดคล้องน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของรายงาน คือ ความสอดคล้องเท่ากับ 2-4 และนำอุปลักษณ์มาตีความและพิจารณาว่าจะสามารถแปลความเป็น การแปลความหมายเทียบกลับไปกลับมา (Reciprocal Translation) หรือการแปลความหมายเชิงหักล้าง (Refutation Translation) **ขั้นตอนที่ 6 ขั้นสังเคราะห์การแปลความ** เพื่อพิจารณาภาพรวมของการตีความ การสังเคราะห์แปลความ และความเหมาะสมของผลการสังเคราะห์ว่าสามารถเป็นตัวแทน และเป็นองค์รวมของงานวิจัยทั้งหมดได้หรือไม่ และ **ขั้นตอนที่ 7 ขั้นรายงานสังเคราะห์** ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอคุณลักษณะของงานวิจัยและผลการสังเคราะห์ด้วยวิธีวิจัยชาติพันธุ์วรรณากิमान

จากการดำเนินการวิจัยพบว่าวิธีวิจัยชาติพันธุ์วรรณากิमान เป็นวิธีการที่เป็นระบบ มีการเปรียบเทียบงานวิจัยจากข้อสรุปรวมจากงานวิจัย แต่ละเรื่อง ต้องอาศัยการแปลความมากกว่าการสรุปหรือการนำเนื้อหา มารวมกัน ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือของผลการสังเคราะห์ ตามที่ บุปผา เมฆศรี-ทองคำ (2547: 11) ได้เปรียบเทียบงานวิจัยเชิงคุณภาพแบบพรรณา และวิธีวิจัยชาติพันธุ์วรรณากิमान นอกจากนี่ยังวิธีการแปลความ 3 ประเภท ยังแยกส่วนให้เห็นความเหมือน ความต่าง และส่วนที่ต้องแปลความและพิจารณาตีความเพิ่มเติม อย่างไรก็ตาม นอบลิทและแฮร์ (Noblit; & Hare, 1988: 26-29) ได้นำเสนอแนวคิดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยไว้ 7 ขั้นตอน และนำเสนอเพียงตัวอย่างการแปลความ ซึ่ง บุปผา เมฆศรีทองคำ (2547) และ ชนันภรณ์ อารีกุล (2550) ได้นำมาดัดแปลงในการศึกษาวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้ผสมผสานวิธีการที่ทั้งสองได้ดำเนินการวิจัยอยู่ รวมทั้ง สมิทโป๊ป และ โปธา (2550: 83; อ้างอิงจาก ภรณ์ อารีกุล) ได้ยกเอาบางขั้นตอนมาเป็นแนวทางในการวิจัยคือ ขั้นตอนการค้นหางานวิจัย ขั้นตอนการตีความ และขั้นตอนการสรุปและเขียนรายงานการวิจัย เท่านั้น ในขณะที่ มิตดาสส์ โอลิเวอร์ (2550: 84; อ้างอิงจาก ชนันภรณ์ อารีกุล) ได้ยกเอาวิธีการแปลความเทียบกลับไปกลับมาใช้ในการวิจัยเพียงอย่างเดียว สำหรับงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ด้านการศึกษา กับชุมชนซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และงานวิจัยและพัฒนา จึงสามารถใช้วิธีการ วิจัยชาติพันธุ์วรรณากิमान ในการสังเคราะห์ได้ เนื่องจากต้องอาศัยการศึกษาเนื้อหาของรายงานวิจัย ที่ดำเนินการโดยนักวิจัยที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู และรายงานไม่ได้เน้นรูปแบบเชิงวิชาการ ต้องอาศัยการวิเคราะห์ ตีความและแปลความในขั้นตอนกระบวนการต่างๆ ว่ามีความสำคัญต่อผลการวิจัยหรือไม่ อย่างไรก็ตาม รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นได้นำเสนอกระบวนการเป็นประมวลสรุปผลการดำเนินการวิจัย ไม่ได้บันทึกรายละเอียดเหมือนงานวิจัยชาติพันธุ์วรรณานำเสนอรายละเอียด คำพูด ประเด็นจากการสนทนาทั้งหมด จึงต้องพิจารณารายงานที่นำเสนอในประเด็นเหล่านี้ด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยถึงกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น ด้านการศึกษากับชุมชน ด้วยวิธีวิจัยชาติพันธุ์วรรณาภิमान ในการสังเคราะห์งานเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนผลการวิจัย และมีข้อเสนอดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา สามารถนำข้อมูลและผลการสังเคราะห์งานวิจัยในกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในวิจัยทางด้านการศึกษาเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย การสนับสนุนจากหน่วยงานนโยบายในพื้นที่ รวมทั้งการสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการวิจัยและกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสามารถนำองค์ความรู้ในเรื่องงานวิจัยและกระบวนการมีส่วนร่วมเป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา พัฒนาศักยภาพครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ได้
3. หน่วยงานให้ทุน รวมทั้งสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น หรือฝ่ายที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลและผลสังเคราะห์ไปขยายผล และเป็นข้อมูลเพื่อกำหนดนโยบายการสนับสนุนทุนวิจัย ด้านการศึกษากับชุมชนได้

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ด้านกระบวนการป้อนเข้า พบว่า เมืองค์ประกอบของทีมวิจัยและกลุ่มเป้าหมายมีความหลากหลาย การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์จึงต้องเมืองค์ประกอบทีมวิจัยและกลุ่มเป้าหมายครอบคลุม เพื่อให้เกิดประโยชน์และความร่วมมือและสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้
2. ด้านกระบวนการวิจัย จำนวน 9 ขั้นตอน ที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ออกมา สามารถนำไปเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน และเนื่องงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มีความยืดหยุ่นในการดำเนินงาน จึงสามารถประยุกต์และดัดแปลงผลการวิจัยในครั้งนี้ได้
3. จากการดำเนินโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่น ด้านการศึกษากับชุมชน มีการกระจายไปทั่วทั้งประเทศ เพื่อให้เกิดการสร้างเสริมความเข้มแข็งทางการศึกษา ควรสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูนักวิจัย ซึ่งเป็นนักปฏิบัติการในพื้นที่ และครูวิชาชีพ หรือ Professional Learning Community (PLC) เพื่อให้เกิดชุมชนนักปฏิบัติการขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. การวิจัยในครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ ในกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น ด้านการศึกษากับชุมชน ให้เห็นกระบวนการโดยภาพรวม ยังไม่ได้เจาะลึกลงไปถึงขั้นตอนการปฏิบัติการ ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรลงเอยรายละเอียดถึงวิธีการทดลองปฏิบัติการ และผลการทดลองปฏิบัติอย่างละเอียด

2. การทำตามกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ด้านการศึกษากับชุมชนไปทดลองดำเนินการตามขั้นตอน ในการวิจัยครั้งต่อไปควรนำไปทดสอบว่าผลการดำเนินงานใน 9 ขั้นตอน เป็นอย่างไร โดยเพิ่มการทดลองเชิงปริมาณเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

3. การวิจัยในครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์วิจัย โดยวิธีวิจัยชาติพันธุ์วรรณาภิมาน ตามแนวคิดของ นอบลิทและแฮร์ (Noblit; & Hare. 1988) ผู้วิจัยได้นำแนวคิดมาใช้ในการสังเคราะห์งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ด้านการศึกษากับชุมชน ซึ่งศึกษาข้อมูลจากรายงานวิจัย ไม่ได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูลในพื้นที่จริง ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการลงพื้นที่จริง ศึกษาข้อมูลจากครู นักเรียนและชุมชนจริง ซึ่งอาจใช้พื้นที่จากรายงานวิจัยที่ประเมินได้ หรือคัดเลือกด้วยวิธีการอื่น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กชกร ชินะวงศ์ (2548). งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นสื่อความหมายผ่านฐานคิดประสบการณ์. เอกสารเผยแพร่ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. วนิตาเพรส: เชียงใหม่.
- กาญจนา แก้วเทพ (2553). คุณลักษณะและวิธีวิทยางานวิจัยเพื่อท้องถิ่น. วนิตาเพรส: เชียงใหม่.
- กาญจนา ทองทั่ว (2552). ลีลาวิจัยไต่บ้าน พิมพ์ครั้งที่ 2. วนิตาเพรส: เชียงใหม่.
- โกมล สนั่นก้อง (2547). ป่าสองน้ำ คนสองวัฒนธรรม รวมบทความ หลักคิด แนวทาง ปฏิบัติการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น. วนิตาเพรส: เชียงใหม่.
- ชฎาภา บรรพพงศ์ (2550). การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพการศึกษาด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์ห่อภิมาณ. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชนันภรณ์ อารีกุล. (2549). เส้นทางวิชาชีพของครูผู้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ : การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาห่อภิมาณและการวิเคราะห์เนื้อหา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรัส สุวรรณเวลา. (2552). ชาวบ้านวิจัย รากฐานใหม่ของสังคม คุณค่า พลังและความสุข. วนิตาการพิมพ์: เชียงใหม่.
- ดวงพร อุณจิตต์. (2549). การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์เมตา. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). การวิเคราะห์ห่อภิมาณ (Meta-analysis). กรุงเทพฯ: นิชินแอตเวอร์ไทซิงกรุ๊ป.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย; และคณะ. (2552). การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาไทย: การวิเคราะห์ห่อภิมาณ (Meta-analysis). สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- บุบผา เมฆศรีทองคำ. (2547). การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาห่อภิมาณเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา. วิทยานิพนธ์ คม. (การวิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรียานุช จริยวิทยานนท์. (ม.ป.ป.). การศึกษาเพื่อปวงชน. สืบค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2555, จาก http://www.moe.go.th/EFA/images/stories/article/EFA_-Dr.Preeyanuch.pdf.
- ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2553). รายงานวิจัยการสังเคราะห์งานวิจัยด้านการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ระหว่างปี 2546-2552 ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กรุงเทพฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สมชาย สว่างจิตร์; และอิทธิพัทธ์ สุทนต์พรกุล. (2556). การสังเคราะห์ผลผลิตและผลลัพธ์ของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา : กรณีศึกษางานวิจัยเพื่อท้องถิ่นด้านการศึกษากับชุมชน. *มศว วิชาการ* ครั้งที่ 7. หน้า 16.
- สินธุ์ สโรบล. (2552). *วิธีวิทยาวิจัยเพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาชุมชน บทสังเคราะห์งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในประเทศไทยและประสบการณ์จากต่างประเทศ*. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. วนิตาเพรส: เชียงใหม่.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น. (2553, กันยายน-ตุลาคม). นานาทัศน์งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น (ฐานคิด ประสบการณ์ และบทเรียนจากคนหนุ่มวิจัย). *จดหมายข่าวงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น*. 11(5).
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สำนักงานภาค. (2543). *รายงานการประชุมการวิจัยเพื่อท้องถิ่น ครั้งที่ 1 การวิจัยเพื่อท้องถิ่น:รากฐานแห่งพลังปัญญา*. วนิตาเพรส: เชียงใหม่.
- (2545). *คู่มือการบริหารงานและการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เล่มที่ 1 แนวคิดและหลักการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- (2546). *ชุมชนท้องถิ่นกับการจัดการความรู้โดยอิสระ (การประชุมประจำปี งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ครั้งที่ 2 ปี 2545)*. วนิตาเพรส: เชียงใหม่.
- (2547). *รายงานประจำปี งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น 2546*. วนิตาเพรส: เชียงใหม่.
- (2549). *บทสังเคราะห์งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นภาคเหนือ*. วนิตาเพรส: เชียงใหม่.
- (2552). *งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น: คุณค่าและความหมาย (Meaning) ต่อสังคมไทย และก้าวต่อไปในอนาคต. เอกสารประกอบการประชุม “10 ปีงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น: คุณค่าและความหมาย (Meaning) ต่อสังคมไทย และก้าวต่อไปในอนาคต”*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- (2552). *ชาวบ้านวิจัย รากฐานใหม่ของสังคม คุณค่า พลังและความสุข*. วนิตาเพรส: เชียงใหม่.
- (2553). *รายงานประจำปี งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น 2552*. วนิตาเพรส: เชียงใหม่.
- อวยพร เรืองตระกูล; นงลักษณ์ วิรัชชัย; และคณะ. (2553). *การสังเคราะห์งานวิจัยด้านการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ระหว่างปี 2546-2552. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์*.
- อารมณ เพชรชื่น. (2548, มิถุนายน-ตุลาคม). บทความการสังเคราะห์งานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเกี่ยวกับการแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์*. 17(1): 77.
- อดุลย์ วัชรศิริคุณ. (2531). *การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง: การวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณนาอภิमान. วิทยานิพนธ์ (พัฒนศึกษา)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- อุทุมพร จามรมาน. (2531). *การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณลักษณะ*. กรุงเทพฯ: พันธุ์ปัทมลิขิต.
- Barnett-Page, Elaine; & Thomas, James. (2009). *Methods for the synthesis of qualitative research: a critical review*. ESRC National Centre for Research Methods.
- Bellanca, James.; Brandt, Ron. (2011). *21st Century Skill: Rethinking How Students learn*.
 ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21. แปลโดย วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง
 และอริป จิตตฤกษ์. กรุงเทพฯ: โอเพ่นเวิลด์ส, 2554.
- Noblit, G.W., & Hare, R.D., (1988). *Meta - Ethnography: Synthesizing Qualitative Studies*.
 Newbury Park: Sage Publications.
- Weed, Mike. (2005). "Meta Interpretation": A Method for the Interpretive Synthesis of Qualitative
 Research. *Forum Qualitative Sozialforschung/ Forum: Qualitative Social Research*.
 6(1).
- Ring N, Ritchie K.; Mandava L.; & Jepson R. (2010). *A guide to synthesising qualitative
 research for researchers undertaking health technology assessments and systematic
 reviews*. Retrieved November 25, 2012, from
<http://www.nhshealthquality.org/nhsqis/8837.html>.
- Strand, Kerry; et al. (2003). *Community-Based Research and Higher Education: Principle
 and Practice*, San Francisco; Wiley Imprint.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อรายงานวิจัยจำนวน 45 เรื่อง

- จารุวัจน์ สองเมือง และคณะ. (2550). การพัฒนาระบบเขียนภาษามลายูปาตานีด้วยอักษรยาวี เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่น :กรณีศึกษาตำบลเขาตูม อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี (RDG49M0012). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ชญาดา ดานวงศ์ และคณะ. (2550). การศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดการการเรียนรู้การสอนที่เหมาะสมกับเด็กที่มีความสามารถและพฤติกรรมเรียนที่แตกต่างกัน : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านครูเมือง (อ่อนนุเคราะห์) อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี (RDG49E0017). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ชนกพร จุฑาสงษ์ และคณะ. (2554). ศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของ กศน. ฆ้องชัย อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดกาฬสินธุ์ (RDG53E0030). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ชุตินันท์ กันทวิชัย และคณะ. (2551). การใช้ Ecological Framework ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมบ้านแม่แฮเหนือ อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ (RDG50N0044). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ชวลิตรัตน์ สุขศรี และคณะ. (2552). รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามศักยภาพผู้เรียน โรงเรียนบ้านพอก อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี (RDG51E0109). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ชูชาติ ชัยศรี และคณะ. (2548). การศึกษารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธเพื่อพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียนบ้านสันมะเค็ดสันขี้เหล็กหัวฝายพัฒนา ตำบลเวียงกาหลง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย (RDG47N0048). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ฉลอง คูเมือง และคณะ. (2546). การสร้างและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ด้านการอนุรักษ์ป่าธรรมชาติที่ยั่งยืนของชุมชน กรณีศึกษา โรงเรียนจตุคามพัฒนา จังหวัดร้อยเอ็ด (RDG45E0009). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ทัศนีย์ คำดี และคณะ. (2547). การศึกษาแนวทางและกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีส่วนร่วมของชุมชน ในเขตชนบทพื้นที่ราบ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย (RDG46N0016). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- นงพรรณ ไชยประเสริฐ และคณะ. (2548). รูปแบบการเรียนรู้วัฒนธรรมวิถีพุทธ เพื่อการพัฒนาคุณธรรม นักเรียนโรงเรียนบ้านดงป่าसान ตำบลเวียงกาหลง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย (RDG47N0046). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

- นิพนธ์ คิตนุนาม และคณะ . (2552). สืบสานองค์ความรู้เรื่องกระบี่ (ควาย) เพื่อนำปรับใช้ในชุมชนบ้านป็นัว ตำบลตาเบา อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ (RDG52E0041). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- นุกูล สิงสุพรรณ และคณะ. (2550). รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิถีชีวิตภูมิปัญญาชุมชนให้กับนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของโรงเรียน ชุมชน และองค์การบริหารส่วนตำบลนาเชือก กรณี ศึกษา (RDG49E0006). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ประยูร บุญยัสสะ และคณะ. (2548). รูปแบบการพัฒนานักเรียนให้เป็น "คนดีศรีเตาป่า" โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านเตาป่า ตำบลนาสีนวล อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม (RDG47E0003). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ประสิทธิ์ ชาญศิริ และคณะ. (2550). การพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดีศรีเตาป่า โดย การมีส่วนร่วมของชุมชน กรณีศึกษา : โรงเรียนบ้านเตาป่า ตำบลนาสีนวล อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม (RDG49E0004). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ประสิทธิ์ สิริธโร และคณะ. (2548). การวิจัยเพื่อพัฒนาศักยภาพของครูผู้สอนและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ (RDG47N0005). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ปริญญา สุพรรณรัตน์ และคณะ . (2552). แนวทางพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนโดยใช้กระบวนการวิจัย เพื่อท้องถิ่นของโรงเรียนไทรงาม ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง (RDG52S0006). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- พยงค์ การิเทพ และคณะ . (2550). การจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นโดยครู และชุมชน : กรณีโรงเรียนบ้านเม็กดำ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม (RDG49E0013). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ไพฑูรย์ สุขสะเกษ และคณะ. (2553). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นบ้านหนองแปนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน กรณีโรงเรียนบ้านหนองแปน ตำบลนาดี อำเภอนาเยีย จังหวัดอุบลราชธานี (RDG52E0023). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ไพรัช ใหม่ชมภู และคณะ. (2546). การพัฒนาหลักสูตรเพื่อท้องถิ่นระดับโรงเรียนในพื้นที่อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ (RDG45N0024). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- มงคล สุภามณี และคณะ. (2547). การศึกษากระบวนการในการบูรณาการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนกับความต้องการของท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตพื้นที่เมือง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย (RDG46N0032). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

- ไมตรี บุญทศ และคณะ . (2550). แดงโมยโสธรกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน
โรงเรียนบ้านคำเกิด กรณีศึกษา : บ้านคำเกิด ตำบลกระจ่าย อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร
(RDG50E0008). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- เยาวภา โคตรบรม และคณะ . (2551). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นการพึ่งตนเองในการ
พัฒนาพันธุ์ การผลิต และการแปรรูปข้าวพื้นบ้านอินทรีย์อย่างมีส่วนร่วมของชุมชนหินผา
ฟ้า น้ำ ตำบลนาหนองทุ่ม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ (RDG50E0044). รายงานวิจัย
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- เรียม สิงห์ ทธ และคณะ . (2547). การศึกษาวิถีชีวิตของลาหู่ละ บ้านขอบดง เพื่อจัดทำหลักสูตร
ท้องถิ่นในการเรียนการสอนโรงเรียนบ้านขอบดง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่
(RDG46N0021). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- วิรัช พรหมสุพรรณ และคณะ . (2550). การสืบสานวัฒนธรรมในวร รัตนธรรมสรภัญ ญะ ภูมิปัญญา
ชุมชนสู่สถานศึกษา กรณีศึกษา : โรงเรียนบ้านขัวไม้แก่น ตำบลหนองกินเพล อำเภวาริน
ชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี (RDG49E0019). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการ
วิจัย.
- วีระพันธ์ นาดรีชน และคณะ . (2548). กระบวนการศึกษาองค์ความรู้ของชุมชนเพื่อจัดทำสาระการ
เรียนรู้ประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ครู นักเรียน
โรงเรียนบ้านวังเวินกุดหล่ม ตำบล ศรีบุญเรือง อำเภอ ชนบท จั งหวัด ขอนแก่น
(RDG47E0013). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- วีระวุฒิ วงศ์สันต์ และคณะ . (2549). รูปแบบการส่งเสริมหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟู
ภูมิปัญญาท้องถิ่นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรดิตรดิธเขต 1 โดยความร่วมมือของ
สถานศึกษากับชุมชนอำเภอลับแล จังหวัดอุดรดิตรดิธ (RDG48N0006). รายงานวิจัยสำนักงาน
กองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ศรายุช เชาว์ชาญ และคณะ . (2550). การมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาของชุมชน และ
องค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อสร้างฐานการเรียนรู้ในระดับตำบลหนองแดง อำเภอนาเชือก
จังหวัดมหาสารคาม (RDG49E0007). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ศรีสมร ใจผูก และคณะ . (2548). การศึกษาแนวทางและกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้น
พื้นฐาน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ในเขตชนบทพื้นที่ราบ ระยะที่ 2 : กรณีศึกษา
โรงเรียนบ้านทุ่งหลวง ตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย (RDG47N0035).
รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ศักดิ์พงศ์ หอมหวล และคณะ.(2546). รูปแบบและกระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยชุมชน
เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโนนสูงดอนหลี่ จังหวัด
มหาสารคาม (RDG45E0008). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

- สมาน นวลศรี และคณะ. (2547). การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เอื้อต่อการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมโดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนบ้านสบซุ่น อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน (RDG46N0027). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สมัย ประทุม และคณะ. (2550). กระบวนการมีส่วนร่วมระหว่าง โรงเรียนและชุมชนในการจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านแดงโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น (RDG49E0002). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สระรณี ดือระ และคณะ. (2552). การศึกษาปัจจัยและพฤติกรรมการจัดระบบการศึกษาโดยครอบครัว (Home School) ร่วมกับอาสาสมัครผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษาในพื้นที่อำเภอยิ่งงอ จังหวัดนราธิวาส (RDG51S0016). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สะสือรี วาลี และคณะ. (2553). แนวทางการจัดการศึกษาตาดีกาอัล - ฟาลาฮู โดยการมีส่วนร่วมของเด็กนักเรียน ผู้ปกครอง องค์การบริหารส่วนตำบล และชุมชนบ้านบือราแง ตำบลลูโป๊ะบะยะ อำเภอยิ่งงอ จังหวัดนราธิวาส (RDG52S0031). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สุกัยยะ สำสัว และคณะ. (2551). การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย จากแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2546 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอนุบาลนุรุลอิสลาม (บ้านลาหงา) หมู่ที่ 6 ตำบลละงู อำเภอละงู จังหวัดสตูล (RDG50S0012). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สุคนธ์ทิพย์ รักษ์แก้ว และคณะ. (2553). รูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านเกาะแรต หมู่ที่ 3 ตำบลดอนสัก อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี (RDG52S0033). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สุทธิ สายสุนีย์ และคณะ. (2550). การจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบงานวิจัย ของโรงเรียนบ้านตะโละใส ตำบลปากน้ำ อำเภอละงู จังหวัดสตูล (RDG49S0005). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สุธน จินดารัตน์ และคณะ. (2548). การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างวินัยของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลแม่ชะจาน ตำบลแม่เจดีย์ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย (RDG47N0047). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สุธีรพล มีสุนทร และคณะ. (2548). กระบวนการมีส่วนร่วมการจัดทำหลักสูตรเพื่อท้องถิ่น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครศรีธรรมราช (RDG47S0010). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สุเมธ พรหมรักษา และคณะ. (2547). การบูรณาการการเรียนรู้เพื่อชุมชนโดยเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงใหม่- ลำพูน (RDG46N0033). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

- สุรพล ไชยพงษ์ และคณะ. (2550). การสร้างหลักสูตรภาษาของ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบล คลองพลู และตำบลตะเคียนทอง กิ่งอำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ (RDG49M0001). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สุวัฒน์ ญาณะโค และคณะ. (2548). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นป่าชุมชนแบบมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านหนองหล่ม บ้านป่าบง และบ้านป่าปวย ตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน (RDG47N0014). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- เสรี สุวรรณเพชร และคณะ. (2546). การจัดการศึกษา (ธรรมนูญโรงเรียน) ที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นโดยประชาคมเมืองฝาง กรณีศึกษาโรงเรียนฝาง ชนูปถัมภ์ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ (RDG45N0017). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- โลวัฒน์ พรหมสุพรรณ และคณะ. (2550). กระบวนการมีส่วนร่วมของบ้าน วัด โรงเรียน และชุมชน ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัย สำหรับเด็กและเยาวชน : กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านนาดี กิ่งอำเภอเขาชัย จังหวัดอุบลราชธานี (RDG49E0021). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- หมีต หนูชูสุข และคณะ. (2551). ศึกษาแบบการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ ร.ร. สันติสุขมุสลิมวิทยา บ้านควนโพธิ์ ตำบลควนโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสตูล (RDG50S0013). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- อดุลย์ มะหะหมัด และคณะ. (2549). แนวทางการพัฒนาทักษะการอ่านและการสอนอัลกุรอานที่ถูกต้องตามหลักกา รอ่านแบบกีรออาตีย ตำบลระแว้ง อำเภอ ยะรัง จังหวัดปัตตานี (RDG48S0013). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- อุทัย แสงสุพรรณ และคณะ. (2547). การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับชุมชนในเขตพื้นที่สูง (ชนเผ่า) เขตพื้นที่บริการโรงเรียนบ้านห้วยแม่เลี่ยม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย (RDG46N0022). รายงานวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบและให้ข้อเสนอแบบประเมินคุณภาพรายงานวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร.อวรณ์ โอภาสพัฒนากิจผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย
รองผู้อำนวยการดำเนินงานวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บัญญัติ แก้วส่อง
ผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
4. อาจารย์ ดร.อรอุมา เจริญสุข
อาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและ
วิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. อาจารย์ ดร.รณิดา เขยชุ่ม
อาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและ
วิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ค

แบบประเมินคุณภาพรายงานวิจัยเชิงคุณภาพ

ชื่อเรื่อง

งานวิจัย _____

รหัสงานวิจัย _____

ลักษณะที่ประเมิน	ผลการประเมิน			
	3	2	1	0
1. ชื่อเรื่องการวิจัยมีความชัดเจน				
2. เหตุผล/ความจำเป็นในการทำวิจัยมีความสมเหตุสมผล				
3. คำถามวิจัย/ปัญหาวิจัยมีความชัดเจน				
4. วัตถุประสงค์ของการวิจัยชัดเจน				
5. นิยามศัพท์เฉพาะมีความชัดเจน				
6. การนำเสนอองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง (ทั้งแนวคิด/ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง) หรือบริบทของพื้นที่วิจัย				
7. การออกแบบการวิจัย				
8. การเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นก่อนทดลองปฏิบัติการ				
9. กระบวนการมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัย				
10. ความถูกต้องและเหมาะสมของข้อมูล				
11. การทดลองปฏิบัติการวิจัย				
12. การสรุปผลการวิจัยสอดคล้องกับปัญหาวิจัย/วัตถุประสงค์การวิจัย				
13. การใช้ประโยชน์หลังการวิจัยเสร็จสิ้น				
14. การอภิปรายผลและให้ข้อเสนอแนะ				

รายละเอียดองค์ประกอบระดับคุณภาพของรายงานวิจัย

1. ชื่อเรื่องการวิจัยมีความชัดเจน

องค์ประกอบคือ 1) พื้นที่ศึกษาวิจัย 2) ประเด็นหลักของการวิจัย 3) ความต้องการหรือเป้าหมายของการวิจัย

เกณฑ์ระดับคุณภาพการประเมิน

3 คะแนน มีครบทุกองค์ประกอบ

2 คะแนน มี 2 องค์ประกอบ

1 คะแนน มี 1 องค์ประกอบ

0 คะแนน ไม่มีตามองค์ประกอบที่กำหนด

2. เหตุผล/ความจำเป็นในการทำวิจัยมีความสมเหตุสมผล

องค์ประกอบคือ 1) นำเสนอความสำคัญของสภาพปัญหา /ความต้องการที่จะศึกษา 2) มีการเชื่อมโยงระหว่างสภาพปัญหา /ความต้องการที่จะศึกษาสู่แนวทางการแก้ไขปัญหา 3) อ้างอิงข้อมูลจากแหล่งที่น่าเชื่อถือประกอบการระบุปัญหา/สาเหตุ/ความต้องการของการทำวิจัย

เกณฑ์ระดับคุณภาพการประเมิน

3 คะแนน มีครบทุกองค์ประกอบ

2 คะแนน มี 2 องค์ประกอบ

1 คะแนน มี 1 องค์ประกอบ

0 คะแนน ไม่มีตามองค์ประกอบที่กำหนด

3. คำถามวิจัย/ปัญหาวิจัยมีความชัดเจน

องค์ประกอบคือ 1) สอดคล้องกับชื่อเรื่อง 2) เหมาะสมของปัญหาการวิจัย 3) นำไปสู่วิธีการแก้ไขปัญหา

เกณฑ์ระดับคุณภาพการประเมิน

3 คะแนน มีครบทุกองค์ประกอบ

2 คะแนน มี 2 องค์ประกอบ

1 คะแนน มี 1 องค์ประกอบ

0 คะแนน ไม่มีตามองค์ประกอบที่กำหนด

4. วัตถุประสงค์ของการวิจัยชัดเจน

องค์ประกอบคือ 1) สอดคล้องกับปัญหาการวิจัย 2) เป็นแนวทางดำเนินการวิจัย 3) ทำกับและติดตามการวิจัยให้มีความเป็นไปได้

เกณฑ์ระดับคุณภาพการประเมิน

3 คะแนน มีครบทุกองค์ประกอบ

2 คะแนน มี 2 องค์ประกอบ

1 คะแนน มี 1 องค์ประกอบ

0 คะแนน ไม่มีตามองค์ประกอบที่กำหนด

5. นิยามศัพท์เฉพาะมีความชัดเจน

องค์ประกอบคือ 1) ครอบคลุมทุกประเด็นในการวิจัย 2) สะท้อนถึงการดำเนินงานหรือสิ่งที่ต้องการนำเสนออย่างชัดเจนในเชิงปฏิบัติการ 3) สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ตามองค์ความรู้ของนักวิจัยหรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง

เกณฑ์ระดับคุณภาพการประเมิน

3 คะแนน มีครบทุกองค์ประกอบ

2 คะแนน มี 2 องค์ประกอบ

1 คะแนน มี 1 องค์ประกอบ

0 คะแนน ไม่มีตามองค์ประกอบที่กำหนด

6. การนำเสนอองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง (ทั้งแนวคิด/ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง) หรือบริบทของพื้นที่วิจัย

องค์ประกอบคือ 1) นำเสนอบริบทพื้นที่ที่ทำการวิจัย 2) ทบทวนและเชื่อมโยงองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง (ทั้งแนวคิด/ทฤษฎี/งานวิจัยที่สอดคล้องกับปัญหาวิจัยและคำถามวิจัย) 3) นำเสนอองค์ความรู้สู่การพัฒนา/สร้างกระบวนการดำเนินการวิจัย

เกณฑ์ระดับคุณภาพการประเมิน

3 คะแนน มีครบทุกองค์ประกอบ

2 คะแนน มี 2 องค์ประกอบ

1 คะแนน มี 1 องค์ประกอบ

0 คะแนน ไม่มีตามองค์ประกอบที่กำหนด

7. การออกแบบการวิจัย

องค์ประกอบคือ 1) เน้นการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นขั้นตอนชัดเจน นำไปสู่การคิดแผนงาน / แนวทางแก้ปัญหา 2) ระบุองค์ประกอบที่มียุทธศาสตร์/บทบาทได้ชัดเจนสอดคล้องกับการแก้ปัญหา 3) ระบุวิธีการ/เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เกณฑ์ระดับคุณภาพการประเมิน

3 คะแนน มีครบทุกองค์ประกอบ

2 คะแนน มี 2 องค์ประกอบ

1 คะแนน มี 1 องค์ประกอบ

0 คะแนน ไม่มีตามองค์ประกอบที่กำหนด

8. การเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นก่อนทดลองปฏิบัติการ

องค์ประกอบคือ 1) นำเสนอวิธีเก็บข้อมูล 2) นำเสนอผลการบันทึกข้อมูล 3) นำเสนอหลักฐานการเก็บข้อมูล/การวิเคราะห์ของชุมชน

เกณฑ์ระดับคุณภาพการประเมิน

3 คะแนน มีครบทุกองค์ประกอบ

2 คะแนน มี 2 องค์ประกอบ

1 คะแนน มี 1 องค์ประกอบ

0 คะแนน ไม่มีตามองค์ประกอบที่กำหนด

9. กระบวนการมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัย

องค์ประกอบคือ 1) นำเสนอกระบวนการในการร่วมคิดวางแผน/ตัดสินใจ 2) นำเสนอ/แสดงความร่วมมือระหว่างการทำดำเนินการวิจัย 3) นำเสนอการสนับสนุนกระบวนการวิจัยจากหน่วยงาน/องค์กรในพื้นที่

เกณฑ์ระดับคุณภาพการประเมิน

3 คะแนน มีครบทุกองค์ประกอบ

2 คะแนน มี 2 องค์ประกอบ

1 คะแนน มี 1 องค์ประกอบ

0 คะแนน ไม่มีตามองค์ประกอบที่กำหนด

10. ความถูกต้องและเหมาะสมของข้อมูล

องค์ประกอบคือ 1) กิจกรรมมีความแตกต่าง /หลากหลาย (ไม่เป็นกิจกรรมเดียวตลอดทั้งเล่มและมีมากกว่า 2 ครั้ง) 2) การเก็บข้อมูลมากกว่า 2 วิธีการ 3) มีการตรวจสอบข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

เกณฑ์ระดับคุณภาพการประเมิน

3 คะแนน มีครบทุกองค์ประกอบ

2 คะแนน มี 2 องค์ประกอบ

1 คะแนน มี 1 องค์ประกอบ

0 คะแนน ไม่มีตามองค์ประกอบที่กำหนด

11. การทดลองปฏิบัติการวิจัย

องค์ประกอบคือ 1) นำเสนอหลักฐานแนวทาง/การทดลองปฏิบัติการ 2) นำเสนอผลความสำเร็จจากการวิจัย/การทดลองปฏิบัติการ 3) แสดงเอกสาร/หลักฐานที่แสดงถึงความสำเร็จ

เกณฑ์ระดับคุณภาพการประเมิน

3 คะแนน มีครบทุกองค์ประกอบ

2 คะแนน มี 2 องค์ประกอบ

1 คะแนน มี 1 องค์ประกอบ

0 คะแนน ไม่มีตามองค์ประกอบที่กำหนด

12. การสรุปผลการวิจัยสอดคล้องกับปัญหาวิจัย/วัตถุประสงค์การวิจัย

องค์ประกอบคือ 1) สรุปผลการวิจัยสอดคล้องกับการเก็บรวบรวมข้อมูล 2) สรุปผลการวิจัยสอดคล้องกับปัญหาการวิจัย/คำถามการวิจัย 3) สรุปผลการวิจัยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

เกณฑ์ระดับคุณภาพการประเมิน

3 คะแนน มีครบทุกองค์ประกอบ

2 คะแนน มี 2 องค์ประกอบ

1 คะแนน มี 1 องค์ประกอบ

0 คะแนน ไม่มีตามองค์ประกอบที่กำหนด

13. การใช้ประโยชน์หลังการวิจัยเสร็จสิ้น

องค์ประกอบ คือ 1) นำเสนอวิธีการและแนวทางใช้ประโยชน์จากงานวิจัย 2) ระบุผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัย 3) นำเสนอการขยายผลและต่อยอดงานวิจัย

เกณฑ์ระดับคุณภาพการประเมิน

3 คะแนน มีครบทุกองค์ประกอบ

2 คะแนน มี 2 องค์ประกอบ

1 คะแนน มี 1 องค์ประกอบ

0 คะแนน ไม่มีตามองค์ประกอบที่กำหนด

14. การอภิปรายผลและให้ข้อเสนอแนะ

องค์ประกอบคือ 1) อภิปรายผลจากแนวคิด /ทฤษฎี/งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง /บริบทพื้นที่ 2) มีข้อเสนอแนะต่อการขยายผลต่อไปในอนาคต 3) นำเสนอข้อจำกัด/แนวทางในการแก้ปัญหา /แนวทางการศึกษาวิจัยต่อ

เกณฑ์ระดับคุณภาพการประเมิน

3 คะแนน มีครบทุกองค์ประกอบ

2 คะแนน มี 2 องค์ประกอบ

1 คะแนน มี 1 องค์ประกอบ

0 คะแนน ไม่มีตามองค์ประกอบที่กำหนด

ผลการประเมินคุณภาพรายงานวิจัยจำนวน 43 เล่ม
(ยกเว้นรายงานของโครงการวิจัยเด่นของ สกว.จำนวน 2 เล่ม)

ตาราง ผลการประเมินคุณภาพรายงานวิจัย

ข้อ เล่มที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	รวม	ร้อยละ	ผลการ ประเมิน
1*	3	3	3	3	1	2	3	3	3	2	3	3	3	2	37	88.10	คัดเลือก
2*	2	2	3	3	3	2	3	3	3	3	2	3	3	2	37	88.10	คัดเลือก
3	3	2	2	3	0	3	3	3	2	1	2	3	2	1	30	71.43	ไม่คัดเลือก
4	2	3	3	3	3	3	3	3	1	2	2	1	0	3	32	76.19	ไม่คัดเลือก
5	3	3	3	3	2	2	3	3	1	1	2	2	2	3	33	78.57	ไม่คัดเลือก
6	3	3	3	3	0	1	3	3	2	1	2	3	1	1	29	69.05	ไม่คัดเลือก
7	3	2	3	3	0	2	3	2	3	3	3	2	1	2	32	76.19	ไม่คัดเลือก
8	2	2	3	2	0	1	3	3	3	3	1	3	2	1	29	69.05	ไม่คัดเลือก
9	3	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	1	2	35	83.33	ไม่คัดเลือก
10	2	2	3	3	2	2	3	3	3	3	2	3	3	1	35	83.33	ไม่คัดเลือก
11	2	3	3	3	0	2	1	2	1	1	3	1	2	3	27	64.29	ไม่คัดเลือก
12	3	3	3	3	0	1	3	3	3	2	3	2	1	2	32	76.19	ไม่คัดเลือก
13	3	3	3	2	0	2	3	3	3	3	0	0	0	0	25	59.52	ไม่คัดเลือก
14	2	3	3	2	2	3	2	3	1	1	0	2	1	1	26	61.90	ไม่คัดเลือก
15	2	2	3	2	0	2	3	3	3	2	3	3	3	3	34	80.95	ไม่คัดเลือก
16	2	3	3	3	0	2	3	2	1	1	3	2	1	1	27	64.29	ไม่คัดเลือก
17	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	3	2	1	1	35	83.33	ไม่คัดเลือก
18	3	2	3	2	3	3	3	2	1	2	3	3	1	1	32	76.19	ไม่คัดเลือก
19*	3	2	3	2	3	3	3	3	2	2	3	3	2	2	36	85.71	คัดเลือก
20	3	2	3	2	0	1	3	2	2	3	2	1	2	1	27	64.29	ไม่คัดเลือก
21*	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	2	2	1	2	36	85.71	คัดเลือก
22	2	3	3	3	0	2	3	3	3	2	3	3	1	1	32	76.19	ไม่คัดเลือก
23	3	2	3	3	0	3	3	3	3	2	2	3	2	1	33	78.57	ไม่คัดเลือก
24	2	3	3	3	0	1	3	3	3	2	3	1	1	1	29	69.05	ไม่คัดเลือก
25*	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1	2	39	92.86	คัดเลือก
26	2	2	3	2	3	2	3	3	3	3	2	2	1	2	33	78.57	ไม่คัดเลือก
27	3	3	3	3	3	3	2	2	2	3	2	2	2	2	35	83.33	ไม่คัดเลือก
28	2	2	3	3	0	2	3	3	2	3	3	3	1	2	32	76.19	ไม่คัดเลือก
29*	3	3	3	3	0	3	3	3	2	3	3	3	3	2	37	88.10	คัดเลือก
30	2	2	3	3	3	2	3	3	2	2	2	3	3	2	35	83.33	ไม่คัดเลือก

[illegible]

ภาคผนวก จ

รายชื่อโครงการวิจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณลักษณะและสังเคราะห์ด้วยการวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิमान

ที่	ชื่อโครงการ
1	รูปแบบและกระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยชุมชนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านโนนสูงตอนหลังจังหวัดมหาสารคาม
2	การสร้างและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นด้านการอนุรักษ์ป่าธรรมชาติที่ยั่งยืนของชุมชน กรณีศึกษา โรงเรียนจตุคามพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ด
3	แนวทางการพัฒนาทักษะการอ่านและการสอนอัลกุรอานที่ถูกต้องตามหลักการอ่านแบบกิรออาตี๋ยด้าบละแว้ง อ.ยะรัง จังหวัดปัตตานี(โครงการวิจัยเด่น)
4	การศึกษารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธเพื่อพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียนบ้านสันมะเค็ดสันชีเหล็กหัวฝายพัฒนาตำบลเวียงกาหลง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย
5	รูปแบบการส่งเสริมหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายุทธดิดิต์เขต1โดยความร่วมมือของสถานศึกษากับชุมชนอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
6	การจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบงานวิจัยของโรงเรียนบ้านตะโล๊ะใส ตำบลปากน้ำอำเภอลงขันจังหวัดสตูล(โครงการวิจัยเด่น)
7	การมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาของชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อสร้างฐานการเรียนรู้ในระดับตำบลหนองแดงอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
8	กระบวนการมีส่วนร่วมของบ้าน วัด โรงเรียน และชุมชนในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัย สำหรับเด็กและเยาวชน:กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านนาดี กิ่งอำเภอนาเยียว จังหวัดอุบลราชธานี
9	การศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของ กศน.ม้องชัยอำเภอม้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์

ภาคผนวก ฉ
ตารางบันทึกข้อมูลรายโครงการ

ตารางบันทึกข้อมูลรายโครงการ

บันทึกข้อมูล	รายงานวิจัยเล่มที่ 1	รายงานวิจัยเล่มที่ 2	รายงานวิจัยเล่มที่ 3	รายงานวิจัยเล่มที่ 4	รายงานวิจัยเล่มที่ 5	รายงานวิจัยเล่มที่ 6	รายงานวิจัยเล่มที่ 7	รายงานวิจัยเล่มที่ 8	รายงานวิจัยเล่มที่ 9
กระบวนการป้อนเข้า									
ที่มา/ ความสำคัญ/ ปัญหา	-โรงเรียน ชุมชน กรรมการ สถานศึกษาร่วมกัน พิจารณาถึงการ อนุรักษ์/สืบสาน/สืบ ทอดขนบธรรมเนียม ประเพณีภูมิปัญญา ท้องถิ่น -ได้ทดลองสอนภูมิ ปัญญา 1 สาขา และ มีความสนใจสาขา อื่นแต่ขาด งบประมาณ	- โรงเรียนและชุมชน ตั้งอยู่ใกล้กับป่า ธรรมชาติที่มี ความสัมพันธ์กับวิถี ชีวิตของผู้คนใน ท้องถิ่น จึงควรจัด การศึกษาตาม สภาพของท้องถิ่น ด้วยการสร้าง หลักสูตรที่ สอดคล้องกับบริบท พื้นที่	- นักเรียนอ่านอัลกุ รอานไม่ได้	- เด็กขาดคุณธรรม คณะครู กรรมการ สถานศึกษาและ ผู้เกี่ยวข้องในการนำ วิถีพุทธมาบูรณา การ	- พบ.การศึกษาใน การจัดทำหลักสูตร ให้เหมาะสมกับ สภาพ - ไม่สามารถ ดำเนินงานอย่างมี ประสิทธิภาพ เนื่องจาก 1) ไม่ ชัดเจนในการจัดทำ 2) ขาดเครือข่ายการ เรียนรู้ร่วมกันของ โรงเรียน	- จากการทำงาน วิจัยในการฟื้นฟู ชนบทพื้นบ้านมุสลิมฯ โดยโรงเรียนเข้าไปมี ส่วนร่วมในการทำ หลักสูตรชนบทและ ฐานการเรียนรู้ ทำ ให้เด็กสามารถ เรียนรู้ด้วยวิธีการที่ หลากหลาย แต่ครู ยังเป็นผู้กำหนด ประเด็นการศึกษา จึงเกิดแนวคิดที่จะ จัดการเรียนรู้ให้ตรง กับความต้องการ ของผู้เรียนมากที่สุด	- จากเวทีประชาคม พบว่านักเรียนอ่าน ไม่ออก เขียนไม่ได้ คิดเลขไม่เป็น ขาด คุณธรรมจริยธรรม - ขาดการมีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการ ของ อบต.ในการ สนับสนุนการจัด การศึกษา	- นักเรียนขาด ระเบียบวิจัย คุณธรรมจริยธรรม	- เนื้อหารายวิชา ยากสำหรับการ จัดการเรียนการ กศน. - ครูและบุคลากรมี ประสบการณ์การทำ วิจัยเพื่อท้องถิ่นจึง สนใจใช้ กระบวนการวิจัยมา สร้างกระบวนการ เรียนรู้
สถานะ หน.	ผอ.โรงเรียน	ครู	ครู	ผอ.โรงเรียน	ศึกษานิเทศก์	ผอ.โรงเรียน	ผอ.โรงเรียน	ศึกษานิเทศก์	ผอ.กศน.
จำนวนทีมวิจัย	18 คน	11 คน	18 คน	15 คน	11 คน	28 คน	12 คน	8 คน	26 คน
องค์ประกอบ นักวิจัย	-ครู 9 คน -ครูภูมิปัญญา 22 คน	- ครู 6 คน - นักวิจัยชาวบ้าน 5 คน - ผู้นำชุมชน 3 คน - อบต. (ปลัด/นายก อบต.) - ประธานแม่บ้าน - ประธานกรรมการ	- ครู - กรรมการศูนย์ฯ - ผู้ปกครอง - ผู้สนใจทั่วไป	- ครู - ผู้ปกครอง	ศึกษานิเทศก์เขต	- ครู - นักเรียน - ชุมชน	- ผอ.โรงเรียน 3 คน - อบต. - กก.สถานศึกษา - ผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน - ครู - พระสงฆ์	ศึกษานิเทศก์	- ผอ.กศน. - ครู กศน. - กรรมการ สถานศึกษา - ผู้ใหญ่บ้าน

บันทึกข้อมูล	รายงานวิจัยเล่มที่ 1	รายงานวิจัยเล่มที่ 2	รายงานวิจัยเล่มที่ 3	รายงานวิจัยเล่มที่ 4	รายงานวิจัยเล่มที่ 5	รายงานวิจัยเล่มที่ 6	รายงานวิจัยเล่มที่ 7	รายงานวิจัยเล่มที่ 8	รายงานวิจัยเล่มที่ 9
		สถานศึกษา							
กลุ่มตัวอย่าง/ กลุ่มเป้าหมาย	ป.1-6 จำนวน 149 คน	- ทีมวิจัย 11 คน - ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้นำ 8 คน - ครูภูมิปัญญา 35 คน - นักเรียน 569 คน - วิทยากรภายนอก 4คน - หน่วยงานในพื้นที่	- ครูผู้สอนอัลกุรอาน	- ทีมวิจัย 15 คน - กรรมการ สถานศึกษา - ผู้ปกครอง	- ผู้บริหาร สถานศึกษา 30 แห่ง/โรงเรียน - ครูแกนนำ 120 คน - ชุมชน/ภูมิปัญญา 120 คน	- นักเรียน 614 คน	- นักเรียน 952 คน/ ครู/ผู้ปกครอง/กก. สถานศึกษาใน โรงเรียนในเขต บริการ 4 แห่ง - หมู่บ้าน 10 หมู่บ้าน - วัด 7 แห่ง - สมาชิก/ผู้บริหาร อบต. - ผู้นำชุมชน	- เด็ก เยาวชน นักเรียน - ชุมชน 4 หมู่บ้าน - พระสงฆ์	- ครู กศน. - นักศึกษา - กรรมการ สถานศึกษา
พื้นที่วิจัย	4 หมู่บ้านตำบล หนองบัวแก้ว อำเภอพยุหะคีรี พิจิตร จังหวัด มหาสารคาม	- ป่าธรรมชาติใน โรงเรียน - พื้นที่ 4 หมู่บ้าน ตำบลกู่กาสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด	8 ชุมชน ตำบลระ แสวง ตำบลวัด อำเภอเยรัง จังหวัด ปัตตานี	โรงเรียนบ้านสัน มะเค็ด ตำบลเวียง กาหลง อำเภอเวียง ป่าเป้า จังหวัด เชียงราย หมู่บ้าน 3 หมู่บ้าน	- โรงเรียนในอำเภอ ลับแลทุกโรงเรียน (30 โรงเรียน) จังหวัดอุตรดิตถ์	- โรงเรียนบ้านตะ โล๊ะไฮ และหมู่บ้าน 3 หมู่บ้าน ตำบล ปากน้ำ อำเภอละ งู จังหวัดสตูล	ตำบลหนองแดง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	โรงเรียนบ้านนาดี อำเภอนาเยีย จังหวัดอุบลราชธานี	อำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์
คำถามการ วิจัย	1) รูปแบบและ วิธีการถ่ายทอดภูมิ ปัญญาโดยชุมชน เป็นอย่างไร อีกทั้ง โรงเรียนและชุมชน จะใช้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นเพื่อร่วมจัด การศึกษาและจะมี กระบวนการเรียนรู้ ที่หลากหลาย	1) ชุมชนมีองค์ ความรู้เกี่ยวกับป่า และการจัด การศึกษาอย่างไร 2) จะนำองค์ความรู้ จากภูมิปัญญา ท้องถิ่นในด้านการ อนุรักษ์ป่า มาสร้าง และพัฒนาเป็น หลักสูตรท้องถิ่นได้	แนวทางการนำ ระบบการอ่านและ การสอนอัลกุรอาน แบบกัรอายัตยี่ที่ สามารถทำให้เด็ก รู้จัก เข้าใจ และอ่าน ได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว มี ความสุขพร้อมกับมี จริยธรรมและ	รูปแบบกระบวนการ เรียนรู้แนววิถีพุทธ เพื่อพัฒนาคุณธรรม นักเรียนโรงเรียน บ้านสันมะเค็ด เป็น อย่างไร	การส่งเสริมการ พัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาเพื่อการ อนุรักษ์ฟื้นฟูภูมิ ปัญญาท้องถิ่นของ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 โดยความ ร่วมมือของ สถานศึกษา	การจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการ เรียนรู้แบบงานวิจัย ของโรงเรียนบ้านตะ โล๊ะไฮเป็นอย่างไร (ประเด็นในการ เรียนรู้ บทบาท ระหว่างครู นักเรียน ผู้บริหาร ชุมชน การ จัดสรรเวลาเรียนที่	1) ชุมชน โรงเรียน องค์การบริหารส่วน ตำบลหนองแดง มี สภาพการณ์ของการ มีส่วนร่วมในการ บริหารและการจัด การศึกษาอย่างไร บ้าง 2) ชุมชน โรงเรียน และองค์การบริหาร	1) ชุมชนและ โรงเรียนบ้านนาดีมี บริบทอย่างไรและ ปัจจุบันมีสภาพ ปัญหาและสาเหตุ การขาดระเบียบ วินัยของเด็กใน โรงเรียนอย่างไร 2) วิธีการปลูกฝัง คุณธรรมด้านความ	กศน.เมืองชัย จะมี รูปแบบการจัด การศึกษาแบบมี ส่วนร่วมภายใต้การ ดำเนินงานของครู บุคลากรทางการ ศึกษา ผู้เรียน กรรมการศูนย์ฯ และ ประชาชนในชุมชน ที่มีประสิทธิภาพ

บันทึกข้อมูล	รายงานวิจัยเล่มที่ 1	รายงานวิจัยเล่มที่ 2	รายงานวิจัยเล่มที่ 3	รายงานวิจัยเล่มที่ 4	รายงานวิจัยเล่มที่ 5	รายงานวิจัยเล่มที่ 6	รายงานวิจัยเล่มที่ 7	รายงานวิจัยเล่มที่ 8	รายงานวิจัยเล่มที่ 9
อย่างไร 2) รูปแบบและ กระบวนการ ถ่ายทอดภูมิปัญญา ท้องถิ่น โดยชุมชน เหล่านั้นจะก่อให้เกิด กระบวนการเรียนรู้ ด้านอาชีพ อย่างไร	อย่างไร 3) รูปแบบการ จัดการป่าให้เป็น อุทยานการศึกษาที่ ยั่งยืนของชุมชนควร เป็นอย่างไร	คุณธรรมไปใช้ใน ตำบลระแว้งจะทำได้ อย่างไร			ชุมชนอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ มี รูปแบบที่เหมาะสม อย่างไร	เหมาะสม ผลการ เรียนรู้สามารถ บูรณาการกับกลุ่ม สาระต่างๆ ผลต่อ ผู้เกี่ยวข้อง กิจกรรม ปัญหาและอุปสรรค และความต่อเนื่องใน อนาคต)	ส่วนตำบลหนองแดง มีรูปแบบการมีส่วน ร่วมในการบริหาร และการจัด การศึกษาเพื่อสร้าง ฐานการเรียนรู้ใน ระดับตำบลหนอง แดงฯ อย่างไรบ้าง 3) ผลของการ ปฏิบัติตามแนวทาง และรูปแบบการมี ส่วนร่วมในการ บริหารและการจัด การศึกษาของชุมชน โรงเรียน และ องค์การบริหารส่วน ตำบล เพื่อสร้างฐาน การเรียนรู้ในระดับ ตำบล เป็นอย่างไร	มีระเบียบวินัยให้กับ นักเรียนโดย โรงเรียน ชุมชน และ วัด ในอดีตเป็น อย่างไร 3) บ้าน วัด โรงเรียนบ้านนาดี จะมีรูปแบบและ กระบวนการมีส่วน ร่วมในการปลูกฝัง คุณธรรมจริยธรรม เพื่อเรื่องความมี ระเบียบวินัยสำหรับ เด็กนักเรียนอย่างไร	มากยิ่งขึ้นได้อย่างไร

บันทึกข้อมูล วัตถุประสงค์	รายงานวิจัยเล่มที่ 1	รายงานวิจัยเล่มที่ 2	รายงานวิจัยเล่มที่ 3	รายงานวิจัยเล่มที่ 4	รายงานวิจัยเล่มที่ 5	รายงานวิจัยเล่มที่ 6	รายงานวิจัยเล่มที่ 7	รายงานวิจัยเล่มที่ 8	รายงานวิจัยเล่มที่ 9
วัตถุประสงค์	1) เพื่อค้นหาภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งศึกษา รูปแบบและวิธีการ ถ่ายทอดโดยชุมชน 2) เพื่อศึกษา กระบวนการพัฒนา นักเรียนให้เรียนตาม ศักยภาพและเติม ศักยภาพโดยใช้ภูมิ ปัญญาท้องถิ่นเป็น ปัจจัยเสริม 3) เพื่อศึกษา รูปแบบการจัด การศึกษาโดยใช้ภูมิ ปัญญาท้องถิ่นโดยมี ส่วนร่วมของชุมชน ที่เหมาะสมกับ โรงเรียนบ้านโนนสูง ดอนหลี่	1) เพื่อศึกษา รวบรวมองค์ความรู้ เกี่ยวกับป่าชุมชน และการจัดการโดย ภูมิปัญญาท้องถิ่น 2) เพื่อค้นหา กระบวนการสร้าง และพัฒนาหลักสูตร ท้องถิ่นเรื่องการ อนุรักษ์ป่าธรรมชาติ ที่ยั่งยืนของชุมชน 3) เพื่อหารูปแบบ การจัดระบบป่าใน พื้นที่โรงเรียนให้เป็น แหล่งเรียนรู้อุทยาน ทางการศึกษา	1) เพื่อศึกษา ประสพการณ์การ จัดการเรียนการสอนอัลกุรอาน แบบกัรรออาดีนและ การสอนหลัก จริยธรรมและ คุณธรรมอิสลามของ สถาบันศึกษา ปอเนาะอะมานะตุร เราะห์มานไปสร้าง การเรียนรู้แก่ชุมชน ระแวก 2) เพื่อศึกษาแนว ทางการอ่านและการ สอนกุรอานที่ทำให้ เด็กรุ่นใหม่อ่านอัล กุรอานได้อย่าง ถูกต้องชัดเจนและ คล่องแคล่วรวดเร็ว พร้อมเรียนรู้อย่างมี ความสุข มีจริยธรรม คุณธรรมสามารถ ปฏิบัติศาสนกิจได้ อย่างถูกต้อง	การศึกษาในรูปแบบ กระบวนการเรียนรู้ ตามแนววิถีพุทธ เพื่อพัฒนาคุณธรรม นักเรียนโรงเรียน บ้านสันมะเค็ด ตำบลเวียงกาหลง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย	1) เพื่อศึกษาสภาพ ศักยภาพการ ส่งเสริมการพัฒนา หลักสูตร สถานศึกษาของ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอุดรดิตถ์ เขตหนึ่ง 2) เพื่อ ศึกษาสถานการณ์ การจัดการหลักสูตร สถานศึกษาสภาพ และการจัดการ เรียนรู้ของโรงเรียน ในเขตพื้นที่อำเภอ ลับแล 3) เพื่อหารูปแบบ การส่งเสริมการ พัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาเพื่อการ อนุรักษ์พื้นฟูภูมิ ปัญญาท้องถิ่นของ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 โดยความ ร่วมมือของ สถานศึกษากับ ชุมชน อำเภอลับแล จังหวัดอุดรดิตถ์	1) เพื่อศึกษา เงื่อนไขข้อจำกัด ผล ที่ได้รับจาก กระบวนการเรียนรู้ ระหว่างนักเรียน ชุมชน ครู 2) เพื่อศึกษาองค์ ความรู้ท้องถิ่น ตาม ความต้องการของ นักเรียน 3) เพื่อสร้างความ ร่วมมือในการจัด การศึกษาระหว่าง นักเรียนกับชุมชน 4) เพื่อศึกษา รูปแบบการจัดการ เรียนศึกษาบูรณา การระหว่างโรงเรียน กับชุมชน	1) เพื่อศึกษา สภาพการณ์การมี ส่วนร่วมในการ บริหารและการจัด การศึกษาของชุมชน โรงเรียนและ องค์การบริหารส่วน ตำบล ตำบลหนอง แดง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม 2) เพื่อศึกษา แนวทางและรูปแบบ การมีส่วนร่วมใน การบริหารและการ จัดการศึกษาของ ชุมชนโรงเรียน และ องค์การบริหารส่วน ตำบล เพื่อสร้างฐาน การเรียนรู้ในระดับ ตำบลหนองแดง อำเภอนาเชือก จังหวัด มหาสารคาม 4) เพื่อศึกษาผลของ	2) เพื่อสืบค้น วิธีการปลูกฝัง คุณธรรมจริยธรรม เรื่องความมีระเบียบ วินัยในอดีตโดย ปราชญ์ในชุมชน หรือภูมิปัญญา ท้องถิ่น 1) เพื่อค้นหาสภาพ ปัจจุบัน ปัญหาและ สาเหตุของชุมชน โรงเรียน และวัดใน การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมเรื่องความ มีระเบียบวินัยของ นักเรียนโรงเรียนนา ดี 3) เพื่อหารูปแบบ และแนวทางปลูกฝัง คุณธรรมจริยธรรม เรื่องความมีระเบียบ วินัยของนักเรียน โรงเรียนบ้านนาดี โดยบ้าน วัดและ โรงเรียนอย่างมีส่วน ร่วม	1) เพื่อศึกษาข้อมูล บริบทชุมชนของ กศน. ช้องชัยและ รูปแบบการจัด การศึกษาของกศน. ช้องชัย ตั้งแต่อดีต ถึงปัจจุบัน 2) เพื่อศึกษา สถานการณ์ปัญหา เงื่อนไข ปัจจัย ของ การจัดการศึกษา ของกศน. ช้องชัยใน การศึกษานอกระบบ ด้านการศึกษา ต่อเนื่อง 3 ด้าน ได้แก่การศึกษาเพื่อ พัฒนาอาชีพ การศึกษาเพื่อ พัฒนาทักษะชีวิต และการศึกษาเพื่อ พัฒนาสังคมและ ชุมชน 3) เพื่อพัฒนา รูปแบบการจัด การศึกษาแบบมี ส่วนร่วมของกศน. ช้องชัยในการบรรจุ ตามปรัชญาและ

บันทึกข้อมูล	รายงานวิจัยเล่มที่ 1	รายงานวิจัยเล่มที่ 2	รายงานวิจัยเล่มที่ 3	รายงานวิจัยเล่มที่ 4	รายงานวิจัยเล่มที่ 5	รายงานวิจัยเล่มที่ 6	รายงานวิจัยเล่มที่ 7	รายงานวิจัยเล่มที่ 8	รายงานวิจัยเล่มที่ 9
							การปฏิบัติตาม แนวทางและรูปแบบ การมีส่วนร่วมใน การบริหารและการ จัดการศึกษาของ ชุมชนโรงเรียน และ องค์การบริหารส่วน ตำบล เพื่อสร้าง ฐานการเรียนรู้ใน ระดับตำบลหนอง แดงอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม		เป้าหมายของ กศน.
เอกสารและ งานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง	1) ลักษณะ ความสำคัญของภูมิ ปัญญา 2) ประเภทของภูมิ ปัญหาท้องถิ่น 3) ความสำคัญของ ภูมิปัญหาท้องถิ่น 4) กฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับภูมิ ปัญหาท้องถิ่น (รัฐธรรมนูญ 2540 และ พรบ.การศึกษา 2542 มติ ครม. มาตรฐานโรงเรียน และการศึกษา 5) ผู้มีบทบาทการใช้	1) แนวคิดเกี่ยวกับ หลักสูตรท้องถิ่น 2) แนวคิดเกี่ยวกับ ทรัพยากรป่าไม้ การอนุรักษ์และการ จัดการป่า 3) แนวคิดเกี่ยวกับ ป่าชุมชนและการ จัดการ 4) แนวคิดทฤษฎี การมีส่วนร่วม 5) เอกสารเกี่ยวกับ โครงการวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับ ทรัพยากรป่าไม้ 6) งานวิจัยที่	1) อัลกุรอ่านได้ให้ ความสำคัญกับการ อ่านอย่างยิ่ง 2) ประวัติความเป็น มาของบ้านระ วาง 3) ประวัติความเป็น มาของศูนย์ กีรออาตียะระวาง	รายงานนำเสนอ หัวข้อที่ศึกษาแต่ ไม่ได้นำเสนอ รายละเอียด 1) หลักพุทธธรรม (ไตรสิกขา) 2) ทฤษฎีการศึกษา (นโยบายชาติ พรบ. การศึกษา 2542 หลักสูตรขั้นพื้นฐาน) 3) ภูมิปัญญ าท้องถิ่น 4) ทฤษฎีการมีส่วน ร่วม	1) อำนาจหน้าที่ของ สนง.เขต พท. การศึกษา 2) แนวคิดการ พัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาแบบอิง มาตรฐาน 3) การพัฒนา หลักสูตรและ กระบวนการเรียน การสอนฯ 4) แนวทางการ พัฒนาหลักสูตร สนง.เขตการศึกษา อุดรดิตถ์ 5) ความหมายของ	1) จุดเริ่มต้นของ การทำวิจัย (งานวิจัยเดิม) 2) หลักสูตรท้องถิ่น ของโรงเรียน 3) พรบ.การศึกษา 2542 4) บทบาทครูตาม พรบ.การศึกษา แห่งชาติ	1) แนวคิดและ ทฤษฎีการมีส่วน ร่วม 2) แนวคิดและ ทฤษฎีเกี่ยวกับการ จัดการศึกษา 3) งานวิจัยและ พัฒนาที่ผ่านมา	1) แนวคิดเกี่ยวกับ จริยธรรม 2) แนวคิดเกี่ยวกับ การพัฒนาจริยธรรม ของเยาวชน 3) แนวคิดเกี่ยวกับ หลักและวิธีการสอน จริยธรรมใน โรงเรียน 4) ทฤษฎีต้นไม้อื่น จริยธรรม 5) ทฤษฎีการพัฒนา จริยธรรมของโคล เบอร์ก 6) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	1) แนวคิดทฤษฎี เกี่ยวกับการจัดการ เรียนรู้ 2) แนวคิดเกี่ยวกับ การจัดการศึกษา ของการศึกษานอก ระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย 3) แนวคิดและ ความหมายของ ชุมชน 4) แนวคิดเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วม 5) งานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง

บันทึกข้อมูล	รายงานวิจัยเล่มที่ 1	รายงานวิจัยเล่มที่ 2	รายงานวิจัยเล่มที่ 3	รายงานวิจัยเล่มที่ 4	รายงานวิจัยเล่มที่ 5	รายงานวิจัยเล่มที่ 6	รายงานวิจัยเล่มที่ 7	รายงานวิจัยเล่มที่ 8	รายงานวิจัยเล่มที่ 9
	ภูมิปัญญาในการจัดการเรียนการสอน 6) การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น	เกี่ยวข้องกับการจัดการประชุมชน 7) ทรัพยากรธรรมชาติและผลกระทบและการจัดการ 8) ทรัพยากรป่าไม้			ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้าน 6) ความหมายและขอบข่ายภูมิปัญญาไทย 7) แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา 8) แนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม 9) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง				
กระบวนการวิจัย									
แหล่งข้อมูล	1) ข้อมูลที่ได้จากการประชุม 2) ข้อมูลจากเอกสาร	1) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ 2) ข้อมูลจากการประชุม 3) ข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมไว้	ไม่ระบุข้อมูล	ไม่ระบุข้อมูล	ข้อมูลจากการประชุม	ไม่ระบุข้อมูล	ไม่ระบุข้อมูล	ไม่ระบุข้อมูล	ไม่ระบุข้อมูล
เครื่องมือ	1) แบบสัมภาษณ์ 2) แบบสังเกตกระบวนการถ่ายทอด 3) แบบบันทึกผลการปฏิบัติงาน	ไม่ระบุข้อมูล	ไม่ระบุข้อมูล	ไม่ระบุข้อมูล	1) แบบลงข้อมูล 2) ตารางวิเคราะห์ 3) แบบบันทึกการปฏิบัติงานพัฒนาหลักสูตร 4) แบบนิเทศ	ไม่ระบุข้อมูล	ไม่ระบุข้อมูล	1) แบบสัมภาษณ์เรื่องการแต่งกาย/การตรงต่อเวลา/ความสะอาด 2) แบบสังเกตพฤติกรรมเรื่อง	1) ใบงานเก็บประสบการณ์ของครูและนักเรียน

บันทึกข้อมูล	รายงานวิจัยเล่มที่ 1	รายงานวิจัยเล่มที่ 2	รายงานวิจัยเล่มที่ 3	รายงานวิจัยเล่มที่ 4	รายงานวิจัยเล่มที่ 5	รายงานวิจัยเล่มที่ 6	รายงานวิจัยเล่มที่ 7	รายงานวิจัยเล่มที่ 8	รายงานวิจัยเล่มที่ 9
					5) แบบสอบถาม ความพึงพอใจ			มารยาท/ความ สะอาด 3) แบบสอบถาม เรื่องความสามัคคี/ การใช้ชีวิตอย่าง พอเพียง/การปฏิบัติ ตนๆ	
ระยะเวลา	ธค. 44 – พย.55 1 ปี	กพ.45-เมย.46 1 ปี 3 เดือน	มิย.48-มีค.52 4 ปี	กค.47-มิย.48 1 ปี	มค.48-เมย.50 2 ปี 4 เดือน	กพ.49-มีค.50 1 ปี 2 เดือน	กพ.49-มีค.50 1 ปี 2 เดือน	กย.49-กย.51 1 ปี 6 เดือน	มิย.53 – สค.54 1 ปี 3 เดือน
การพัฒนา โจทย์	1) วิเคราะห์ผลการ ดำเนินงานที่ผ่านมา ในการสอนภูมิ ปัญญา 1 สาขา 2) ศึกษาปัญหาและ ความต้องการจาก ชุมชน 3) ประชุมเวที ชาวบ้านเรื่องการใช้ ภูมิปัญญา 4) สรรหาครูภูมิ ปัญญา 10 สาขา 5) วางแผนการ ดำเนินการเรียนรู้ใน โรงเรียน 6) ประชาสัมพันธ์ให้ ชุมชนทราบ 7) นำเสนอ โครงการวิจัย	ไม่ระบุข้อมูล	ศูนย์ประสานงานฯ พูดคุย เห็นปัญหา โอกาส เป้าหมาย ร่วมกัน และต้องหา ความรู้ด้วยการวิจัย	ไม่ระบุข้อมูล	ไม่ระบุข้อมูล	หารือร่วมกับศูนย์ ประสานงานฯ เพื่อ จัดทำข้อเสนอ โครงการ	ไม่ระบุข้อมูล	ไม่ระบุข้อมูล	มีการหารือถึง ประเด็นปัญหา พบว่านักศึกษา มาเข้ากลุ่มเรียน ครู ขาดเทคนิคในการ สอนและบทบาท กรรมการประจำ ศูนย์ไม่ชัดเจน

บันทึกข้อมูล	รายงานวิจัยเล่มที่ 1	รายงานวิจัยเล่มที่ 2	รายงานวิจัยเล่มที่ 3	รายงานวิจัยเล่มที่ 4	รายงานวิจัยเล่มที่ 5	รายงานวิจัยเล่มที่ 6	รายงานวิจัยเล่มที่ 7	รายงานวิจัยเล่มที่ 8	รายงานวิจัยเล่มที่ 9
จัดการเรียนการสอน 8) วิเคราะห์แหล่งเรียนรู้ 9) จัดการเรียนการสอน 10) สรุปบทเรียนในแต่ละครั้งที่สอน 11) ศึกษาดูงานเรื่องวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาภูมิปัญญาไทย มรภ.นครราชสีมา 12) รวบรวมข้อมูล 13) ประเมินผลโครงการ 14) จัดเวทีรายงานผลและหาแนวทางจัดการศึกษาในระยะต่อไป	4) สรุปวิเคราะห์ 5) สร้างหลักสูตรท้องถิ่น - วิเคราะห์หลักสูตร - วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสูตรกับภูมิ - จัดทำกำหนดการสอน/แนวการสอน - เขียนแผนการสอน 6) นำหลักสูตรไปทดลองใช้ 7) ตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรและการปรับปรุง 8) สรุปประเมินผลการวิจัยและการใช้หลักสูตร	เด็ก 10) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการจัดการเรียนการสอนและการดูแลเด็ก 11) จัดเวทีทดสอบการเรียนรู้วิธีการสอนก็รออาตินกับเด็ก 12) การนำเสนอการเรียนแบบก็รออาตินไปยังชุมชนที่สนใจ 8 แห่ง 13) ปฏิบัติการทดลองสอนในพื้นที่ชุมชนและประชุมประเมินผล 5 พื้นที่ 14) ศึกษาดูงาน จ.ยะลา จ.ปัตตานี และ จ.สงขลา 15) จัดเวทีประเมินผลการจัดการเรียนการสอนและหนุนเสริมการดำเนินงานวิจัย 16) จัดเวทีทำรายงานฉบับ	เด็ก 10) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการจัดการเรียนการสอนและการดูแลเด็ก 11) จัดเวทีทดสอบการเรียนรู้วิธีการสอนก็รออาตินกับเด็ก 12) การนำเสนอการเรียนแบบก็รออาตินไปยังชุมชนที่สนใจ 8 แห่ง 13) ปฏิบัติการทดลองสอนในพื้นที่ชุมชนและประชุมประเมินผล 5 พื้นที่ 14) ศึกษาดูงาน จ.ยะลา จ.ปัตตานี และ จ.สงขลา 15) จัดเวทีประเมินผลการจัดการเรียนการสอนและหนุนเสริมการดำเนินงานวิจัย 16) จัดเวทีทำรายงานฉบับ	การเรียนรู้แนววิถีพุทธ จำนวน 6 กิจกรรม 11) จัดเวทีวิพากษ์ชุมชนเรื่องหลักสูตรพัฒนาคุณธรรมตามแนววิถีพุทธ 12) ปฏิบัติการพัฒนานักเรียนตามแนววิถีพุทธ 6 กิจกรรม - อบรมคุณธรรมนักเรียนโดยยึดรูปแบบค่ายคุณธรรม - อบรมคุณธรรมนักเรียนประจำวันทั้งระบบโรงเรียนและในห้องเรียน - กิจกรรมการร่วมบริการชุมชนในกิจกรรมวันสำคัญ-ศึกษากิจกรรมวันสำคัญของพุทธศาสนาและท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการ"กรณีศึกษา" - อบรมคุณธรรม	โรงเรียน และจัดกลุ่มโรงเรียน 7) ประชุมสรุปสภาพ และ SWOT 8) ประชุมเพื่อกำหนดแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรฯ เพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟูภูมิ 9) จัดประชุมการพัฒนาหลักสูตรฯ 10) ประชุมเตรียมการและวันที่จะทดลองการจัดการเรียนรู้ 11) จัดกิจกรรมเวทีวิชาการและนิทรรศการ 12) ประชุมสรุป	ทดลองปฏิบัติตาม 10 ขั้นตอน 4) นำเสนองานวิจัยของเด็ก 5) จัดเวทีวิเคราะห์ผลการเรียนรู้/ผลกระทบการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น 6) ปรับหลักสูตรบูรณาการกับ 10 ขั้นตอน โดยวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้เพื่อให้บูรณาการกับการเรียนรู้ 7) จัดเวทีการนำกระบวนการมาปรับใช้และทดลองทำใหม่ โดยยกระดับการเรียนรู้กับ 8 กลุ่มสาระ พร้อมทั้งติดตามระหว่างการทำทดลอง 8) จัดเวทีเสวนาผู้ปกครอง 9) จัดเวทีปิดโครงการ	แนวทางแผนงานในการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อสร้างฐานการเรียนรู้ 6) ประชุมทีมวิจัยเพื่อสร้างแนวทางและแผนการบริหารและจัดการศึกษาสร้างฐานการเรียนรู้จากภูมิปัญญา 7) ประชุมนำเสนอรายงานความก้าวหน้า 8) ทดลองนำแนวทาง/วิธีการฯไปใช้จริงกับ 4 โรงเรียน 9) ประชุมสรุปผลการทดลองและวิเคราะห์ข้อมูล 10) ประชุมสรุปและรวบรวมข้อมูล	วิธีการปลูกฝังคุณธรรมฯ 7) สรุปวิเคราะห์ข้อมูล 8) จัดเวทีคืนข้อมูลสู่ชุมชน 9) จัดเวทีกำหนดทิศทางการพัฒนาฯ และตั้งคณะทำงาน 10) ประชุมคณะทำงานเพื่อวางแผนกำหนดตัวชี้วัดฯ 11) นำรูปแบบไปปฏิบัติในโรงเรียน - กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม - บูรณาการกับการเรียนการสอน 12) จัดเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล 13) จัดเวทีเสนอผลการทดลองรูปแบบสู่ชุมชนเพื่อพัฒนา 14) จัดเวทีสรุปการดำเนินงานโครงการ	พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของกศน. 10) ทดลองนำร่องจัดการเรียนรู้ 11) สรุปผลการทดลองปฏิบัติการ 12) จัดเวทีนำเสนอผลการศึกษาต่อสาธารณะ

บันทึกข้อมูล	รายงานวิจัยเล่มที่ 1	รายงานวิจัยเล่มที่ 2	รายงานวิจัยเล่มที่ 3	รายงานวิจัยเล่มที่ 4	รายงานวิจัยเล่มที่ 5	รายงานวิจัยเล่มที่ 6	รายงานวิจัยเล่มที่ 7	รายงานวิจัยเล่มที่ 8	รายงานวิจัยเล่มที่ 9
			สมบูรณ์ 17) จัดทำเอกสาร เผยแพร่ 18) นำเสนอผล การศึกษาต่อ สาธารณะ	ปฏิบัติธรรมประจำ สัปดาห์ -บูรณาการคุณธรรม กับกิจกรรมการ เรียนการสอนโดยใช้ กระบวนการวิจัยใน ชั้นเรียน 13) สังเคราะห์และ ถอดบทเรียนความรู้					
วิธีการเก็บ ข้อมูล	1) บันทึกข้อมูลจาก การประชุมและ เอกสารรายงาน 2) สัมภาษณ์วิธีการ สอน ผลการสอน ปัญหาอุปสรรคจาก ครูภูมิปัญญา 12 สาขา 22 คน	1) การสัมภาษณ์ 2) การสำรวจ 3) การสังเกตแบบมี ส่วนร่วม 4) การสังเกตแบบ ไม่มีส่วนร่วม 5) การจัดประชุม 6) การแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น 7) การศึกษาดูงาน	1) การสัมภาษณ์ 2) การจัดประชุม 3) การแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น 4) การศึกษาดูงาน	1) การสัมภาษณ์ 2) การใช้ แบบสอบถาม 3) ศึกษาเอกสารที่ เกี่ยวข้อง 4) การสังเกต	1) บันทึกข้อมูล 2) การสังเกต 3) ใช้แบบสอบถาม ในการปฏิบัติการ ทดลอง	1) การบันทึกข้อมูล จากการประชุม 2) การสังเกต	1) การสัมภาษณ์ 2) การสอบถาม 3) การสังเกต 4) การสังเกตอย่างมี ส่วนร่วม 5) การประชุม 6) การประชุม ปฏิบัติการ 7) การจัดเวที 8) การศึกษาดูงาน 9) การทดลอง	1) ข้อมูลจากการ ประชุม 2) การสัมภาษณ์ 3) แบบสอบถาม	ศึกษาข้อมูลจาก เอกสาร
การตรวจสอบ ข้อมูล		- การประชุมเชิง ปฏิบัติเพื่อสรุปองค์ ความรู้จากป่า	- ผู้ทรงคุณวุฒิจาก ต่างพื้นที่		ใช้วิธีการจัดประชุม ร่วมกัน		-เวทีเสนอข้อมูลและ เพิ่มเติมข้อมูลต่อ ชุมชนและท้องถิ่น	- ประชุมตรวจสอบ ข้อมูลโดยทีมวิจัย - เวทีคืนข้อมูลสู่ ชุมชนเพื่อรับรองผล การวิเคราะห์	- ประชุมตรวจสอบ ข้อมูลโดยทีมวิจัย
การวิเคราะห์ และตรวจสอบ ข้อมูล	การพรรณนา วิเคราะห์	ไม่ระบุข้อมูล	ไม่ระบุข้อมูล	ไม่ระบุข้อมูล	วิเคราะห์โดยจำแนก รายพื้นที่ให้เห็น ปรากฏการณ์และ	ไม่ระบุข้อมูล	1) วิธีการตรวจสอบ สามเส้า 2) วิเคราะห์	ประชุมตรวจสอบ ข้อมูลโดยทีมวิจัย	ไม่ระบุข้อมูล

บันทึกข้อมูล	รายงานวิจัยเล่มที่ 1	รายงานวิจัยเล่มที่ 2	รายงานวิจัยเล่มที่ 3	รายงานวิจัยเล่มที่ 4	รายงานวิจัยเล่มที่ 5	รายงานวิจัยเล่มที่ 6	รายงานวิจัยเล่มที่ 7	รายงานวิจัยเล่มที่ 8	รายงานวิจัยเล่มที่ 9
					ภาพรวม โดยการ จัดประชุม		วิเคราะห์และการ วิเคราะห์เนื้อหา 3) ความถี่ 4) ร้อยละ 5) ค่าเฉลี่ย 6) ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน		
การทดลอง ปฏิบัติการ	1) จัดการเรียนการสอนโดยครูภูมิฯ 11 สาขา 2) ให้นักเรียนเลือก เรียนตามความ สนใจ	ทดลองสอนโดยฐาน เรียนรู้ 4 ฐาน ได้แก่ 1.1 พรรณไม้ พืช สมุนไพร ประโยชน์ และการอนุรักษ์ 1.2 ผลผลิตจากป่า และการจัดการป่าใน เชิงอนุรักษ์ 1.3 ผู้พิทักษ์ต่างภพ ของป่าดงม่วย 1.4 สัตว์ ระบบ นิเวศน์ในป่า	ทดลองสอนจากการ อบรมจาก ผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่ 5 แห่ง	ทดลองสอน	ทดลองการจัดการ เรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่น	1) ครูเป็นพี่เลี้ยง งานวิจัยให้นักเรียน ได้ทำวิจัยในสิ่งที่ สนใจแยกตาม ห้องเรียนได้ 12 เรื่องตาม กระบวนการ 10 ขั้นตอนที่ได้ ออกแบบไว้ 2) นักเรียนทำวิจัย ตามประเด็นที่สนใจ ร่วมกัน	ทดลองนำนักเรียน เข้าฐาน 5 ฐาน/ หลักสูตรที่สร้างขึ้น จากบริบทพื้นที่ คือ 1.ฐานป่าโคกสนาม ม้า 2.ฐานการทอผ้าไหม และผ้าพื้นบ้าน 3.ฐานพุทธศาสตร์ วันอาทิตย์ 4.ฐานดนตรี พื้นเมืองอีสาน 5.ฐานกิจกรรม ส่งเสริมอาชีพ เศรษฐกิจพอเพียง	กิจกรรมพัฒนา คุณธรรมโดยวิธี บูรณาการ - การเรียนรู้ 40 ชม. - บูรณาการกับการ เรียนการสอนวิชา ภาษาไทย	ทดลองใช้ กระบวนการวิจัย เพื่อท้องถิ่นในการ จัดการเรียนรู้ โดยมี ครู กศน.เป็นพี่เลี้ยง ให้นักเรียนได้ ทดลองทำวิจัย
ผลการทดลอง ปฏิบัติการ	- นร.ให้ความสนใจ และตั้งใจเรียนรู้ สามารถปฏิบัติได้ อย่างรวดเร็ว ได้จาก การสังเกต - ครูให้ความสำคัญ ต่อการเรียนรู้โดยใช้	ชาวบ้านมีความ พอใจในการ ดำเนินงาน และ ภูมิใจที่ได้ร่วมงาน กัน	- เด็กอ่านได้เร็วขึ้น - ทราบถึงสภาพ ปัญหาแต่ละพื้นที่ และได้แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นในการ อ่านอันุกรอนที่ ถูกต้อง	- นักเรียนได้ปฏิบัติ จริง เข้าใจ ความหมายของ กิจกรรมต่างๆ - ครูสามารถพัฒนา คุณธรรมนักเรียน โดยการบูรณาการ	- การจัดการเรียนรู้ 2 แบบ คือ 1) จัด โดยครู และ 2) จัด โดยครูและครูภูมิ ปัญญา - ครูสามารถพัฒนา หลักสูตร	- ครูเห็น ความสามารถของ เด็กแต่ละคน สามารถแสดงออก ได้เต็มศักยภาพ - เด็กได้ปฏิบัติและ เรียนรู้ได้จริง	- นักเรียนได้เรียนรู้ ตามฐานต่างๆ ให้ เป็นคนเก่ง ดี มี ความสุข	- นักเรียนสามารถ ปฏิบัติได้ตาม ตัวชี้วัดที่สร้างขึ้น - การบูรณาการกับ วิชาภาษาไทยใน การทำบันทึกการ อ่าน	- รูปแบบการจัด การศึกษา 2 รูปแบบ คือ 1) โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งงานวิจัย และ 2) หนึ่งครู หนึ่ง งานวิจัย

บันทึกข้อมูล	รายงานวิจัยเล่มที่ 1	รายงานวิจัยเล่มที่ 2	รายงานวิจัยเล่มที่ 3	รายงานวิจัยเล่มที่ 4	รายงานวิจัยเล่มที่ 5	รายงานวิจัยเล่มที่ 6	รายงานวิจัยเล่มที่ 7	รายงานวิจัยเล่มที่ 8	รายงานวิจัยเล่มที่ 9
	ภูมิฯ บูรณาการ เรียนการสอนได้เป็น อย่างดี ได้จาก แบบสัมภาษณ์และ แบบสอบถาม - ครูภูมิปัญญา ภาคภูมิใจและมี พัฒนาการด้าน รูปแบบและ กระบวนการ ถ่ายทอดฯ จากแบบ สัมภาษณ์ สังเกต และสอบถาม - ชุมชนสนับสนุน และเข้ามามีส่วน ร่วมในการกิจของ โรงเรียน จากการ สังเกตและ สัมภาษณ์		- รู้ถึงสาเหตุและ ลักษณะของเด็ก - เกิดความภูมิใจของ ชาวบ้าน	กับภารกิจประจำ - ครูได้ทำงาน ร่วมกับชุมชน - ชุมชนเห็นคุณค่า และภาคภูมิใจ - เกิดการร่วมตัว ของพระสงฆ์ในการ ทำกิจกรรมเพื่อ ชุมชน	สถานศึกษาได้ - ครูภูมิปัญญาให้ ความร่วมมือดีมาก นักเรียนให้ความ สนใจและ กระตือรือร้น ปฏิบัติ ได้จริง - ครูภูมิปัญญามี ความภูมิใจที่ได้มี ส่วนช่วยเหลือ โรงเรียน	- สามารถแก้ปัญหา ได้ด้วยตัวเอง - มุ่งเน้น กระบวนการ ประสบการณ์ มากกว่าความรู้ - เกิดการทำงาน ร่วมกันของครู นักเรียนและชุมชน - แต่มีข้อจำกัดด้าน เวลา		- การปรับเปลี่ยน ความรู้ กระบวนการ มีส่วนร่วม ทักษะ และเจตคติต่อการ ปลูกฝังคุณธรรมฯ	
ผลผลิต									
ผลการวิจัย	1) การค้นหาภูมิ ปัญญาจากการ วิเคราะห์หลักสูตร ของโรงเรียน การ ปรับระบบคิดของครู ทุนเดิมของการ จัดการเรียนการ สอน การจัดประชุม ชาวบ้าน	1) องค์ความรู้จาก ป้า - ความสัมพันธ์ของ ชุมชนกับป้าและ พัฒนาการ - องค์ความรู้ เกี่ยวกับป้าจากภูมิ ปัญญา - องค์ความรู้จากภูมิ	1) ประสบการณ์ สร้างการเรียนรู้แก่ ชุมชนระแวก 1.1 การเตรียมครู และเด็ก ครู - ผ่านการอบรมการ อ่านและการสอน - ครู 1 คน ต่อ	1) หลักสูตร นวัตกรรมการเรียนรู้ วิถีพุทธเพื่อพัฒนา คุณธรรมนักเรียน 6 กิจกรรม คือ 1. การอบรม คุณธรรมนักเรียนใน รูปแบบค่าย คุณธรรม	1) รูปแบบการ พัฒนาหลักสูตร ท้องถิ่น 2) เกิดเครือข่ายการ จัดการเรียนรู้ 5 เครือข่าย	1) รูปแบบการ จัดการเรียนรู้ตาม ความต้องการของ ผู้เรียน และสามารถ บูรณาการองค์ ความรู้ของชุมชนได้ 2) รูปแบบการบูร ณาการความรู้ใน ชุมชนท้องถิ่นกับ	ฐานการเรียนรู้/ หลักสูตรท้องถิ่น จำนวน 5 แห่ง	1) รูปแบบการ ปลูกฝังคุณธรรมฯ โดยนำปราชญ์/ภูมิ ปัญญามาร่วม 2) เกิด คณะกรรมการและ ศูนย์พัฒนาคุณธรรม หมู่บ้าน 3) กำหนดตัวชี้วัด	รูปแบบการจัด การศึกษา 2 รูปแบบ คือ 1) โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งงานวิจัย และ 2) หนึ่งครู หนึ่ง งานวิจัย

บันทึกข้อมูล	รายงานวิจัยเล่มที่ 1	รายงานวิจัยเล่มที่ 2	รายงานวิจัยเล่มที่ 3	รายงานวิจัยเล่มที่ 4	รายงานวิจัยเล่มที่ 5	รายงานวิจัยเล่มที่ 6	รายงานวิจัยเล่มที่ 7	รายงานวิจัยเล่มที่ 8	รายงานวิจัยเล่มที่ 9
	2) กระบวนการพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ การรับทราบและกำหนดผลงานของคณะกรรมการสถานศึกษา การประชุมชี้แจงนักเรียน การดำเนินการพัฒนาผู้เรียน ประเมินผลงานควบคู่กับการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน การรายงานผลและการเผยแพร่ 3) รูปแบบการจัดการศึกษา 2 รูปแบบคือ -กำหนดโดยทีมวิจัยในโรงเรียน -เรียนจากแหล่งเรียนรู้ 4) รูปแบบและกระบวนการถ่ายทอดภูมิฯ โดยภาพรวม 4.1 นำเข้าสู่บทเรียน	ปัญญาสู่การสร้างหลักสูตรท้องถิ่น 2) กระบวนการสร้างและพัฒนาหลักสูตร 3) รูปแบบการจัดระบบป.ในโรงเรียน เป็นสื่อและแหล่งเรียนรู้ของหลักสูตรท้องถิ่น	นักเรียน 15 คน - บันทึกผลทุกวันและประเมินการสอนทุกสัปดาห์ เด็ก - มีค่าใช้จ่ายในการเรียน - เรียนตอนเย็น ตั้งแต่ 18.15-20.45 - แต่งกายเรียบร้อย - มีค่าบำรุงรายปี (100 บาทต่อเดือน) - ปฏิบัติตามระเบียบของกีรออาศัย 1.2 การจัดการเรียนการสอน 1.3 สอนให้เด็กมีคุณธรรมสามารถปฏิบัติตามศาสนกิจได้ 2. แนวปฏิบัติให้เด็กอ่านอัลกุรอานได้อย่างถูกต้อง โดย - ต้องรู้ก่อนว่าตัวอะไร อ่านอย่างไร - ทำความเข้าใจ - อ่านอย่างเข้าใจ	2. การอบรมคุณธรรมนักเรียนประจำวันทั้งในโรงเรียนและห้องเรียน 3. การร่วมบริการชุมชนในกิจกรรมวันสำคัญ 4. การศึกษากิจกรรมวันสำคัญของพุทธศาสนาและท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการกรณีศึกษา 5. การอบรมคุณธรรมปฏิบัติธรรมประจำสัปดาห์ 6. การบูรณาการคุณธรรมกับกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน		สาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ		ด้านคุณธรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่	

บันทึกข้อมูล	รายงานวิจัยเล่มที่ 1	รายงานวิจัยเล่มที่ 2	รายงานวิจัยเล่มที่ 3	รายงานวิจัยเล่มที่ 4	รายงานวิจัยเล่มที่ 5	รายงานวิจัยเล่มที่ 6	รายงานวิจัยเล่มที่ 7	รายงานวิจัยเล่มที่ 8	รายงานวิจัยเล่มที่ 9
โดยการเล่าและ สนทนาเรื่องต่างๆ ในชุมชน 4.2 สานิตให้ นักเรียนสังเกต 4.3 ให้นักเรียน ปฏิบัติ 4.4 ปฏิบัติซ้ำให้ ชำนาญ 4.5 ประเมินผลจาก สภาพจริง 4.6 นักเรียน แสดงผลงานผ่าน เกณฑ์									

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายสมชาย สว่างจิตร์
วันเดือนปีเกิด	13 มิถุนายน 2527
สถานที่เกิด	อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	136/1 หมู่ 7 บ้านช้างน้ำ ตำบลลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ 50220
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่สนับสนุนงานโครงการ งานวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
สถานที่ทำงาน	เลขที่ 979/17-21 อาคารเอสเอ็มทาวเวอร์ ชั้น 14 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2542	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนชลประทานผาแตก
พ.ศ.2545	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาอิเล็กทรอนิกส์ จากวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่
พ.ศ.2548	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาเทคนิคคอมพิวเตอร์ จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
พ.ศ.2550	ศึกษาศาสตรบัณฑิต ศษ.บ. (อุตสาหกรรมศึกษา) คณะศึกษาศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พ.ศ.2556	การศึกษามหาบัณฑิต กศ.ม.(การวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์) แขนงวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ